

ვროპის საბჭოს კონვენცია ქალთა
მიმართ ძალადობისა და ოჯახში
ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლისა
და პრევენციის შესახებ

სტამბოლის
კონვენცია

შიშისგან და
ძალადობისგან
თავისუფალი

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

**ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის პრევენციისა და
აღკვეთის შესახებ ევროპის საბჭოს კონვენცია**

ევროპის საბჭოს ოფიციალური ენებია ინგლისური და ფრანგული (ევროპის საბჭოს წესდების მე-12 მუხლი). მხოლოდ ევროსაბჭოს გენერალური მდივნის მიერ გამოცემული საერთაშორისო ხელშეკრულებები, თითოეული გამოცემული ცალკე ბროშურის სახით, რომელიც წარმოადგენს „ევროპული ხელშეკრულებების სერიის“ (ETS) შემადგენელ ნაწილს და რომელიც 2004 წლიდან გამოიცემა „ევროპის საბჭოს ხელშეკრულებების სერიის“ (CETS) სახელით, ითვლება ავთენტურად. წინამდებარე თარგმანი, მხოლოდ საინფორმაციო ხასიათისაა.

პრეამბულა

ევროპის საბჭოს წევრი სახელმწიფოები და სხვა ხელმომწერნი,

იხსენებენ ადამიანის უფლებების დაცვისა და ფუნდამენტური თავისუფლებების კონვენციას (ETS №5, 1950) და მის ოქმებს, ევროპის სოციალურ ქარტიას (ETS №35, 1961, გადასინჯული 1996 წელს, ETS №163), ევროპის საბჭოს კონვენციას ადამიანებით ვაჭრობის წინააღმდეგ ბრძოლის შესახებ (CETS №197, 2005) და ევროპის საბჭოს კონვენციას სექსუალური ექსპლოატაციისაგან და სექსუალური ძალადობისაგან ბავშვთა დაცვის შესახებ (CETS №201, 2007);

იხსენებენ მინისტრთა კომიტეტის შემდეგ რეკომენდაციებს ევროპის საბჭოს წევრი ქვეყნების მიმართ: რეკომენდაცია Rec(2002)5 ძალადობისაგან ქალთა დაცვის შესახებ, რეკომენდაცია CM/Rec.(2007)17 გენდერული თანასწორუფლებიანობის სტანდარტებისა და მექანიზმების შესახებ, რეკომენდაცია CM/Rec(2010)10 კონფლიქტების პრევენციასა და მოგვარებაში და მშვიდობის შენებაში ქალების და მამაკაცების როლის შესახებ და სხვა შესაბამის რეკომენდაციებს;

ითვალისწინებენ ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს პრევენდენტული სამართლის განვითარებას, რომელიც ადგენს მნიშვნელოვან სტანდარტებს ქალთა მიმართ ძალადობის სფეროში;

უწევნ ანგარიშს საერთაშორისო პაქტს სამოქალაქო და პოლიტიკური უფლებების შესახებ (1966), საერთაშორისო პაქტს ეკონომიკური, სოციალური და კულტურული უფლებების შესახებ (1966), გაეროს კონვენციას ქალთა მიმართ დისკრიმინაციის ყველანაირი ფორმის აღმოფხვრის შესახებ (CEDAW, 1979) და მის ფაკულტატიურ ოქმს (1999), ასევე CEDAW-ის კომიტეტის №19 საერთო რეკომენდაციას ქალთა მიმართ ძალადობის შესახებ, გაეროს კონვენციას ბავშვთა უფლებების შესახებ (1989) და მის ფაკულტატიურ ოქმებს (2000) და გაეროს კონვენციას შემზღვეული შესაძლებლობების მქონე პირთა უფლებების შესახებ (2006);

უწევნ ანგარიშს სისხლის სამართლის საერთაშორისო სასამართლოს რომის წესდებას (2002);

იხსენებენ საერთაშორისო ჰუმანიტარული სამართლის ძირითად პრინციპებს და, განსაკუთრებით, ჟენევის კონვენციას (IV) ომის დროს სამოქალაქო პირების უსაფრთხოებასთან დაკავშირებით (1949) და ამ კონვენციის I და II დამატებით ოქმებს (1977);

გმობენ რა ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის ყველა ფორმას;

აღიარებენ, რომ ქალებსა და მამაკაცებს შორის de jure და de facto თანასწორუფლებიანობის უზრუნველყოფა არის ქალთა მიმართ ძალადობის პრევენციის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი ელემენტი;

აღიარებენ, რომ ქალთა მიმართ ძალადობა არის ისტორიულად ქალებსა და მამაკაცებს შორის ძალთა უთანასწორობის გამოვლენა, რამაც მიგვიყვანა მამაკაცების მხრიდან ქალების მიმართ დისკრიმინაციამდე და მათზე დომინირებამდე და ხელი შეუშალა ქალების სრული თანასწორუფლებიანობის განხორციელებას;

აღიარებენ ქალთა მიმართ ძალადობის, როგორც გენდერული ნიშნით განხორციელებული ძალადობის სტრუქტურულ ბუნებას და იმას, რომ ქალთა მიმართ ძალადობა არის ერთ-ერთი ის მთავარი სოციალური მექანიზმი, რომლის საშუალებითაც ქალები იძულებულნი არიან, დაიკავონ მამაკაცებთან შედარებით დაქვემდებარებული მდგომარეობა;

დიდი გულსტკივილით აღიარებენ, რომ ქალები და გოგონები ხშირად განიცდიან ისეთი სერიოზული ფორმების ძალადობას, როგორცაა ოჯახში ძალადობა, სექსუალური შევიწროება, გაუპატიურება, იძულებითი ქორწინება, ეგრეთ წოდებული „ღირსების“ სახელით ჩადენილი დანაშაული და სასქესო ორგანოების დასახიჩრება, რაც წარმოადგენს ქალებისა და გოგონების ადამიანის უფლებათა სერიოზულ დარღვევას და ერთ-ერთ მთავარ დაბრკოლებას ქალებსა და მამაკაცებს შორის თანასწორუფლებიანობის მიღწევის საქმეში;

აღიარებენ შეიარაღებული კონფლიქტების დროს ადამიანის უფლებათა დარღვევების მუდმივად არსებობას, რის გამოც იჩაგრება სამოქალაქო მოსახლეობა, განსაკუთრებით კი ქალები, რომლებიც განიცდიან ფართოდ გავრცელებულ, სისტემატურ გაუპატიურებას ან სექსუალურ ძალადობას, ასევე,

გენდერული ნიშნით განხორციელებული ძალადობის აღბათობის ზრდას როგორც კონფლიქტების დროს, ასევე მათ შემდეგ;

აღიარებენ, რომ ქალები და გოგონები იმყოფებიან მათ მიმართ გენდერული ნიშნით ძალადობის ჩადენის უფრო მაღალი რისკის ქვეშ, ვიდრე მამაკაცები;

აღიარებენ, რომ ოჯახში ძალადობის დროს გაცილებით ხშირად იჩაგრებიან ქალები და რომ მამაკაცებიც შეიძლება გახდნენ ოჯახში ძალადობის მსხვერპლნი;

აღიარებენ რომ ოჯახში ძალადობის მსხვერპლნი ხდებიან ბავშვები, მათ შორის, როგორც ოჯახში ძალადობის მოწმეები;

ისწრაფვიან ისეთი ევროპის შექმნისკენ, რომელიც თავისუფალი იქნება ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობისაგან, შეთანხმდნენ შემდეგზე:

თავი I. მიზნები, განმარტებები, თანასწორუფლებიანობა და დისკრიმინაციის აკრძალვა, ზოგადი ვალდებულებები

მუხლი 1. კონვენციის მიზნები

1. კონვენციის მიზნებია:

ა. დაიცვას ქალები ძალადობის ყველა ფორმისაგან და აღკვეთოს, სისხლისსამართლებრივად დევნოს და აღმოფხვრას ძალადობა ქალების მიმართ და ოჯახში ძალადობა;

ბ. ხელი შეუწყოს ქალთა მიმართ დისკრიმინაციის ყველა ფორმის აღმოფხვრას და ქალებსა და მამაკაცებს შორის რეალური თანასწორუფლებიანობის ჩამოყალიბებას, მათ შორის, ქალებისთვის მეტი შესაძლებლობების მიცემის გზით;

გ. შეიმუშაოს კომპლექსური ჩარჩოები, პოლიტიკური კურსი და ზომები ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთა დასაცავად და დასახმარებლად;

დ. ხელი შეუწყოს საერთაშორისო თანამშრომლობას ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის აღმოფხვრის მიზნით;

ე. მხარი დაუჭიროს და დაეხმაროს ორგანიზაციებს და სამართალდამცავ ორგანოებს ეფექტურ თანამშრომლობაში, რათა შეემუშავებულ იქნეს კომპლექსური მიდგომა ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის აღმოსაფხვრელად.

2. მხარეების მიერ მოცემული კონვენციის დებულებების ეფექტურად განხორციელების უზრუნველსაყოფად, კონვენცია აფუძნებს მონიტორინგის კონკრეტულ მექანიზმს.

მუხლი 2. კონვენციის მოქმედების სფერო

1. მოცემული კონვენცია ეხება ქალთა მიმართ ძალადობის ყველა ფორმას, მათ შორის, ოჯახში ძალადობას, რაც არათანაბომიერად უარყოფით ზემოქმედებას ახდენს ქალებზე.

2. მხარეებს მოუწოდებენ, რომ კონვენცია გამოიყენონ ოჯახში ძალადობის ყველა მსხვერპლთან მიმართებაში. მოცემული კონვენციის დებულებების განხორციელებისას მხარეები განსაკუთრებულ ყურადღებას აქცევენ გენდერული ნიშნით ჩადენილი ძალადობის მსხვერპლ ქალებს.

3. მოცემული კონვენცია მოქმედებს როგორც მშვიდობიან პერიოდში, ისე შეიარაღებული კონფლიქტების დროს.

მუხლი 3. განმარტებები

მოცემული კონვენციის მიზნებისთვის:

ა. „ქალთა მიმართ ძალადობა“ აღიქმება, როგორც ადამიანის უფლებების დარღვევა და ქალთა მიმართ დისკრიმინაციის ერთ-ერთი ფორმა და გულისხმობს გენდერული ნიშნით ჩადენილი ძალადობის ყველა იმ აქტს, რომლებსაც შედეგად მოჰყვება ან შეიძლება მოჰყვეს ქალებისთვის ფიზიკური, სექსუალური, ფსიქოლოგიური ან ეკონომიკური ზიანის ან ტანჯვის მიყენება, მათ შორის, ასეთი აქტების ჩადენის მუქარა, იძულება ან თავისუფლების თვითნებური აღკვეთა, იმის მიუხედავად, თუ სად ხდება ეს – საზოგადოებრივ თუ პირად ცხოვრებაში;

ბ. „ოჯახში ძალადობა“ გულისხმობს ფიზიკური, სექსუალური, ფსიქოლოგიური თუ ეკონომიკური ძალადობის ყველა აქტს, რომლებიც ხდება ოჯახში თუ შინაურ წრეში ან ყოფილ ან ამჟამინდელ მეუღლეებსა თუ პარტნიორებს შორის, მიუხედავად იმისა, დამნაშავე პირი მსხვერპლთან ერთად ერთ საცხოვრებელში ცხოვრობს თუ არა.

გ. „გენდერული“ გულისხმობს სოციალურად დაკავშირებულ როლებს, ქცევას, საქმიანობას და მახასიათებლებს, რომლებსაც მოცემული საზოგადოება ქალისა და მამაკაცისთვის შესაფერისად მიიჩნევს;

დ. „ქალთა მიმართ ძალადობა გენდერული ნიშნით“ გულისხმობს ქალის წინააღმდეგ მიმართულ ძალადობას იმის გამო, რომ ის ქალია ან რომელიც არათანაზომიერად უარყოფით ზემოქმედებას ახდენს ქალებზე;

ე. „მსხვერპლი“ გულისხმობს ყველა ფიზიკურ პირს, რომელიც „ა“ და „ბ“ პუნქტებში მითითებული ქმედების ობიექტია;

ვ. „ქალები“ მოიცავს ასევე 18 წლამდე ასაკის გოგონებს.

მუხლი 4. ძირითადი უფლებები, თანასწორუფლებიანობა და დისკრიმინაციის აკრძალვა

1. მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომას, რათა ხელი შეუწყონ და დაიცვან ყველა ადამიანის, განსაკუთრებით კი ქალების უფლება, იცხოვრონ ძალადობის გარეშე როგორც საჯარო, ისე კერძო სფეროში.

2. მხარეები ვმობენ ქალთა მიმართ დისკრიმინაციის ყველა ფორმას და დაუყოვნებლივ იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო და სხვა ზომას მისი პრევენციისათვის, კერძოდ:

- თავიანთ ეროვნულ კონსტიტუციებსა თუ სხვა შესაბამის საკანონმდებლო აქტებში ქალებსა და მამაკაცებს შორის თანასწორუფლებიანობის პრინციპის დაფიქსირებით და ამ პრინციპის პრაქტიკული განხორციელების უზრუნველყოფით;

- ქალთა მიმართ დისკრიმინაციის აკრძალვით, მათ შორის, სანქციების გამოყენებით, სადაც ეს მიზანშეწონილია;

- იმ კანონების გაუქმებით და პრაქტიკაზე უარის თქმით, რომლებიც დისკრიმინაციას უწევს ქალებს.

3. მხარეების მიერ ამ კონვენციის დებულებების განხორციელება, კერძოდ, მსხვერპლთა უფლებების დამცავი ზომების მიღება, უზრუნველყოფილია ნებისმიერი ნიშნით დისკრიმინაციის გარეშე, როგორცაა სქესი, გენდერი, რასა, კანის ფერი, ენა, რელიგია, პოლიტიკური თუ სხვა შეხედულება, ეროვნული თუ სოციალური წარმომავლობა, ეროვნულ უმცირესობასთან კუთვნილება, ქონებრივი მდგომარეობა, დაბადება, სექსუალური ორიენტაცია, გენდერული იდენტობა, ასაკი, ჯანმრთელობის მდგომარეობა, შეზღუდული შესაძლებლობა, ოჯახური მდგომარეობა, მიგრანტის თუ ლტოლვილის სტატუსი ან სხვა ნიშნით.

4. სპეციალური ზომები, რომლებიც აუცილებელია ქალების მიმართ გენდერული ნიშნით ძალადობის პრევენციისა და მათი ასეთი ძალადობისგან დასაცავად, არ ითვლება დისკრიმინაციად მოცემული კონვენციის თანახმად.

მუხლი 5. სახელმწიფო ვალდებულებები და სახელმწიფოს მხრიდან სათანადო ყურადღება

1. მხარეები თავს იკავებენ ქალთა მიმართ ძალადობის ნებისმიერი ქმედების ჩადენისგან და უზრუნველყოფენ, რომ სახელმწიფო ორგანოები, თანამდებობის პირები, პასუხისმგებელი წარმომადგენლები, დაწესებულებები და სხვა პირები, რომლებიც სახელმწიფოს სახელით გამოდიან, მოქმედებდნენ ამ ვალდებულების შესაბამისად.

2. მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომას სათანადო ყურადღების გამოსაჩენად, რათა აღკვეთონ, გამოიძიონ, დასაჯონ და გაითვალისწინონ კომპენსაცია არასახელმწიფო პირების მიერ ამ კონვენციის მოქმედების სფეროში შემაჯავალი ძალადობის აქტების ჩადენისთვის.

მუხლი 6. გენდერულად სენსიტიური პოლიტიკა

მხარეები ვალდებულებას იღებენ, რომ გენდერულ კონცეფციებს შეიტანენ მოცემული კონვენციის დებულებების შესრულებასა და მათი გავლენის შეფასებაში და მხარს დაუჭერენ და წარმატებით განახორციელებენ ქალსა და მამაკაცს შორის თანასწორუფლებიანობისა და ქალებისთვის შესაძლებლობების გაზრდისკენ მიმართულ პოლიტიკურ კურსს.

თავი II. კომპლექსური პოლიტიკა და მონაცემთა შეგროვება

მუხლი 7. კომპლექსური და კოორდინირებული პოლიტიკა

1. მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო და სხვა ზომებს, რათა მიიღონ და განახორციელონ სახელმწიფო დონეზე ქმედითი, კომპლექსური და კოორდინირებული პოლიტიკა, რომელიც მოიცავს ყველა შესაბამის ზომას ამ კონვენციის მოქმედების სფეროში შემაჯავალი ძალადობის ყველა ფორმის პრევენციისა და აღკვეთისთვის, და რომელიც სისტემურ პასუხს გასცემს ქალთა მიმართ ძალადობას.

2. მხარეები უზრუნველყოფენ, რომ პირველ პუნქტში აღნიშნული პოლიტიკა მსხვერპლის უფლებებს ყველა განსახორციელებელი ზომის ამოსავალ წერტილად განიხილავდეს და რომ ეს პოლიტიკა განხორციელდეს შესაბამის უწყებებს, დაწესებულებებსა და ორგანიზაციებს შორის ქმედითი თანამშრომლობის საფუძველზე.

3. ამ მუხლის შესაბამისად მიღებულ ზომებში უნდა შედიოდეს, სადაც მიზანშეწონილია, ყველა შესაბამისი მოქმედი პირი, როგორცაა, სახელმწიფო უწყებები, ეროვნული, რეგიონული და ადგილობრივი პარლამენტები და ხელისუფლების ორგანოები, ადამიანის უფლებათა დამცველი სახელმწიფო დაწესებულებები და სამოქალაქო საზოგადოების ორგანიზაციები.

მუხლი 8. ფინანსური რესურსები

მხარეები გამოყოფენ შესაბამის ფინანსურ და ადამიანურ რესურსებს კომპლექსური პოლიტიკის, ზომებისა და პროგრამების, მათ შორის, ისეთების, რომლებიც ხორციელდება არასამთავრობო ორგანიზაციებისა და სამოქალაქო საზოგადოების მიერ, ადეკვატური განხორციელებისათვის ამ კონვენციის მოქმედების სფეროში შემაჯავალი ძალადობის ყველა ფორმის პრევენციისა და აღკვეთის მიზნით.

მუხლი 9. არასამთავრობო ორგანიზაციები და სამოქალაქო საზოგადოება

მხარეები აღიარებენ, ხელს უწყობენ და მხარს უჭერენ ყველა დონეზე იმ შესაბამისი არასამთავრობო ორგანიზაციებისა და სამოქალაქო საზოგადოების მუშაობას, რომლებიც აქტიურად ებრძვიან ქალთა მიმართ ძალადობას და ქმედით თანამშრომლობას ამყარებენ ამ ორგანიზაციებთან.

მუხლი 10. მაკოორდინირებელი ორგანო

1. მხარეები ნიშნავენ ან აფუძნებენ ერთ ან მეტ ოფიციალურ ორგანოს, რომელიც პასუხისმგებელი იქნება იმ პოლიტიკისა და ზომების კოორდინაციაზე, განხორციელებაზე, მონიტორინგსა და შეფასებაზე, რომლებიც მიმართულია ამ კონვენციის მოქმედების სფეროში შემაჯავალი ძალადობის

ყველა ფორმის პრევენციისა და აღკვეთისაკენ. ეს ორგანოები კოორდინირებას უწევენ მე-11 მუხლში მითითებული მონაცემების შეგროვებას, აანალიზებენ და ავრცელებენ მის შედეგებს.

2. მხარეები უზრუნველყოფენ, რომ ამ მუხლის შესაბამისად დანიშნულმა ან დაფუძნებულმა ორგანოებმა მიიღონ ზოგადი ხასიათის ინფორმაცია იმ ზომების შესახებ, რომლებიც მიღებულია VIII თავის შესაბამისად.

3. მხარეები უზრუნველყოფენ, რომ ამ მუხლის შესაბამისად დანიშნულ ან დაფუძნებულ ორგანოებს გააჩნდეთ იმის შესაძლებლობა, რომ უშუალო კავშირი ჰქონდეთ სხვა მხარეების შესაბამის ორგანოებთან და გააუმჯობესონ მათთან ურთიერთობები.

მუხლი 11. მონაცემთა შეგროვება და კვლევა

1. ამ კონვენციის განხორციელების მიზნით მხარეები ვალდებულია იღებენ, რომ:

ა. რეგულარულად შეაგროვებენ შესაბამის დეტალურ სტატისტიკურ მონაცემებს ამ კონვენციის მოქმედების სფეროში შემავალ ყველა ფორმის ძალადობის შემთხვევასთან დაკავშირებით;

ბ. მხარს დაუჭერენ ამ კონვენციის მოქმედების სფეროში შემავალ ყველა ფორმის ძალადობასთან დაკავშირებულ კვლევას, რათა შესწავლილ იქნეს მათი გამომწვევი ძირითადი მიზეზები და შედეგები, შემთხვევათა რაოდენობა და გამამტყუნებელი განაჩენის წილობრივი მაჩვენებელი, ასევე, ამ კონვენციის განსახორციელებლად მიღებული ზომების ეფექტურობა.

2. მხარეები ცდილობენ, რეგულარულად ჩაატარონ მოსახლეობის გამოკითხვა, რათა შეაფასონ ამ კონვენციის მოქმედების სფეროში შემავალი ძალადობის ყველა ფორმის გავრცელება და ტენდენციები.

3. მხარეები ექსპერტთა ჯგუფებს მიაწვდიან, როგორც მითითებულია ამ კონვენციის 66-ე მუხლში, ამ მუხლის შესაბამისად შეგროვებულ ინფორმაციას, რათა წაახალისონ საერთაშორისო თანამშრომლობა და ხელი შეუწყონ საერთაშორისო სტანდარტების შექმნას.

4. მხარეები უზრუნველყოფენ, რომ ამ მუხლის შესაბამისად შეგროვებული ინფორმაცია ხელმისაწვდომი იყოს საზოგადოებისათვის.

თავი III. პრევენცია

მუხლი 12. ზოგადი ვალდებულებები

1. მხარეები იღებენ ყველა საჭირო ზომას ქალისა და მამაკაცის ქცევის სოციალურ და კულტურულ მოდელებში ცვლილებების დასაწინააღმდეგებლად იმ მიზნით, რომ აღმოიფხვრას ის ცრურწმენები, ადათ-წესები, ტრადიციები და ყველა სხვა პრაქტიკა, რომლებიც ეფუძნება ქალთა არასრულფასოვნების იდეას ან ქალისა და მამაკაცის როლის სტერეოტიპულ წარმოდგენებს.

2. მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომას ნებისმიერი ფიზიკური ან იურიდიული პირის მხრიდან ამ კონვენციის მოქმედების სფეროში შემავალი ყველა ფორმის ძალადობის პრევენციისათვის.

3. ამ თავის შესაბამისად მიღებული ნებისმიერი ზომა ითვალისწინებს და განსაკუთრებულ ყურადღებას უთმობს იმ პირების კონკრეტულ საჭიროებებს, რომლებიც მოწვევადი გახდნენ განსაკუთრებული გარემოებების გამო და ასეთი ზომების ყურადღების ცენტრში იქნება ძალადობის ყველა მსხვერპლის ადამიანის უფლებები.

4. მხარეები იღებენ საჭირო ზომებს საზოგადოების ყველა წევრის, განსაკუთრებით მამაკაცების და ბიჭების, წასახალისებლად, რათა მათ აქტიური წვლილი შეიტანონ ამ კონვენციის მოქმედების სფეროში შემავალი ძალადობის ყველა ფორმის პრევენციაში.

5. მხარეები უზრუნველყოფენ, რომ კულტურა, ადათ-წესები, რელიგია, ტრადიციები და ევროპული წოდებული „ღირსების საკითხი“ არ ჩაითვალოს ამ კონვენციის მოქმედების სფეროში შემავალი ძალადობის ნებისმიერი აქტის გასამართლებელ მიზეზად.

6. მხარეები იღებენ ყველა საჭირო ზომას ქალებისთვის შესაძლებლობების გაზრდისაკენ მიმართული პროგრამებისა და საქმიანობის მხარდასაჭერად.

მუხლი 13. საინფორმაციო-საგანმანათლებლო საქმიანობა

1. მხარეები ხელს უწყობენ ან ატარებენ რეგულარულად და ყველა დონეზე საინფორმაციო-საგანმანათლებლო კამპანიებსა თუ პროგრამებს, მათ შორის, ადამიანის უფლებათა დამცველ სახელმწიფო დაწესებულებებთან და თანასწორობის საკითხებზე მომუშავე ორგანიზაციებთან, სამოქალაქო საზოგადოებასთან და არასამთავრობო ორგანიზაციებთან, განსაკუთრებით ქალთა ორგანიზაციებთან თანამშრომლობით, სადაც მიზანშეწონილია, ამაღლდეს ფართო საზოგადოების ცნობიერებისა და გაგების დონე ამ კონვენციის მოქმედების სფეროში შემავალი ძალადობის ყველა ფორმის სხვადასხვა გამოვლინების, ბავშვებზე მათი შედეგებისა და ასეთი ძალადობის პრევენციის აუცილებლობის მიმართ.

2. მხარეები უზრუნველყოფენ ფართო საზოგადოებისათვის ამ კონვენციის მოქმედების სფეროში შემავალი ძალადობის აქტების პრევენციისათვის არსებული ზომების შესახებ ინფორმაციის მიწოდებას.

მუხლი 14. განათლება

1. მხარეები იღებენ, სადაც ეს მიზანშეწონილია, ყველა საჭირო ზომას ისეთი საკითხების შესახებ პედაგოგიური მასალის ოფიციალურ სასწავლო პროგრამებში და განათლების ყველა დონეზე ჩასართავად, როგორცაა, ქალებსა და მამაკაცებს შორის თანასწორობა, არასტერეოტიპული გენდერული როლები, ურთიერთპატივისცემა, პიროვნებათაშორის ურთიერთობებში კონფლიქტების ძალადობის გარეშე მოგვარება, ქალთა მიმართ გენდერული ნიშნით ძალადობა და პიროვნული ხელშეუხებლობის უფლება, რომლებიც გათვლილი იქნება მსმენელთა მზარდი განვითარების შესაძლებლობებზე.

2. მხარეები იღებენ ყველა საჭირო ზომას პირველ პუნქტში მითითებული პრინციპების დასანერგად არაოფიციალურ საგანმანათლებლო დაწესებულებებში, ასევე, სპორტში, კულტურული ღონისძიებების ჩატარების დროს, დასვენების პირობებში და მასობრივ საინფორმაციო საშუალებებში.

მუხლი 15. სპეციალისტების პროფესიული მომზადება

1. მხარეები უზრუნველყოფენ ან უმჯობესებენ იმ შესაბამის სპეციალისტების პროფესიულ მომზადებას, რომლებსაც ურთიერთობა აქვთ ამ კონვენციის მოქმედების სფეროში შემავალი ძალადობის ყველა აქტის მსხვერპლთან ან ამ აქტების ჩამდენ პირებთან იმ საკითხებთან დაკავშირებით, რომლებიც ეხება ასეთი ძალადობის პრევენციას და გამოვლენას, ქალებსა და მამაკაცებს შორის თანასწორობას, მსხვერპლთა საჭიროებებსა და უფლებებს, ასევე იმას, თუ როგორ აღიკვეთოს მეორადი ძალადობა.

2. მხარეები ხელს უწყობენ, რომ პირველ პუნქტში ნახსენები პროფესიული მომზადება მოიცავდეს მომზადებას კოორდინირებული მრავალუწყობრივი თანამშრომლობის საკითხებზე, რათა შესაძლებელი იყოს ამ კონვენციის მოქმედების სფეროში შემავალი ძალადობასთან დაკავშირებული საქმეების განსახილველად გადაცემისთვის კომპლექსური და შესაბამისი მიდგომის უზრუნველყოფა.

მუხლი 16. პროფილაქტიკური ღონისძიებები და სამკურნალო პროგრამები

1. მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომას, რათა შეიმუშაონ ან მხარი დაუჭირონ ისეთ პროგრამებს, რომელთა მიზანია ოჯახში ძალადობის აქტების ჩამდენ პირებს ასწავლოს არაძალადობრივი ქცევა პიროვნებათაშორის ურთიერთობებში, მომავალში ძალადობის პრევენციისა და ძალადობრივი ქცევის ფორმების შეცვლის მიზნით.

2. მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომას, რათა შეიმუშაონ ან მხარი დაუჭირონ სამკურნალო პროგრამებს, რომელთა მიზანია ძალადობის, განსაკუთრებით კისექსუალური ძალადობის აქტების ჩამდენი პირების მიერ დანაშაულის განმეორებით ჩადენის პრევენცია.

3. პირველ და მე-2 პუნქტებში ნახსენები ზომების მიღებისას მხარეები უზრუნველყოფენ, რომ განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმოს მსხვერპლის უსაფრთხოებას, მხარდაჭერას და ადამიანის უფლებებს და რომ, სადაც მიზანშეწონილია, ეს პროგრამები შემუშავდეს და განხორციელდეს მსხვერპლის მხარდაჭერის სპეციალიზებულ სამსახურებთან მჭიდრო კოორდინაციით.

მუხლი 17. კერძო სექტორისა და მასობრივი საინფორმაციო საშუალებების მონაწილეობა

1. მხარეები მოუწოდებენ კერძო სექტორს, საინფორმაციო და საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების სექტორს და მასობრივი ინფორმაციის საშუალებებს, აზრის გამოხატვის თავისუფლებისა და მათი დამოუკიდებლობის სათანადო დაცვით, რომ მონაწილეობა მიიღონ პოლიტიკის შემუშავებასა და განხორციელებაში და ჩამოაყალიბონ ძირითადი პრინციპები და თვითრეგულირების სტანდარტები ქალთა მიმართ ძალადობის პრევენციისა და მათი ღირსებისადმი პატივისცემის დონის ამაღლების მიზნით.

2. მხარეები ავითარებენ და ხელს უწყობენ კერძო სექტორის წარმომადგენლებთან ერთად ბავშვებში, მშობლებსა და პედაგოგებში ჩვევებს იმასთან დაკავშირებით, თუ როგორ მოიქცნენ სექსუალური ან ძალადობრივი ხასიათის ღირსების შემლახველი შინაარსის შემცველ საინფორმაციო და საკომუნიკაციო გარემოში, რომელიც შეიძლება საზიანო აღმოჩნდეს.

თავი IV. დაცვა და მხარდაჭერა

მუხლი 18. ზოგადი ვალდებულებები

1. მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომას ყველა მსხვერპლის ძალადობის შემდგომი აქტებისაგან დასაცავად.

2. მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომას, თავისი ქვეყნის შიდა კანონმდებლობის შესაბამისად, რათა უზრუნველყოფილი იყოს ისეთი სათანადო მექანიზმები, რომლებიც საჭიროა ყველა შესაბამის სახელმწიფო უწყებას შორის სასამართლო სისტემის, პროკურატურის, სამართალდამცავი ორგანოების, ადგილობრივი და რეგიონალური ხელისუფლების ორგანოების, ასევე, არასამთავრობო ორგანიზაციებისა და სხვა შესაბამისი ორგანიზაციებისა და ორგანოების ჩათვლით, წარმატებული თანამშრომლობისთვის ამ კონვენციის სფეროში შემაჯავლი ძალადობის ყველა ფორმის მსხვერპლთა და მოწმეთა დაცვის და მხარდაჭერის მიზნით, მათ შორის, ზოგადი და სპეციალიზებული სახის მხარდაჭერის სამსახურებში ამ პირთა მიმართვის გზით, როგორც ეს გათვალისწინებულია ამ კონვენციის მე-20 და 22-ე მუხლებში.

3. მხარეები უზრუნველყოფენ, რომ ამ თავის შესაბამისად მიღებული ზომები:

- ეფუძნებოდეს ქალთა მიმართ ძალადობის და ოჯახში ძალადობის გენდერულ გაგებას და ყურადღებას ამახვილებდეს მსხვერპლის ადამიანის უფლებებსა და უსაფრთხოებაზე;

- ეფუძნებოდეს კომპლექსურ მიდგომას, რომელიც ითვალისწინებს მსხვერპლთა, ძალადობის აქტების ჩამდენ პირებს, ბავშვებსა და ფართო სოციალური გარემოს შორის ურთიერთობას;

- მიზნად ისახავდეს მეორადი ძალადობის თავიდან აცილებას;

- მიზნად ისახავდეს ძალადობის მსხვერპლ ქალთა შესაძლებლობების გაფართოებას და ეკონომიკურ დამოუკიდებლობას;

- საშუალებას იძლეოდეს, სადაც ეს მიზანშეწონილია, რომ დაცვისა და მხარდაჭერის სხვადასხვა სამსახური ერთსა და იმავე შენობაში იყოს განთავსებული;

- ითვალისწინებდეს მოწყვლადი პირების, მათ შორის, მსხვერპლი ბავშვების კონკრეტულ საჭიროებებს და ხელმისაწვდომი იყოს მათთვის.

4. მომსახურების გაწევა არ არის დამოკიდებული მსხვერპლის მზადყოფნაზე, ბრალი წაუყენოს ან

ჩვენება მისცეს ძალადობის აქტების ჩამდენი პირების წინააღმდეგ.

5. მხარეები იღებენ შესაბამის ზომებს თავისი ქვეყნების მოქალაქეებისთვის და სხვა მსხვერპლისთვის, რომლებსაც ასეთი დაცვა ეკუთვნით, საკონსულო ან სხვა სახის დაცვისა და მხარდაჭერის უზრუნველსაყოფად და, საერთაშორისო სამართლის მიხედვით, თავისი ვალდებულებების შესაბამისად.

მუხლი 19. ინფორმაცია

მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომას იმის უზრუნველსაყოფად, რომ მსხვერპლი იღებდეს ადეკვატურ და დროულ ინფორმაციას არსებული მხარდაჭერის სამსახურებისა და სამართლებრივი ზომების შესახებ მათთვის გასაგებ ენაზე.

მუხლი 20. მხარდაჭერის საერთო სამსახურები

1. მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომას იმის უზრუნველსაყოფად, რომ მსხვერპლს ხელი მიუწვდებოდეს ისეთ სამსახურებზე, რომელიც დაეხმარება მას ძალადობის აქტების შემდეგ ძალების აღდგენაში. ამ ზომებში უნდა შედიოდეს, აუცილებლობის შემთხვევაში, ისეთი მომსახურება, როგორცაა იურიდიული და ფსიქოლოგიური კონსულტაციები, ფინანსური დახმარება, თავშესაფარი, განათლება, პროფესიული მომზადება და სამუშაოს მოძიებაში დახმარება.

2. მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომას იმის უზრუნველსაყოფად, რომ მსხვერპლს ხელი მიუწვდებოდეს სამედიცინო და სოციალურ მომსახურებაზე და რომ ამ სამსახურებს ჰქონდეს შესაფერისი რესურსები და ჰყავდეს სპეციალისტები, რომლებსაც გავლილი ექნებათ მომზადება მსხვერპლისთვის დახმარების გასაწევად და რომლებიც გადაამისამართებენ მათ შესაბამის სამსახურებში.

მუხლი 21. დახმარება ინდივიდუალური/კოლექტიური საჩივრების შედგენაში

მხარეები უზრუნველყოფენ, რომ მსხვერპლს გააჩნდეს ინფორმაცია და ხელი მიუწვდებოდეს რეგიონული და საერთაშორისო ინდივიდუალური/კოლექტიური საჩივრების მოქმედ მექანიზმებზე. მხარეები ხელს შეუწყობენ მსხვერპლისადმი მგრძობიარე და კვალიფიციური დახმარების აღმოჩენას ასეთი საჩივრების წარდგენის პროცესში.

მუხლი 22. მხარდაჭერის სპეციალიზებული სამსახურები

1. მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო თუ სხვა ზომას, რათა ამ კონვენციის მოქმედების სფეროში შემაჯავლი ძალადობის ნებისმიერი აქტის ყველა მსხვერპლისთვის უზრუნველყოფილი იყოს ან შეიქმნას, სათანადო გეოგრაფიული განაწილების დაცვით, გადაუდებელი, მოკლე და გრძელვადიანი სპეციალიზებული მხარდაჭერის სამსახურები.

2. მხარეები უზრუნველყოფენ ან ქმნიან ქალთა მხარდაჭერის სპეციალიზებულ სამსახურებს ძალადობის მსხვერპლი ყველა ქალისთვის და მათი შვილებისთვის.

მუხლი 23. თავშესაფრები

მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომას, რათა გათვალისწინებული იყოს საკმარისი რაოდენობის შესაფერისი და იოლად ხელმისაწვდომი თავშესაფრების გახსნა მსხვერპლისთვის, განსაკუთრებით, ქალებისა და მათი შვილებისთვის, უსაფრთხო საცხოვრებლის შეთავაზებისა და საკუთარი ინიციატივით, მათთან ურთიერთობის დამყარების მიზნით.

მუხლი 24. სატელეფონო ცხელი ხაზები

მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომას, რათა მთელი ქვეყნის მასშტაბით შეიქმნას 24 საათიანი (24/7) უფასო სატელეფონო ცხელი ხაზები, რომლებზეც კონფიდენციალურად ან მათი ანონიმურობის სათანადო დაცვით კონსულტაციებს გაუწევენ სატელეფონო ზარების ავტორებს ამ კონვენციის მოქმედების სფეროში შემაჯავლი ძალადობის ყველა ფორმასთან დაკავშირებით.

მუხლი 25. სექსუალური ძალადობის მსხვერპლთა დახმარება

მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო თუ სხვა ზომას, რათა გათვალისწინებული იყოს საკმარისი რაოდენობის შესაფერისი და იოლად ხელმისაწვდომი დახმარების ცენტრების გახსნა გაუპატიურების ან სექსუალური ძალადობის მსხვერპლისთვის სამედიცინო და სასამართლო-სამედიცინო შემოწმებების ჩატარების, ტრავმის შემთხვევაში დახმარების და კონსულტაციის გაწევის უზრუნველყოფის მიზნით.

მუხლი 26. ბავშვი მოწმეების დაცვა და დახმარება

1. მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომას, რათა მსხვერპლისთვის დაცვისა და დახმარების მომსახურების გაწევისას სათანადოდ იყოს გათვალისწინებული ამ კონვენციის მოქმედების სფეროში შემავალი ყველა ფორმის ძალადობის ბავშვი მოწმეების უფლებები და საჭიროებები.

2. ამ მუხლის შესაბამისად მიღებული ზომები მოიცავს შესაფერის ასაკობრივ ჯგუფზე ორიენტირებულ ფსიქოსოციალურ კონსულტაციებს ამ კონვენციის მოქმედების სფეროში შემავალი ძალადობის ყველა ფორმის ბავშვი მოწმეებისთვის და სათანადოდ ითვალისწინებს ბავშვის საუკეთესო ინტერესებს.

მუხლი 27. შეტყობინება

მხარეები იღებენ ყველა საჭირო ზომას, რათა წაახალისონ ამ კონვენციის მოქმედების სფეროში შემავალი ძალადობის აქტების ჩადენის მოწმე ნებისმიერმა პიროვნებამ, რომელსაც გონივრული საფუძველი გააჩნია ივარაუდოს, რომ მსგავსი აქტი შეიძლება განხორციელდეს ან რომ მოსალოდნელია ძალადობის აქტების განმეორება, ამის შესახებ შეატყობინოს კომპეტენტურ ორგანიზაციებს ან ხელისუფლების ორგანოებს.

მუხლი 28. სპეციალისტების მიერ შეტყობინება

მხარეები იღებენ ყველა საჭირო ზომას იმის უზრუნველსაყოფად, რომ კონფიდენციალურობის დაცვის წესებმა, რომლებსაც შიდა კანონმდებლობა აკისრებს ზოგიერთ სპეციალისტებს, ხელი არ შეუშალოს მათ, განსაზღვრულ გარემოებებში, შეატყობინონ კომპეტენტურ ორგანიზაციებს ან ხელისუფლების ორგანოებს, თუკი მათ გონივრული საფუძველი გააჩნიათ ივარაუდონ, რომ ჩადენილია ამ კონვენციის მოქმედების სფეროში შემავალი ძალადობის სერიოზული აქტი და რომ სავარაუდოდ, მოსალოდნელია შემდგომი ძალადობის სერიოზული აქტები.

თავი V. მატერიალური სამართალი

მუხლი 29. სამოქალაქო სარჩელები და სამართლებრივი დაცვის საშუალებები

1. მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომას, რათა მსხვერპლი უზრუნველყოფილი იყოს შესაფერისი სამოქალაქო-სამართლებრივი დაცვის საშუალებებით ძალადობრივი ქმედებების ჩამდენ პირებთან მიმართებაში.

2. მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომას, რათა მსხვერპლი უზრუნველყოფილი იყოს, საერთაშორისო სამართლის ზოგადი პრინციპების თანახმად, შესაფერისი სამოქალაქო-სამართლებრივი დაცვის საშუალებებით იმ სახელმწიფო ორგანოებთან მიმართებაში, რომლებმაც ვერ შეასრულეს თავისი მოვალეობა, გაატარონ აუცილებელი პრევენციული ან დაცვითი ზომები თავისი უფლებამოსილების ფარგლებში.

მუხლი 30. კომპენსაცია

1. მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომას იმის უზრუნველსაყოფად, რომ მსხვერპლს ჰქონდეს უფლება, მოითხოვოს კომპენსაცია ძალადობის აქტების ჩამდენი პირებისგან ამ კონვენციის შესაბამისად დადგენილი ნებისმიერი დანაშაულის გამო.

2. შესაფერისი სახელმწიფო კომპენსაცია გადაეცემა მათ, ვინც დაზარადა სხეულის მძიმე დაზიანების ან ჯანმრთელობის შერყევის გამო იმ შემთხვევებში, თუ მიყენებული ზარალი ვერ იფარება სხვა წყაროებით, როგორცაა, ძალადობის აქტების ჩამდენი პირი, დაზღვევა ან სახელმწიფო სამედიცინო და სოციალური უზრუნველყოფა. აღნიშნული პირობა ხელს არ უშლის მხარეებს, მოითხოვონ დამნაშავესგან მიღებული კომპენსაციის რეგრესის წესით დაბრუნება, თუ ეს რისკის ქვეშ არ აყენებს მსხვერპლის უსაფრთხოებას.

3. მე-2 პუნქტის შესაბამისად მიღებული ზომები უზრუნველყოფს კომპენსაციის გონივრულ ვადაში გაცემას.

მუხლი 31. მეურვეობა, მონახულების უფლებები და უსაფრთხოება

1. მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომას იმის უზრუნველსაყოფად, რომ ბავშვთა მეურვეობისა და მონახულების უფლებების განსაზღვრისას მხედველობაში იქნას მიღებული ამ კონვენციის მოქმედების სფეროში შემაჯავალი ძალადობის შემთხვევები.

2. მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომებს იმის უზრუნველსაყოფად, რომ მეურვეობის ან მონახულების ნებისმიერი უფლების გამოყენება საფრთხეს არ უქმნიდეს მსხვერპლის ან ბავშვთა უფლებებსა და უსაფრთხოებას.

მუხლი 32. იძულებითი ქორწინების სამოქალაქო შედეგები

მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომას იმის უზრუნველსაყოფად, რომ შესაძლებელი იყოს იძულებით გაფორმებული ქორწინებების ძალადაკარგულად გამოცხადება, გაუქმება ან განქორწინება მსხვერპლისათვის შეუფერებელი ფინანსური ან ადმინისტრაციული ტვირთის დაკისრების გარეშე.

მუხლი 33. ფსიქოლოგიური ძალადობა

მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომას იმის უზრუნველსაყოფად, რომ სისხლის სამართლის დანაშაულად ჩაითვალოს ისეთი წინასწარგანზრახული ქცევა, რომელიც ადამიანზე სერიოზულ ფსიქოლოგიურ ზემოქმედებას ახდენს იძულების ან მუქარის გამოყენებით.

მუხლი 34. ადევნება

მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომას იმის უზრუნველსაყოფად, რომ სისხლის სამართლის დანაშაულად ჩაითვალოს მეორე პირის მიმართ მრავალჯერადი მუქარის შემცველი ქცევით გამოხატული წინასწარგანზრახული ქცევა, რომელიც მასში საფრთხის შიშს იწვევს.

მუხლი 35. ფიზიკური ძალადობა

მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომას იმის უზრუნველსაყოფად, რომ სისხლის სამართლის დანაშაულად ჩაითვალოს მეორე პირის მიმართ ფიზიკური ძალადობის აქტების ჩადენით გამოხატული წინასწარგანზრახული ქცევა.

მუხლი 36. სექსუალური ძალადობა, მათ შორის, გაუპატიურება

1. მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომას იმის უზრუნველსაყოფად, რომ სისხლის სამართლის დანაშაულად ჩაითვალოს წინასწარგანზრახული ქცევის შემდეგი ფორმები:

ა. სხვა ადამიანის სხეულში, მისი თანხმობის გარეშე, სექსუალური ხასიათის ვაგინალური, ანალური ან ორალური შეღწევის განხორციელება სხეულის ნებისმიერი ნაწილის ან საგნის გამოყენებით;

ბ. ადამიანთან, მისი თანხმობის გარეშე, სექსუალური ხასიათის სხვა აქტების განხორციელება;

გ. სხვა ადამიანის იძულება, მისი თანხმობის გარეშე, მესამე პირთან განახორციელოს სექსუალური ხასიათის აქტები.

2. თანხმობის მიცემა უნდა მოხდეს ნებაყოფლობით, პიროვნების ნების თავისუფალი გამოხატვის შედეგად, გარემომცველი პირობების გათვალისწინებით.

3. მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომას იმის უზრუნველსაყოფად, რომ პირველი პუნქტის დებულებები ასევე გამოიყენებოდეს იმ აქტების შემთხვევაშიც, რომლებიც ჩადენილია ყოფილი ან ამჟამინდელი მეუღლეების ან პარტნიორების მიმართ, როგორც ეს აღიარებულია შიდა კანონმდებლობის საფუძველზე.

მუხლი 37. იძულებითი ქორწინება

1. მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომას იმის უზრუნველსაყოფად, რომ სისხლის სამართლის დანაშაულად ჩაითვალოს წინასწარგანზრახული ქცევა, რომელიც ზრდასრულ ადამიანს ან ბავშვს აიძულებს ქორწინებაში შესვლას.

2. მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომას იმის უზრუნველსაყოფად, რომ სისხლის სამართლის დანაშაულად ჩაითვალოს წინასწარგანზრახული ქცევა, რომელიც გულისხმობს ზრდასრული ადამიანის ან ბავშვის შეტყუებას იმ მხარის ან სახელმწიფოს ტერიტორიაზე, სადაც ის არ ცხოვრობს, ამ ზრდასრული ადამიანის ან ბავშვის ქორწინებაში შესვლის იძულების მიზნით.

მუხლი 38. ქალის სასქესო ორგანოების დასახიჩრება

მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომას იმის უზრუნველსაყოფად, რომ სისხლის სამართლის დანაშაულად ჩაითვალოს შემდეგი წინასწარგანზრახული ქცევები:

- ა. ქალის დიდი სასირცხვო ბაგეების, მცირე სასირცხვო ბაგეების ან კლიტორის მთლიანი ან ნაწილობრივი ამოკვეთა, ინფიბულაცია ან სხვა ნებისმიერი სახით დასახიჩრება;
- ბ. ქალის იძულება ან დაყოლიება იმ მიზნით, რომ მას ჩაუტარდეს „ა“ პუნქტში ჩამოთვლილი ნებისმიერი აქტი;
- გ. გოგონას წაქეზება, იძულება ან დაყოლიება იმ მიზნით, რომ მას ჩაუტარდეს „ა“ პუნქტში ჩამოთვლილი ნებისმიერი აქტი.

მუხლი 39. იძულებითი აბორტი და იძულებითი სტერილიზაცია

მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომას იმის უზრუნველსაყოფად, რომ სისხლის სამართლის დანაშაულად ჩაითვალოს შემდეგი წინასწარგანზრახული ქცევები:

- ა. ქალისთვის აბორტის გაკეთება მისი წინასწარი და ინფორმირებული თანხმობის გარეშე;
- ბ. ისეთი ქირურგიული ოპერაციის ჩატარება, რომელიც მიზნად ისახავს ან იწვევს ქალის ბუნებრივ რეპროდუქციის უნარის შეწყვეტას მისი წინასწარი და ინფორმირებული თანხმობის ან ამ პროცედურის გააზრების გარეშე.

მუხლი 40. სექსუალური შევიწროვება

მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომას იმის უზრუნველსაყოფად, რომ სექსუალური ხასიათის ნებისმიერი ფორმის არასასურველი სიტყვიერი, არასიტყვიერი ან ფიზიკური ქცევა, რომელიც მიზნად ისახავს ან იწვევს ადამიანის ღირსების შელახვას, კერძოდ, მისთვის დამაშინებელი, მტრული, დამამცირებელი, შეურაცხმყოფელი ან აგრესიული გარემოს შექმნის გზით, დაექვემდებაროს სისხლის სამართლის ან სხვა სახის სამართლებრივ სანქციებს.

მუხლი 41. ხელშეწყობა ან თანამონაწილეობა და მცდელობა

1. მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომას, რათა დანაშაულად ჩაითვალოს, როცა ჩადენილია წინასწარი განზრახვით, იმ დანაშაულთა ჩადენის ხელშეწყობა ან ჩადენაში თანამონაწილეობა, რომლებიც დადგენილია ამ კონვენციის 33-ე, 34-ე, 35-ე, 36-ე, 37-ე მუხლების, 38-ე მუხლის „ა“ ქვეპუნქტის და 39-ე მუხლის შესაბამისად.

2. მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომას, რათა დანაშაულად ჩაითვალოს, როცა ჩადენილია წინასწარი განზრახვით, იმ დანაშაულთა ჩადენის მცდელობები, რომლებიც დადგენილია ამ კონვენციის 35-ე, 36-ე, 37-ე მუხლების, 38-ე მუხლის „ა“ ქვეპუნქტის და 39-ე მუხლის შესაბამისად.

მუხლი 42. ჩადენილი დანაშაულის, მათ შორის, ეგრეთ წოდებული „ღირსების“ სახელით ჩადენილი დანაშაულის მიუღებელი გამართლებები

1. მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომებს იმის უზრუნველსაყოფად, რომ ამ კონვენციის მოქმედების სფეროში შემავალი ძალადობის ნებისმიერი აქტის ჩადენასთან დაკავშირებით აღძრული სისხლის სამართლის პროცესის დროს კულტურა, ადათ-ჩესები, რელიგია, ტრადიციები ან ეგრეთ წოდებული „ღირსების საკითხი“ არ ჩაითვალოს ასეთი აქტების გასამართლებელ მიზეზად. აქ იგულისხმება, კერძოდ, ისეთი განცხადებები, რომ მსხვერპლმა დაარღვია შესაბამისი ქცევის კულტურული, რელიგიური, სოციალური ან ტრადიციული ნორმები ან ადათ-ჩესები.

2. მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომას იმის უზრუნველსაყოფად, რომ ნებისმიერი პირის მიერ ბავშვის წაქეზება პირველ პუნქტში ჩამოთვლილი ნებისმიერი აქტის ჩადენისკენ, არ ამცირებს ამ პირის სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობას ჩადენილი აქტებისთვის.

მუხლი 43. სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობის დადგომა

სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობა ამ კონვენციის შესაბამისად განსაზღვრული დანაშაულისთვის დგება მსხვერპლსა და შესაბამისი ძალადობის აქტების ჩამდენ პირს შორის არსებული ურთიერთკავშირის ხასიათის მიუხედავად.

მუხლი 44. იურისდიქცია

1. მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომას, რათა დაადგინონ განსჯადობა ამ კონვენციით დადგენილ ნებისმიერ დანაშაულთან დაკავშირებით, როდესაც ასეთი დანაშაული ჩადენილია:

ა. მათ ტერიტორიაზე; ან

ბ. მათი ქვეყნის დროშის ქვეშ მცურავ ხომალდზე; ან

გ. მათი ქვეყნის კანონების შესაბამისად რეგისტრირებული თვითმფრინავის ბორტზე; ან

დ. მათი ქვეყნის ერთ-ერთი მოქალაქის მიერ; ან

ე. პირის მიერ, რომელსაც მუდმივი საცხოვრებელი აქვს მათ ტერიტორიაზე.

2. მხარეები ეცდებიან, მიიღონ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომა, რათა საკუთარი იურისდიქციის ქვეშ მოაქციონ ამ კონვენციის შესაბამისად დადგენილი ნებისმიერი დანაშაული, როდესაც ასეთი დანაშაული ჩადენილია მათი ქვეყნის ერთ-ერთი მოქალაქის ან იმ პირის მიმართ, რომელსაც მუდმივი საცხოვრებელი აქვს მათ ტერიტორიაზე.

3. ამ კონვენციის 36-ე, 37-ე, 38-ე და 39-ე მუხლების შესაბამისად დადგენილ დანაშაულთა სისხლისსამართლებრივი დევნის განხორციელების მიზნით, მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომას იმის უზრუნველსაყოფად, რომ მათი იურისდიქცია არ ექვემდებარებოდეს იმ პირობას, რომლის თანახმადაც ეს აქტები დანაშაულად ითვლება იმ ტერიტორიაზე, სადაც ისინი იყო ჩადენილი.

4. ამ კონვენციის 36-ე, 37-ე, 38-ე და 39-ე მუხლების შესაბამისად დადგენილ დანაშაულთა სისხლისსამართლებრივი დევნის განხორციელების მიზნით, მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომას იმის უზრუნველსაყოფად, რომ მათი იურისდიქცია, პირველი პუნქტის „დ“ და „ე“ ქვეპუნქტების ნაწილში, არ ექვემდებარებოდეს იმ პირობას, რომლის თანახმადაც, სისხლისსამართლებრივი დევნის დაწყება შესაძლებელია მხოლოდ დანაშაულის მსხვერპლის მიერ შეტყობინების შემდეგ ან იმ სახელმწიფოს მიერ ინფორმაციის მოწოდების საფუძველზე, სადაც ეს დანაშაული იყო ჩადენილი.

5. მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომას, რათა საკუთარი იურისდიქციის ქვეშ მოაქციონ ამ კონვენციის შესაბამისად დადგენილი დანაშაული, იმ შემთხვევებში, როდესაც სავარაუდო დამნაშავე პირი მათ ტერიტორიაზე იმყოფება და ისინი არ გადასცემენ მას მეორე მხარეს მხოლოდ მისი მოქალაქეობის საფუძველზე.

6. როდესაც ერთზე მეტი მხარე აცხადებს პრეტენზიას ამ კონვენციის შესაბამისად, დადგენილი საგარეუდო დანაშაულის მიმართ იურისდიქციაზე, მონაწილე მხარეები, როცა მიზანშეწონილი იქნება, კონსულტაციებს გაივლიან ერთმანეთთან სისხლისსამართლებრივი დევნისათვის ყველაზე შესაფერისი იურისდიქციის დასადგენად.

7. საერთაშორისო სამართლის ზოგადი ნორმების დარღვევის გარეშე, ეს კონვენცია არ გამოირცხავს რომელიმე მხარის მიერ ნებისმიერი სისხლის სამართლის იურისდიქციის განხორციელებას თავისი შიდა კანონმდებლობის შესაბამისად.

მუხლი 45. სანქციები და ზომები

1. მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომას იმის უზრუნველსაყოფად, რომ ამ კონვენციით დადგენილი დანაშაული ისჯებოდეს ეფექტური, თანაბომიერი და გადამარწმუნებელი ზეგავლენის მქონე სანქციების საშუალებით, ამ დანაშაულთა სერიოზულობის გათვალისწინებით. ეს სანქციები მოიცავს, სადაც ეს მიზანშეწონილია, თავისუფლების აღკვეთას, რასაც შეიძლება შედეგად მოჰყვეს ექსტრადიცია.

2. ძალადობის აქტების ჩამდენ პირებთან მიმართ მხარეებმა შეიძლება მიიღონ სხვა ზომაც, კერძოდ:

- მსჯავრდებული პირების მონიტორინგი და ზედამხედველობა;

- მშობლის უფლების ჩამორთმევა, თუ ბავშვის საუკეთესო ინტერესები, რომელთა შორის შეიძლება იყოს მსხვერპლის უსაფრთხოება, ვერ იქნება გარანტირებული სხვა ნებისმიერი გზით.

მუხლი 46. დამამძიმებელი გარემოებები

მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომას იმის უზრუნველსაყოფად, რომ ქვემოთ ჩამოთვლილი გარემოებები, თუ ისინი უკვე არ წარმოადგენენ დანაშაულის შემადგენლობის ნაწილს, შეიძლება, შიდა კანონმდებლობის შესაბამისი დებულებების თანახმად, მხედველობაში იქნეს მიღებული როგორც დამამძიმებელი გარემოებები ამ კონვენციით დადგენილი დანაშაულის მიმართ განაჩენის განსაზღვრის დროს:

ა. დანაშაული ჩადენილი იყო ყოფილი ან ამჟამინდელი მეუღლის ან პარტნიორის მიმართ, როგორც ეს აღიარებულია შიდა კანონმდებლობით, ოჯახის წევრის მიერ, მსხვერპლთან ერთად მცხოვრები პირის მიერ ან პირის მიერ, რომელმაც ბოროტად გამოიყენა თავისი ძალაუფლება;

ბ. დანაშაული ან მასთან დაკავშირებული დანაშაულები ჩადენილ იქნა არაერთხელ;

გ. დანაშაული ჩადენილი იყო პირის მიმართ, რომელიც გარკვეული გარემოებების გამო მოწყვლადია;

დ. დანაშაული ჩადენილი იყო ბავშვის მიმართ ან ბავშვის თანდასწრებით;

ე. დანაშაული ჩადენილი იყო ორი ან მეტი ადამიანის მიერ, რომლებიც მოქმედებდნენ ერთობლივად;

ვ. დანაშაულს წინ უსწრებდა ან თან სდევდა უკიდურესად მაღალი დონის ძალადობა;

ზ. დანაშაული ჩადენილი იყო იარაღით ან იარაღის მუქარის გამოყენებით;

თ. დანაშაულმა მძიმე ფიზიკური ან ფსიქოლოგიური ტრავმა მიაყენა მსხვერპლს;

ი. დამნაშავე ადრეც ყოფილა ნასამართლვე მსგავსი ხასიათის დანაშაულისთვის.

მუხლი 47. კონვენციის მონაწილე სხვა სახელმწიფოს მიერ გამოტანილი განაჩენი

მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომას იმის უზრუნველსაყოფად, რომ განაჩენის გამოტანისას შესაძლებელი იყოს იმ საბოლოო განაჩენების გათვალისწინება, რომლებიც გამოტანილია კონვენციის მონაწილე სხვა სახელმწიფოს მიერ ამ კონვენციით დადგენილ დანაშაულთა მიმართ.

მუხლი 48. დავების მოგვარებასთან დაკავშირებული სავალდებულო ალტერნატიული პროცესების ან განაჩენის გამოტანის აკრძალვა

1. მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომას, რათა აიკრძალოს დავების მოგვარებასთან დაკავშირებული სავალდებულო ალტერნატიული პროცესები, მათ შორის, შუამავლობა და მორიგება, ამ კონვენციის მოქმედების სფეროში შემავალი ყველა ფორმის ძალადობასთან მიმართებით.

2. მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომებს იმის უზრუნველსაყოფად, რომ ჯარიმის გადახდის შესახებ გადაწყვეტილების გამოტანის შემთხვევაში სათანადოდ იყოს გათვალისწინებული დამნაშავის შესაძლებლობა, შეასრულოს თავისი ფინანსური ვალდებულებები მსხვერპლის მიმართ.

თავი VI. გამოძიება, სისხლისსამართლებრივი დევნა, პროცესუალური კანონი და დაცვითი ზომები

მუხლი 49. ზოგადი ვალდებულებები

1. მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომას იმის უზრუნველსაყოფად, რომ გამოძიება და სასამართლო საქმის წარმოება ამ კონვენციის მოქმედების სფეროში შემავალი ძალადობის ყველა ფორმასთან დაკავშირებით ხორციელდებოდეს გაუმართლებელი დაყოვნების გარეშე და, ამასთან, მხედველობაში მიიღებოდეს მსხვერპლის უფლებები სისხლის სამართლის საქმის წარმოების ყველა სტადიაზე.

2. მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომას, ადამიანის უფლებების ფუნდამენტური პრინციპების შესაბამისად და ძალადობის გენდერული გაგების სათანადო გათვალისწინებით, ამ კონვენციის შესაბამისად დადგენილ დანაშაულთა ქმედითი გამოძიების ჩატარებისა და სისხლისსამართლებრივი დევნის უზრუნველსაყოფად.

მუხლი 50. დაუყოვნებლივი რეაგირება, პრევენცია და დაცვა

1. მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომას იმის უზრუნველსაყოფად, რომ პასუხისმგებელი სამართალდამცავი უწყებები სწრაფად და სათანადოდ რეაგირებდნენ ამ კონვენციის მოქმედების სფეროში შემავალ ყველა ფორმის ძალადობაზე მსხვერპლისთვის ადეკვატური და დაუყოვნებლივი დაცვის შეთავაზების გზით.

2. მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომას იმის უზრუნველსაყოფად, რომ პასუხისმგებელი სამართალდამცავი უწყებები სწრაფად და სათანადოდ ახორციელებდნენ ამ კონვენციის მოქმედების სფეროში შემავალი ყველა ფორმის ძალადობის პრევენციასა და მისგან დაცვას, მათ შორის, პროფილაქტიკური ოპერატიული ზომების გამოყენებას და მტკიცებულების შეგროვებას.

მუხლი 51. რისკის შეფასება და რისკის მართვა

1. მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომას იმის უზრუნველსაყოფად, რომ ფატალური რისკის, სიტუაციის სერიოზულობისა და ძალადობის განმეორებით ჩადენის რისკის შეფასება ხდებოდეს ხელისუფლების ყველა შესაბამისი ორგანოს მიერ რისკის მართვისა და, აუცილებლობის შემთხვევაში, უსაფრთხოებისა და დახმარების კოორდინირებულად უზრუნველყოფის მიზნით.

2. მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომას იმის უზრუნველსაყოფად, რომ პირველ პუნქტში აღნიშნული შეფასება სათანადოდ ითვალისწინებდეს, გამოძიებისა და დაცვითი ზომების გამოყენების ყველა სტადიაზე იმ ფაქტს, რომ ამ კონვენციის მოქმედების სფეროში შემავალი ძალადობის აქტების ჩამდენი პირები ფლობენ ცეცხლსასროლ იარაღს ან ხელი მიუწვდებოდათ მასზე.

მუხლი 52. ამკრძალავი ორდერი

მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომას იმის უზრუნველსაყოფად, რომ ხელისუფლების კომპეტენტურ ორგანოებს მიენიჭოთ უფლებამოსილება, უშუალო საფრთხის შემთხვევაში, გასცენ ორდერი იმის შესახებ, რომ ოჯახში ძალადობის ჩამდენმა პირმა დატოვოს მსხვერპლის ან რისკის ქვეშ მყოფი პირის საცხოვრებელი ადგილი საკმარისი დროით და აუკრძალოს დამნაშავეს მსხვერპლის ან რისკის ქვეშ მყოფი პირის საცხოვრებელ ადგილში შესვლა ან მათთან კონტაქტი. ამ მუხლის შესაბამისად მიღებული ზომები პრიორიტეტის სახით, მიზნად ისახავს მსხვერპლის ან რისკის ქვეშ მყოფ პირთა უსაფრთხოების უზრუნველყოფას.

მუხლი 53. შემაკავებელი ან დამცავი ორდერი

1. მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომას იმის უზრუნველსაყოფად, რომ შესაბამისი შემაკავებელი ან დამცავი ორდერები გაიცემოდეს ამ კონვენციის მოქმედების სფეროში შემავალი ყველა ფორმის ძალადობის მსხვერპლთა მიმართებით.

2. მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომას იმის უზრუნველსაყოფად, რომ პირველ პუნქტში აღნიშნული შემაკავებელი ან დამცავი ორდერები:

- უზრუნველყოფდეს უშუალო დაცვას და მსხვერპლს არ აკისრებდეს შეუფერებელ ფინანსურ ან ადმინისტრაციულ ტვირთს;

- გაიცემოდეს გარკვეული ვადით ან მათ შეცვლამდე ან გაუქმებამდე;

- აუცილებლობის შემთხვევაში, გაიცემოდეს ეს პარტე საფუძველზე და ძალაში შედიოდეს დაუყოვნებლივ;

- ხელმისაწვდომი იყოს სხვა სამართლებრივი პროცედურებისგან დამოუკიდებლად, ან მათზე დამატებით;

- დასაშვები იყოს შემდგომ სამართლებრივ პროცედურებში შესატანად.

3. მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომას იმის უზრუნველსაყოფად, რომ პირველი პუნქტის შესაბამისად გაცემული შემაკავებელი ან დამცავი ორდერების დარღვევა იწვევდეს ეფექტური, თანაბომიერი და გადამარწმუნებელი ზეგავლენის მქონე სისხლისსამართლებრივ ან სხვა იურიდიულ სანქციებს.

მუხლი 54. გამოძიება და მტკიცებულება

მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომას იმის უზრუნველსაყოფად, რომ ნებისმიერი სამოქალაქო თუ სისხლის სამართლის პროცესისას, მტკიცებულება, რომელიც ეხება მსხვერპლის სქესობრივი ცხოვრების ისტორიას და სქესობრივ ქცევას, ნებადართული იყოს მხოლოდ მაშინ, თუ ეს შეესაბამება საქმის არსს და აუცილებელია.

მუხლი 55. ex parte და ex officio სასამართლო პროცესები

1. მხარეები უზრუნველყოფენ, რომ ამ კონვენციის 35-ე, 36-ე, 37-ე, 38-ე და 39-ე მუხლების შესაბამისად დადგენილი დანაშაულის გამოძიება ან სისხლისსამართლებრივი დევნა არ იყოს მთლიანად დამოკიდებული მსხვერპლის მიერ შეტანილ განცხადებაზე ან საჩივარზე, თუ დანაშაული მთლიანად ან ნაწილობრივ მხარის ტერიტორიაზე იყო ჩადენილი და რომ სასამართლო პროცესი გაგრძელდეს მაშინაც კი, თუ მსხვერპლი გამოიტანს განცხადებას ან საჩივარს.

2. მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომას, რათა, მათი შიდა კანონმდებლობით გათვალისწინებული პირობების შესაბამისად, სამთავრობო და არასამთავრობო ორგანიზაციებსა და ოჯახში ძალადობის საკითხებზე კონსულტანტებს ჰქონდეთ მსხვერპლის დახმარების ან/და მხარდაჭერის შესაძლებლობა, მათი თხოვნით, იმ საგამოძიებო და სასამართლო პროცესების დროს, რომლებიც ეხება ამ კონვენციის შესაბამისად დადგენილ დანაშაულს.

მუხლი 56. დაცვითი ზომები

1. მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომას მსხვერპლის უფლებებისა და ინტერესების, მათ შორის, მათი როგორც მოწმეების განსაკუთრებული საჭიროებების დასაცავად საგამოძიებო და სასამართლო პროცესების ყველა სტადიაზე, კერძოდ კი:

ა. მათი, ასევე მათი ოჯახებისა და მოწმეების დაცვის უზრუნველყოფით, დაშინების, შურისძიებისა და განმეორებითი ძალადობისაგან;

ბ. მსხვერპლის ინფორმირების უზრუნველყოფით იმის შესახებ, ისეთ შემთხვევებში მაინც, როდესაც მსხვერპლი და მათი ოჯახები შეიძლება საფრთხეში იყვნენ, რომ დამნაშავე გაქცეულია ციხიდან ან გათავისუფლებულია დროებით ან საბოლოოდ;

გ. მათი ინფორმირებით, შიდა კანონმდებლობით გათვალისწინებული პირობების შესაბამისად, მათი უფლებებისა და მათ ხელთ არსებული მომსახურებების შესახებ, ასევე, მათი საჩივრის შემდგომი ეტაპების, ბრალდებების, გამოძიების ან სასამართლო პროცესის ზოგადი მიმდინარეობისა და ამასთან დაკავშირებით მათი როლის შესახებ, ასევე, მათი საქმის განხილვის შედეგების შესახებ;

დ. მსხვერპლისთვის იმის შესაძლებლობის მიცემით, შიდა კანონმდებლობის პროცესუალური წესების შესაბამისად, რომ მოუსმინონ მათ, წარადგინონ მტკიცებულება და გამოხატონ თავისი შეხედულებები, საჭიროებები და გულისტკივილი, პირდაპირ ან შუამავლის საშუალებით, და რომ ეს ყველაფერი განხილულ იქნეს;

ე. მსხვერპლისთვის შესაფერისი მხარდაჭერის მომსახურების მიწოდებით ისე, რომ მათი უფლებები და ინტერესები სათანადოდ იყოს წარმოდგენილი და გათვალისწინებული;

ვ. იმის უზრუნველყოფით, რომ შეიძლება მიღებულ იქნა ზომები მსხვერპლის პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობისა და რეპუტაციის დასაცავად;

ზ. იმის უზრუნველყოფით, რომ შეძლებისდაგვარად, თავიდან იყოს აცილებული მსხვერპლსა და დამნაშავე პირებს შორის კონტაქტი სასამართლოსა და სამართალდამცავი ორგანოს შენობებში;

თ. მსხვერპლისთვის დამოუკიდებელი და კომპეტენტური თარჯიმნების უზრუნველყოფით, როდესაც მსხვერპლი მონაწილეობს სასამართლო პროცესში ან როდესაც იგი წარადგენს მტკიცებულებას;

ი. მსხვერპლისთვის იმის შესაძლებლობის მიცემით, მათი ქვეყნის შიდა კანონმდებლობით გათვალისწინებული ნორმების შესაბამისად, რომ სასამართლო დარბაზში ჩვენება მისცენ დაუსწრებლად ან, ყოველ შემთხვევაში, სავარაუდო დამნაშავე პირის არყოფნის დროს, კერძოდ, შესაბამისი საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების გამოყენებით, სადაც ეს შესაძლებელია.

2. მსხვერპლი ბავშვი ან ოჯახში ძალადობის ან ქალთა მიმართ ძალადობის მოწმე ბავშვი უზრუნველყოფილია, როცა მიზანშეწონილია, სპეციალური დაცვითი ზომებით, ბავშვის საუკეთესო ინტერესების გათვალისწინებით.

მუხლი 57. სამართლებრივი დახმარება

მხარეები მსხვერპლისათვის უზრუნველყოფენ სამართლებრივი დახმარებისა და უფასო იურიდიული დახმარების უფლებას, მათი ქვეყნის შიდა კანონმდებლობით გათვალისწინებული პირობების შესაბამისად.

მუხლი 58. სასარჩელო ხანდაზმულობა

მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომას იმის უზრუნველსაყოფად, რომ სასარჩელო ხანდაზმულობა, ამ კონვენციის 36-ე, 37-ე, 38-ე და 39-ე მუხლების შესაბამისად დადგენილ დანაშაულთან დაკავშირებით ნებისმიერი სასამართლო პროცესის დასაწყებად, მოქმედებდეს იმ ვადის განმავლობაში, რაც საკმარისი და განსახილველი დანაშაულის სიმძიმის თანაბრად იქნება, იმისათვის, რომ შესაძლებელი იყოს სასამართლო საქმის წარმატებით აღძვრა მსხვერპლის სრულწლოვნების ასაკის მიღწევის შემდეგ.

თავი VII. მიგრაცია და თავშესაფარი

მუხლი 59. ბინადრობის სტატუსი

1. მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომას იმის უზრუნველსაყოფად, რომ მსხვერპლს, რომლის ბინადრობის სტატუსი დამოუკიდებელია მეუღლის ან პარტნიორის ბინადრობის სტატუსზე, როგორც ეს აღიარებულია შიდა კანონმდებლობით, ქორწინების ან პარტნიორული ურთიერთობების დარღვევის შემთხვევაში მიენიჭოს, განსაკუთრებით რთული გარემოებების დროს, განცხადების საფუძველზე, დამოუკიდებელი ბინადრობის ნებართვა ქორწინების ან პარტნიორული ურთიერთობების ხანგრძლივობის მიუხედავად. დამოუკიდებელი ბინადრობის ნებართვის მინიჭებისა და ხანგრძლივობის პირობები განისაზღვრება შიდა კანონმდებლობით.

2. მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომას იმის უზრუნველსაყოფად, რომ მსხვერპლმა შეიძლება მოიპოვოს ქვეყნიდან გაძევებასთან დაკავშირებული იმ სასამართლო პროცესის შეჩერების უფლება, რომელიც დაწყებული იყო ბინადრობის სტატუსის გამო და რომელიც დამოუკიდებელია მეუღლის ან პარტნიორის ბინადრობის სტატუსზე, როგორც აღიარებულია შიდა კანონმდებლობით, რათა შესაძლებლობა მიეცეთ მათ, განცხადება შეიტანონ დამოუკიდებელი ბინადრობის ნებართვის ასაღებად.

3. მხარეები მსხვერპლზე ვაცემენ განახლებად ბინადრობის ნებართვებს ქვემოთ ჩამოთვლილი ორიდან ერთ-ერთ ან ორივე სიტუაციაში:

ა. როდესაც კომპეტენტური ორგანო თვლის, რომ მათი დარჩენა აუცილებელია პირადი სიტუაციიდან გამომდინარე;

ბ. როდესაც კომპეტენტური ორგანო თვლის, რომ მათი დარჩენა აუცილებელია გამოძიებასა და სისხლის სამართლის პროცესში კომპეტენტურ ორგანოებთან მათი თანამშრომლობის მიზნით.

4. მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომას იმის უზრუნველსაყოფად, რომ იძულებითი ქორწინების მსხვერპლმა, რომლებიც სხვა ქვეყანაში ჩამოიყვანეს ქორწინების მიზნით და რომლებმაც ამის შედეგად დაკარგეს ბინადრობის სტატუსი ქვეყანაში, სადაც ისინი მუდმივად ცხოვრობენ, შეძლოს ამ სტატუსის აღდგენა.

მუხლი 60. თავშესაფრის მოთხოვნა გენდერული ნიშნის საფუძველზე

1. მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომას იმის უზრუნველსაყოფად, რომ ქალთა მიმართ ძალადობა გენდერული ნიშნით აღიარებული იყოს, როგორც სამართლებრივი დევნის ფორმა ლტოლვილთა სტატუსის შესახებ 1951 წლის კონვენციის 1A(2) მუხლის მნიშვნელობის ფარგლებში, ასევე, როგორც სერიოზული ზარალის ფორმა, რომელიც მოითხოვს დამატებით/სუბსიდიარულ დაცვას.

2. მხარეები უზრუნველყოფენ, რომ კონვენციის თითოეული საფუძვლის განხილვის დროს მხედველობაში იყოს მიღებული განმარტება, რომელიც ითვალისწინებს გენდერულ ფაქტორს და როდესაც დგინდება, რომ არსებობს სამართლებრივი დევნის საშიშროება ერთი ან რამდენიმე ასეთი საფუძვლის გამო, მოთხოვნელებს ენიჭებათ ლტოლვილის სტატუსი შესაბამისი მოქმედი დოკუმენტების შესაბამისად.

3. მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომას, რათა თავშესაფრის მაძიებელთათვის შემუშავებულ იქნეს მიღების პროცედურები და მხარდაჭერის სამსახურები, გენდერული ფაქტორის გათვალისწინებით, ასევე, გენდერული სახელმძღვანელო პრინციპები და თავშესაფრის მიცემის პროცედურები გენდერული ფაქტორის გათვალისწინებით, მათ შორის, ლტოლვილის სტატუსის განსაზღვრისა და საერთაშორისო დაცვის მოთხოვნის დროს.

მუხლი 61. იძულებით რეპატრიაციაზე უარის თქმა

1. მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომას იძულებით რეპატრიაციაზე უარის თქმის პრინციპის დასაცავად საერთაშორისო სამართლის საფუძველზე არსებული ვალდებულებების შესაბამისად.

2. მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომას იმის უზრუნველსაყოფად, რომ ქალთა მიმართ ძალადობის მსხვერპლნი, რომლებიც საჭიროებენ დაცვას, მათი სტატუსის ან საცხოვრებელი ადგილის მიუხედავად, არავითარ შემთხვევაში არ დააბრუნონ არც ერთ ისეთ ქვეყანაში, სადაც მათ სიცოცხლეს საფრთხე დაემუქრებოდა ან სადაც შეიძლება, რომ ისინი გახდნენ წამების ან არაადამიანური ან ღირსების შემლახველი მოპყრობის ან სასჯელის მსხვერპლნი.

თავი VIII. საერთაშორისო თანამშრომლობა

მუხლი 62. ზოგადი პრინციპები

1. მხარეები თანამშრომლობენ ერთმანეთთან ამ კონვენციის დებულებების თანახმად და სამოქალაქო და სისხლის სამართლის საქმეებში თანამშრომლობის სფეროში შესაბამისი საერთაშორისო და რეგიონალური ინსტრუმენტების, ერთიანი ან ორმხრივი კანონმდებლობისა და შიდა კანონმდებლობის საფუძველზე შეთანხმებული ღონისძიებების გამოყენებით, მაქსიმალურად შესაძლებელ ფარგლებში იმ მიზნით, რომ:

ა. აღკვეთონ, ებრძოლონ და სისხლისსამართლებრივად დევნონ ამ კონვენციის მოქმედების სფეროში შემავალი ყველა ფორმის ძალადობა;

ბ. დაიცვან და დახმარება გაუწიონ მსხვერპლს;

გ. ჩაატარონ გამოძიება ან სასამართლო პროცესი ამ კონვენციის შესაბამისად დადგინდეს დანაშაულთან დაკავშირებით;

დ. აღასრულონ მხარეთა სასამართლო ორგანოების მიერ გამოტანილი შესაბამისი სამოქალაქო და სისხლის სამართლის განჩინებები, მათ შორის, დამცავი ორდერები.

2. მხარეები იღებენ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომებს იმის უზრუნველსაყოფად, რომ ამ კონვენციის შესაბამისად დადგენილი ისეთი დანაშაულის მსხვერპლმა, რომელიც ჩადენილია იმ მხარის ტერიტორიაზე, სადაც ის არ ცხოვრობს, შეძლოს საჩივრის შეტანა თავისი საცხოვრებელი სახელმწიფოს კომპეტენტურ ორგანოებში.

3. თუ მხარე, რომელიც ეწევა ორმხრივ სამართლებრივ დახმარებას სისხლის სამართლის საქმეებში, ექსტრადიციასა ან ამ კონვენციის მონაწილე მეორე მხარის მიერ გამოტანილი სამოქალაქო ან სისხლის სამართლის განჩინებების აღსრულებაში, რაც განპირობებულია ხელშეკრულების არსებობით, იღებს თხოვნას ასეთი სამართლებრივი თანამშრომლობის შესახებ იმ მხარისაგან, რომელთანაც მსგავსი ხელშეკრულება არ გაუფორმებია, მას შეუძლია ეს კონვენცია ჩათვალოს, როგორც სამართლებრივი საფუძველი იმისათვის, რომ მან განახორციელოს ორმხრივი სამართლებრივი დახმარება სისხლის სამართლის საქმეებში, ექსტრადიციასა ან ამ კონვენციის შესაბამისად დადგენილ დანაშაულთან დაკავშირებით მეორე მხარის მიერ გამოტანილი სამოქალაქო ან სისხლის სამართლის განჩინებების აღსრულებაში.

4. მხარეები ისწრაფვიან, რომ, როცა ეს მიზანშეწონილი იქნება, ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის პრევენცია და აღკვეთა შეტანილი იყოს მესამე სახელმწიფოების განვითარებისთვის გათვალისწინებულ დახმარების პროგრამებში, მათ შორის, მესამე სახელმწიფოებთან ორმხრივი და მრავალმხრივი შეთანხმებების გაფორმებით, მე-18 მუხლის მე-5 პუნქტის შესაბამისად, მსხვერპლის დაცვის ხელშეწყობის მიზნით.

მუხლი 63. რისკის ქვეშ მყოფ პირებთან დაკავშირებული ზომები

როცა მხარეს, მის ხელთ არსებული ინფორმაციის საფუძველზე, გააჩნია დასაბუთებული ვარაუდი, რომ პირი იმყოფება მის მიმართ ამ კონვენციის 36-ე, 37-ე, 38-ე და 39-ე მუხლებში მითითებული ძალადობის აქტების ჩადენის უშუალო რისკის ქვეშ მეორე მხარის ტერიტორიაზე, სასურველია, რომ იმ მხარემ, რომელსაც ეს ინფორმაცია გააჩნია, დაუყოვნებლივ გადასცეს იგი მეორე მხარეს სათანადო დაცვითი ზომების მიღების უზრუნველყოფის მიზნით. აუცილებლობის შემთხვევაში, ეს ინფორმაცია მოიცავს

დეტალურ მონაცემებს რისკის ქვეშ მყოფ პირთან დაკავშირებით არსებული დაცვითი დებულებების შესახებ.

მუხლი 64. ინფორმაცია

1. თხოვნის მიმღები მხარე სასწრაფოდ აწოდებს ინფორმაციას თხოვნის გამგზავნ მხარეს ამ თავის საფუძველზე განხორციელებული ქმედების საბოლოო შედეგის შესახებ. თხოვნის მიმღები მხარე ასევე სასწრაფოდ აწოდებს ინფორმაციას თხოვნის გამგზავნ მხარეს იმ ნებისმიერი გარემოების შესახებ, რომელიც შეუძლებელს ხდის სასურველი ქმედების განხორციელებას ან სავარაუდოდ, საგრძნობლად დააყოვნებს მას.

2. მხარეს შეუძლია, თავისი შიდა კანონმდებლობის ფარგლებში და წინასწარი თხოვნის გარეშე, მეორე მხარეს გაუგზავნოს საკუთარი გამოძიების ფარგლებში მოპოვებული ინფორმაცია, როცა იგი თვლის, რომ ასეთი ინფორმაციის გამჟღავნება შეიძლება დაეხმაროს მიმღებ მხარეს ამ კონვენციის შესაბამისად დადგენილი სისხლის სამართლის დანაშაულის პრევენციაში ან ასეთ სისხლის სამართლის დანაშაულთან დაკავშირებული გამოძიებებისა ან სასამართლო პროცესების დაწყებასა ან განხორციელებაში, ან რომ ამან შეიძლება გამოიწვიოს ამ მხარის მიერ თანამშრომლობის შემოთავაზება მოცემული თავის შესაბამისად.

3. მხარე, რომელიც იღებს ნებისმიერ ინფორმაციას მე-2 პუნქტის თანახმად, ასეთ ინფორმაციას გადასცემს თავის კომპეტენტურ ორგანოებს საქმის აღძვრის მიზნით, თუ ეს მიზანშეწონილად ჩაითვლება, ან იმისათვის, რომ ეს ინფორმაცია მხედველობაში იქნეს მიღებული შესაბამის სამოქალაქო და სისხლის სამართლის პროცესებზე.

მუხლი 65. მონაცემთა დაცვა

პირადი მონაცემები ინახება და გამოიყენება მხარეების მიერ „პირადი მონაცემების ავტომატიზებული დამუშავების დროს ფიზიკური პირების დაცვის შესახებ კონვენციით“ ნაკისრი ვალდებულებების შესაბამისად (ETS. 108).

თავი IX. მონიტორინგის მექანიზმი

მუხლი 66. ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ მიმართულ ქმედებებზე მომუშავე ექსპერტთა ჯგუფი

1. ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ მიმართულ ქმედებებზე მომუშავე ექსპერტთა ჯგუფი (შემდგომში „გრევიო“) ახორციელებს მხარეების მიერ ამ კონვენციის შესრულების მონიტორინგს.

2. „გრევიო“ შედგება მინიმუმ 10 და მაქსიმუმ 15 წევრისაგან, გენდერული და გეოგრაფიული ბალანსის და მრავალდისციპლინური გამოცდილების გათვალისწინებით. „გრევიოს“ წევრებს 4 წლის ვადით, რომელიც ერთხელ განახლდება, ირჩევს მხარეთა კომიტეტი მხარეების მიერ წარდგენილი კანდიდატებიდან, რომლებიც შეირჩევიან მხარეების მოქალაქეებიდან.

3. ათი წევრის პირველადი არჩევნები ტარდება ამ კონვენციის ძალაში შესვლიდან ერთი წლის განმავლობაში. 5 დამატებითი წევრის არჩევნები ტარდება 25-ე რატიფიკაციის ან კონვენციასთან მიერთების შემდეგ.

4. „გრევიოს“ წევრების არჩევა ეფუძნება შემდეგ პრინციპებს:

ა. მათი შერჩევა ხდება გამჭვირვალე პროცედურის შესაბამისად მაღალი მორალური თვისებების მქონე პირთაგან, რომლებიც ცნობილი არიან თავისი აღიარებული კომპეტენციით ისეთ სფეროებში, როგორცაა ადამიანის უფლებები, გენდერული თანასწორობა, ქალთა მიმართ ძალადობა და ოჯახში ძალადობა, მსხვერპლის დახმარება და დაცვა, ან რომლებმაც გამოავლინეს პროფესიონალური გამოცდილება ამ კონვენციის მოქმედების ფარგლებში შემავალ სფეროებში;

- ბ. „გრევიოს“ არცერთი ორი წევრი არ შეიძლება იყოს ერთი და იგივე სახელმწიფოს მოქალაქე;
 - გ. ისინი უნდა წარმოადგენდნენ ძირითად სამართლებრივ სისტემებს;
 - დ. ისინი უნდა წარმოადგენდნენ შესაბამის მონაწილეებს და უწყებებს ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის სფეროში;
 - ე. ისინი ჯგუფის მუშაობაში მონაწილეობას იღებენ საკუთარი თანამდებობების რანგში და თავისი ფუნქციების განხორციელებისას არიან დამოუკიდებელი და მიუკერძოებელი, და შეუძლიათ თავისი მოვალეობების ეფექტურად შესრულება.
5. „გრევიოს“ წევრების არჩევის პროცედურას განსაზღვრავს ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტი მხარეებთან კონსულტაციისა და მათი ერთსულოვანი თანხმობის მიღების შემდეგ, ამ კონვენციის ძალაში შესვლიდან ექვსი თვის განმავლობაში.
6. „გრევიო“ ამტკიცებს საკუთარი საქმიანობის წესებს.
7. „გრევიოს“ წევრები და დელეგაციების სხვა წევრები, რომლებიც ვიზიტებს ახორციელებენ ქვეყნებში, როგორც გათვალისწინებულია 68-ე მუხლის მე-9 და მე-14 პუნქტებში, სარგებლობენ ამ კონვენციის დანართში დადგენილი პრივილეგიებით და იმუნიტეტებით.

მუხლი 67. მხარეთა კომიტეტი

- 1. მხარეთა კომიტეტის შემადგენლობაში არიან კონვენციის მონაწილე მხარეთა წარმომადგენლები.
- 2. მხარეთა კომიტეტს იწვევს ევროპის საბჭოს გენერალური მდივანი. მისი პირველი სხდომა იმართება ამ კონვენციის ძალაში შესვლიდან ერთი წლის განმავლობაში „გრევიოს“ წევრების არჩევის მიზნით. კომიტეტი მომდევნო სხდომებს ატარებს, როცა ამას მოითხოვს მხარეთა ერთი მესამედი, მხარეთა კომიტეტის პრეზიდენტი ან გენერალური მდივანი.
- 3. მხარეთა კომიტეტი ამტკიცებს საკუთარი საქმიანობის წესებს.

მუხლი 68. პროცედურა

- 1. მხარეები ევროპის საბჭოს გენერალურ მდივანს წარუდგენენ, „გრევიოს“ მიერ მომზადებული კითხვარის საფუძველზე, ანგარიშს იმ საკანონმდებლო და სხვა ზომების შესახებ, რომლებიც უზრუნველყოფენ ამ კონვენციის დებულებების ამოქმედებას, „გრევიოს“ მიერ განსახილველად.
- 2. „გრევიო“ პირველი პუნქტის შესაბამისად წარდგენილ ანგარიშს განიხილავს შესაბამისი მხარის წარმომადგენლებთან ერთად.
- 3. შეფასების შემდგომი პროცედურები დაყოფილია ეტაპებად, რომელთა ხანგრძლივობას განსაზღვრავს „გრევიო“. ყოველი ეტაპის დასაწყისში „გრევიო“ არჩევს კონკრეტულ დებულებებს, რომელთა საფუძველზეც უნდა ჩატარდეს შეფასების პროცედურა და აგზავნის კითხვარს.
- 4. „გრევიო“ განსაზღვრავს შესაბამის საშუალებებს მონიტორინგის ამ პროცედურის ჩასატარებლად. კერძოდ, შეფასების ყოველი ეტაპისთვის მას შეუძლია დაამტკიცოს კითხვარი, რომელიც გახდება მხარეთა მიერ კონვენციის განხორციელების შეფასების პროცედურის საფუძველი. ეს კითხვარი ეგზავნება ყველა მხარეს. მხარეები პასუხობენ ამ კითხვარს, ასევე, ინფორმაციის თაობაზე „გრევიოს“ მხრიდან შემოსულ ნებისმიერ მოთხოვნას.
- 5. „გრევიომ“ ამ კონვენციის განხორციელებასთან დაკავშირებული ინფორმაცია შეიძლება მიიღოს არასამთავრობო ორგანიზაციებიდან და სამოქალაქო საზოგადოებიდან, ასევე ადამიანთა უფლებათა დამცველი ეროვნული ორგანოებიდან.
- 6. „გრევიო“ ყურადღებით განიხილავს სხვა რეგიონალური და საერთაშორისო ინსტრუმენტებიდან და ორგანოებიდან მიღებულ ამ კონვენციის მოქმედების სფეროებთან დაკავშირებულ არსებულ ინფორმაციას.
- 7. შეფასების ყოველი ეტაპისთვის კითხვარის დამტკიცების დროს, „გრევიო“ ყურადღებით განიხილავს

მხარეებში მონაცემთა შეგროვებისა და კვლევის არსებულ პროცესებს, როგორც აღნიშნულია ამ კონვენციის მე-11 მუხლში.

8. „გრევიომ“ ამ კონვენციის განხორციელების შესახებ ინფორმაცია შეიძლება მიიღოს ევროპის საბჭოს ადამიანის უფლებათა კომისრიდან, საპარლამენტო ასამბლეიდან და ევროპის საბჭოს შესაბამისი სპეციალიზებული ორგანოებიდან, ასევე, სხვა საერთაშორისო ინსტრუმენტების საფუძველზე შექმნილი ორგანოებიდან. ამ ორგანოებში წარდგენილი საჩივრები და მათი განხილვის შედეგები მიეწოდება „გრევიოს“.

9. „გრევიოს“ შეუძლია სუბსიდიარულ საფუძველზე ორგანიზება გაუკეთოს, ეროვნულ ორგანოებთან თანამშრომლობით და დამოუკიდებელი ეროვნული ექსპერტების მხარდაჭერით, ქვეყნებში ვიზიტებს, თუ მოპოვებული ინფორმაცია არასაკმარისია ან მე-14 პუნქტით გათვალისწინებულ შემთხვევებში. ამ ვიზიტებისას „გრევიოს“ შეიძლება დახმარება გაუწიონ კონკრეტული დარგების სპეციალისტებმა.

10. „გრევიომ“ ამზადებს ანგარიშის პროექტს, რომელიც მოიცავს იმ დებულებების შესრულების ანალიზს, რომლებსაც ეფუძნება შეფასება, ასევე, მის მოსაზრებებს და წინადადებებს იმის თაობაზე, თუ რა გზით შეუძლია შესაბამის მხარეს გამოვლენილი პრობლემების მოგვარება. ანგარიშის პროექტი კომენტარებისთვის ეგზავნება იმ მხარეს, რომელსაც უტარდება შეფასება. ამ კომენტარებს „გრევიომ“ ითვალისწინებს თავისი ანგარიშის მომზადების დროს.

11. ყველა მიღებული ინფორმაციისა და მხარეთა კომენტარების საფუძველზე, „გრევიომ“ ამზადებს თავის ანგარიშს და დასკვნებს იმის თაობაზე, თუ რა ზომები მიიღო შესაბამისმა მხარემ ამ კონვენციის დებულებების შესასრულებლად. ეს ანგარიში და დასკვნები ეგზავნება შესაბამის მხარეს და მხარეთა კომიტეტს. „გრევიოს“ ანგარიში და დასკვნები, შესაბამისი მხარის საბოლოო კომენტარებთან ერთად, ქვეყნდება მათი დამტკიცებისთანავე.

12. 1-8 პუნქტებში განხილული პროცედურის დარღვევის გარეშე, მხარეთა კომიტეტმა შეიძლება მიიღოს, „გრევიოს“ ანგარიშისა და დასკვნების საფუძველზე, ამ მხარისათვის გამიზნული რეკომენდაციები ა) იმ ზომებთან დაკავშირებით, რომლებიც მიღებული უნდა იქნეს „გრევიოს“ დასკვნების განსახორციელებლად, აუცილებლობის შემთხვევაში, მათი განხორციელების შესახებ ინფორმაციის მიწოდების თარიღის დასადგენად, და ბ) რომელთა მიზანია ამ მხარესთან თანამშრომლობის ხელშეწყობა ამ კონვენციის სათანადო განხორციელებისთვის.

13. თუ „გრევიომ“ იღებს სარწმუნო ინფორმაციას, რომელიც მიანიშნებს ისეთ სიტუაციაზე, როდესაც პრობლემები დაუყოვნებელ ყურადღებას მოითხოვს კონვენციის სერიოზული დარღვევის ფაქტების პრევენციისა ან მათი მასშტაბების ან რაოდენობის შემზღვევის მიზნით, მაშინ მან შეიძლება მოითხოვოს, რომ სასწრაფოდ წარუდგინონ სპეციალური ანგარიში, რომელიც ეხება ქალთა მიმართ ძალადობის სერიოზული, მასობრივი ან განმეორებადი შემთხვევების პრევენციის მიზნით მიღებულ ზომებს.

14. ითვალისწინებს რა შესაბამისი მხარის მიერ წარდგენილ ინფორმაციას, ასევე მის ხელთ არსებულ ნებისმიერ სხვა სარწმუნო ინფორმაციას, „გრევიოს“ შეუძლია დანიშნოს თავისი ერთი ან მეტი წევრი გამოკვლევის ჩასატარებლად და „გრევიოსთვის“ სასწრაფო ანგარიშის წარსადგენად. მოთხოვნის შემთხვევაში და კონკრეტული მხარის თანხმობით, გამოკვლევა შეიძლება მოიცავდეს მის ტერიტორიაზე ვიზიტს.

15. მე-14 პუნქტში აღნიშნული გამოკვლევის შედეგად მიღებული მონაცემების შესწავლის შემდეგ, „გრევიომ“ ამონაცემებს გადასცემს შესაბამის მხარეს და, როცა მიზანშეწონილია, მხარეთა კომიტეტსა და ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტს ნებისმიერ კომენტართან და რეკომენდაციასთან ერთად.

მუხლი 69. ზოგადი რეკომენდაციები

„გრევიოს“ შეუძლია მიიღოს, როცა მიზანშეწონილია, ზოგადი რეკომენდაციები ამ კონვენციის განხორციელებასთან დაკავშირებით.

მუხლი 70. პარლამენტის მონაწილეობა მონიტორინგის პროცესში

1. ეროვნულ პარლამენტებს სთხოვენ, რომ მონაწილეობა მიიღონ ამ კონვენციის განხორციელების

მიზნით მიღებული ზომების მონიტორინგის პროცესში.

2. მხარეები „გრევიოს“ ანგარიშებს წარუდგენენ თავიანთ ეროვნულ პარლამენტებს.

3. ევროსაბჭოს საპარლამენტო ასამბლეას სთხოვენ, რომ რეგულარულად შეაფასოს ამ კონვენციის განხორციელების შედეგები.

თავი X. სხვა საერთაშორისო ინსტრუმენტებთან ურთიერთობა

მუხლი 71. სხვა საერთაშორისო ინსტრუმენტებთან ურთიერთობა

1. წინამდებარე კონვენცია ზიანს არ აყენებს იმ სხვა საერთაშორისო ინსტრუმენტებიდან გამომდინარე ვალდებულებებს, რომელთა მონაწილენიც არიან ან გახდებიან ამ კონვენციის მონაწილე მხარეები და რომლებიც შეიცავენ დებულებებს ამ კონვენციით რეგულირებადი საკითხების შესახებ.

2. ამ კონვენციის მონაწილე მხარეებს შეუძლიათ ერთმანეთთან დადონ ორმხრივი ან მრავალმხრივი ხელშეკრულებები ამ კონვენციაში განხილულ საკითხებთან დაკავშირებით, მისი დებულებების შევსების ან განმტკიცების ან მასში ჩადებული პრინციპების დაცვის ხელშეწყობის მიზნით.

თავი XI. კონვენციაში ცვლილებების შეტანა

მუხლი 72. ცვლილებები

1. რომელიმე მხარის ნებისმიერი წინადადება ამ კონვენციაში ცვლილების შეტანის თაობაზე ეცნობება ევროპის საბჭოს გენერალურ მდივანს და მის მიერ ეგზავნება ევროპის საბჭოს წევრ სახელმწიფოებს, ნებისმიერ ხელმომწერ ქვეყანას, ნებისმიერ მხარეს, ევროპის კავშირს, 75-ე მუხლის დებულებების თანახმად, ამ კონვენციაზე ხელის მოსაწერად მოწვეულ ნებისმიერ სახელმწიფოს და იმ ნებისმიერ სახელმწიფოს, რომელსაც შესთავაზეს ამ კონვენციასთან შეერთება 76-ე მუხლის დებულებების შესაბამისად.

2. ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტი იხილავს შემთავაზებულ ცვლილებას და, კონვენციის მონაწილე იმ მხარეებთან კონსულტაციის შემდეგ, რომლებიც არ არიან ევროპის საბჭოს წევრები, შეუძლია მიიღოს ეს ცვლილება უმრავლესობით, რომელიც გათვალისწინებულია ევროპის საბჭოს წესდების მე-20 მუხლის „დ“ პუნქტში.

3. მინისტრთა კომიტეტის მიერ მე-2 პუნქტის თანახმად მოწონებული ნებისმიერი ცვლილების ტექსტი იგზავნება მხარეებთან მისაღებად.

4. მე-2 პუნქტის შესაბამისად მიღებული ნებისმიერი ცვლილება ძალაში შედის ყველა მხარის მიერ გენერალური მდივნისათვის თანხმობის გამოხატვის შემდეგ ერთთვიანი ვადის ამოწურვიდან მომდევნო თვის პირველ დღეს.

თავი XII. დასკვნითი დებულებანი

მუხლი 73. კონვენციის შედეგები

ამ კონვენციის დებულებები ზიანს არ აყენებს ქვეყნის შიდა კანონმდებლობისა და იმ სავალდებულო საერთაშორისო ინსტრუმენტების დებულებებს, რომლებიც უკვე ძალაშია ან შეიძლება შევიდეს

ძალაში, რომელთა საფუძველზეც პირებს, ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის პრევენციისა და აღკვეთის დროს, ენიჭებათ ან შეიძლება მიენიჭოთ უფრო ხელსაყრელი უფლებები.

მუხლი 74. დავების მოგვარება

1. ნებისმიერი ისეთი დავის მონაწილე მხარეები, რომელიც შეიძლება წარმოიშვას ამ კონვენციის დებულებების გამოყენებას ან განმარტებასთან დაკავშირებით, მის მოგვარებას პირველ რიგში ეცდებიან მოლაპარაკების, მორიგების, არბიტრაჟის ან მათი ურთიერთშეთანხმების საფუძველზე მიღებული მშვიდობიანი მოგვარების სხვა ნებისმიერი მეთოდის გამოყენებით.

2. ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტს შეუძლია შეიმუშაოს დავების მოგვარების პროცედურები დავის მონაწილე მხარეებისთვის, თუ ისინი თანახმა იქნებიან.

მუხლი 75. ხელმოწერა და ძალაში შესვლა

1. ეს კონვენცია ღიაა ხელმოსაწერად ევროპის საბჭოს წევრი სახელმწიფოებისთვის, არა-წევრი სახელმწიფოებისთვის, რომლებიც მონაწილეობდნენ მის შემუშავებაში და ევროპის კავშირისთვის.

2. ეს კონვენცია ექვემდებარება რატიფიკაციას, მიღებას ან დამტკიცებას. რატიფიკაციის, მიღების ან დამტკიცების სიგელების დეპონირება ხდება ევროპის საბჭოს გენერალურ მდივანთან.

3. ეს კონვენცია ძალაში შედის მის სავალდებულოდ აღიარებაზე კონვენციის 10 ხელმოწერი მხარის მიერ, მინიმუმ 8 ევროპის საბჭოს წევრი სახელმწიფოს ჩათვლით, მე-2 პუნქტის დებულებების შესაბამისად თანხმობის გამოხატვის თარიღიდან სამთვიანი ვადის ამოწურვიდან მომდევნო თვის პირველ დღეს.

4. პირველ პუნქტში აღნიშნული იმ ნებისმიერი სახელმწიფოს ან ევროპის კავშირის მიმართ, რომელიც შემდგომში გამოხატავს ამ კონვენციის სავალდებულოდ აღიარებაზე თავის თანხმობას, კონვენცია ძალაში შედის მის მიერ რატიფიკაციის, მიღების ან დამტკიცების სიგელების დეპონირების თარიღიდან სამთვიანი ვადის ამოწურვიდან მომდევნო თვის პირველ დღეს.

მუხლი 76. კონვენციასთან შეერთება

1. ამ კონვენციის ძალაში შესვლის შემდეგ, ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტს შეუძლია, ამ კონვენციის მხარეებთან კონსულტაციისა და მათი ერთსულლოვანი თანხმობის მიღების შემდეგ, მოიწვიოს ევროპის საბჭოს ნებისმიერი არაწევრი სახელმწიფო, რომელიც არ მონაწილეობდა ამ კონვენციის შემუშავებაში, რათა ის მიუერთდეს ამ კონვენციას ევროპის საბჭოს წესდების მე-20 მუხლის „დ“ პუნქტით გათვალისწინებული უმრავლესობით მიღებული გადაწყვეტილებისა და მხარეთა იმ წარმომადგენლების ერთსულლოვანი ხმის მიცემის საფუძველზე, რომლებსაც უფლება აქვთ მონაწილეობა მიიღონ მინისტრთა კომიტეტის მუშაობაში.

2. მიერთების მსურველი ნებისმიერი სახელმწიფოს მიმართ, ეს კონვენცია ძალაში შედის მიერთების დოკუმენტის ევროპის საბჭოს გენერალურ მდივანთან დეპონირების თარიღიდან სამთვიანი ვადის ამოწურვიდან მომდევნო თვის პირველ დღეს.

მუხლი 77. ტერიტორიული გამოყენება

1. ნებისმიერ სახელმწიფოს ან ევროპის კავშირს შეუძლია, კონვენციის ხელმოწერის ან მისი რატიფიკაციის, მიღების, დამტკიცების ან მიერთების დოკუმენტების დეპონირების დროს, დააზუსტოს ის ტერიტორია ან ტერიტორიები, რომლებზეც გავრცელდება ამ კონვენციის მოქმედება.

2. ნებისმიერ მხარეს შეუძლია, ნებისმიერ დროს მოგვიანებით, ევროპის საბჭოს გენერალური მდივნის სახელზე წარდგენილი განცხადებით, განავრცოს ამ კონვენციის მოქმედების სფერო ნებისმიერ სხვა ტერიტორიაზე, რომელიც დაზუსტებულია განცხადებაში და რომლის საერთაშორისო ურთიერთობებზეც ის არის პასუხისმგებელი ან რომლის სახელითაც ის არის უფლებამოსილი, რომ იკისროს ვალდებულებები. ასეთი ტერიტორიის მიმართ, ეს კონვენცია ძალაში შედის გენერალური მდივნის მიერ ასეთი განცხადების მიღების თარიღიდან სამთვიანი ვადის ამოწურვიდან მომდევნო თვის პირველ დღეს.

3. წინა ორი პუნქტის საფუძველზე ვაკეთებული ნებისმიერი განცხადება, ასეთ განცხადებაში დაზუსტებული ნებისმიერი ტერიტორიის მიმართ, შეიძლება უკან იქნეს გამოტანილი ევროპის საბჭოს გენერალური მდივნის სახელზე წარდგენილი შეტყობინებით. განცხადების უკან გამოტანა ძალაში შედის გენერალური მდივნის მიერ ასეთი შეტყობინების მიღების თარიღიდან სამთვიანი ვადის ამოწურვიდან მომდევნო თვის პირველ დღეს.

მუხლი 78. დათქმები

1. დაუშვებელია ამ კონვენციის ნებისმიერი დებულების მიმართ რაიმე დათქმის ვაკეთება, მე-2 და მე-3 პუნქტებში გათვალისწინებული გამონაკლისების გარდა.

2. ნებისმიერ სახელმწიფოს ან ევროპის კავშირს შეუძლია, კონვენციის ხელმოწერის ან მისი რატიფიკაციის, მიღების, დამტკიცების ან მიერთების დოკუმენტების დეპონირების დროს, ევროპის საბჭოს გენერალური მდივნის სახელზე წარდგენილი განცხადებით გააცხადოს, რომ იგი იტოვებს უფლებას, არ გამოიყენოს, ან გამოიყენოს მხოლოდ კონკრეტულ შემთხვევებში ან პირობებში, ის დებულებები, რომლებიც ჩამოყალიბებულია:

- 30-ე მუხლის მე-2 პუნქტში;

- 44-ე მუხლის პირველი პუნქტის „ე“ ქვეპუნქტში, მე-3 და მე-4 პუნქტებში;

- 55-ე მუხლის პირველ პუნქტში 35-ე მუხლთან მიმართებაში, რომელიც ეხება ნაკლებად მძიმე დანაშაულს;

- 58-ე მუხლში 37-ე, 38-ე და 39-ე მუხლებთან მიმართებაში;

- 59-ე მუხლში.

3. ნებისმიერ სახელმწიფოს ან ევროპის კავშირს შეუძლია, კონვენციის ხელმოწერის ან მისი რატიფიკაციის, მიღების, დამტკიცების ან მიერთების დოკუმენტების დეპონირების დროს, ევროპის საბჭოს გენერალური მდივნის სახელზე წარდგენილი განცხადებით, გააცხადოს, რომ იგი იტოვებს უფლებას, გაითვალისწინოს არასისხლისსამართლებრივი სანქციები, სისხლისსამართლებრივი სანქციების ნაცვლად, 33-ე და 34-ე მუხლებში მითითებულ ქცევებთან დაკავშირებით.

4. ნებისმიერ მხარეს შეუძლია მთლიანად ან ნაწილობრივ გააუქმოს დათქმა ევროპის საბჭოს გენერალური მდივნის სახელზე წარდგენილი განცხადებით. განცხადება ძალაში შედის გენერალური მდივნის მიერ მისი მიღების თარიღიდან.

მუხლი 79. დათქმების მოქმედების ვადა და მათი გადახედვა

1. 78-ე მუხლის მე-2 და მე-3 პუნქტებში მითითებული დათქმები მოქმედებს ამ კონვენციის ძალაში შესვლის დღიდან 5 წლის განმავლობაში შესაბამის მხარესთან მიმართებაში. ამასთან, ასეთი დათქმები შეიძლება განახლდეს იმავე ხანგრძლივობის პერიოდებით.

2. დათქმის მოქმედების ვადის ამოწურვამდე 18 თვით ადრე, ევროპის საბჭოს გენერალური სამდივნო შესაბამის მხარეს ატყობინებს ამ ვადის ამოწურვის შესახებ. ვადის ამოწურვამდე არაუგვიანეს სამი თვისა, მხარე ატყობინებს გენერალურ მდივანს, რომ იგი ძალაში ტოვებს თავის დათქმას, ცვლილება შეაქვს მასში ან აუქმებს მას. შესაბამისი მხარისაგან ასეთი შეტყობინების არარსებობის შემთხვევაში გენერალური სამდივნო ატყობინებს ამ მხარეს, რომ მისი დათქმა ექვსი თვის ვადით ავტომატურად გაგრძელებულად ითვლება. თუ შესაბამისი მხარე ვერ შეატყობინებს თავისი სურვილის შესახებ, ძალაში დატოვოს ან ცვლილება შეიტანოს დათქმაში ამ ვადის გასვლამდე, დათქმა წყვეტს თავის მოქმედებას.

3. თუ მხარე აკეთებს დათქმას 78-ე მუხლის მე-2 და მე-3 პუნქტების შესაბამისად, იგი „გრევიოს“ უგზავნის, დათქმის განახლებამდე ან მოთხოვნით, ახსნა-განმარტებას დათქმის ძალაში დატოვების დასაბუთების თაობაზე.

მუხლი 80. დენონსირება

1. ნებისმიერ მხარეს, ნებისმიერ დროს, უფლება აქვს მოახდინოს ამ კონვენციის დენონსირება

ევროპის საბჭოს გენერალური მდივნის სახელზე წარდგენილი შეტყობინებით.

2. ასეთი დენონსირება ძალაში შედის გენერალური მდივნის მიერ ასეთი შეტყობინების მიღების თარიღიდან სამთვიანი ვადის ამოწურვიდან მომდევნო თვის პირველ დღეს.

მუხლი 81. შეტყობინება

ევროპის საბჭოს გენერალური მდივანი ევროპის საბჭოს წევრ სახელმწიფოებს, არაწევრ სახელმწიფოებს, რომლებიც მონაწილეობდნენ მის შემუშავებაში, ნებისმიერ ხელმოწერ ქვეყანას, ნებისმიერ მხარეს, ევროპის კავშირს და ამ კონვენციასთან მიერთების მიზნით მოწვეულ ნებისმიერ სახელმწიფოს აცნობებს:

- ა. ყოველი ხელმოწერის;
- ბ. რატიფიკაციის, მიღების, დამტკიცების ან შეერთების ყოველი დოკუმენტის დეპონირების;
- გ. 75-ე და 76-ე მუხლების შესაბამისად ამ კონვენციის ძალაში შესვლის ყოველი თარიღის;
- დ. 72-ე მუხლის შესაბამისად მიღებული ყოველი ცვლილების და ამ ცვლილების ძალაში შესვლის თარიღის;
- ე. 78-ე მუხლის შესაბამისად გაკეთებული და გაუქმებული ყოველი დათქმის;
- ვ. მე-80 მუხლის დებულებების შესაბამისად კონვენციის ყოველი დენონსირების;
- ზ. ამ კონვენციასთან დაკავშირებული ნებისმიერი სხვა აქტის, შეტყობინებისა თუ მიმოწერის, შესახებ.

ამის დასტურად, სათანადო უფლებამოსილებით აღჭურვილმა ქვემოთ ხელმოწერებმა ხელი მოაწერეს წინამდებარე კონვენციას.

შესრულებულია სტამბოლში, 2011 წლის 11 მაისს, ინგლისურ და ფრანგულ ენებზე, თანაბრად ავთენტურ ტექსტებად, ერთადერთ ცალად, რომელიც დეპონირებული იქნება ევროპის საბჭოს არქივში. დამოწმებულ ასლებს ევროპის საბჭოს გენერალური მდივანი უგზავნის ევროპის საბჭოს თითოეულ წევრ სახელმწიფოს, არაწევრ სახელმწიფოებს, რომლებიც მონაწილეობდნენ ამ კონვენციის შემუშავებაში, ევროპის კავშირს და ამ კონვენციასთან მიერთების მიზნით მოწვეულ ნებისმიერ ქვეყანას.

დანართი – პრივილეგიები და იმუნიტეტები (მუხლი 66)

1. მოცემული დანართი ეხება კონვენციის 66-ე მუხლში ნახსენებ „გრევიოს“ წევრებს, ასევე, ქვეყანაში ვიზიტად მყოფი დელეგაციების სხვა წევრებს. ამ დანართის მიზნისთვის, ტერმინი „ქვეყანაში ვიზიტად მყოფი დელეგაციების სხვა წევრები“ მოიცავს ამ კონვენციის 68-ე მუხლის მე-9 პუნქტში ნახსენებ დამოუკიდებელ ეროვნულ ექსპერტებს და სპეციალისტებს, ევროპის საბჭოს თანამშრომლებს და ევროპის საბჭოს მიერ დაქირავებულ თარჯიმნებს, რომლებიც თან ახლავან „გრევიოს“ ქვეყნებში ვიზიტების დროს.

2. „გრევიოს“ წევრები და ქვეყანაში ვიზიტად მყოფი დელეგაციების სხვა წევრები, ქვეყნებში ვიზიტების მომზადებასა და განხორციელებასთან დაკავშირებული მათი ფუნქციების შესრულებისას, ასევე, შემდგომ ნაბიჯებთან დაკავშირებით, და ამ ფუნქციებიდან გამომდინარე ახორციელებენ ვიზიტებს, გააჩნიათ შემდეგი პრივილეგიები და იმუნიტეტები:

ა. იმუნიტეტი პირადი დაპატიმრების ან დაკავების და მათ პირად ბარგზე ყადაღის დადებისაგან, ასევე, იმუნიტეტი წარმოთქმული და დაწერილი სიტყვების და მათი უფლებამოსილების განხორციელებისას შესრულებული ყველა ქმედების გამო მათ წინააღმდეგ ყველა სახის სამართალწარმოებისაგან;

ბ. ნებისმიერი შემლუღვისაგან გათავისუფლება გადაადგილების თავისუფლებასთან დაკავშირებით მათი საცხოვრებელი ქვეყნიდან გასვლისას და დაბრუნებისას და იმ ქვეყანაში შესვლისას და გასვლისას, სადაც ისინი ახორციელებენ თავის ფუნქციებს, ასევე უცხოელთა რეგისტრაციისაგან იმ ქვეყანაში, რომელსაც ისინი სტუმრობენ ან რომლის გავლითაც მგზავრობენ თავისი ფუნქციების განხორციელების დროს.

3. თავისი ფუნქციების შესრულებისას განხორციელებული მოვალეობების პერიოდში, „გრევიოს“ წევრები და ქვეყანაში ვიზიტად მყოფი დელეგაციების სხვა წევრები, საბაჟო და სავალუტო კონტროლის სფეროში, სარგებლობენ იმავე შეღავათებით, რომლებითაც სარგებლობენ უცხო ქვეყნების მთავრობების წარმომადგენლები თავისი ოფიციალური მოვალეობების დროებით შესრულების დროს.

4. ამ კონვენციის განხორციელების შეფასებასთან დაკავშირებული დოკუმენტები, რომლებიც გადააქვთ „გრევიოს“ წევრებსა და ქვეყანაში ვიზიტად მყოფი დელეგაციების სხვა წევრებს, ხელშეუხებელია იმდენად, რამდენადაც ისინი ეხება „გრევიოს“ საქმიანობას. დაუშვებელია „გრევიოს“ ოფიციალური კორესპონდენციისა ან „გრევიოს“ წევრებისა და ქვეყანაში ვიზიტად მყოფი დელეგაციების სხვა წევრების ოფიციალური მიმოწერის შეჩერება ან ცენზურა.

5. იმისათვის, რომ „გრევიოს“ წევრებისა და ქვეყანაში სტუმრად მყოფი დელეგაციების სხვა წევრებისთვის უზრუნველყოფილი იყოს აზრის გამოხატვის სრული თავისუფლება და სრული დამოუკიდებლობა მათ მიერ მოვალეობების შესრულების დროს, წარმოთქმული და დაწერილი სიტყვების და მათი მოვალეობების განხორციელებისას შესრულებული ყველა ქმედების გამო მათ წინააღმდეგ სამართალწარმოებისაგან იმუნიტეტის მოქმედება გავრცელდება იმის მიუხედავად, რომ შესაბამისი პირები აღარ ასრულებენ ასეთ მოვალეობებს.

6. პრივილეგიები და იმუნიტეტები ამ დანართის პირველ პუნქტში ნახსენებ პირებს ენიჭებათ იმ მიზნით, რომ უზრუნველყოფილი იყოს მათი ფუნქციების განხორციელების დამოუკიდებლობა „გრევიოს“ ინტერესებიდან გამომდინარე და არა მათი პირადი სარგებელისთვის. ამ დანართის პირველ პუნქტში ნახსენები პირების იმუნიტეტს აუქმებს ევროპის საბჭოს გენერალური მდივანი ისეთ ნებისმიერ შემთხვევაში, როდესაც მისი აზრით, ეს იმუნიტეტი ხელს შეუშლიდა სამართლის აღსრულებას და როდესაც მისი გაუქმება არ დააზარალებს „გრევიოს“ ინტერესებს.

**ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ
ბრძოლისა და პრევენციის შესახებ ევროპის საბჭოს კონვენციის
განმარტებითი ანგარიში**

სტამბული, 11.V.2011

I. შესავალი

1. ქალთა მიმართ ძალადობა, ოჯახში ძალადობის ჩათვლით, ევროპაში ადამიანის უფლებათა გენდერულ საფუძველზე ჩადენილი დარღვევების ერთ-ერთი ყველაზე სერიოზული ფორმაა. მასთან მიმართებით დღესაც კი დუმილს ამჯობინებენ. ოჯახში ძალადობა ისეთ მსხვერპლთა მიმართ, როგორებიც არიან ბავშვები, მამაკაცები და ხანდაზმულები, ფარული ფენომენია, რომელიც გავლენას ახდენს ძალიან ბევრ ოჯახზე. შესაბამისად, მისი უგულებელყოფა დაუშვებელია.

2. ევროპაში ძალადობის გავრცელების შესახებ მაჩვენებლები არ არსებობს, მაგრამ ბევრმა წევრმა სახელმწიფომ ჩაატარა კვლევები ქალთა მიმართ ძალადობის მასშტაბის დასადგენად. განსხვავებული მეთოდოლოგიის მიუხედავად, ამ კვლევების შედეგებმა აჩვენა, რომ სხვადასხვა ქვეყანაში ქალების, დაახლოებით, ერთ მეხუთედთან ერთი მეოთხედს, თავიანთი ზრდასრული ცხოვრების განმავლობაში, ერთხელ მაინც განუცდია ფიზიკური ძალადობა, ხოლო 10%-ზე მეტი ქალი ძალის გამოყენებით ჩადენილი სექსუალური ძალადობის მსხვერპლია. ძალადობის ყველა ფორმის, მათ შორის, ადევნების მაჩვენებლები ძალზე მაღალია - დაახლოებით, 45%. ასეთი ძალადობრივი ქმედებების უმრავლესობა იმ მამაკაცთა ჩადენილია, რომლებიც უშუალოდ ქალების სოციალური გარემოს განეკუთვნებიან, ანუ, ყველაზე ხშირად, ამჟამინდელი ან ყოფილი პარტნიორები.

3. მეორადი მონაცემების ანალიზი ადასტურებს კონსერვატიულ შეფასებას, რომ 16 წლის ზემოთ ქალების, დაახლოებით, 12%-15% ოჯახში ძალადობის მსხვერპლია. ბევრი ქალი დაშორების შემდეგაც განიცდის ფიზიკურ და სექსუალურ ძალადობას ყოფილი პარტნიორების მხრიდან, რაც იმაზე მიუთითებს, რომ ქალების დიდი ნაწილისათვის ასეთი ძალადობრივი ურთიერთობების დასრულება სრულიადაც არ ნიშნავს მათ დაცულობას ფიზიკური თვალსაზრისით.

4. ბავშვთა მიმართ ოჯახში ძალადობა ფართოდაა გავრცელებული. კვლევებმა გამოავლინა კავშირი ქალთა მიმართ ოჯახში ძალადობასა და ბავშვზე ძალადობას, ასევე, იმ ტრავმას შორის, რომელსაც ბავშვები იღებენ, როდესაც ოჯახში ძალადობის თვითმხილველნი ხდებიან. რაც შეეხება ოჯახში ძალადობის ისეთ ფორმებს, როგორიცაა, მაგალითად, მოხუცებულთა ან მამაკაცთა მიმართ ძალადობა, ამასთან დაკავშირებული სარწმუნო მონაცემები შედარებით მწირია.

5. ქალთა მიმართ ძალადობა მსოფლიოში ფართოდ გავრცელებული ფენომენია. ქალთა დისკრიმინაციის აღმოფხვრის კომიტეტი (CEDAW-ს კომიტეტი), რომელიც ჩამოყალიბებულია გაეროს ქალთა მიმართ დისკრიმინაციის ყველა ფორმის აღმოფხვრის კონვენციის (შემდგომში CEDAW) ფარგლებში, თავის ზოგად რეკომენდაციაში No.19(1992) გენდერულ ძალადობას ქალთა მიმართ აღიარებს დისკრიმინაციის ერთ-ერთ ფორმად. გაეროს გენერალურმა ასამბლეამ 1993 წელს მიიღო დეკლარაცია ქალთა მიმართ ძალადობის აღმოფხვრის შესახებ, რომელმაც საფუძველი ჩაუყარა ამგვარი ძალადობის აღკვეთაზე მიმართულ საერთაშორისო ქმედებებს. 1995 წელს მიღებულ პეკინის დეკლარაციასა და სამოქმედო პლატფორმაში ქალთა მიმართ ძალადობის აღმოფხვრა, გენდერული თანასწორობის სხვა მოთხოვნებთან ერთად, განისაზღვრა ერთ-ერთ სტრატეგიულ მიზნად. 2006 წელს გაეროს გენერალურმა მდივანმა გამოაქვეყნა სიღრმისეული კვლევა ქალთა მიმართ ძალადობის ყველა ფორმის შესახებ, სადაც ხაზი გაუსვა ქალთა მიმართ ძალადობის გამოვლენის სხვადასხვა ფორმას და ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლის საერთაშორისო სამართლებრივ ჩარჩოებს. აგრეთვე, მან ყურადღება გაამახვილა “პერსპექტიულ პრაქტიკაზე”, რომელიც ადასტურებს გარკვეული წარმატებების მიღწევას ამ სფეროში.

6. ევროპის საბჭოს კონვენცია ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლისა და პრევენციის შესახებ რეგიონული ინსტრუმენტია, რომელიც ღიაა არაწევრი სახელმწიფოების მიერ რატიფიცირებისა და მიერთებისათვის. იგი მიზნად ისახავს ამ სფეროში არსებული სხვა რეგიონული უფლებადამცველი ორგანიზაციების მიერ განსაზღვრული სტანდარტების გაფართოებასა და გამყარებას. კონვენცია ქალთა მიმართ ძალადობის თავიდან აცილების, დასჯისა და აღმოფხვრის შესახებ, მიღებული 1994 წელს ამერიკის სახელმწიფოთა ორგანიზაციის მიერ, ასევე, აფრიკის ადამიანის უფლებათა ქარტიის პროტოკოლი აფრიკაში ქალთა უფლებების შესახებ, რომელიც აფრიკის კავშირმა 2003 წელს მიიღო, შეიცავს ქალთა მიმართ ძალადობის საკითხთან დაკავშირებულ დებულებებს; ევროპის საბჭოს კონვენცია კი, რომელიც უფრო ყოვლისმომცველია, მნიშვნელოვნად აძლიერებს ქმედებებს ქალთა მიმართ და ოჯახში ძალადობის, ასევე, მსოფლიო მასშტაბით ძალადობის წინააღმდეგ.

ევროპის საბჭოს მიერ დასახული ქმედებები

7. ევროპის საბჭო წარმოადგენს 47 წევრ სახელმწიფოსა და 800 მილიონ მოქალაქეს, ამიტომ მისი ერთ-ერთი უმთავრესი პრიორიტეტია ადამიანის უფლებათა დაცვის ხელშეწყობა. ქალთა მიმართ ძალადობა, ოჯახში ძალადობის ჩათვლით, ძირს უთხრის იმ ძირითად ღირებულებებს, რომლებსაც ეფუძნება ეს ორგანიზაცია.

8. 1990-იანი წლებიდან, ევროპის საბჭომ, კერძოდ, ქალთა და მამაკაცთა შორის თანასწორობის კომიტეტმა (CDEG), მთელი რიგი ინიციატივები განახორციელა ძალადობისგან ქალთა დაცვის ხელშეწყობად. 1993 წელს, ქალთა და მამაკაცთა თანასწორობის მე-3 ევროპული მინისტრიალი მიედგინა საზოგადოებაში ქალთა მიმართ ძალადობის აღმოფხვრის სტრატეგიებს მედიისა და სხვა საშუალებების გამოყენებით.

9. ქალთა მიმართ ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლის სამოქმედო გეგმა, რომელიც შემდგომში შემუშავდა, ეროვნული ადმინისტრაციებისთვის პირველი ყოვლისმომცველი პოლიტიკური ჩარჩო იყო. შემდეგ, 2002 წელს, წევრი სახელმწიფოებისათვის მიიღეს ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტის რეკომენდაცია Rec(2002)5 ძალადობისგან ქალთა დაცვის შესახებ. ეს რეკომენდაცია აღნიშნული პროცესის საეტაპო დოკუმენტია, რადგანაც მისი მეშვეობით, ამ რეკომენდაციის მიღებით ევროპაში პირველად შემუშავდა ევროპის საბჭოს ყველა წევრ სახელმწიფოში ქალთა მიმართ ძალადობის პრევენციისა და დაზარალებულთა დაცვის ყოვლისმომცველი სტრატეგია. 2002 წლიდან მოყოლებული, ეს რეკომენდაცია წევრი სახელმწიფოებისთვის ყველაზე მნიშვნელოვანი სახელმძღვანელო დოკუმენტია ქალთა მიმართ ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლაში. მის განხორციელებას რეგულარულ მონიტორინგს უწევენ, რათა შეფასდეს ამ მიმართულებით მიღწეული პროგრესი. უკვე დასრულდა მონიტორინგის რამდენიმე ციკლი, მათი შედეგები კი შეფასდა და გამოქვეყნდა. მონიტორინგმა აჩვენა, რომ კანონმდებლობის, პოლიციის მიერ გამოძიებისა და სასამართლო წესით დევნის სფეროებში ბევრი რამ გაკეთდა, რათა გაზრდილიყო სისხლის სამართლის რეაგირების ეფექტიანობა ქალთა მიმართ ძალადობის შემთხვევებზე. მიუხედავად ამისა, ბევრი ხარვეზი რჩება. სხვა სფეროებში, როგორცაა მსხვერპლთა მომსახურება, მცირე პროგრესი შეინიშნება.

10. ქალთა მიმართ ძალადობის აღმოფხვრის მხრივ მუშაობის გასაძლიერებლად, ასევე, ამ მიზნის პრიორიტეტულობის კიდევ ერთხელ დასადასტურებლად, ევროპის საბჭოს წევრ სახელმწიფოთა მეთაურებმა მესამე სამიტზე (ვარშავა, 2005 წლის 16-17 მაისი) გადაწყვიტეს ფართომასშტაბიანი კამპანიის ჩამოყალიბება ამ საკითხზე; მათ ასევე შექმნეს ქალთა მიმართ და ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლის სამოქმედო ჯგუფი, რომლის საქმიანობასაც ევროპის საბჭო უწევს მონიტორინგს. მისი წევრები ინიშნებიან ევროპის საბჭოს გენერალური მდივნის მიერ.

11. კამპანია 3 დონეზე ჩატარდა: მთავრობათაშორისი, საპარლამენტო და ადგილობრივი. წევრ სახელმწიფოებს მიმართეს თხოვნით, რომ მნიშვნელოვანი პროგრესისთვის მიეღწიათ ოთხი ძირითადი მიმართულებით: სამართლებრივი და პოლიტიკის დონის ძიებები; დაზარალებულთა მხარდაჭერა და დაცვა; მონაცემთა შეგროვება; ცნობიერების ამაღლება. მათ ასევე მოუწოდეს ეროვნული კამპანიების ჩატარებისაკენ, რათა ლობირება გაეწიათ ძალადობისგან ქალთა დაცვის Rec(2002) 5 რეკომენდაციის ფექტიანი განხორციელებისათვის, რაც ამ სახელმწიფოთა ნახევარზე მეტმა შეასრულა.

12. ევროპის საბჭოს საპარლამენტო ასამბლეის უნიკალური როლის წყალობით, რომელიც ეროვნულ პარლამენტთა 47 დელეგაციისგან შედგება, კამპანია ძლიერი საპარლამენტო განზომილებით გამოირჩეოდა. ბევრი დეპუტატი, ცალ-ცალკე თუ ერთობლივად, ლობირებდა კანონმდებლობაში ცვლილებების შეტანას ქალების დასაცავად გენდერულ საფუძველზე ძალადობისაგან. ქალთა მიმართ ძალადობის საკითხებზე საპარლამენტო დებატებისა და სხდომების ორგანიზებით, ასევე, ინტერვიუებითა და საჯარო განცხადებებით, პარლამენტარებმა დიდი წვლილი შეიტანეს ამ თემაზე ცნობიერების ამაღლებაში. ბევრ წევრ ქვეყანაში ისინი აქტიურად ლობირებდნენ ცვლილებებს. მათ შექმნეს “საკონტაქტო პარლამენტართა ქსელი”, რომლებიც მზად არიან, აქტიურად დაუჭირონ მხარი ქალთა მიმართ ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლას ეროვნულ დონეზე.

13. კამპანიამ გამოავლინა ამ თვალსაზრისით არსებული პრობლემის მასშტაბები ევროპაში, თუმცა, ამასთანავე, კარგი პრაქტიკა და ინიციატივებიც, რომლებიც სხვადასხვა წევრ სახელმწიფოში ხორციელდება. ამან აამაღლა პროცესში მონაწილე ძირითადი მხარეების ცნობიერება და დაეხმარა ქალთა მიმართ ძალადობის სხვადასხვა ფორმასთან დაკავშირებული საკითხების ჩართვას პოლიტიკურ დღის წესრიგში.

14. გარდა ამისა, ქალთა მიმართ ძალადობის პრობლემის გადაჭრისკენ მიმართული ეროვნული ღონისძიებების შეფასებამ სამოქმედო ჯგუფის მიერ, აჩვენა, რომ საჭიროა სამართლებრივი ნორმებისა და შესაბამისი მონაცემების შეგროვების ჰარმონიზაცია. ეს დაზარალებულებს საშუალებას მისცემს, დაცვისა და მხარდაჭერის ერთგვაროვანი ზომებით ისარგებლონ ევროპის მასშტაბით. ამ მიზნით, სამოქმედო ჯგუფმა აქტივობების საბოლოო ანგარიშში (EG-TFV (2008) 6) გასცა რეკომენდაცია, რომლის შესაბამისადაც, ევროპის საბჭოს უნდა შეემუშავებინა ადამიანის უფლებათა დაცვის კონვენცია ქალთა მიმართ ძალადობის პრევენციისა და აღკვეთის მიზნით.

15. გარდა ამისა, ევროპის იუსტიციის მინისტრთა 27-ე კონფერენციაზე (ერევანი, სომხეთი, 2006 წლის 12-13 ოქტომბერი) მიიღეს გადაწყვეტილება, რომ შეეფასებინათ ევროპის საბჭოს სამართლებრივი ინსტრუმენტის საჭიროება პარტნიორის მიმართ ძალადობის პრობლემატან მიმართებით. იმავედროულად, მათ აღიარეს, რომ ამგვარი ძალადობა შეიძლება ეფუძნებოდეს დისკრიმინაციულ წარმოდგენებს და განპირობებული იყოს ისეთი ფაქტორებით გამოწვეული უთანასწორობით, როგორცაა გენდერი, წარმოშობა და ეკონომიკური დამოკიდებლობა. კვლევის შედეგებზე დაყრდნობით, რომელმაც შეისწავლა “ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლის კონვენციის მიზანშეწონილობა” (CDPC (2007) 09 rev), დანაშაულის პრობლემათა ევროპულმა კომიტეტმა (CDPC) გამოიტანა დასკვნა ასეთი ინსტრუმენტის აუცილებლობის შესახებ.

16. საპარლამენტო ასამბლეას უკვე დიდი ხანია მტკიცე პოლიტიკური პოზიცია უკავია ქალთა მიმართ ძალადობის ყველა ფორმის აღმოფხვრასთან მიმართებით. მან უკვე მიიღო რეზოლუციები და რეკომენდაციები ამგვარი ძალადობის სხვადასხვა ფორმის შესახებ; კერძოდ: რეზოლუცია 1247 (2001) ქალთა სასქესო ორგანოების დასახიჩრების აღკვეთის შესახებ; რეზოლუცია 1582 (2002) ოჯახში ძალადობის შესახებ; რეზოლუცია 1327 (2003) ე.წ. “ღირსების დანაშაულის” შესახებ; რეკომენდაცია 1723 (2005) იძულებითი ქორწინებისა და ბავშვთა ქორწინების შესახებ; რეკომენდაცია 1777 (2007) ქალთა გაუპატიურების შესახებ, რაც უკავშირდება „პაემნების ნარკოტიკების” გამოყენებას; ახლახან მიღებული რეზოლუცია 1654 (2009) ფემიციდის შესახებ; და რეზოლუცია 1691 (2009) ქალთა გაუპატიურების, მათ შორის, ქორწინებაში გაუპატიურების შესახებ.

17.საპარლამენტო ასამბლეამ არაერთხელ მოუწოდა სავალდებულო სტანდარტების მიღებისკენ გენდერული ძალადობის ყველაზე მძიმე და გავრცელებული ფორმების თავიდან აცილების, დაცვისა და სამართლებრივი დევნის სფეროში და მხარი დაუჭირა ევროპის საბჭოს კონვენციის შემუშავებას ქალთა მიმართ და ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლისა და პრევენციისა შესახებ.

18.სამოქმედო ჯგუფის რეკომენდაციის პასუხად, რომელიც ითვალისწინებდა ქალთა მიმართ ძალადობის კონვენციის შემუშავებას, ასევე, კვლევის შედეგებზე დაყრდნობით, რომელმაც შეისწავლა პარტნიორის მიმართ ძალადობის კონვენციის მიზანშეწონილობა, მინისტრთა კომიტეტმა გადაწყვიტა მულტიდისციპლინური კომიტეტის ჩამოყალიბება. მის მანდატში უნდა შესულიყო იურიდიულად სავალდებულო სტანდარტების შემუშავება შემდეგ სფეროებში: ქალთა მიმართ ძალადობა და ოჯახში ძალადობა.

19.შედეგად, 2008 წლის 10 დეკემბერს, ევროპის საბჭოს მინისტრთა მოადგილეების 1044-ე შეხვედრაზე, მიიღეს ქალთა მიმართ და ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლისა და პრევენციის საგანგებო კომიტეტის (CAHVIO) დებულება, რომელიც ითვალისწინებდა ერთი ან მეტი იურიდიულად სავალდებულო ინსტრუმენტის შემუშავებას „ოჯახში ძალადობის, მათ შორის, ქალთა მიმართ ძალადობის კონკრეტული თუ სხვა ფორმების, ასევე, ძალადობის მსხვერპლთა დაცვისა და მხარდაჭერის და დამნაშავეთა სასამართლო წესით დევნის შესახებ“. მინისტრთა მოადგილეებმა მოითხოვეს ისიც, რომ CAHVIO-ს „2009 წლის 30 ივნისისთვის წარედგინა შუალედური ანგარიში თავის პოზიციებზე შეთავაზებული ინსტრუმენტ(ებ)ის, თემების, შინაარსის, მუშაობის მეთოდებისა და ვადების შესახებ, რათა კომიტეტს შესაბამისი გადაწყვეტილებები მიეღო ამ საკითხებთან დაკავშირებით“. შუალედურ ანგარიშში აისახა კომიტეტის დასკვნა, რომ კონვენციაში ყურადღება გამახვილებულიყო ქალთა მიმართ ძალადობის აღმოფხვრაზე. გარდა ამისა, კონვენცია შეეხებოდა ოჯახურ ძალადობასაც, რომელიც არათანაბრობიერად უარყოფით გავლენას ახდენს ქალებზე, ამიტომ, იმავდროულად, მისი დებულებები უნდა გავრცელებულიყო ოჯახში ძალადობის ყველა მსხვერპლის მიმართ. 2009 წლის 1 ივლისს, მინისტრთა მოადგილეების 1062-ე სხდომაზე, “მინისტრთა მოადგილეები გაეცნენ შუალედურ ანგარიშს და “მოუწოდეს CAHVIO-ს, გაეგრძელებინა მუშაობა შუალედურ ანგარიშში ასახული სამუშაო პროგრამისა და განრიგის მიხედვით. კერძოდ, შეემუშავებინა ანგარიშში ასახული ინსტრუმენტები“. 2009 წლის დეკემბერში CAHVIO-მ დაიწყო მოლაპარაკებები კონვენციაზე ქალთა მიმართ ძალადობის პრევენციისა და ბრძოლის შესახებ. ტექსტზე მუშაობის დასასრულებლად, CAHVIO-მ 6 შეხვედრა ჩაატარა: 2009 წლის დეკემბერში, 2010 წლის თებერვალში, ივნის-ივლისში, სექტემბერში, ნოემბერსა და დეკემბერში.

20.კონვენციის ტექსტის პროექტი 2010 წლის დეკემბერში დაამტკიცა CAHVIO-მ და მინისტრთა კომიტეტს გადასცა საპარლამენტო ასამბლეისთვის წარსადგენად, რათა ეს უკანასკნელი გასცნობოდა პროექტს და თავისი მოსაზრებები გამოეხატა. 2011 წლის 11 მარტს საპარლამენტო ასამბლეამ გამოთქვა თავისი მოსაზრება კონვენციის პროექტზე.

21.ძალადობისაგან ქალთა დაცვის რეკომენდაციაზე Rec(2002)5 დაყრდნობით, კონვენციაში ევროპის მასშტაბით პირველად განისაზღვრა სამართლებრივად სავალდებულო სტანდარტები ქალთა მიმართ და ოჯახში ძალადობის პრევენციის, დაზარალებულთა დაცვისა და დამნაშავეთა დასჯის მხრივ. იგი ავსებს ქალთა უფლებების დაცვის სფეროში არსებულ მნიშვნელოვან ხარვეზებს; ასევე, ხელს უწყობს წევრი სახელმწიფოს მიერ კონვენციის გავრცელებას ძალადობის ყველა მსხვერპლის მიმართ, რათა გააუმჯობესოს მათი დაცვა. კონვენცია ქალთა მიმართ ძალადობის აღმოფხვრას უფრო ფართო კონტექსტში მოიაზრებს და ამკვიდრებს ქალთა და მამაკაცთა შორის არსებითი თანასწორობის მიღწევის მიზანს, რითაც მნიშვნელოვნად უწყობს ხელს ქალთა მიმართ ძალადობის აღიარებას დისკრიმინაციის ერთ-ერთ ფორმად.

II. კომენტარები კონვენციის დებულებებთან დაკავშირებით

პრეამბულა

22. პრეამბულა კიდევ ერთხელ ადასტურებს ხელშემკვრელი მხარეების ვალდებულებას ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის შესახებ. მასში მოხსენიებულია მხოლოდ ევროპის საბჭოსა და გაეროს ფარგლებში შემუშავებული ყველაზე მნიშვნელოვანი საერთაშორისო სამართლებრივი დოკუმენტები, რომლებიც პირდაპირ შეეხება ამ კონვენციის რეგულირების სფეროს.

23. კონვენციაზე მოლაპარაკებების პროცესში გაითვალისწინეს ზემოხსენებული საერთაშორისო სამართლებრივი ინსტრუმენტები, კერძოდ, ევროპის საბჭოს მიერ მომზადებული დოკუმენტები. ამასთანავე, კონვენციის ავტორებმა მხედველობაში მიიღეს ევროპის საბჭოს საპარლამენტო ასამბლეის შემდეგი რეკომენდაციებიც: რეკომენდაცია 1450 (2000) ევროპაში ქალთა მიმართ ძალადობის შესახებ; რეკომენდაცია 1582 (2002) ქალთა მიმართ ოჯახში ძალადობის შესახებ; რეკომენდაცია 1723 (2005) იძულებითი ქორწინებისა და ბავშვთა ქორწინების შესახებ; რეკომენდაცია 1759 (2006) პარლამენტთა გაერთიანებული ძალისხმევის თაობაზე ქალთა მიმართ ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლის მიზნით; რეკომენდაცია 1777 (2007) სექსუალური ძალადობის შესახებ, რომელიც უკავშირდება გაუპატიურების მიზნით მიცემულ ნარკოტიკებს; რეკომენდაცია 1817 (2007) იმ პარლამენტთა შესახებ, რომლებიც გაერთიანდნენ ქალთა მიმართ ოჯახური ძალადობის წინააღმდეგ: კამპანიის შუალედური შეფასება; რეკომენდაცია 1847 (2008) ქალთა მიმართ ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლა: გზა ევროპის საბჭოს კონვენციისაკენ; რეკომენდაცია 1873 (2009) შეიარაღებული კონფლიქტებისას ქალთა მიმართ სქესობრივი ძალადობის შესახებ; რეკომენდაცია 1868 (2009) გენდერულ საფუძველზე ადამიანის უფლებათა დარღვევასთან, მათ შორის, ქალებისა და გოგონების მოტაცებასთან საბრძოლველად ჩასატარებელი მოქმედებების შესახებ; რეკომენდაცია 1861 (2009) ფემიციდის შესახებ; რეკომენდაცია 1881 (2009) ე.წ. „ღირსების დნაშაულების“ წინააღმდეგ გადაუდებელი ბრძოლის შესახებ; რეკომენდაცია 1887 (2009) ქალების გაუპატიურების, მათ შორის, მეუღლის მიერ გაუპატიურების შესახებ; რეკომენდაცია 1891 (2009) ოჯახში ძალადობის განსაკუთრებული რისკის ქვეშ მყოფი მიგრანტი ქალების შესახებ; რეკომენდაცია 1905 (2010) ოჯახში ძალადობის მოწმე ბავშვების შესახებ. კონვენციის ავტორებმა ასევე გაითვალისწინეს რეკომენდაცია 260 (2009) ქალთა მიმართ ოჯახში ძალადობასთან ბრძოლის შესახებ და ევროპის საბჭოს ადგილობრივი და რეგიონული ხელისუფლების კონგრესის მიერ მიღებული რეზოლუცია 279 (2009) ქალთა მიმართ ოჯახში ძალადობასთან ბრძოლის შესახებ.

24. გარდა ამისა, მოლაპარაკებები მიმდინარეობდა შემდეგი პოლიტიკური დეკლარაციების მოთხოვნათა გათვალისწინებით:

ა) ქალთა და მამაკაცთა თანასწორობის საკითხებისადმი მიძღვნილ მე-5 ევროპულ მინისტრიალზე მიღებული დეკლარაცია და სამოქმედო პროგრამა (სკოპიე, 2003 წლის 22-23 იანვარი);

ბ) ევროპის საბჭოს სახელმწიფოთა და მთავრობების მეთაურთა მესამე სამიტზე მიღებული სამოქმედო გეგმა (ვარშავა, 2005 წლის 16-17 მაისი);

გ) ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტის მიერ მიღებული დეკლარაცია “გენდერული თანასწორობის რეალობად გადაქცევა” (მადრიდი, 12 მაისი 2009);

დ) რეზოლუცია no.1 ოჯახში ძალადობის პრევენციისა და რეაგირების შესახებ, მიღებული ევროპის საბჭოს წევრი სახელმწიფოების იუსტიციის მინისტრთა 29-ე კონფერენციაზე (ტრომსე, ნორვეგია, 2009 წლის 18-19 ივნისი);

ე) ევროპის საბჭოს წევრი სახელმწიფოების ქალთა და მამაკაცთა შორის თანასწორობის საკითხებზე პასუხისმგებელი მინისტრების მე-7 კონფერენციაზე მიღებული სამოქმედო გეგმა და რეზოლუცია (ბაქო, 2010 წლის 24-25 მაისი);

ვ) 1995 წელს ქალთა მეოთხე მსოფლიო კონფერენციაზე მიღებული პეკინის დეკლარაცია და სამოქმედო პლატფორმა; გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალური ასამბლეის 23-ე ყოველწლიურ სესიაზე სპეციალური კომიტეტის მიერ წარდგენილი ანგარიში (პეკინი + 5 -

პოლიტიკური დეკლარაცია და შედეგების დოკუმენტი); ასევე, გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ქალთა სტატუსის შესახებ კომისიის 49-ე სესიაზე წარდგენილი ანგარიში (პეკინი +10); 2010 წელს გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ქალთა სტატუსის შესახებ კომისიის 54-ე სხდომაზე (პეკინი +15) მიღებული დეკლარაცია; და ქალები 2000: გენდერული თანასწორობა, განვითარება და მშვიდობა 21-ე საუკუნეში.

25.პრეამბულაში ჩამოყალიბებულია კონვენციის ძირითადი მიზანი: ისეთი ევროპის შექმნა, რომელიც თავისუფალი იქნება ქალთა მიმართ და ოჯახში ძალადობისაგან. ამ მიზნით, კონვენცია მტკიცე კავშირს ადგენს გენდერული თანასწორობის მიღწევასა და ქალთა მიმართ ძალადობის აღმოფხვრას შორის. ამ მიდგომიდან გამომდინარე, იგი აღიარებს ქალთა მიმართ ძალადობის სტრუქტურულ ხასიათს, და რომ ეს არის ქალთა და მამაკაცთა შორის ისტორიულად არსებული უთანასწორო ძალაუფლებაზე დამყარებული ურთიერთობების გამოვლინება. შესაბამისად, პრეამბულაში შეჯამებულია კონვენციით გათვალისწინებული სხვადასხვა ღონისძიება, რომლებიც მიმართულია ქალთა მიმართ ძალადობის აღმოფხვრაზე, დისკრიმინაციის წინააღმდეგ ბრძოლის, ასევე, გენდერული თანასწორობის მიღწევის უფრო ფართო კონტექსტში - როგორც საკანონმდებლო დონეზე, ასევე პრაქტიკაში. აღსანიშნავია, რომ ტერმინი „ქალთა მიმართ დისკრიმინაცია“ განიმარტება, როგორც „ნებისმიერი განსხვავება, გამონაკლისი ან შეზღუდვა სქესის ნიშნით, რომელიც გამიზნულია, შეასუსტოს და გამორიცხოს ქალთა მიერ, მათი ოჯახური მდგომარეობის მიუხედავად, მამაკაცთა და ქალთა შორის თანასწორობის საფუძველზე, პოლიტიკურ, ეკონომიკურ, სოციალურ, კულტურულ, სამოქალაქო ან ნებისმიერ სხვა დარგში ადამიანის უფლებებისა და ძირითადი თავისუფლებების აღიარება, სარგებლობა ან განხორციელება.“ ეს განსაზღვრულია ქალთა დისკრიმინაციის ყველა ფორმის აღმოფხვრის კონვენციის 1-ელ მუხლში (CEDAW). ამავდროულად, კონვენციის ტექსტის ავტორებს სურდათ, ხაზი გაესვათ, რომ ქალთა მიმართ ძალადობა და ოჯახში ძალადობა შეიძლება სხვადასხვანაირად განიმარტოს სტრუქტურულ, ჯგუფურ და ინდივიდუალურ დონეზე. ქალთა მიმართ ძალადობა და ოჯახში ძალადობა კომპლექსური ფენომენია და აუცილებელია სხვადასხვა მიდგომის ერთობლივად გამოყენება მისი უკეთესად გააზრებისათვის.

26.კონვენციის ტექსტის ავტორებს სურდათ, ხაზი გაესვათ, რომ ქალთა მიმართ ძალადობა სერიოზულად ასუსტებს და გამორიცხავს მათ მიერ ადამიანის უფლებებით სარგებლობის შესაძლებლობას, კერძოდ, ზღუდავს სიცოცხლის, უსაფრთხოების, თავისუფლების, ღირსების პატივისცემისა და ფიზიკური თუ ემოციური ხელშეუხებლობის უფლებებს. შესაბამისად, დაუშვებელია მისი უგულებელყოფა მთავრობათა მიერ. გარდა ამისა, ავტორები ასევე აღიარებენ, რომ ძალადობა უარყოფითად აისახება არა მხოლოდ ქალებზე, არამედ მთლიანად საზოგადოებაზე. ამიტომ აუცილებელია გადაუდებელი ქმედებების განხორციელება. და ბოლოს, მათ ხაზი გაუსვეს ფაქტს, რომ ქალთა და გოგონათა ზოგიერთი ჯგუფი, მაგალითად, შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე ქალები და გოგონები, ხშირად ძალადობის, დაზიანების, შეურაცხყოფის, უგულებელყოფის, არასათანადო მოპყრობის ან ექსპლუატაციის უფრო მაღალ რისკის წინაშე დგანან - როგორც ოჯახში, ასევე მის მიღმა.

27.გარდა იმისა, რომ ქალთა მიმართ ძალადობა, მათ შორის, ოჯახში ძალადობა, მიიჩნევა მკაფიოდ გენდერული ასპექტით განპირობებულ ფენომენად, ხელმძღვანელი მხარეები ნათლად აღიარებენ, რომ ოჯახში ძალადობის მსხვერპლნი შეიძლება იყვნენ მამაკაცები და ბიჭებიც, და რომ ამ სახის ძალადობის პრობლემაც გადაჭრას საჭიროებს. როდესაც საქმე ბავშვებს ეხება, არ არის სავალდებულო, ისინი უშუალოდ იყვნენ დაზარალებულნი, რომ ძალადობის მსხვერპლად მიიჩნიონ, ამგვარ ფაქტებზე შესწრებაც ტრავმულია, რაც კმარა მათი ვიქტიმიზაციისათვის.

28.ტექსტის შემდგენებმა ხაზი გაუსვეს, რომ წინამდებარე კონვენციით გათვალისწინებული ვალდებულებები არ მოითხოვს მხარე სახელმწიფოებისგან ისეთი ზომების მიღებას, რომლებიც ეწინააღმდეგება მათ კონსტიტუციურ წესებს, ან პრესის თავისუფლებასა თუ მედიაში გამოხატვის თავისუფლებასთან დაკავშირებულ ფუნდამენტურ პრინციპებს.

29.მნიშვნელოვანია აღინიშნოს, რომ კონვენციაში განსაზღვრული ღონისძიებები არ ზღუდავს სახელმწიფოების მიერ დადებითი ვალდებულებების შესრულებას, რომლებიც უკავშირდება ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა ევროპული კონვენციით (შემდგომში - ECHR) აღიარებული უფლებების დაცვას. ეს ზომები ასევე უნდა ითვალისწინებდეს ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს პრეცედენტულ სამართალს, რომელიც მნიშვნელოვან სტანდარტებს ადგენს ქალთა მიმართ ძალადობის სფეროში და რომლითაც კონვენციის ავტორებმა იხელმძღვანელეს მთელი რიგი პოზიტიური ვალდებულებებისა და ღონისძიებების შემუშავებისას ასეთი ძალადობის თავიდან ასაცილებლად.

I თავი: მიზნები, განმარტებები, თანასწორუფლებიანობა და დისკრიმინაციის აკრძალვა, ზოგადი ვალდებულებები

მუხლი 1 - კონვენციის მიზნები

30. პირველ პარაგრაფში განსაზღვრულია კონვენციის მიზნები. კერძოდ, პუნქტი 1 (ა) კონვენციის კონკრეტულ მიზნად განსაზღვრავს ქალების დაცვას ძალადობის ყველა ფორმისაგან, ასევე, მათ მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის აღკვეთას, აღმოფხვრასა და სისხლისსამართლებრივ დევნას;

31. ქალთა მიმართ ძალადობის აღმოფხვრასა და კანონმდებლობასა და პრაქტიკაში გენდერული თანასწორობის მიღწევას შორის კავშირის შესაბამისად, რომელიც აღნიშნულია პრეამბულაში, მუხლი 1(ბ) ადგენს, რომ კონვენცია ხელს შეუწყობს ქალთა მიმართ დისკრიმინაციის ყველა ფორმის აღმოფხვრას, ასევე, ქალთა და მამაკაცთა თანასწორუფლებიანობას ქალების გაძლიერების გზით. კონვენციის ავტორებმა მიიჩნიეს, რომ მნიშვნელოვანია ამის მკაფიოდ დასახელება კონვენციის ერთ-ერთ მთავარ მიზნად.

32. მუხლში 1(გ) ხაზგასმულია თანმიმდევრული ჩარჩოსა და პოლიტიკის შემუშავების და შესაბამისი ზომების განხორციელების აუცილებლობა ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთა დასაცავად და დასახმარებლად. ძალადობის ფორმებს, რომლებიც განსაზღვრულია ამ კონვენციაში, უაღრესად მძიმე შედეგები მოაქვს მსხვერპლთათვის. აუცილებელია ყოვლისმომცველი ჩარჩოს შექმნა, რომელიც უზრუნველყოფს ძალადობის მსხვერპლთა შემდგომ უსაფრთხოებას, მათი ფიზიკური და ფსიქოლოგიური ჯანმრთელობის აღდგენას, და დაეხმარება მათი ცხოვრების დარეგულირებას. ეს ჩარჩო უნდა ემყარებოდეს ადამიანის უფლებებზე დაფუძნებულ მიდგომას.

33. მუხლში 1(დ) ხაზგასმულია საერთაშორისო თანამშრომლობის ხელშეწყობის აუცილებლობა ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის აღმოფხვრის მიზნით, რაც უფრო დეტალურად განხილულია VIII თავში. ეს პროცესი არ შემოიფარგლება მხოლოდ სისხლის და სამოქალაქო სამართლებრივ სფეროში თანამშრომლობით, ის ასევე გულისხმობს ინფორმაციის გაცვლას სისხლის სამართლის დანაშაულის თავიდან აცილების, ასევე, დაუყოვნებლივი ზიანისგან დაცვის მიზნით.

34. ძალადობის აღმოფხვრისთვის საჭიროა ინტეგრირებული მიდგომის დანერგვა და უწყებათაშორისი თანამშრომლობის ხელშეწყობა. ამ მიდგომის დანერგვის აუცილებლობა ძალადობის პრევენციისა და მასთან ბრძოლის მხრივ, მუხლში 1(ე) დასახელებულია, როგორც კონვენციის საბოლოო მიზანი. ეს საკითხი უფრო დეტალურადაა განხილული კონვენციის II თავში, ასევე სხვა ნაწილებში.

35. მე-2 პუნქტში ხაზგასმულია, რომ მხარეების მიერ კონვენციის დებულებათა ეფექტიანი განხორციელებისათვის, კონვენციის ფარგლებში შექმნილია მონიტორინგის კონკრეტული მექანიზმი. ეს არის ხელშემკვრელ მხარეთა მიერ კონვენციასთან შესაბამისობის უზრუნველყოფისა და გრძელვადიანი ეფექტიანობის გარანტია (იხ: IX თავის კომენტარები).

მუხლი 2 - კონვენციის გავრცელების სფერო

36. 1-ელ პუნქტში აღნიშნულია, რომ წინამდებარე კონვენცია ვრცელდება ქალთა მიმართ ძალადობის ყველა ფორმაზე, მათ შორის, ოჯახში ძალადობაზე, რომელიც არათანაბომიერად უარყოფით გავლენას ახდენს ქალებზე. კონვენციის ავტორებმა მნიშვნელოვნად მიიჩნიეს ხაზგასმა, რომ ოჯახში ძალადობის მსხვერპლნი, ძირითადად, ქალები არიან.

37. მე-2 პუნქტით განსაზღვრული დებულება მოუწოდებს წევრ სახელმწიფოებს, წინამდებარე კონვენცია გაავრცელონ ოჯახში ძალადობის ყველა მსხვერპლთან, მათ შორის, მამაკაცებსა და ბიჭებთან მიმართებით. ამრიგად, ეს საკითხი მხარე სახელმწიფოების გადასაწყვეტია. მათ ამის ვაკეთება შეუძლიათ ისე, როგორც შესაფერისად მიიჩნევენ, კონკრეტული ეროვნული კონტექსტისა და საზოგადოებაში მიმდინარე მოვლენების გათვალისწინებით. მიუხედავად ამისა, აღსანიშნავია, რომ ქალთა მიმართ გენდერული ნიშნით ძალადობის სხვადასხვა ფორმის გათვალისწინებით, მე-2 პუნქტი მოითხოვს, რომ ამ კონვენციის დებულებათა განხორციელებისას, მხარეებმა განსაკუთრებული ყურადღება მიაქციონ გენდერულ საფუძველზე ჩადენილი ძალადობის მსხვერპლ ქალებს. ეს ნიშნავს, რომ ქალთა მიმართ გენდერული ნიშნით ძალადობის სხვადასხვა გამოვლინება, რომელთაგან ერთ-

ერთი გახლავთ ოჯახში ძალადობა, უნდა იქცეს კონვენციის განხორციელებაზე მიმართული ზომების ძირითად ასპექტად.

38.საერთაშორისო ჰუმანიტარული სამართლის ძირითადი პრინციპები და სისხლის სამართლის საერთაშორისო სასამართლოს რომის წესდება, მოხსენიებული კონვენციის პრეამბულაში, ითვალისწინებენ პირის სისხლისსამართლებრივ პასუხისმგებლობას ძალადობისათვის, რომელიც ხდება, ძირითადად (მაგრამ არ მხოლოდ), შეიარაღებული კონფლიქტის დროს. რომის წესდების მე-7 (დანაშაული კაცობრიობის წინააღმდეგ, ჩადენილი ნებისმიერ სამოქალაქო მოსახლეობაზე ფართომასშტაბიანი ან სისტემატური თავდასხმების ფარგლებში) და მე-8 (ომის დანაშაულები) მუხლები მოიცავს უმთავრესად ქალის მიმართ ჩადენილ ძალადობრივ დანაშაულებს, როგორცაა გაუპატიურება და სექსუალური ძალადობა. თუმცა, წინამდებარე კონვენციით გათვალისწინებული ძალადობის ფორმები არ წყვეტს არსებობას შეიარაღებული კონფლიქტებისას, ან ოკუპაციის პერიოდში. შესაბამისად, მე-3 პუნქტი ადგენს, რომ კონვენცია მოქმედებს მშვიდობიან დროშიც და შეიარაღებული კონფლიქტების პერიოდშიც, როგორც საერთაშორისო ჰუმანიტარული და სისხლის სამართლის კომპლემენტარული პრინციპი.

მუხლი 3 - განმარტებები

39. მე-3 მუხლი რამდენიმე განსაზღვრებას მოიცავს, რომლებიც მთელი კონვენციის ტექსტზე ვრცელდება.

„ქალთა მიმართ ძალადობის“ განმარტება

40.„ქალთა მიმართ ძალადობის“ განმარტებით ნათელია, რომ კონვენციის მიზნებში ის მოიაზრება, როგორც ადამიანის უფლებათა დარღვევა და ქალთა მიმართ დისკრიმინაციის ერთ-ერთი ფორმა. ეს შეესაბამება 1(ბ) მუხლში განსაზღვრულ მიზანს და გასათვალისწინებელია კონვენციის განხორციელებისას. დეფინიციის მეორე ნაწილი ისეთივეა, როგორც ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტის მიერ წევრ სახელმწიფოებისთვის შემუშავებულ რეკომენდაციაში Rec(2002)5 ძალადობისგან ქალთა დაცვის შესახებ, CEDAW-ს კომიტეტის ზოგად რეკომენდაციაში №19 ქალთა მიმართ ძალადობის შესახებ (1992 წ.) და გაეროს დეკლარაციაში ქალთა მიმართ ძალადობის ყველა ფორმის აღმოფხვრის შესახებ, კერძოდ, მის 1-ელ მუხლში. თუმცა, კონვენციის ავტორებმა გააფართოეს განსაზღვრება და მასში ჩართეს “ეკონომიკური ზიანის” ცნება, რომელიც შეიძლება უკავშირდებოდეს ფსიქოლოგიურ ძალადობას.

„ოჯახში ძალადობის“ განმარტება

41.მუხლი 3 (ბ) ოჯახში ძალადობას განმარტავს, როგორც ფიზიკური, სექსუალური, ფსიქოლოგიური თუ ეკონომიკური ძალადობის ყველა შემთხვევას, მომხდარს ოჯახში ან ოჯახურ წრეში, მიუხედავად ბიოლოგიური ან კანონიერი კავშირებისა. მე-40 პუნქტში ნახსენები განსაზღვრების შესაბამისად, ეკონომიკური ძალადობა შეიძლება უკავშირდებოდეს ფსიქოლოგიურ ძალადობას. ოჯახში ძალადობა ძირითადად ორი სახისაა: ყოფილ ან ამჟამინდელ მეუღლეებსა ან პარტნიორებს შორის ძალადობა; და თაობათაშორისი ძალადობა, რომელიც ზოგადად მშობლებსა და შვილებს შორის შეინიშნება. ეს განმარტება გენდერულად ნეიტრალურია და მოიცავს ორივე სქესის მსხვერპლსა და დამნაშავეს.

42.ოჯახში ძალადობა ინტიმურ პარტნიორებს შორის მოიცავს ფიზიკურ, სექსუალურ, ფსიქოლოგიურ ან ეკონომიკურ ძალადობას ამჟამინდელ თუ ყოფილ მეუღლეებს ან პარტნიორებს შორის. ძალადობის ეს ფორმა არათანაზომიერად უარყოფით გავლენას ახდენს ქალებზე. შესაბამისად, მას მკაფიოდ გენდერული ხასიათი აქვს. ტერმინი “ოჯახში” გარკვეულწილად ქმნის შთაბეჭდილებას, რომ იზღუდება ასეთი ძალადობის შემთხვევათა კონტექსტი, თუმცა, ავტორები აღიარებენ, რომ ძალადობა ხშირად ურთიერთობის დასრულების მერვე გრძელდება. შესაბამისად, ისინი თანხმდებიან, რომ დაზარალებულისა და დამნაშავის თანაცხოვრება არ არის სავალდებულო მოთხოვნა. ოჯახში თაობათაშორისი ძალადობა მოიცავს ფიზიკურ, სექსუალურ, ფსიქოლოგიურ და ეკონომიკურ ძალადობას შვილის ან მშობლის მიმართ (ხანდაზმულებისადმი არასათანადო მოპყრობა), ან სხვადასხვა თაობის ორ ან მეტ წარმომადგენელს შორის ოჯახში. ამ შემთხვევაშიც, დაზარალებულისა და დამნაშავის თანაცხოვრება არ გახლავთ სავალდებულო მოთხოვნა.

„გენდერის“ განმარტება

43. რადგანაც კონვენცია ქალთა მიმართ ძალადობის პრევენციისა და აღკვეთის ვალდებულებას ადგენს ქალთა და მამაკაცთა შორის თანასწორობის მიღწევაზე მიმართული მიზნის უფრო ფართო კონტექსტში, ავტორებმა მიიჩნიეს, რომ მნიშვნელოვანია ტერმინ “გენდერის” განმარტება. ამ კონვენციის კონტექსტში, ტერმინი გენდერი მოიაზრებს ორ სქესს, მამრობითსა და მდედრობითს, და განმარტავს, რომ “გენდერი” ნიშნავს სოციალურად კონსტრუირებულ როლებს, ქცევას, საქმიანობას ან მახასიათებლებს, რომლებსაც ეს საზოგადოება შესაფერისად მიიჩნევს ქალის ან მამაკაცისათვის. კვლევებმა აჩვენა, რომ გარკვეული როლები ან სტერეოტიპები ხელს უწყობს არასასურველი და საზიანო პრაქტიკის გადაღებას სხვების მიერ და ქალთა მიმართ ძალადობის აღიარებას მისაღებ პრაქტიკად. ასეთი გენდერული როლების დასაძლევად, აგრეთვე, ძალადობის პრევენციის მიზნით, მუხლი 12(1) მოუწოდებს სოციალური და კულტურული ქცევის სტერეოტიპების, ასევე, ცრურწმენების, ჩვევების, ტრადიციებისა და სხვა პრაქტიკის შეცვლისაკენ, რომელიც ეფუძნება ქალთა არასრულფასოვნების იდეას, ან ქალთა და მამაკაცთა სტერეოტიპულ როლებს. კონვენციის ტექსტის სხვა ნაწილში აღნიშნულია, რომ ქალთა მიმართ და ოჯახში ძალადობა გააზრებული უნდა იყოს გენდერულ ჭრილში და იქცეს ძალადობის მსხვერპლთა დაცვასა და მხარდაჭერაზე მიმართული ღონისძიებების საფუძვლად. ეს ნიშნავს ძალადობის ამ ფორმების გააზრებას ქალთა და მამაკაცთა უთანასწორობის, არსებული სტერეოტიპების, გენდერული როლებისა და ქალთა მიმართ დისკრიმინაციის კონტექსტში, რათა შესაძლებელი გახდეს ადეკვატური რეაგირება ამ რთულ ფენომენზე. ეს განსაზღვრება არ გულისხმობს ტერმინ “გენდერის” გამოყენებას კონვენციის ისეთი ტერმინების ჩასანაცვლებლად, როგორცაა “ქალები” და “მამაკაცები”.

“ქალთა მიმართ გენდერულ ნიშნით ჩადენილი ძალადობის” განმარტება

44. ტერმინი “ქალთა მიმართ ძალადობა გენდერულ ნიშნით” გამოიყენება კონვენციის მთელ ტექსტში და გულისხმობს ქალის მიმართ ძალადობას, ჩადენილს იმის გამო, რომ იგი ქალია, ან რომელიც არათანაზომიერად უარყოფით გავლენას ახდენს ქალებზე. ძალადობის ეს ფორმა იმით განსხვავდება სხვა სახის ძალადობისგან, რომ დაზარალებულის სქესი მოხსენიებულია ძალადობრივი აქტების ძირითად მოტივად. ეს მითითებულია პუნქტში „ა“. სხვა სიტყვებით რომ ვთქვათ, გენდერულ ძალადობაში იგულისხმება ნებისმიერი ზიანი, რომელიც ქალს მიაღვა და ერთდროულად არის ქალთა და მამაკაცთა შორის ძალაუფლების არათანაბარი განაწილების მიზეზიც და შედეგიც. იგი განპირობებულია წარმოდგენებით ქალთა და მამაკაცთა უთანასწორო მდგომარეობის შესახებ, რაც იწვევს ქალის დაქვემდებარებულ მდგომარეობას როგორც კერძო, ისე საჯარო სფეროებში. ამ ტიპის ძალადობა ღრმად არის ფესვადგმული სოციალურ და კულტურულ სტრუქტურებში, ასევე, ნორმებსა და ღირებულებებში, რომლებითაც იმართება საზოგადოება. ხშირად ასეთი ძალადობა დამახასიათებელია ამ ვითარების უარყოფისა და მასზე დუმილის კულტურისათვის. “ქალთა მიმართ ძალადობა გენდერული ნიშნით” კონვენციაში განმარტებულია მსგავსად ტერმინისა “გენდერული ძალადობა”, გამოყენებული CEDAW-ს კომიტეტის მიერ ქალთა მიმართ ძალადობის საკითხზე მომზადებულ N19 ზოგად რეკომენდაციაში (1992), გაეროს გენერალური ასამბლეის დეკლარაციაში ქალთა მიმართ ძალადობის აღმოფხვრის შესახებ (1993) და ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტის მიერ წევრი სახელმწიფოებისთვის შემუშავებულ რეკომენდაციაში Rec(2002)5 ძალადობისგან ქალთა დაცვის შესახებ. ეს ტერმინი უნდა გავიაროთ, როგორც ცნება, მიმართული ქალთა დაცვაზე გენდერული სტერეოტიპებით განპირობებული ძალადობისაგან.

„მსხვერპლის“ განმარტება

45. კონვენციაში ხშირად არის გამოყენებული ტერმინი „მსხვერპლი“. მასში იგულისხმება როგორც ქალთა მიმართ, ასევე ოჯახში ძალადობის მსხვერპლი, რომლებიც განმარტებულია მე-3 მუხლის (ა) და (ბ) ქვეპუნქტებში. მართალია, ქალთა მიმართ ძალადობის მსხვერპლნი არიან მხოლოდ ქალები, მათ შორის, გოგონები, მაგრამ ოჯახში ძალადობის მსხვერპლი შეიძლება იყოს როგორც ქალი, ისე მამაკაცი და ბავშვი. ადამიანის უფლებათა სხვა საერთაშორისო ხელშეკრულებების შესაბამისად, ტერმინში “ბავშვი” იგულისხმება 18 წლამდე ასაკის ნებისმიერი პირი. ტერმინი “მსხვერპლი” უნდა გავიგოთ კონვენციის ფარგლებით მოცული მნიშვნელობით.

„ქალის“ განმარტება

46. თუ გათვალისწინებით, რომ კონვენციის მოქმედების სფეროში მოქცეული ძალადობის მრავალ ფორმას ქალებთან ერთად გოგონებიც ექვემდებარებიან, მისი ავტორები არ შემოიფარგლებიან კონვენციის გავრცელებით მხოლოდ ზრდასრულ მსხვერპლზე. აქედან გამომდინარე, პუნქტში “ვ” ნათლად არის ჩამოყალიბებული, რომ ტერმინი “ქალები” გულისხმობს 18 წლამდე ასაკის გოგონებსაც.

47. ეს კონვენცია არის შეთანხმება, რომელიც მხოლოდ ხელშემკვრელ სახელმწიფოებს აკისრებს ვალდებულებებს. მე-3 და მე-4 მუხლებში მოცემული დებულებები არ ადგენს რაიმე ახალ უფლებებს, ისინი განმარტავს ადამიანის არსებულ უფლებებს. პირის ნებისმიერი სახის ვალდებულებები განისაზღვრება მხარე სახელმწიფოების მიერ კონვენციის შესაბამისად მიღებულ საკანონმდებლო და სხვა აქტებში.

მუხლი 4 - ძირითადი უფლებები, თანასწორუფლებიანობა და დისკრიმინაციის აკრძალვა

48.1-ელ პუნქტში ასახულია პრინციპი, რომლის შესაბამისადაც ყველა პირს აქვს უფლება, იცხოვროს ძალადობისაგან თავისუფალ გარემოში, საჯარო სფერო იქნება ეს თუ პირადი. კონვენციის მიზნის გათვალისწინებით, მისმა ავტორებმა შესაფერისად მიიჩნიეს კონკრეტული ვალდებულების ჩართვა, რომელიც გულისხმობს გენდერული ძალადობის მსხვერპლ ქალთა უფლებების დაცვასა და ხელშეწყობას.

49. ქალთა დისკრიმინაცია ნოყიერ საფუძველს უქმნის შემწყნარებლურ დამოკიდებულებას მათ მიმართ ძალადობისადმი. ნებისმიერი ზომა, მიმართული ქალთა მიმართ ძალადობის პრევენციასა და აღკვეთაზე, ხელს უნდა უწყობდეს ქალთა და მამაკაცთა თანასწორობასაც, რადგანაც მხოლოდ არსებითი თანასწორობა ავგაცილებს მომავალში ასეთ ძალადობას. თავის გადაწყვეტილებაში საქმეზე *Opuz v. Turkey* ადამიანის უფლებათა ევროპულმა სასამართლომ განიხილა ურთიერთკავშირი ქალთა მიმართ დისკრიმინაციასა და ძალადობას შორის და დაადგინა, რომ გენდერული ძალადობა დისკრიმინაციის ფორმაა, რადგან ის ძირითადად გავლენას ახდენს ქალებზე, ქალები კი კანონით არ არიან მამაკაცების თანასწორად დაცულნი.

50. ზემოხსენებული მიზეზების გამო, მე-2 პუნქტი კიდევ ერთხელ ადასტურებს ქალთა და მამაკაცთა არსებითი თანასწორობის პრინციპს და წევრი სახელმწიფოებისაგან მოითხოვს, თავიანთ ეროვნულ საკანონმდებლო აქტებში ასახონ - პრაქტიკაში განხორციელებასთან ერთად - არა მხოლოდ ქალთა და მამაკაცთა თანასწორუფლებიანობის პრინციპი, არამედ ქალთა მიმართ დისკრიმინაციის აკრძალვაც; ასევე, არ დაუშვან დისკრიმინაცია კანონმდებლობასა და პრაქტიკაში. ამ პუნქტში ხაზგასმულია, რომ უფლება, იყო თავისუფალი ძალადობისგან, უკავშირდება მხარეთა ვალდებულებას, ქალთა და მამაკაცთა თანასწორობა უზრუნველყონ ყველა სამოქალაქო, პოლიტიკური, ეკონომიკური, სოციალური და კულტურული უფლებით სარგებლობის თვალსაზრისით. ისინი გათვალისწინებულია ადამიანის უფლებათა დაცვაზე მიმართულ ინსტრუმენტებში, როგორცაა ევროპის საბჭოს შესაბამისი დოკუმენტები - ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენცია, მისი ოქმები და ევროპის სოციალური ქარტია; ასევე, სხვა საერთაშორისო დოკუმენტები, კერძოდ, CEDAW, რომლის მხარეებიც ისინი არიან.

51. მნიშვნელოვანია აღინიშნოს, რომ ეს პუნქტი მხარეებს სთავაზობს ორ შესაძლებლობას ქალთა და მამაკაცთა თანასწორუფლებიანობის პრინციპის კანონში ასახვის თვალსაზრისით: საკონსტიტუციო ცვლილება, ან მისი ასახვა სხვა საკანონმდებლო აქტებში. ამასთანავე, ქალთა და მამაკაცთა შორის თანასწორობის პრაქტიკაში განხორციელების ვალდებულება გულისხმობს, რომ ამ პრინციპის კანონმდებლობაში წარმოდგენა ხშირად არ კმარა და აუცილებელია პრაქტიკული ზომების გატარებაც მისი ეფექტიანი რეალიზებისათვის.

52. მე-3 პუნქტი კრძალავს რაიმე სახის დისკრიმინაციის დაშვებას მხარეთა მიერ კონვენციის განხორციელებისას. დისკრიმინაციის მნიშვნელობა ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის მე-14 მუხლით დადგენილი განმარტების იდენტურია. დისკრიმინაციის აკრძალვის საფუძველები ეყრდნობა ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის მე-14 მუხლითა და მე-12 ოქმით განსაზღვრულ ჩამონათვალს. აღსანიშნავია, რომ ადამიანის უფლებათა ევროპულმა სასამართლომ მე-14 მუხლი გამოიყენა დისკრიმინაციის საფუძველთან მიმართებით, რომლებიც პირდაპირ არ არის ნახსენები ამ დებულებაში (იხ. მაგ.: სექსუალური ორიენტაციის ნიშნით დისკრიმინაცია, ევროპული სასამართლოს 1999 წლის 21 დეკემბრის გადაწყვეტილება საქმეზე *Salgueiro da Silva Mouta v. Portugal*).

53.პრეცედენტული სამართლის გათვალისწინებით, კონვენციის ავტორებს სურდათ დაემატებინათ დისკრიმინაციის აკრძალვის შემდეგი საფუძვლები (რომლებიც უაღრესად მნიშვნელოვანია კონვენციის არსის გათვალისწინებით): გენდერი, სექსუალური ორიენტაცია, გენდერული იდენტობა, ასაკი, ჯანმრთელობის მდგომარეობა, უნარშეზღუდულობა, ოჯახური მდგომარეობა, მიგრანტის, ლტოლვილის ან სხვა სტატუსი, რაც ნიშნავს, რომ ეს ჩამონათვალი არ არის ამომწურავი. კვლევამ, რომელმაც შეისწავლა ძალადობის მსხვერპლ ქალთა და ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთა მიმართვიანობის ტენდენციები, აგრეთვე, ევროპაში მომსახურების გაწევის მხრივ არსებული ვითარების ანალიზმა, დაგვანახა, რომ მსხვერპლთა გარკვეული ჯგუფების მიმართ დისკრიმინაცია ჯერ კიდევ ფართოდ არის გავრცელებული. ქალები კვლავ განიცდიან დისკრიმინაციას სამართალდამცველ ან სასამართლო ორგანოებში, როდესაც გენდერული ძალადობის აქტის შესახებ განაცხადებენ. ანალოგიურად, ოჯახში ძალადობის გეი, ლესბოსელი და ბისექსუალი მსხვერპლნი ხშირად ვერ სარგებლობენ დახმარებისა და მხარდაჭერის სერვისებით თავიანთი სექსუალური ორიენტაციის გამო. ადამიანთა ცალკეული ჯგუფების მიმართ ისევ ვლინდება დისკრიმინაცია გენდერული იდენტობის ნიშნით. ეს გულისხმობს შემთხვევებს, როდესაც გენდერი, რომელსაც პირები მიაკუთვნებენ თავს, არ შეესაბამება მათ ბიოლოგიურ სქესს. იგი მოიცავს ადამიანთა ისეთ კატეგორიებს, როგორებიც არიან ტრანსგენდერი ან ტრანსსექსუალი პირები; პირები, რომლებიც საპირისპირო სქესის ტანსაცმელს იცვამენ; ტრანსვესტიტები; და ადამიანთა სხვა ჯგუფები, რომლებიც არ შეესაბამებიან საზოგადოებაში დამკვიდრებულ სტანდარტს “მამაკაცთა” ან “ქალთა” კატეგორიებთან მიმართებით. გარდა ამისა, მიგრანტ და ლტოლვილ ქალებს შეიძლება ასევე შეეზღუდოთ მხარდაჭერის სერვისებით სარგებლობის საშუალება რეზიდენტობის სტატუსის გამო. მნიშვნელოვანია აღინიშნოს, რომ ქალები დისკრიმინაციის მრავალი ფორმის მსხვერპლნი არიან, რაც განსაკუთრებით ხშირია შშმ ქალების, ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელი ქალების, ბოშა ქალების, ან აივ/შიდსით ინფიცირებული ქალების შემთხვევაში. ვითარება ზემოხსენებულისგან არ განსხვავდება, როდესაც ქალები გენდერული ძალადობის მსხვერპლნი ხდებიან.

54.მე-3 პუნქტით განსაზღვრული აკრძალვის სფერო ბევრად უფრო შეზღუდულია, ვიდრე ამ მუხლის მე-2 პუნქტით გათვალისწინებული ქალთა მიმართ დისკრიმინაციის აკრძალვა. პირველის მოთხოვნა მხარეებთან არის დისკრიმინაციისგან თავშეკავება ამ კონვენციის დებულებათა შესრულებისას, ხოლო მეორე მათ მოუწოდებს დისკრიმინაციის ისეთი სახეების დაგმობასაც, რომლებიც არ შედის კონვენციის მოქმედების სფეროში.

55.მე-4 პუნქტი საუბრობს სპეციალურ ზომებზე, რომლებიც კონვენციის მხარე სახელმწიფოებმა შეიძლება გაატარონ გენდერული ნიშნით ჩადენილი ძალადობისაგან ქალთა დაცვისა თუ მისი პრევენციის მიზნით და მხოლოდ ქალებზე გავრცელდეს. ეს დებულება არ ეწინააღმდეგება დისკრიმინაციის ზოგად აკრძალვას. CEDAW-ს მე-4 მუხლზე დაყრდნობით, ეს პუნქტი ითვალისწინებს სპეციალურ ღონისძიებებს, რომლებიც მიზნად ისახავს ქალთა დაცვას გენდერული ძალადობისაგან და მის პრევენციას. ის, რომ აღნიშნული ზომები არ ვრცელდება მამაკაცებზე, არ მიიჩნევა დისკრიმინაციის ფორმად. ეს შეესაბამება დისკრიმინაციის კონცეფციას, რომელიც ადამიანის უფლებათა ევროპულმა სასამართლომ განმარტა კონვენციის მე-14 მუხლის დარღვევასთან დაკავშირებულ პრეცედენტულ სამართალში. კერძოდ, პრეცედენტულმა სამართალმა ცხადყო, რომ განსხვავებული მოპყრობის ყველა შემთხვევა არ არის დისკრიმინაცია. მაგალითად, როგორც სასამართლომ აღნიშნა თავის გადაწყვეტილებაში საქმეზე Abdulaziz, Cabales and Balkandali v. the United Kingdom, “განსხვავებული მოპყრობა დისკრიმინაციულია, თუ მას არ აქვს ობიექტური და გონივრული გამართლება, ანუ არ ემსახურება კანონიერ მიზანს, ანდა არ არსებობს თანაზომიერი ურთიერთმიმართება დასახულ მიზანსა და მის მისაღწევად გამოყენებულ საშუალებებს შორის“. ის ფაქტი, რომ ქალები გენდერულ ძალადობას, მათ შორის, ოჯახში ძალადობას, მამაკაცებთან შედარებით ბევრად უფრო დიდი მოცულობით განიცდიან, შეიძლება ჩაითვალოს ობიექტურ და გონივრულ დასახულებად, რომ სპეციალურ ღონისძიებები და შესაბამისი რესურსები გამოიყენონ მხოლოდ ქალ მსხვერპლთა სასარგებლოდ.

56. ასევე იხ: § 47.

მუხლი 5 - სახელმწიფოს ვალდებულებები და სათანადო გულმოდგინება

57.საერთაშორისო სამართლის მიხედვით, სახელმწიფოს პასუხისმგებლობა ეკისრება საერთაშორისო არამართლზომიერი ქმედებების ჩადენისას ისეთი სახელისუფლებო სტრუქტურების მიერ, როგორცაა პოლიცია, საიმიგრაციო სამსახურები და ციხე. ეს პრინციპი ჩამოყალიბებულია საერთაშორისო სამართლის კომისიის მიერ შემუშავებული აქტის დებულებებში, რომლებიც მიემართება სახელმწიფოს საერთაშორისო პასუხისმგებლობას არამართლზომიერი ქმედებების ჩადენის შემთხვევაში (2001) და ფართოდ არის აღიარებული საერთაშორისო ჩვეულებით სამართალში. ადამიანის უფლებათა საერთაშორისო სამართლის მიხედვით, სახელმწიფოს აქვს როგორც ნეგატიური, ასევე პოზიტიური ვალდებულებები: სახელმწიფო მოხელეებმა პატივი უნდა სცენ კანონს და თავი შეიკავონ საერთაშორისო არამართლზომიერი ქმედებებისაგან, ასევე, დაიცვან პირები მსგავსი ქმედებების ჩადენისაგან სხვა არასახელმწიფო სუბიექტთა მხრიდან. მე-5 მუხლის 1-ელი პუნქტი ადგენს, რომ მხარეებმა თავი უნდა შეიკავონ ქალთა მიმართ ძალადობის ნებისმიერ აქტში მონაწილეობისაგან და უზრუნველყონ, რომ სახელმწიფო ორგანოები, თანამდებობის პირები, პასუხისმგებელი წარმომადგენლები, დაწესებულებები და სხვა პირები, რომლებიც სახელმწიფოს სახელით გამოდიან, მოქმედებდნენ ამ ვალდებულების შესაბამისად; მე-2 პუნქტი ადგენს მხარე სახელმწიფოების ვალდებულებას, რომ სათანადო ზომებს გაატარებენ კონვენციით გათვალისწინებული ვალდებულებების დარღვევისას არასახელმწიფო სუბიექტების მხრიდან. ორივე შემთხვევაში ამ ვალდებულებების შეუსრულებლობა წარმოშობს სახელმწიფოს პასუხისმგებლობას.

58.სათანადო გულმოდგინების მოთხოვნები ასახულია ქალთა მიმართ ძალადობის საკითხებისადმი მიძღვნილ მთელ რიგ ადამიანის უფლებათა საერთაშორისო ინსტრუმენტებში, განმარტებებსა და გადაწყვეტილებებში. ამ ინსტრუმენტებს შორისაა: CEDAW-ს კომიტეტის ზოგადი რეკომენდაცია N19 ქალთა მიმართ ძალადობის შესახებ (1992); გაეროს გენერალური ასამბლეის დეკლარაცია ქალთა მიმართ ძალადობის აღკვეთის შესახებ, კერძოდ, მისი მე-4 მუხლი (1993); კონვენცია ქალთა მიმართ ძალადობის თავიდან აცილების, დასჯისა და აღმოფხვრის შესახებ (1994 წლის ბელემ დო პარას კონვენცია), მიღებული ამერიკის სახელმწიფოთა ორგანიზაციის მიერ; აგრეთვე, ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტის რეკომენდაცია Rec(2002)5 ძალადობისაგან ქალთა დაცვის შესახებ, შემუშავებული წევრი სახელმწიფოებისათვის. გარდა ამისა, მე-5 მუხლის შინაარსი ასახავს ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს პრეცედენტულ სამართალს. ევროპულმა სასამართლომ თავის ბოლოდროინდელ პრეცედენტულ სამართალში ოჯახში ძალადობის საქმეებთან მიმართებით, დაადგინა სათანადო გულმოდგინების ვალდებულება (იხ. *Opuz v. Turkey*, 2009 წლის გადაწყვეტილება), კერძოდ: სიცოცხლის უფლების დაცვის პოზიტიური ვალდებულება (ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის მე-2 მუხლი) სახელმწიფოებისგან მოითხოვს სათანადო გულმოდგინების გამოჩენას, მაგალითად, პრევენციული ღონისძიებების გატარებას იმ პირის დასაცავად, რომლის სიცოცხლესაც საფრთხე ემუქრება.

59.საერთაშორისო სამართალსა და იურისპრუდენციაში ამგვარი მოვლენების ფონზე, ავტორებმა მიზანშეწონილად მიიჩნიეს სათანადო გულმოდგინების პრინციპის ასახვა კონვენციაში. ეს ვალდებულება უკავშირდება არა შედეგს, არამედ საშუალებას. მხარეები ვალდებულნი არიან, რეაგირება მოახდინონ ამ კონვენციით გათვალისწინებული ძალადობის ყველა ფორმაზე, ისე, რომ შესაბამის სახელისუფლებო ორგანოებს საშუალება მიეცეთ მსგავსი ძალადობრივი ქმედებების სათანადო პრევენციის, გამოძიების, დასჯისა და რეპარაციისთვის. ამ ვალდებულების შეუსრულებლობა იწვევს სახელმწიფოს პასუხისმგებლობას, რომელიც სხვა შემთხვევებში მთლიანად არასახელმწიფო სუბიექტებს ეკისრებათ. ასეთ შემთხვევაში, არასახელმწიფო სუბიექტების მიერ ქალთა მიმართ ჩადენილი ძალადობა სცდება ადამიანის უფლებათა დარღვევის ზღვარს, რომელიც გათვალისწინებულია მე-2 მუხლით. ეს იმიტომ, რომ მხარეებს აქვთ ვალდებულება, გაატარონ აუცილებელი საკანონმდებლო და სხვა ზომები, რათა სათანადოდ შეძლონ ამ კონვენციის ფარგლებში გათვალისწინებული ძალადობის აქტების თავიდან აცილება, გამოძიება, დასჯა და რეპარაცია, ასევე, მსხვერპლთა დაცვა. ამ ვალდებულების შეუსრულებლობა არღვევს და გამორიცხავს ადამიანის უფლებებითა და ძირითადი თავისუფლებებით სარგებლობის უფლებას.

60.ტერმინი “რეპარაცია” შეიძლება მოიცავდეს ადამიანის უფლებათა საერთაშორისო სამართლის ნორმების დარღვევის შემთხვევებში გათვალისწინებული რეპარაციის სხვადასხვა ფორმას, როგორცაა რესტიტუცია, კომპენსაცია, რეაბილიტაცია, სამართლიანი დაკმაყოფილება და მსგავს

დარღვევათა განმეორების აკრძალვის გარანტია. რაც შეეხება კომპენსაციას, მნიშვნელოვანია აღინიშნოს, რომ ამ ფორმის რეპარაცია მხოლოდ წინამდებარე კონვენციის 30-ე მუხლის მე-2 პუნქტით გათვალისწინებულ პირობებში უნდა მოხდეს. და ბოლოს, ტერმინი “არასახელმწიფო სუბიექტები” გულისხმობს კერძო პირებს, ანუ ცნებას, რომელთან დაკავშირებითაც ევროპის საბჭომ უკვე გამოხატა თავისი მოსაზრებები ძალადობისგან ქალთა დაცვისადმი მიძღვნილი რეკომენდაციის Rec (2002)5 მე-2 პუნქტში.

მუხლი 6 – გენდერულად მგრძობიარე პოლიტიკა

61. რადგან მე-6 მუხლი I თავის ნაწილია, რომელიც ეხება მხარეთა ზოგად ვალდებულებებს, აღნიშნული მოთხოვნა ვრცელდება კონვენციის ყველა სხვა მუხლზე. ამ ვალდებულების ბუნება ორგვარია. ერთი მხრივ, იგი მხარეებს ავალდებულებს გენდერული ასპექტების გათვალისწინებას კონვენციის დებულებათა განხორციელებისას და ამ ზომების ზეგავლენის შეფასებას. ეს გულისხმობს, რომ გენდერული ასპექტების ზეგავლენა უნდა შეფასდეს ნებისმიერი ღონისძიების დაგეგმვის ეტაპზე, რომლის გატარებასაც აპირებს სახელმწიფო ამ კონვენციის მოთხოვნათა შესასრულებლად; ასევე, შეფასების პროცესში, მხარეებმა უნდა განსაზღვრონ, იწვევს თუ არა ეს ზომები გენდერული თვალსაზრისით განსხვავებულ ზეგავლენას.

62. მეორე მხრივ, ეს მუხლი მხარე სახელმწიფოებს მოუწოდებს, ხელი შეუწყონ და წარმატებით განახორციელონ ქალისა და მამაკაცის თანასწორუფლებიანობისა და ქალთა შესაძლებლობების გაზრდაზე მიმართული პოლიტიკის კურსი. ეს ვალდებულება კიდევ უფრო ამყარებს მე-4 მუხლის მე-2 პუნქტით გათვალისწინებულ დისკრიმინაციის დაგმობისა და აკრძალვის ვალდებულებას. კონვენციის ავტორებს ესმოდათ, რომ ქალთა და მამაკაცთა თანასწორუფლებიანობის მისაღწევად საჭიროა ქალთა უფლებამოსილების გაძლიერება ძალადობის ყველა ფორმის აღმოფხვრის მხრივ. შეაბამისად, მათ მიიჩნიეს, რომ აუცილებელი იყო, მხარეებისთვის დაეკისრებინათ ვალდებულება, რომელიც სცილდება კონკრეტული ზომების გატარებას ამგვარი ძალადობის პრევენციისა და აღკვეთის მიზნით. ეს შეესაბამება კონვენციის მე-1 მუხლში ჩამოთვლილ მიზნებს, კერძოდ, ქალთა და მამაკაცთა თანასწორობის ხელშეწყობას, მათ შორის, ქალთა გაძლიერების გზით, როგორც ეს 1-ლი მუხლის „ბ“ პუნქტშია განსაზღვრული.

II თავი - ინტეგრირებული პოლიტიკა და მონაცემთა შეგროვება

63. სხვა კონვენციების მსგავსად, რომელთა შესახებაც მოლაპარაკებები ევროპის საბჭოს დონეზე მიმდინარეობდა, ეს კონვენციაც “3 P-ს სტრუქტურას” ეყრდნობა, რაც გულისხმობს პრევენციას (Prevention), დაცვას (Protection) და სამართლებრივ დევნას (Prosecution). თუმცა, რადგანაც ამ კონვენციის ფარგლებში გათვალისწინებული ეფექტიანი რეაგირება ძალადობის ყველა ფორმაზე მოითხოვს უფრო მეტ ძალისხმევას, ვიდრე ზომების განხორციელება მხოლოდ ამ სამი მიმართულებით, კონვენციის ავტორებმა საჭიროდ მიიჩნიეს კიდევ ერთი “P”-ს დამატება, რაც გულისხმობს ინტეგრირებულ პოლიტიკას (integrated Policies).

მუხლი 7 – კომპლექსური და კოორდინირებული პოლიტიკა

64.1-ელი პუნქტი მხარე სახელმწიფოებისგან მოითხოვს ისეთი აუცილებელი საკანონმდებლო ან სხვა ზომებს გატარებას მონაწილე მხარეებისა და უწყებების მიერ, რომლებიც ერთიანობაში უზრუნველყოფენ ჰოლისტიკურ რეაგირებას ქალთა მიმართ ძალადობაზე. ეს ვალდებულება კიდევ უფრო დეტალურადაა განხილული მე-2 პუნქტში. იგი მხარე სახელმწიფოებისგან მოითხოვს მიღებული პოლიტიკისა და ზომების ეფექტიან განხორციელებას უწყებათაშორისი თანამშრომლობის გზით. ზოგიერთ წევრ სახელმწიფოში არსებული კარგი პრაქტიკა ადასტურებს, რომ შედეგები ბევრად უფრო ხელშესახებია, როდესაც სამართალდამცველი ორგანოები, სასამართლო ხელისუფლება, ქალთა არასამთავრობო ორგანიზაციები, ბავშვთა დაცვის სააგენტოები და სხვა შესაბამისი პარტნიორი ორგანიზაციები კონკრეტული საკითხის გარშემო ერთიანდებიან - მაგალითად, ისეთი მიზნებით, როგორცაა რისკების შეფასება ან უსაფრთხოებაზე მიმართული გეგმების შემუშავება. ამ ტიპის თანამშრომლობა არ უნდა დაეყრდნოს პირებს, რომლებმაც იციან ინფორმაციის გაზიარების სარგებელი. საჭიროა სახელმძღვანელო პრინციპებისა და პროტოკოლების შემუშავება, რომლებითაც ყველა უწყება იხელმძღვანელებს; ასევე, პროფესიონალებისთვის ტრენინგების ჩატარება მათ გამოყენებასა და სარგებლიანობაზე.

65. იმისათვის, რომ შესაბამისმა დაინტერესებულმა მხარეებმა, უწყებებმა და ინსტიტუტებმა წვლილი შეიტანონ ამ სფეროს პოლიტიკის შემუშავებაში, მე-3 პუნქტი მოუწოდებს, პროცესში ჩაერთოს “ყველა შესაბამისი მოქმედი პირი, როგორცაა სახელმწიფო უწყებები, ეროვნული, რეგიონული და ადგილობრივი პარლამენტები და ხელისუფლების ორგანოები, ადამიანის უფლებათა დამცველი სახელმწიფო დაწესებულებები და სამოქალაქო საზოგადოების ორგანიზაციები“. ეს არ გახლავთ მონაწილე მხარეთა ამომწურავი სია, კონვენციის ავტორები ამ მხარეებში ასევე მოიაზრებენ ქალთა არასამთავრობო ორგანიზაციებს, მიგრანტთა ორგანიზაციებს და რელიგიურ ინსტიტუტებს. ადამიანის უფლებათა ეროვნულ ინსტიტუტებში იგულისხმება გაეროს გენერალური ასამბლეის 1993 წლის 48/134 რეზოლუციით დადგენილი პრინციპების შესაბამისად შექმნილი ეროვნული ორგანიზაციები, რომლებიც ადამიანის უფლებათა დაცვის სფეროში მოღვაწეობენ. ვინაიდან ადამიანის უფლებადამცველი ეროვნული ინსტიტუტები ევროპის საბჭოს ბევრ წევრ ქვეყანაში არსებობს, ავტორებმა მიიჩნიეს, რომ მნიშვნელოვანია შესაბამისი მონაწილე და დაინტერესებული მხარეების ასახვა კონვენციაში. ეს დებულება არ მოიცავს ასეთი ინსტიტუტების შექმნის ვალდებულებას, თუკი ისინი ქვეყანაში არ არსებობს. ეროვნული, რეგიონული და ადგილობრივი პარლამენტების ჩართვით, კონვენციის ავტორებს სურდათ, აესახათ კანონმდებლობის შემუშავების უფლებამოსილების დონეები ფედერალური სისტემების პირობებში. ერთი მხრივ, ერთობლივი და კოორდინირებული პოლიტიკის ელემენტთა უზრუნველყოფა და, მეორე მხრივ, ყველა შესაბამისი ინსტიტუტისა და სააგენტოს ჩართვა შესაძლებელია ეროვნული სამოქმედო გეგმების შემუშავების გზით.

მუხლი 8 - ფინანსური რესურსები

66. მოცემული მუხლი ითვალისწინებს მხარეების მიერ შესაბამისი ფინანსური და ადამიანური რესურსებს გამოყოფას ინტეგრირებული პოლიტიკის, ზომებისა და პროგრამების ეფექტიანი განხორციელებისათვის, როგორც სახელისუფლებო, ასევე არასამთავრობო და სამოქალაქო საზოგადოების ორგანიზაციების მიერ. ევროპის საბჭოს წევრ სახელმწიფოებში სხვადასხვა პრაქტიკა არსებობს იმ არასამთავრობო ორგანიზაციების დაფინანსების თვალსაზრისით (შემდგომში არასამთავრობო ორგანიზაციები), რომლებიც ჩართულნი არიან კონვენციით გათვალისწინებული ძალადობის ყველა ფორმის პრევენციასა და აღკვეთაში. აქედან გამომდინარე, მხარეებს ეკისრებათ ვალდებულება, შესაბამისი ფინანსური და ადამიანური რესურსები გამოყოფონ არასამთავრობო და სამოქალაქო საზოგადოების ორგანიზაციათა საქმიანობისათვის.

67. წევრი სახელმწიფოების სხვადასხვა ეკონომიკური მდგომარეობის გათვალისწინებით, კონვენციის ავტორებმა მიზანშეწონილად მიიჩნიეს, რომ ამ ვალდებულების ფარგლები შეეზღუდათ სათანადო რესურსების გამოყოფის მოთხოვნით. ეს ნიშნავს, რომ გამოყოფილი რესურსები უნდა შეესაბამებოდეს დასახული მიზნის მიღწევას ან დაგეგმილი ღონისძიებების განხორციელებას.

მუხლი 9 - არასამთავრობო ორგანიზაციები და სამოქალაქო საზოგადოება.

68. ბევრ წევრ სახელმწიფოში ოჯახში ძალადობისა და ქალთა მიმართ ძალადობის სხვადასხვა ფორმის მსხვერპლთათვის გათვალისწინებულ მომსახურებას ძირითადად უზრუნველყოფენ არასამთავრობო ან სამოქალაქო საზოგადოების ორგანიზაციები. ამ ორგანიზაციებში კარგად არის დამკვიდრებული მსხვერპლთა თავშესაფრის, იურიდიული კონსულტაციების, სამედიცინო და ფსიქოლოგიური კონსულტაციების, ცხელი ხაზებისა და სხვა აუცილებელი მომსახურებების ტრადიცია.

69. ამ მუხლის მიზანია სხვადასხვა ორგანიზაციის მნიშვნელოვანი წვლილის ხაზგასმა კონვენციით გათვალისწინებული ძალადობის ყველა ფორმის პრევენციისა და აღკვეთის საქმეში. აქედან გამომდინარე, მე-9 მუხლი კონვენციის მხარე სახელმწიფოებისგან მოითხოვს, აღიარონ თავიანთი წვლილი (მაგალითად, გამოცდილების გაზიარებითა და პარტნიორებად ჩართვის გზით) უწყებათაშორისი თანამშრომლობის ინიციატივებსა თუ კომპლექსური სამთავრობო პოლიტიკის განხორციელებაში, როგორც ამას მე-7 მუხლი მოითხოვს. ასეთი აღიარების გარდა, მუხლი მხარე სახელმწიფოებისგან მოითხოვს აქტიურ ხელშეწყობასაც ამ სფეროში მომუშავე არასამთავრობო თუ სამოქალაქო საზოგადოების ორგანიზაციებისათვის. ეს ნიშნავს, რომ მათ უნდა მიეცეთ მაქსიმალურად ეფექტიანი მუშაობის საშუალება. მიუხედავად იმისა, რომ მე-9 მუხლში მოხსენიებულნი არიან მხოლოდ არასამთავრობო და სამოქალაქო საზოგადოების ორგანიზაციები, რომლებიც აქტიურად მონაწილეობენ ქალთა მიმართ ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლაში, ამან არ უნდა შეზღუდოს მხარე სახელმწიფოები, რომ კიდევ უფრო ქმედითი ზომები გაატარონ აღნიშნული ორგანიზაციების საქმიანობის ხელშესაწყობად.

მუხლი 10 - მაკორდინირებელი ორგანო

70.1-ელი პუნქტი ავალდებულებს მხარეებს, განსაზღვრონ ან დააფუძნონ ერთი ან მეტი ოფიციალური ორგანო, რომელიც პასუხისმგებელი იქნება იმ პოლიტიკისა და ზომების კოორდინაციაზე, განხორციელებაზე, მონიტორინგსა და შეფასებაზე, რომლებსაც მხარე სახელმწიფო შემუშავებს კონვენციის ფარგლებში მოქცეული ყველა ფორმის ძალადობის პრევენციისა და აღკვეთის მიზნით. ეს შეიძლება გაკეთდეს ახალი ორგანოების ჩამოყალიბების, ან უკვე არსებული ორგანოებისთვის შესაბამისი მანდატის განსაზღვრით. ტერმინი “ოფიციალური ორგანო” უნდა გავიგოთ, როგორც ეროვნულ ან რეგიონულ დონეზე მოქმედი ერთეული ან დაწესებულება - უკვე არსებული, ან ახლად შექმნილი ორგანო. მის ზომასთან, დაკომპლექტებასა და დაფინანსებასთან დაკავშირებულ საკითხებზე გადაწყვეტილებებს თვითონ მხარეები მიიღებენ. მხარეებივე განსაზღვრავენ პასუხისმგებელ ორგანოს და მის ანგარიშგების ვალდებულებებს. განხორციელების, მონიტორინგისა და შეფასების ამოცანებთან მიმართებით, აღსანიშნავია, რომ ასეთი ორგანო უნდა მოქმედებდეს მხარე სახელმწიფოებში არსებული სტრუქტურის შესაბამის დონეზე, რომელიც პასუხისმგებელია ჩამოთვლილი ზომების გატარებაზე. ეს ნიშნავს, რომ ფედერალური სახელმწიფო სტრუქტურის შემთხვევაში შეიძლება საჭირო იყოს ერთზე მეტი ორგანო.

71. ოთხი ამოცანა, რომელთა განხორციელებაც ამ ორგანოს/ორგანოების პასუხისმგებლობაში შედის, მიზნად ისახავს: სხვადასხვა ღონისძიების სათანადო კოორდინირებას, რომლებსაც ხელშემკვრელი მხარე ახორციელებს კონვენციის მოთხოვნებთან შესაბამისობის მისაღწევად; ასევე, ხელისუფლების ყველა სექტორში არსებული შესაბამისი უწყებების მხრიდან ერთობლივი და შეთანხმებული ძალისხმევების გაღებას. გარდა ამისა, მათი ამოცანაა ნებისმიერი ახალი პოლიტიკისა და ღონისძიების განხორციელება. ამ ორგანოებზე დაკისრებული მონიტორინგის ფუნქცია შემოიფარგლება იმაზე ზედამხედველობით, რამდენად ეფექტიანად ტარდება კონვენციით გათვალისწინებული ძალადობის ყველა ფორმის პრევენციისა და აღკვეთაზე მიმართული პოლიტიკა და ღონისძიებები ეროვნულ, რეგიონულ და/ან ადგილობრივ დონეებზე. ეს ვალდებულება არ ითვალისწინებს მონიტორინგს კონვენციის ყველა მოთხოვნასთან შესაბამისობაზე, ამაზე პასუხისმგებელია კონვენციის IX თავის თანახმად შექმნილი დამოუკიდებელი საერთაშორისო მონიტორინგის მექანიზმი (იხ: IX თავთან დაკავშირებული კომენტარები). და ბოლოს, პოლიტიკისა და ღონისძიებების შეფასება, რაც ამ ორგანოების მანდატში შედის, მოიცავს კონკრეტული პოლიტიკის ან ღონისძიების სამეცნიერო შესწავლას, რათა დადგინდეს, რამდენად პასუხობს ეს ზომა ან პოლიტიკა დაზარალებულთა საჭიროებებს და ახერხებს თუ არა დასახული მიზნების მიღწევას. ასეთი შეფასება მიზნად ისახავს გაუთვალისწინებელი შედეგების გამოვლენასაც. ამისთვის საჭიროა სარწმუნო ადმინისტრაციული და მოსახლეობის კვლევების შედეგად მოპოვებული მონაცემები, რომელთა შეგროვებასაც მხარე სახელმწიფოებს მე-11 მუხლი ავალდებულებს. ამ მიზნით, მე-11 მუხლის შესაბამისად შექმნილი ორგანოები ასევე პასუხისმგებელნი არიან საჭირო მონაცემთა შეგროვების კოორდინირებაზე, ანალიზსა და შედეგების გავრცელებაზე. ზოგიერთმა წევრმა სახელმწიფომ შექმნა სადამკვირვებლო ორგანიზაციები ქალთა მიმართ ძალადობის საკითხებზე, რომლებიც უკვე აგროვებენ მონაცემთა წყებებს. ეს შეიძლება კარგ მაგალითად გამოდგეს, თუმცა, კონვენციის ავტორებმა მიზანშეწონილად მიიჩნიეს, მხარეებმა თავიანთი დისკრეციული უფლებამოსილების ფარგლებში გადაწყვიტონ, როგორ უზრუნველყოფენ მონაცემთა კოორდინაციას, ანალიზსა და გავრცელებას ეს ორგანოები.

72. მე-10 მუხლის მე-2 პუნქტი ამ ორგანოებს უფლებამოსილებას ანიჭებს, მიიღონ ზოგადი ხასიათის ინფორმაცია იმ ზომების შესახებ, რომლებსაც მხარე სახელმწიფო ახორციელებს VIII თავის მოთხოვნათა შესაბამისად (იხ.: კომენტარები VIII თავთან დაკავშირებით). მნიშვნელოვანია აღინიშნოს, რომ მონაცემთა დაცვის მიზნით, ავტორიზაცია შემოიფარგლება მხოლოდ ზოგადი ინფორმაციის მიღებით (იხ.: კომენტარები 65-ე მუხლთან დაკავშირებით). შესაბამისად, ეს ვალდებულება გულისხმობს, რომ აღნიშნული მუხლით გათვალისწინებული ორგანოები ინფორმირებულნი იქნებიან ზოგადად - კონკრეტული საქმეების მითითების გარეშე - საერთაშორისო თანამშრომლობის ფარგლებში განხორციელებული ღონისძიებების თაობაზე, მათ შორის, სამოქალაქო და სისხლის სამართლის საქმეებში სამართლებრივ ურთიერთდახმარებაზე. მისი მიზანია, ხსენებულმა ორგანოებმა მათზე დაკისრებული როლის შესრულება შეძლონ.

73. გამოცდილებისა და პრაქტიკის გაზიარების გზით შექმნილ ინფორმაციას და ცოდნას დიდი მნიშვნელობა აქვს ამ კონვენციით გათვალისწინებული ძალადობის ყველა ფორმის პრევენციისა და აღკვეთის მხრივ. შესაბამისად, მე-3 პუნქტი ამ მუხლის შესაბამისად შექმნილ ორგანოებს

უფლებამოსილებას ანიჭებს, პირდაპირი კომუნიკაცია და ურთიერთობები დაამყარონ კონვენციის სხვა მხარეთა მიერ ჩამოყალიბებულ მსგავს სტრუქტურებთან. ეს ხელს შეუწყობს ეფექტიან და ორმხრივად სასარგებლო ურთიერთობების დამყარებას, ასევე, პრაქტიკის ჰარმონიზაციას.

მუხლი 11 - მონაცემთა შეგროვება და კვლევა

74. მონაცემთა სისტემური და ადეკვატური შეგროვება დიდი ხანია აღიარებულია ეფექტიანი პოლიტიკის შემუშავების ძირითად კომპონენტად ამ კონვენციის ფარგლებში გათვალისწინებული ძალადობის ყველა ფორმის პრევენციისა და აღკვეთის სფეროში. მიუხედავად ამისა, ევროპის საბჭოს წევრ სახელმწიფოებში ადმინისტრაციული ან მოსახლეობის მონაცემების სისტემურად შეგროვების მაგალითები იშვიათია. გარდა ამისა, ხელმისაწვდომი მონაცემების შედარება იშვიათად არის შესაძლებელი ქვეყნების ან დროის პერიოდების მიხედვით, რის შედეგადაც პრობლემის მასშტაბსა და ტენდენციებზე მკაფიო წარმოდგენის შექმნა რთულდება. ქალთა მიმართ და ოჯახში ძალადობის პრევენციისა და აღკვეთისათვის საჭიროა მტკიცებულებებზე დაფუძნებული პოლიტიკის შემუშავება. ეს გულისხმობს ძალადობის მასშტაბების ეფექტიანად დოკუმენტირებას, რაც ხელს შეუწყობს სარწმუნო და შედარებითი მონაცემების წარმოებას პოლიტიკის შემუშავების, ასევე, პრობლემის აღმოფხვრაზე მიმართულ ღონისძიებებზე მონიტორინგის მიზნით. ეს თავი შეიცავს ვალდებულებას, რომელიც უკავშირდება წარმომადგენლობითი და შედარებითი მონაცემების რეგულარულად შეგროვებას, რაც დაეხმარება წინამდებარე კონვენციით გათვალისწინებული ძალადობის ყველა ფორმის პრევენციისა და აღკვეთაზე მიმართული პოლიტიკის შემუშავებასა და განხორციელებას. აღნიშნული მუხლი განსაზღვრავს მონაცემთა სახეებს, რომლებიც უნდა შეგროვდეს, გაანალიზდეს და გავრცელდეს მაკორდინირებელი ან მე-10 მუხლით გათვალისწინებული ორგანოების მიერ და წარედგინოს დამოუკიდებელ ექსპერტთა ჯგუფს (GREVIO), პასუხისმგებელს კონვენციის განხორციელების მონიტორინგზე (იხ. თავი IX). გარდა ამისა, მუხლი ხაზს უსვამს, რომ აუცილებელია კვლევების მხარდაჭერა ქალთა მიმართ და ოჯახში ძალადობის სფეროებში.

75.1-ელი პუნქტით გათვალისწინებულ ვალდებულებას ორმაგი ბუნება აქვს. პირველ რიგში მტკიცებულებებზე დაფუძნებული პოლიტიკის შემუშავებისა და განხორციელების მიზნით, ასევე, იმის შესაფასებლად, რამდენად პასუხობს ეს ზომები ძალადობის მსხვერპლთა საჭიროებებს, „ა“ პუნქტი მხარე სახელმწიფოებისგან მოითხოვს შესაბამისი სტატისტიკური მონაცემების რეგულარული ინტერვალებით შეგროვებას კონვენციის ფარგლებში მოქცეული ძალადობის ყველა ფორმასთან დაკავშირებით. ზუსტი სტატისტიკური მონაცემები ძალადობის მსხვერპლთა და დამნაშავეთა შესახებ მნიშვნელოვანია არა მხოლოდ პოლიტიკის შექმნისთვის, ანდა საზოგადოების ინფორმირებულობის ასამაღლებლად ამ პრობლემის შესახებ, არამედ ის ხელს შეუწყობს მსხვერპლთა და მოწმეთა მიმართვიანობის გაზრდასაც ასეთ შემთხვევებზე. შესაბამისი სტატისტიკა შეიძლება მოიცავდეს: ადმინისტრაციულ მონაცემებს, რომლებსაც აწარმოებენ ჯანდაცვისა და სოციალური მომსახურებების მიმწოდებლები, სამართალდამცველი ორგანოები და არასამთავრობო ორგანიზაციები; და სასამართლო ხელისუფლებისა და პროკურატურის მონაცემებს. სათანადოდ შეგროვებული სტატისტიკური ადმინისტრაციული და სასამართლო მონაცემები ხელს შეუწყობს მხარეთა მიერ ეროვნულ დონეზე რეაგირების ზომების გატარებას კონვენციის ფარგლებში გათვალისწინებული ძალადობის ყველა ფორმასთან დაკავშირებით. ამ მიზნით, საჭიროა მონაცემების მოძიება სახელმწიფო ორგანოების საქმიანობის შესახებ, ასევე, სისხლის სამართლის დანაშაულებზე, რომლებსაც სახელისუფლებო ორგანოები იძიებენ სისხლის სამართალწარმოების ფარგლებში. სერვისზე დაფუძნებული ადმინისტრაციული მონაცემების შეგროვება გულისხმობს ინფორმაციის დოკუმენტირებას შემდეგ საკითხებზე: როგორ სარგებლობენ ძალადობის მსხვერპლნი მომსახურებით და რა სერვისებს აწვდიან როგორც სახელმწიფო უწყებები, ისე საჯარო (და კერძო) ჯანდაცვის დაწესებულებები; ასევე, რა დახმარებას უწევენ ისინი მსხვერპლს, როდესაც ესაჭიროება იურიდიული დახმარება, სამედიცინო მომსახურება, კონსულტაცია, საცხოვრებელი ან სხვა სახის მხარდაჭერა. მომსახურების სააგენტოთა მონაცემები არა მხოლოდ ეხმარება არსებული პოლიტიკის ეფექტიანობის შეფასებას, არამედ იძლევა ასეთი ძალადობით გამოწვეული ადმინისტრაციული ხარჯების შეფასების საშუალებასაც. გარდა ამისა, სასამართლოს ხელთ არსებული მონაცემების საფუძველზე შესაძლებელია ინფორმაციის მოძიება მსჯავრდებულებზე დაკისრებული სასჯელებისა და მათი მახასიათებლების, აგრეთვე, მსჯავრდების მაჩვენებლების შესახებ.

76. შესაბამისად, საჯარო ხელისუფლების ორგანოებმა, როგორცაა სასამართლო, პოლიცია და სოციალური უზრუნველყოფის სამსახურები, უნდა შექმნან მონაცემთა ბაზების სისტემები, რომლებიც

უფრო ფართო მონაცემების შეგროვების საშუალებას იძლევა, ვიდრე ითვალისწინებს მონაცემთა შეგროვება მხოლოდ უწყების შიდა საჭიროებების მიზნით. კვლავაც ხაზი უნდა გაესვას შემდეგ საკითხს: პრევენციის, დაცვისა და სასამართლო წესით დევნის სფეროებში გატარებულ ღონისძიებათა გაუმჯობესებისა თუ გაუარესების წარმოსაჩენად, რეგულარული ინტერვალებით უნდა შეგროვდეს შესაბამისი სტატისტიკური ადმინისტრაციული და სასამართლო მონაცემები. ამგვარი მონაცემების სარგებლიანობა და რელევანტურობა დიდწილად დამოკიდებულია მონაცემთა აღრიცხვის ხარისხზე. კონვენციის ავტორებმა მიზანშეწონილად მიიჩნიეს, მხარეებს თვითონ გადაეწყვიტათ, რომელი კატეგორიის მონაცემებს შეაგროვებდნენ მინიმალური მოთხოვნების დასაკმაყოფილებლად, რაც გულისხმობს, რომ დაზარალებულთა და დამნაშავეთა შესახებ მონაცემები დახარისხებული უნდა იყოს სქესის, ასაკის, ძალადობის სახეების, დანაშაულის ჩამდენ პირსა და დაზარალებულს შორის ურთიერთობების, გეოგრაფიული ადგილმდებარეობისა და სხვა ფაქტორების მიხედვით, რომლებსაც მხარე სახელმწიფო მიზანშეწონილად მიიჩნევს. ერთ-ერთი ასეთი ფაქტორი შეიძლება იყოს უნარშეზღუდულობა. აღრიცხული მონაცემები ასევე უნდა შეიცავდეს ინფორმაციას კონვენციით გათვალისწინებული ძალადობის ყველა ფორმის ჩამდენთა მსჯავრდების მაჩვენებლებზე, მათ შორის, მითითებული უნდა იყოს გაცემული დამცავი ორდერების რაოდენობა. ევროპის საბჭოს კვლევაში “წევრ სახელმწიფოებში ადმინისტრაციული მონაცემების შეგროვება ოჯახში ძალადობის შესახებ“ (EG-VEW-DC (2008) კვლევა) იდენტიფიცირებულია ზემოაღნიშნული სხვა კატეგორიები და შემოთავაზებულია რეკომენდაციები, რომლებიც უკავშირდება ადმინისტრაციულ მონაცემთა შეგროვებას დღესდღეობით არსებული პრაქტიკის ფარგლებს მიღმა.

77. აღსანიშნავია, რომ „ბ“ პუნქტი მხარეებს ავალდებულებს, მხარი დაუჭირონ ამ კონვენციით განსაზღვრული ძალადობის ყველა ფორმის შესწავლას. მნიშვნელოვანია, რომ მხარეებმა ძალადობის პრევენციასა და აღკვეთაზე მიმართული პოლიტიკა და ზომები დააფუძნონ მოწინავე კვლევებს და ცოდნას, რომელიც ამ სფეროში არსებობს. კვლევა მტკიცებულებებზე დაფუძნებული პოლიტიკის შემუშავების მნიშვნელოვანი ელემენტია და, ამდენად, შეუძლია არსებითად შეუწყოს ხელი სასამართლოს, სამართალდამცველი ორგანოებისა და მხარდამჭერ მომსახურებათა მიმწოდებლების ეფექტიან რეაგირებას ქალთა მიმართ და ოჯახში ძალადობის შემთხვევებზე. შესაბამისად, ეს დებულება მხარე სახელმწიფოებისგან მოითხოვს, მხარი დაუჭირონ ამ კონვენციით განსაზღვრული ძალადობის ყველა ფორმის შესწავლაზე მიმართულ კვლევებს, რათა გამოვლინდეს ძალადობის გამომწვევი ძირითადი მიზეზები და შედეგები, შემთხვევათა რაოდენობა და გამამტყუნებელი განაჩენების წილობრივი მაჩვენებელი, ასევე, ამ კონვენციის განსახორციელებლად მიღებული ზომების ეფექტიანობა.

78. მე-2 პუნქტში დეტალურადაა გაწერილი მხარეთა ვალდებულება, რეგულარულად ჩაატარონ მოსახლეობის გამოკითხვა. ეს გულისხმობს სტატისტიკურად წარმომადგენლობითი მონაცემების შეგროვებას სამიზნე ჯგუფისთვის, რათა შესაძლებელი იყოს მათი ადვილად განზოგადება და გავრცობა მოსახლეობის დიდ ნაწილზე. მოსახლეობის კვლევებმა შეიძლება ჩამოაყალიბოს უფრო ზოგადი სოციოლოგიური ორიენტაციები, რომლებიც შეეხება ასპექტებს ამ კონვენციით დაცული ძალადობის ყველა ფორმის გავრცელების, ბუნების, მსაზღვრელებისა და შედეგების შესახებ. ასეთი გზით ასევე შესაძლებელი იქნება სარწმუნო მონაცემების შეგროვება მსხვერპლთა მიერ გადატანილ ძალადობაზე, იმ მიზეზებზე, რომელთა გამოც ისინი არ აცხადებენ ასეთი ძალადობის შესახებ, ასევე, მიღებულ მომსახურებებსა და ძალადობის მსხვერპლთა მოსაზრებებსა და დამოკიდებულებებზე ამგვარი ძალადობისადმი. მხარეები ვალდებული არიან, რეგულარული ინტერვალებით ჩაატარონ ასეთი კვლევები, რათა შეაფასონ ამ კონვენციის მოქმედების სფეროში შემავალი ძალადობის ყველა ფორმის გავრცელება და გრძელვადიანი ტენდენციები. ამ შემთხვევაში, მოსახლეობის შერჩევასა და ასეთი კვლევების რეგულარულობასთან დაკავშირებულ გადაწყვეტილებებს მხარე სახელმწიფოები მიიღებენ. უშუალოდ მხარე სახელმწიფოში არსებული კონტექსტიდან გამომდინარე, კვლევების სფერო შეიძლება იყოს ეროვნული, რეგიონული ან ადგილობრივი დონე. მნიშვნელოვანია აღინიშნოს, რომ ჩამოთვლილი დონეების კომბინაცია ამ ფენომენის შესახებ ხედვას აყალიბებს მაკროსკოპულ დონეზე, თუმცა, იმავდროულად, გამოავლენს ლოკალურ თუ რეგიონულ სპეციფიკასაც. მოსახლეობის კვლევათა ფორმის შემუშავებისას, მხარეებმა შეიძლება გაითვალისწინონ მსოფლიო ჯანდაცვის ორგანიზაციის (WHO) მიერ მრავალი ქვეყნის მასშტაბით ჩატარებული კვლევა ქალთა ჯანმრთელობისა და ქალთა მიმართ ოჯახში ძალადობის შესახებ, ასევე, ქალთა მიმართ ძალადობის საერთაშორისო გამოკვლევა (IVAWS).

79. კონვენციის ავტორებმა მიზანშეწონილად მიიჩნიეს, ყურადღება გაემახვილებინათ სხვაობაზე მოსახლეობის კვლევებსა და სტატისტიკურ ადმინისტრაციულ თუ სასამართლო მონაცემებს შორის, რადგანაც ეს მონაცემები სხვადასხვა მიზანს ემსახურება და განსხვავებულ კითხვებს პასუხობს. პირველი სახის კვლევები ნათელს ჰფენს ქალთა მიმართ და ოჯახში ძალადობის სიმძიმესა და სიხშირეს, ასევე, სოციალურ-ეკონომიკურ და კულტურულ ფაქტორებს, რომლებიც ასეთ ძალადობას განაპირობებენ, მეორე სახის კვლევები და მონაცემები ხელს უწყობს სამთავრობო უწყებათა შესაძლებლობებისა და ძალადობის მსხვერპლთა მომსახურების ეფექტიანობის შეფასებას. ორივე ტიპის მონაცემთა შეგროვების მეთოდების გამოყენება დაგვეხმარება პრობლემის სიღრმისეულ შესწავლაში. იმის გამო, რომ არ არის შემუშავებული საერთო განმარტებები და მაჩვენებლები ქალთა მიმართ ძალადობის გავრცელების, ასევე, ოჯახში ძალადობის შეფასებისა და ტენდენციების გამოვლენის სფეროებში, არსებული მონაცემები იშვიათად იძლევა სხვადასხვა ქვეყანაში არსებული ვითარების შედარების შესაძლებლობას. აქედან გამომდინარე, მხარეებისთვის სასარგებლო იქნებოდა მონაცემთა შეგროვების შეჯერება სტანდარტიზებული ინდიკატორებისა და მეთოდების გამოყენებით, რომლებიც უკვე დანერგილია ან ინერგება. მხარეებმა უნდა გაითვალისწინონ არსებული მოვლენები ან ინიციატივები, რათა სარწმუნო და შედარებითი მონაცემები შეაგროვონ, მაგალითად, ისეთი კვლევებისათვის, როგორცაა ქალთა მიმართ ძალადობის კვლევა, ჩატარებული ევროკავშირის ძირითად უფლებათა სააგენტოს მიერ.

80. როგორც 65-ე მუხლშია აღნიშნული, პერსონალური მონაცემები მხარეებმა უნდა შეინახონ და გამოიყენონ იმ ვალდებულებების შესაბამისად, რომლებიც ნაკისრი აქვთ კონვენციით „პერსონალურ მონაცემთა ავტომატური დამუშავებისას ფიზიკური პირების დაცვის შესახებ“ (ETS No.108). ამ გზით დაცული იქნება მსხვერპლთა, დამნაშავეთა და პროცესში ჩართულ სხვა პირთა პირადი ცხოვრების კონფიდენციალობა. 65-ე მუხლით დადგენილი სტანდარტი არ ვრცელდება მონაცემთა ტრანსნაციონალურ გაზიარებაზე, შენახვასა და გადაამუშავებაზე.

81. ამ მუხლის მე-3 პუნქტი, განაგრცობს რა 68 (7) მუხლის მოთხოვნებს, მხარე სახელმწიფოებს ავალდებულებს, IX თავში ნახსენებ ექსპერტთა ჯგუფებს მიაწოდონ ამ მუხლის თანახმად შეგროვებული ინფორმაცია საერთაშორისო თანამშრომლობის ხელშეწყობის, საუკეთესო პრაქტიკის გაზიარებისა და საერთაშორისო სტანდარტების შემუშავების მიზნით. ეს იძლევა არა მხოლოდ კარგი პრაქტიკის გამოვლენის, არამედ კონვენციის მხარეებში ამ პროცესის ჰარმონიზაციის საშუალებასაც.

82. და ბოლოს, მე-4 პუნქტი ადგენს ვალდებულებას, რომლის თანახმადაც მხარეები უზრუნველყოფენ, რომ ამ მუხლის შესაბამისად შეგროვებული ინფორმაცია ხელმისაწვდომი იყოს საზოგადოებისათვის. თუმცა მხარეთა უფლებამოსილებაში რჩება იმ ფორმის, საშუალებებისა და ინფორმაციის სახეების განსაზღვრა, რომლებიც ხელმისაწვდომი უნდა იყოს. მე-11 მუხლის შესაბამისად შეგროვებული ინფორმაციის საზოგადოებისათვის ხელმისაწვდომობისას, მხარეებმა განსაკუთრებული ყურადღება უნდა დაუთმონ დაზარალებულთა უფლებას კონფიდენციალობის დაცვის შესახებ.

III თავი – პრევენცია

83. ეს თავი სხვადასხვა დებულებას მოიცავს, რომლებიც პრევენციის სახელწოდების ქვეშ მოექცნენ, ამ ცნების ფართო მნიშვნელობის კონტექსტში. ქალთა მიმართ და ოჯახში ძალადობის პრევენცია მოითხოვს საზოგადოების დამოკიდებულების ძირეულ ცვლილებებს, გენდერული სტერეოტიპების დაძლევისა და ცნობიერების ამაღლებას. ადგილობრივი და რეგიონული ხელისუფლება შეიძლება მნიშვნელოვანი მონაწილე მხარე გახდეს ამ ღონისძიებათა განხორციელებისა და კონკრეტულ რეალობასთან მათი ადაპტირების სფეროში.

მუხლი 12 - ზოგადი ვალდებულებები

84. ეს მუხლი ითვალისწინებს ზოგად პრევენციულ ზომებს, უმთავრესად მოსავალ პრინციპებს, რომლებზე დაყრდნობითაც განისაზღვრება უფრო კონკრეტული პრევენციული ზომები და ვალდებულებები. ისინი ასახულია მომდევნო მუხლებში.

85.1-ელ პუნქტში განსაზღვრული ვალდებულებები ეფუძნება კონვენციის ავტორთა მყარ რწმენას, რომ ქალთა და მამაკაცთა ქცევის არსებულ მოდელებზე ხშირად გავლენას ახდენს ცრუ წარმოდგენები, გენდერული სტერეოტიპები და გენდერზე დაფუძნებული ადათ-წესები თუ ტრადიციები. შესაბამისად, კონვენციის მხარეები ვალდებულნი არიან, აუცილებელი ზომები მიიღონ მენტალიტეტისა და დამოკიდებულებების ცვლილებათა ხელშესაწყობად. ამ დებულების მიზანია, ჩაწვდეს იმ ადამიანთა გულებსა და გონებას, რომლებიც თავიანთი საქციელის მეშვეობით ხელს უწყობენ კონვენციით გათვალისწინებული ძალადობის ფორმების დამკვიდრებას. რადგანაც ეს პუნქტი ზოგად ვალდებულებას ადგენს, მასში დეტალურად არის გაწერილი ის კონკრეტული ზომები, რომელთა გატარებაც საჭიროა. ეს საკითხი მხარეთა უფლებამოსილებაში რჩება.

86.მე-2 პუნქტი მხარე სახელმწიფოებისგან მოითხოვს აუცილებელი საკანონმდებლო ან სხვა ზომების გატარებას, რათა თავიდან აიცილოს კონვენციის ფარგლებში მოქცეული ძალადობა ფიზიკური ან იურიდიული პირის მხრიდან. ეროვნული სამართლებრივი სისტემის გათვალისწინებით, ზოგიერთი ამ ზომის გასატარებლად საჭირო გახდება ახალი კანონების მიღება, ხოლო დანარჩენებთან მიმართებით ეს აუცილებელი არ იქნება.

87.მე-3 პუნქტი, გარდა მე-4 პუნქტით განსაზღვრული დისკრიმინაციის აკრძალვისა, მოითხოვს პოზიტიური ღონისძიებების გატარებას, რათა ნებისმიერი პრევენციული ზომის განხორციელების პროცესში გათვალისწინებული იყოს და დაკმაყოფილდეს იმ პირთა კონკრეტული საჭიროებები, რომლებიც გარკვეული გარემოებების გამო მოწყვლადნი არიან. დამნაშავეები ხშირად ასეთ ადამიანებს ირჩევენ სამიზნედ, რადგან იციან, რომ ისინი ნაკლებად შეძლებენ საკუთარი თავის დაცვას, სავარაუდოდ, არ მოითხოვენ დამნაშავეს დასჯას და არ მიმართავენ რეპარაციის სხვა ფორმებს თავიანთი მდგომარეობის გამო. ამ კონვენციის მიზნებიდან გამომდინარე, კონკრეტული გარემოებების გამო მოწყვლად კატეგორიებს მიეკუთვნებიან: ორსული ქალები და ბავშვები; შშმ პირები, მათ შორის, ფსიქიკური ან კოგნიტიური დარღვევების მქონე პირები; სოფლად ან შორეულ ადგილებში მცხოვრები პირები; ნივთიერებებზე დამოკიდებული პირები; მეძავეები; ეროვნულ და ეთნიკურ უმცირესობათა წარმომადგენლები; მიგრანტები, მათ შორის, დოკუმენტების გარეშე მცხოვრები მიგრანტები და ლტოლვილები; გეი, ლესბოსელი, ბისექსუალი და ტრანსგენდერი პირები; აივ-ინფექციით დაავადებული პირები; უსახლკაროები, ბავშვები და მოხუცები.

88.მე-4 პუნქტში ხაზგასმულია, რომ საზოგადოების ყველა წევრს შეუძლია მნიშვნელოვანი წვლილის შეტანა კონვენციით გათვალისწინებული ძალადობის ყველა ფორმის პრევენციაში. ისინი უნდა წაახალისონ ამ მიმართულებით აქტიურობისათვის. ვინაიდან ამ კონვენციის ფარგლებში მოქცეული ძალადობის მრავალი ფორმა ძირითადად ჩადენილია მამაკაცებისა და ბიჭების მიერ, კონვენციის ავტორებმა მიზანშეწონილად მიიჩნიეს, აღენიშნათ მათი განსაკუთრებული როლი ამგვარი ძალადობის პრევენციაში. რაკი მამაკაცებისა და ბიჭების უმრავლესობა ამის ჩამდენი არ არის, ავტორებს სურდათ იმის გამოკვეთა, რომ ამ ადამიანებს შეუძლიათ, სხვადასხვა ფორმით შეიტანონ წვლილი ძალადობასთან ბრძოლაში, კერძოდ: იქცნენ მისაბამ მაგალითად; ხელი შეუწყონ ცვლილებებს; მხარი დაუჭირონ ქალთა და მამაკაცთა თანასწორობისა და ურთიერთპატივისცემის იდეას და დაიცვან იგი; სხვა მამაკაცებიც ჩართონ ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლაში, რათა მათაც დაუჭირონ მხარი გენდერულ თანასწორობას და ისინიც იქცნენ მისაბამ მაგალითებად, ასევე, აქტიურად იკისრონ მზრუნველის როლი და ოჯახური პასუხისმგებლობები, რომლებშიც მამაკაცს მნიშვნელოვანი წვლილის შეტანა შეუძლია.

89.მე-5 პუნქტში აღნიშნულია, რომ კულტურა, ჩვევები, რელიგია, ტრადიციები და ე. წ. “ღირსების” დაცვა არ მიიჩნევა გამართლებად ამ კონვენციით გათვალისწინებული ძალადობის ნებისმიერი აქტისათვის. შესაბამისად, მხარეები ვალდებულნი არიან, რომ მათი ეროვნული კანონმდებლობა არ შეიცავდეს ხარვეზებს, რომლებიც ამკვიდრებს ამგვარი ცრუ წარმოდგენებით ინსპირირებულ დებულებებს. გარდა ამისა, აღნიშნული ვალდებულება გულისხმობს, რომ თავიდან აიცილონ ისეთი ოფიციალური განცხადების, ანგარიშის ან პროკლამაციის გავრცელება, რომლებიც შემწყნარებლურ დამოკიდებულებას ამკვიდრებენ და ამართლებენ ძალადობას კულტურის, ადათ-წესების, რელიგიის, ტრადიციის ან ე.წ. “ღირსების” დაცვის საფუძველით. ეს დებულება ადგენს ძირითად პრინციპსაც, რომლის მიხედვითაც კონვენციით გათვალისწინებულ ძალადობასთან დაკავშირებული ნებისმიერი ქმედების აკრძალვა არ ჩაითვლება დამნაშავეს კულტურული ან რელიგიური უფლებებისა და თავისუფლებების შეზღუდვად. აღნიშნული პრინციპი მნიშვნელოვანია იმ საზოგადოებისთვის, სადაც ეთნიკური და რელიგიური თემები ერთმანეთთან თანაცხოვრობენ და გენდერული ძალადობისადმი დამოკიდებულება განსხვავდება კულტურული ან რელიგიური წარმომავლობის მიხედვით.

90. მე-6 პუნქტი აჯამებს ზოგადი პრევენციული ზომების ჩამონათვალს და მოუწოდებს მხარეებს საჭირო ზომების გატარებისკენ, რათა ხელი შეუწყონ ქალთა უფლებამოსილების გაზრდაზე მიმართული პროგრამებისა და ღონისძიებების განხორციელებას. ეს გულისხმობს ქალთა უფლებამოსილების გაზრდას ცხოვრების ყველა სფეროში, მათი პოლიტიკური და ეკონომიკური გაძლიერების ჩათვლით. აღნიშნული ვალდებულება უკავშირდება მიზანს, როგორცაა ქალთა შესაძლებლობების გაზრდა გენდერული თანასწორობის მისაღწევად და მათი მოწყვლადობის შემცირება ძალადობის წინაშე.

მუხლი 13 - ცნობიერების ამაღლება

91. ამ მუხლის მიზანია, საზოგადოება სრულად იცოს ინფორმირებული სხვადასხვა ფორმის ძალადობის შესახებ, რომელსაც ქალები განიცდიან რეგულარულად, ასევე, ოჯახში ძალადობის სხვადასხვა გამოვლინებაზე. ეს ხელს შეუწყობს ასეთი ძალადობის აღიარებას საზოგადოების თითოეული წევრის მიერ, მის წინააღმდეგ ბრძოლას და მსხვერპლთა მხარდაჭერას მეზობლების, მეგობრების, ახლობლების ან კოლეგების მხრიდან. აღნიშნული ვალდებულება გულისხმობს საზოგადოების ინფორმირებულობაზე მიმართული კამპანიების ან პროგრამების რეგულარულად განხორციელებას, რომლებიც გენდერულად სენსიტიური ფორმით განმარტავს ამ საკითხებს და მიმართულია მათ გადაწყვეტაზე. ასეთი აქტივობები უნდა მოიცავდეს ინფორმაციის გავრცელებას ქალთა და მამაკაცთა თანასწორობის შესახებ, არასტერეოტიპული გენდერული როლების დამკვიდრებას და პიროვნებათაშორისი კონფლიქტების მშვიდობიან მოგვარებას. გარდა ამისა, კონვენციის ავტორებმა მნიშვნელოვნად მიიჩნიეს, რომ ნებისმიერი კამპანია ხაზს უსვამდეს მავნე შედეგებს ბავშვებთან მიმართებით, რომლებიც შეიძლება გამოიწვიოს ქალთა მიმართ ან ოჯახში ძალადობამ პირდაპირი ან არაპირდაპირი გზით.

92. ბევრ არასამთავრობო ორგანიზაციას აქვს ცნობიერების ამაღლებაზე მიმართულ აქტივობათა წარმატებით განხორციელების ხანგრძლივი გამოცდილება ადგილობრივ, რეგიონულ და ეროვნულ დონეზე. ამრიგად, ეს დებულება - სადაც კი შესაძლებელია - თანამშრომლობისკენ მოუწოდებს ადამიანის უფლებათა ეროვნულ ინსტიტუტებსა და თანასწორუფლებიანობაზე პასუხისმგებელ ორგანოებს, სამოქალაქო საზოგადოებასა და არასამთავრობო ორგანიზაციებს, კონკრეტულად, ქალთა ორგანიზაციებს, რათა მათ შეძლონ საზოგადოებისათვის ინფორმაციის მიწოდება და ცნობიერების ამაღლება. აღსანიშნავია, რომ ეს არ გახლავთ ამომწურავი სია ყველა მონაწილე და დაინტერესებული ორგანიზაციისა, რომლებსაც კონვენციის ავტორები გულისხმობდნენ. გარდა ამისა, ფრაზა “სადაც კი შესაძლებელია” ნიშნავს, რომ მხარეებს არ ეკისრებათ ასეთი ორგანიზაციის ან ინსტიტუტების შექმნის ვალდებულება, თუკი ისინი არ არსებობს ქვეყანაში. და ბოლოს, ტერმინი „ქალთა ორგანიზაციები“ გულისხმობს არასამთავრობო ორგანიზაციებს, რომლებიც მუშაობენ ქალთა მიმართ ძალადობის მსხვერპლთა დაცვისა და მხარდაჭერის სფეროში.

93. მე-2 პუნქტი ადგენს, რომ მხარეებმა ფართო საზოგადოებას ინფორმაცია უნდა მიაწოდონ ზომებზე, რომლებიც განსაზღვრულია ამ კონვენციის მოქმედების სფეროში შემაჯავალი ძალადობის აქტების ასაცილებლად. ეს გულისხმობს საინფორმაციო ბუკლეტების ან პლაკატების ფართო გავრცელებას მედიასაშუალებებით (მათ შორის, ონლაინ გზით) იმ მომსახურებათა შესახებ, რომლებსაც პოლიცია ან ადგილობრივ თემები სთავაზობენ; აგრეთვე, საკონტაქტო ინფორმაციის მიწოდებას ადგილობრივ, რეგიონულ და ეროვნულ დონეზე არსებულ ისეთ სერვისებზე, როგორცაა დახმარების ხაზები, თავშესაფრები და სხვა.

მუხლი 14 – განათლება

94. დამოკიდებულებები, მრწამსი და ქცევის მოდელები ცხოვრების ადრეულ ეტაპზე ყალიბდება. ისეთი ღირებულებების დამკვიდრება, როგორცაა გენდერული თანასწორობა, ურთიერთპატივისცემა, პიროვნულ ურთიერთობებში კონფლიქტების არაძალადობრივი გზით გადაწყვეტა და ძალადობის აკრძალვა, შეძლებისდაგვარად ადრე უნდა დაიწყოს. ეს, ძირითადად, მშობლების პასუხისმგებლობაა, თუმცა აღსანიშნავია, რომ საგანმანათლებლო დაწესებულებებს მნიშვნელოვანი როლი ენიჭებათ ამ ღირებულებათა დამკვიდრებაში.

95. ამ მუხლის 1-ელ პუნქტში საუბარია იმაზე, რომ მხარეებმა ყველა საჭირო ზომა უნდა მიიღონ განათლების თითოეულ საფეხურზე (დაწყებითი, საშუალო და უმაღლესი განათლების დონე) არსებულ პროგრამებში ისეთი სასწავლო მასალების ჩასართავად, რომლებიც მიეძღვნება ამ კონვენციით გათვალისწინებული ძალადობის სხვადასხვა ფორმას. როდესაც მხარეები ამის

გაკეთებას მიზანშეწონილად მიიჩნევენ, შეთავაზებული მასალა უნდა მოარგონ დაწყებითი კლასების მოსწავლეთა ინტელექტუალურ შესაძლებლობებსაც. სასწავლო მასალაში იგულისხმება ნებისმიერი ოფიციალურად შემუშავებული და დამტკიცებული ინფორმაცია, რომელიც შეადგენს საგანმანათლებლო პროგრამის ნაწილს და რომელსაც - სადაც კი შესაძლებელია - კონკრეტული სკოლის ყველა მოსწავლელის მიწვდენს ხელს და იყენებს კლასში. ფრაზა “სადაც კი შესაძლებელია” მიუთითებს, რომ კონვენციის ავტორებს არ სურდათ კონკრეტული მოდელის დადგენა მხარეებისათვის. ეს დებულება მათ დისკრეციულ უფლებამოსილებაში ტოვებს იმის გადაწყვეტას, რა ტიპის სასკოლო დაწესებულებებისა და რომელი ასაკის მოსწავლეებისთვის გამოიყენებენ ასეთ სასწავლო მასალებს. ტექსტის ავტორებმა მიიჩნიეს, რომ მუხლის ამგვარი რედაქცია მაქსიმალური მოქნილობის საშუალებას იძლევა აღნიშნული დებულების განხორციელებაში და ითვალისწინებს მხარე სახელმწიფოებში არსებულ განსხვავებულ შესაძლებლობებს სასწავლო მასალების განსაზღვრისა თუ შეთავაზებისას. მაგალითად, ზოგიერთმა სახელმწიფომ შეიძლება მიზანშეწონილად მიიჩნიოს ამ მასალების ჩართვა ფორმალურ სასწავლო პროგრამაში და უშუალოდ სკოლების უფლებამოსილებაში დატოვოს სამუშაო მეთოდებისა და მასალების განსაზღვრა ამ მიზნების მისაღწევად. ტერმინში “ფორმალური სასწავლო პროგრამა” იგულისხმება დაგეგმილი მიზნების, შინაარსის, გამოცდილების, რესურსებისა და შეფასებების ერთობლიობა, რომელსაც სკოლა სთავაზობს. ეს არ გულისხმობს დამატებით გაკეთილებს, რომლებიც სკოლაში იმართება კონკრეტული სკოლის პოლიტიკის გამო.

96.მე-2 პუნქტი მხარეებს ავალდებულებს აუცილებელი ზომების გატარებას, რათა ხელი შეუწყონ ქალთა და მამაკაცთა თანასწორუფლებიანობას; ასევე, არასტერეოტიპული გენდერული როლების, ურთიერთპატივისცემის, პიროვნებათაშორისი კონფლიქტების არაძალადობრივი გზით გადაწყვეტის პრინციპთა მხარდაჭერასა და დამკვიდრებას არაოფიციალურ საგანმანათლებლო დაწესებულებებში, სპორტში, კულტურული ღონისძიებების ჩატარებისას, დასვენების პირობებში დამასობრივ საინფორმაციო საშუალებებში. ევროპის საბჭოს წევრ ქვეყნებში არსებობს არაფორმალური განათლების მრავალი ფორმა, რომლებიც ხშირად სხვადასხვა სახელით მოიხსენიება. ზოგადად, ტერმინი “არაფორმალური საგანმანათლებლო დაწესებულებები” გულისხმობს ორგანიზებულ საგანმანათლებლო საქმიანობას ფორმალური სისტემების ფარგლებს გარეთ, მაგალითად: საზოგადოებრივი ან რელიგიური სასწავლო დაწესებულებები, აქტივობები, პროექტები, სოციალური პედაგოგიკის საფუძველზე შექმნილი ორგანიზაციები და ნებისმიერი სხვა სახის საგანმანათლებლო აქტივობა, რომლებსაც სთავაზობენ საზოგადოებრივი ჯგუფები და ცენტრები (მაგ.: ბიჭი ან გოგონა სკაუტების ორგანიზაციები, საზაფხულო ბანაკები, კლასგარეშე აქტივობები და სხვა). „სპორტულ, კულტურულ და დასასვენებელ ობიექტებში“ იგულისხმება ადგილები, სადაც სპორტულ, მუსიკალურ, ხელოვნებისა და სხვა სფეროებში სთავაზობენ კულტურულ-საგანმანათლებლო და რეკრეაციულ აქტივობებს, რომლებიც ხელს უწყობს უწყვეტი განათლების პროცესს ყოველდღიურ გამოცდილებაზე დაყრდნობით.

97.ეს პუნქტი კონვენციის მხარე სახელმწიფოებისგან მოითხოვს მედიის ჩართვას ზემოხსენებულ პრინციპთა დამკვიდრებაში. კონვენციის ავტორებმა ნათლად მიუთითეს, რომ ამ სფეროში გატარებული ნებისმიერი ღონისძიება უნდა ითვალისწინებდეს მედიის დამოუკიდებლობისა და პრესის თავისუფლების პრინციპს.

მუხლი 15 - პროფესიული ტრენინგი

98.პროფესიონალთა ტრენინგი და სენსიტიურობა ამ კონვენციის ფარგლებში გათვალისწინებული ძალადობის ყველა ფორმის, გამომწვევი მიზეზების, გამოვლინებებისა და შედეგების შესახებ, ეფექტიანი საშუალებაა ძალადობის პრევენციისათვის. ტრენინგი არა მარტო ეხმარება პროფესიონალებს ცნობიერების ამაღლებაში ქალთა მიმართ და ოჯახში ძალადობასთან დაკავშირებულ საკითხებზე, არამედ ასევე ხელს უწყობს მათი შეხედულებებისა და დამოკიდებულებების შეცვლას დაზარალებულთა მიმართ. გარდა ამისა, ეს მნიშვნელოვნად აუმჯობესებს დაზარალებულთა დახმარების სახეებსა და ხარისხს.

99.მნიშვნელოვანია, რომ პროფესიონალებს, რომლებსაც რეგულარული ურთიერთობა აქვთ დაზარალებულებსა ან დამნაშავეებთან, შესაბამისი ცოდნა ჰქონდეთ ამ ტიპის ძალადობასთან დაკავშირებულ საკითხებზე. ამ მიზეზით, 1-ელი პუნქტი მხარე სახელმწიფოებს აკისრებს შესაბამისი ტრენინგების ჩატარების ვალდებულებას ძალადობის შემთხვევების გამოვლენასა და პრევენციაზე, ქალთა და მამაკაცთა თანასწორუფლებიანობაზე, მსხვერპლთა საჭიროებებსა და უფლებებზე და მეორადი ვიქტიმიზაციის პრევენციაზე - კერძოდ, იმ სპეციალისტებისათვის, რომელთაც შეხება აქვთ ამ კონვენციით დადგენილ ძალადობრივ ქმედებათა მსხვერპლთან, ან მათ ჩამდენთან. პირველადი პროფესიული სწავლება და სამუშაო ადგილზე ტრენინგი მათ საშუალებას მისცემს, შესაბამისი

ცოდნა და გამოცდილება შეიძინონ ძალადობის შემთხვევათა ადრეულ ეტაპზე იდენტიფიცირებისა და მართვისათვის, ასევე, საჭირო პრევენციული ღონისძიებების გასატარებლად. ეს ტრენინგები სპეციალისტებს დაეხმარება ისეთი უნარ-ჩვევების გამომუშავებაშიც, რომლებიც საჭიროა დაკისრებული ფუნქციების სათანადოდ, ეფექტიანად და სენსიტიურად განხორციელებისთვის. კონვენციის ტექსტის ავტორებმა მიიჩნიეს, რომ მხარეთა დისკრეციულ უფლებამოსილებაში უნდა დარჩეს შესაბამის სპეციალისტთა მომზადების ორგანიზება. თუმცა, მნიშვნელოვანია ტრენინგების უწყვეტობა და მდგრადობა, ასევე, ახლად შექმნილი უნარების შემდგომი განმტკიცება და მონიტორინგი მათისათანადოდ გამოყენებისათვის. დაბოლოს, მნიშვნელოვანია, შესაბამისი ტრენინგი ემყარებოდეს მკაფიო პროტოკოლებსა და სახელმძღვანელო პრინციპებს, რომლებიც ადგენენ შესაბამის სფეროთა პერსონალის მიერ დასაცავ სტანდარტებს. მონიტორინგი ამ პროტოკოლების ეფექტიანობაზე რეგულარულად უნდა ჩატარდეს და, საჭიროების შემთხვევაში, გადაიხედოს და დაიხვეწოს.

100. შესაბამისი სფეროს სპეციალისტებში შეიძლება იგულისხმებოდნენ მოსამართლეები, იურისტები, სამართალდამცველი ორგანოების, ჯანდაცვის, სოციალური დახმარებისა და განათლების სფეროს წარმომადგენლები. სამართალწარმოების პროცესებში ჩართული პროფესიონალებისთვის (განსაკუთრებით მოსამართლეების, პროკურორებისა და იურისტებისთვის) ტრენინგების ჩატარებისას მხარეებმა უნდა გაითვალისწინონ მოსამართლეთა დამოუკიდებლობა, ასევე, ავტონომია ამ პროფესიის წარმომადგენლებისთვის ტრენინგის ორგანიზების კუთხით. ავტორებმა ხაზი გაუსვეს, რომ ეს დებულება არ ეწინააღმდეგება იურიდიულ პროფესიათა ავტონომიის წესებს, მაგრამ მხარეებისგან მოითხოვს ტრენინგების ხელმისაწვდომობას იმ სპეციალისტებისთვის, რომლებიც დაინტერესებულნი არიან ცოდნის ამაღლებით.

101. მე-2 პუნქტის შინაარსი უკავშირდება კონვენციის უფრო ფართო მიზანს, დანერგოს ყოვლისმომცველი მიდგომა კონვენციით გათვალისწინებული ძალადობის ყველა ფორმის პრევენციისა და აღკვეთის მიზნით. ეს დებულება მხარეებისგან მოითხოვს, რომ 1-ელ პუნქტში მოხსენიებული ტრენინგები მოიცავდეს სწავლებას კოორდინირებულ უწყებათაშორის თანამშრომლობაზეც, რაც კიდევ უფრო ამყარებს კონვენციის მე-7 მუხლით დადგენილ ვალდებულებებს. შესაბამისად, სპეციალისტებს უნდა განუვითარონ უწყებათაშორისი თანამშრომლობის უნარებიც, რათა მათ შეძლონ კოორდინირებული და ეფექტიანი მუშაობა სხვადასხვა სფეროს პროფესიონალებთან.

მუხლი 16 - პრევენციული ჩარევის და მკურნალობის პროგრამები

102. პრევენციული ჩარევის და მკურნალობის პროგრამები შემუშავდა დამნაშავეთა დასახმარებლად თავიანთი დამოკიდებულებებისა და ქცევების შეცვლაში, ასევე, ოჯახში ძალადობის შემდგომი აქტებისა და სექსუალური ძალადობის თავიდან ასაცილებლად.

103. 1-ელი პუნქტი კონვენციის მხარეებისგან მოითხოვს იმ პროგრამების მხარდაჭერას ან, არარსებობის შემთხვევაში, დანერგვას, რომლებიც მიმართულია ოჯახში ძალადობის ჩამდენ პირებზე. ასეთი პირებთან მუშაობის სხვადასხვა მოდელი არსებობს და გადაწყვეტილებებს მათ მართვაზე მხარე სახელმწიფოები ან ამ მომსახურების მიმწოდებლები იღებენ. მიუხედავად ამისა, ქვემოთ მოცემული ძირითადი ელემენტები გასათვალისწინებელია ნებისმიერი მოდელის დანერგვისას.

104. ინტერვენციის პროგრამები ოჯახში ძალადობის საკითხებზე უნდა ეფუძნებოდეს საუკეთესო პრაქტიკას, ასევე, კვლევების შედეგებს, რომლებიც მიმართულია დამნაშავეებთან მუშაობის ყველაზე ეფექტიანი გზების გამოვლენაზე. პროგრამებმა ხელი უნდა შეუწყოს დამნაშავეთა მიერ პასუხისმგებლობის გაცნობიერებას საკუთარ ქმედებებზე და მათი დამოკიდებულებისა და შეხედულებების გადასინჯვას ქალებთან მიმართებით. ამ ტიპის ჩარევისთვის საჭიროა გამოცდილი და სათანადოდ მომზადებული ფასილიტატორი. ფსიქოლოგიურ და ოჯახში ძალადობის საკითხებზე ტრენინგის ჩატარების გარდა, მათ უნდა ჰქონდეთ აუცილებელი კულტურული და ლინგვისტური უნარებიც, რათა შეძლონ ამ პროგრამებში ჩართულ მრავალი ტიპის მამაკაცთან მუშაობა. გარდა ამისა, მნიშვნელოვანია, ეს პროგრამები არ შემუშავდეს ანდა არ ფუნქციონირებდეს იზოლირებულად. ისინი მჭიდროდ უნდა თანამშრომლობდნენ ქალთა მხარდაჭერის სამსახურებთან, სამართალდამცველ ორგანოებთან, სასამართლოებთან, პრობაციისა და, საჭიროების შემთხვევაში, ბავშვთა დაცვის ან დახმარების სამსახურებთან. ამ პროგრამებში მონაწილეობა შესაძლებელია სასამართლოს დადგენილებით, ან ნებაყოფლობით. ნებისმიერ შემთხვევაში, ამან შეიძლება გავლენა მოახდინოს დაზარალებულის გადაწყვეტილებაზე - უნდა დაშორდეს დამნაშავეს თუ არა, ანდა მსხვერპლს შეუქმნას უსაფრთხოების ცრუ განცდა. შედეგად, პრიორიტეტი უნდა მიენიჭოს დაზარალებულთა საჭიროებებსა და უსაფრთხოებას, მათ შორის, ადამიანის უფლებათა დაცვას.

105.ამ მუხლის მე-2 პუნქტი შეიცავს ვალდებულებას, რომლის შესაბამისადაც მხარეებს მოეთხოვებათ, დანერგონ და მხარი დაუჭირონ მკურნალობის პროგრამებს, რომლებიც მიმართულია დანაშაულის პრევენციასა და განსაკუთრებით კი სექსუალური ხასიათის დანაშაულის ჩამდენი პირების მიერ დანაშაულის ხელმეორედ ჩადენის პრევენციამდე. ეს პროგრამები შექმნილია სექსუალურ დანაშაულში მსჯავრდებულ პირთათვის - რომლებსაც თავისუფლება აღეკვეთათ, ან გათავისუფლდნენ - რათა შეძლებისდაგვარად შეემცირდეს დანაშაულის ხელმეორედ ჩადენის რისკი. ევროპის საბჭოს წევრ ქვეყნებში მრავალი განსხვავებული მოდელი და მიდგომა არსებობს. კვლავაც უნდა აღინიშნოს, რომ კონვენციის ტექსტის ავტორებმა მიზანშეწონილად მიიჩნიეს, მხარეთა და/ან სერვისების მიმწოდებელთა უფლებამოსილებაში დაეტოვებინათ ასეთი პროგრამების ორგანიზებისა და მართვის საკითხები. ამ პროგრამების საბოლოო მიზანია დანაშაულის ხელმეორედ ჩადენის პრევენცია და დამნაშავეთა წარმატებით რეინტეგრაცია საზოგადოებაში.

მუხლი 17 - კერძო სექტორისა და მედიის მონაწილეობა

106.ამ მუხლის 1-ლი პუნქტი ორ განსხვავებულ ვალდებულებას ადგენს. პირველ რიგში, იგი მხარეებს მოუწოდებს, რომ ხელი შეუწყონ კერძო სექტორს, საინფორმაციო-საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების სექტორსა და მასობრივი ინფორმაციის საშუალებებს, მონაწილეობა მიიღონ ქალთა მიმართ ძალადობის პრევენციის ადგილობრივი, რეგიონული, ან ეროვნული პოლიტიკის არა მხოლოდ შემუშავებაში, არამედ განხორცილებაშიც. რა სახის ზომები უნდა გატარდეს ამ მიზნით, უშუალოდ კომპანიის გადასაწყვეტია. რაც შეეხება მედიის მონაწილეობას, ტექსტში ხაზგასმულია, რომ მხარეთა მიერ მედიის ამ პროცესში მონაწილეობის წახალისებისას, აუცილებელია აზრის გამოხატვის თავისუფლებისა და მედიის დამოუკიდებლობის, განსაკუთრებით, სარედაქციო დამოუკიდებლობის სათანადო დაცვა.

107.ეს პუნქტი მოითხოვს, რომ კერძო სექტორმა, საინფორმაციო-საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების სექტორმა და მასმედიაში ჩამოაყალიბონ ძირითადი პრინციპები და თვითრეგულირების სტანდარტები ქალთა მიმართ ძალადობის პრევენციისა და მათი ღირსებისადმი პატივისცემის დონის ასამაღლებლად. თუმცა, მე-17 მუხლის 1-ელ პუნქტში მითითებული ეს ვალდებულება გაგებული უნდა იყოს, როგორც კერძო კომპანიების წახალისება პროტოკოლების ან სახელმძღვანელო პრინციპების შესამუშავებლად, მაგალითად, სამუშაო ადგილზე შეურაცხყოფისა და სექსუალური შევიწროების პრევენციის მიზნით. ეს პუნქტი ასევე მიზნად ისახავს, ხელი შეუწყოს თვითრეგულირების სტანდარტების შემუშავებას საინფორმაციო-საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების სექტორისა და მასმედიის მიერ, რათა ამ სფეროთა წარმომადგენლებმა თავი შეიკავონ მავნე გენდერული სტერეოტიპებისა და ქალთა დამამცირებელი ან ძალადობისა და სქესთან ასოცირებული გამოსახულებების გავრცელებისაგან. გარდა ამისა, 1-ელი პუნქტი გულისხმობს, რომ ამ სფეროების წარმომადგენლებმა უნდა შეიმუშაონ ეთიკის კოდექსები, რომლებიც ხელს უწყობს ქალთა მიმართ ძალადობის შემთხვევათა გაშუქებას მათი უფლებების გათვალისწინებით, ასევე, გენდერული თვალსაზრისით სენსიტიური და არა სენსაციებზე ორიენტირებული გზით. ყველა ეს ღონისძიება უნდა ითვალისწინებდეს გამომხატვის, პრესისა და შემოქმედებითი თავისუფლების ფუნდამენტურ პრინციპებს.

108.ევროპის საბჭო, მინისტრთა კომიტეტისა და საპარლამენტო ასამბლეის მეშვეობით, დიდი ხანია მოუწოდებს გენდერული სტერეოტიპებისა და ქალთა და მამაკაცთა უთანასწორობის აღმოფხვრისკენ, კერძოდ, შემდეგი რეკომენდაციების შემუშავებით:

– ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტის რეკომენდაცია Rec(1984)17 წევრი სახელმწიფოებისათვის მედიაში ქალთა და მამაკაცთა თანასწორობის შესახებ;

– ევროპის საბჭოს საპარლამენტო ასამბლეის რეკომენდაცია 1555 (2002) მედიაში ქალის იმიჯის შესახებ;

– ევროპის საბჭოს საპარლამენტო ასამბლეის რეკომენდაცია 1799 (2007) რეკლამაში ქალის იმიჯის შესახებ;

– ევროპის საბჭოს საპარლამენტო ასამბლეის რეზოლუცია 1751 (2010) და რეკომენდაცია 1931 (2010) მედიაში სექსისტურ სტერეოტიპებთან ბრძოლის შესახებ.

109.მე-17 მუხლის მიზანია, ამ ძალისხმევითვის ახალი იმპულსის მინიჭება, რათა მივალწიოთ გრძელვადიან მიზანს წინამდებარე კონვენციით გათვალისწინებული ძალადობის ყველა ფორმის

პრევენციისა და აღკვეთისათვის. როგორც შემოსენებული 1931(2010) რეკომენდაციის კომენტარებში მიუთითა მედიისა და ახალი საკომუნიკაციო სერვისების მმართველმა კომიტეტმა (CDMC), “გენდერულ სტერეოტიპებთან გამკლავება ხელს შეუწყობს უთანასწორობის, მათ შორის, გენდერული ძალადობის შემცირებას, რაც ამ უთანასწორობის ერთ-ერთი ყველაზე მიუღებელი გამოხატულებაა. ვინაიდან ამ პრობლემის ეფექტიანი გადაწყვეტისთვის აუცილებლად გასათვალისწინებელია მედიის დამოუკიდებლობის ფუნდამენტური პრინციპი, პირწმინდად მარეგულირებელი ღონისძიებების განხორციელებით შესაძლოა ვერ მოხერხდეს დამაკმაყოფილებელი რეაგირება. ამგვარად, ამ ამოცანის გადაჭრა ძირითადად მედიის პასუხისმგებლობაში რჩება, რომელმაც თავის პროფესიული ეთიკის კოდექსსა და მარეგულირებელ მექანიზმებში უნდა ჩართოს თანასწორად წარმოდგენისა და პირთა მიმართ სამართლიანი მოპყრობის პრინციპი, ასევე, ებრძოდეს სტერეოტიპებს ყოველდღიურ პრაქტიკაში. ამ პრობლემის გადაჭრა შეიძლება უფრო ეფექტიანი იყოს მმართველობითი მოდელისა და მიდგომების გამოყენებით”.

IV თავი - დაცვა და მხარდაჭერა

110. მიუხედავად იმისა, რომ კონვენციის საბოლოო მიზანია, მისი მოქმედების სფეროში მოქცეული ძალადობის ყველა ფორმის პრევენცია, დაზარალებულებს ესაჭიროებათ ადეკვატური დაცვა შემდგომი ძალადობისაგან, ასევე, დახმარება და მხარდაჭერა, რათა დაძლიონ ასეთი ძალადობის მთელი რიგი შედეგები და თავიდან ააწყონ საკუთარი ცხოვრება. ეს თავი მოიცავს ვალდებულებებს, რომლებიც უკავშირდება სპეციალიზებული და ზოგადი მხარდაჭერის მომსახურების ჩამოყალიბებას. მისი მიზანია იმ პირთა საჭიროებების დაკმაყოფილება, რომლებიც ძალადობას დაექვემდებარნენ.

მუხლი 18 – ზოგადი ვალდებულებები

111. ეს მუხლი ადგენს მთელ რიგ ზოგად პრინციპებს, რომლებიც გასათვალისწინებელია მსხვერპლთა დაცვასა და მხარდაჭერაზე მიმართული მომსახურებების მიწოდებისას.

112.1-ელი პუნქტი შეიცავს ზოგად ვალდებულებას, რომლის შესაბამისადაც მხარეებმა უნდა მიიღონ ყველა აუცილებელი საკანონმდებლო ან სხვა ზომა მსხვერპლთა დასაცავად ძალადობის შემდგომი აქტებისაგან.

113. კონვენციით დადგენილი უწყებათაშორისი და კომპლექსური მიდგომების შესაბამისად, მე-2 პუნქტი მოითხოვს, რომ მხარეებმა აუცილებელი საკანონმდებლო თუ სხვა ზომები გაატარონ ისეთი მექანიზმების დასანერგად, რომლებიც საჭიროა შესაბამისი სახელმწიფო სტრუქტურების - მათ შორის, მოსამართლეების, პროკურორების, სამართალდამცველი სტრუქტურების, ადგილობრივი და რეგიონული ხელისუფლების, არასამთავრობო და სხვა შესაბამისი ორგანიზაციების ეფექტიანი თანამშრომლობისათვის. ამ დებულებაში ფრაზით „სხვა შესაბამისი ორგანიზაციებს შორის“ ტექსტის ავტორებმა მიუთითეს, რომ ეს ჩამონათვალი არ არის ამომწურავი, რათა მხარე სახელმწიფომ თვითონ მიიღოს გადაწყვეტილება ნებისმიერ სხვა ორგანიზაციასთან თანამშრომლობაზე. ტერმინი “მექანიზმი” გულისხმობს ნებისმიერ ფორმალურ ან არაფორმალურ სტრუქტურას, როგორცაა შეთანხმებული ოქმები, მრგვალი მაგიდები ან სხვა მეთოდები, რომლებიც სპეციალისტებს სტანდარტიზებული გზით თანამშრომლობის საშუალებას აძლევს. ეს პუნქტი არ ითხოვს ოფიციალური ორგანოს ან ინსტიტუტის ჩამოყალიბებას.

114. ამ მხარეებს შორის თანამშრომლობაზე აქცენტს განაპირობებს რწმენა, რომ კონვენციით გათვალისწინებული ძალადობის ფორმები ბევრად უფრო ეფექტიანად აღმოფხვრება უწყებათა შორის შეთანხმებული და კოორდინირებული თანამშრომლობის გზით. სამართალდამცველ ორგანოებს, რომლებსაც ხშირად პირველებს უწევთ შეხება მსხვერპლთან, დანაშაულის ადგილზე გამოძახებისას უნდა შეეძლოთ, დაზარალებული მიმართონ სპეციალიზებული მხარდაჭერი მომსახურებების მიმწოდებლებთან, მაგალითად, თავშესაფარში, ან გაუპატიურების მსხვერპლთა კრიზისულ ცენტრში, რომლებიც ხშირად არასამთავრობო ორგანიზაციების ბაზაზეა შექმნილი. ასეთი მხარდაჭერი სერვისები დაზარალებულს დახმარებას უწევენ სამედიცინო თვალსაზრისითაც, ასევე, სასამართლო ექსპერტიზისთვის მტკიცებულებათა მოპოვებით. საჭიროების შემთხვევაში, დაზარალებულებს სთავაზობენ ფსიქოლოგიურ და იურიდიულ კონსულტაციებსაც; ასევე, ეხმარებიან

მომდევნო ნაბიჯის გადადგმაში, რაც ხშირად უკავშირდება სასამართლო პროცესში მონაწილეობას. მნიშვნელოვანია აღინიშნოს, რომ ეს ვალდებულება არ შემოიფარგლება მხოლოდ მსხვერპლით, ის ვრცელდება მოწმეებზეც, განსაკუთრებით კი - მოწმე ბავშვებზე.

115.მე-3 პუნქტში ჩამოთვლილია მთელი რიგი მიზნები და კრიტერიუმები, რომლებსაც უნდა ემსახურებოდნენ და რომლებზე დაყრდნობითაც უნდა მოქმედებდნენ დაცვასა და მხარდაჭერაზე ორიენტირებული სერვისების მიმწოდებლები. პირველ რიგში, გატარებული ზომები დაეფუძნება ქალთა მიმართ და ოჯახში ძალადობის გენდერულ გაგებას. ეს ნიშნავს, რომ სერვისებმა თავიანთ მომხმარებლებს უნდა წარუდგინონ ისეთი მიდგომა, რომელიც ითვალისწინებს ძალადობის ამ ფორმების გენდერულ დინამიკას, გეგავლენასა და შედეგებს. ეს სერვისები უნდა ეფუძნებოდეს გენდერული თანასწორობისა და ადამიანის უფლებების ხარჩოს და ფუნქციონირებდეს მის ფარგლებში.

116.მეორე, ეს პუნქტი მოითხოვს, რომ ყველა ასეთი ზომა ითვალისწინებდეს დაზარალებულებს, დამნაშავეებს, ბავშვებს და მათ ურთიერთობებს უფრო ფართო გარემოსთან. მისი მიზანია, თავიდან აიცილოს ამ პირთა საჭიროებების იზოლირებულად მოგვარების რისკი - ისე, რომ მათი სოციალური რეალობა გაუთვალისწინებელი დარჩეს. ავტორებმა მიიჩნიეს, რომ დაზარალებულთა საჭიროებები უნდა შეფასდეს ყველა შესაბამისი გარემოების გათვალისწინებით, რათა სპეციალისტებმა ინფორმირებული და შესაფერისი გადაწყვეტილებები მიიღონ. ტერმინი “ინტეგრირებული მიდგომა” გულისხმობს ადამიანის უფლებებზე დაფუძნებულ კომპლექსურ მიდგომას, ცნობილს, როგორც “სამი P-ს მიდგომა”, და მიზნად ისახავს ინტეგრირებულ პრევენციულ ღონისძიებებს, დაცვასა და სამართლებრივ დევნას (prevention, protection, prosecution).

117.მესამე, ზომები და მომსახურება, რომლებიც საუკეთესო მიზანს ემსახურება, სათანადოდ არ ითვალისწინებს ძალადობის დამანგრეველ შედეგებს, აღდგენის პროცესის ხანგრძლივობას, ან იმას, რომ დაზარალებულის ინტენსიური მკურნალობა ხშირად მას ხელახალი ვიქტიმიზაციის რისკქვეშ აყენებს.

118.მე-3 პუნქტი მოითხოვს, რომ გატარებული ზომები მიზნად ისახავდეს ძალადობის მსხვერპლ ქალთა უფლებამოსილების გაზრდას და მათი ეკონომიკური დამოუკიდებლობის ხელშეწყობას. ეს გულისხმობს, რომ დაზარალებულები, ან მომსახურებით მოსარგებლენი უნდა იცნობდნენ თავიანთ უფლებებსა და კუთვნილ მომსახურებებს, ასევე, იღებდნენ გადაწყვეტილებებს მხარდაჭერაზე ორიენტირებულ გარემოში, სადაც მათ ეპყრობიან ღირსეულად, პატივისცემითა და თანაგრძნობით. ამავდროულად, მომსახურებების მეშვეობით, დაზარალებულს უნდა შეექმნას საკუთარ სიცოცხლეზე კონტროლის განცდა, რაც ნიშნავს, რომ ხშირ შემთხვევაში დაზარალებულს დახმარებას უწევს მისი ფინანსური უსაფრთხოებისა და ეკონომიკური დამოუკიდებლობის უზრუნველსაყოფად.

119.პრაქტიკამ აჩვენა, რომ როდესაც მომსახურებები, სამართალდამცველი ორგანოების განყოფილებების ჩათვლით, ერთსა და იმავე შენობაში ან ერთმანეთთან ახლოს არიან განთავსებული, მათ შორის თანამშრომლობა უფრო ეფექტიანია. ეს მნიშვნელოვნად ზრდის მომსახურებით კმაყოფილების დონეს და ზოგჯერ დაზარალებული უფრო დაინტერესებულია ბრალის წაყენებითა თუ სამართალწარმოებაში მონაწილეობით. ეს მაგალითები ცნობილია, როგორც “ერთი ფანჯრის პრინციპით მუშაობა”, რომელიც წარმატებით დაინერგა ოჯახში ძალადობის სერვისების ფარგლებში, თუმცა შეიძლება მოერგოს და გამოყენებული იქნას ძალადობის სხვა ფორმებთან მიმართებითაც. ამ მიზეზით, მე-3 პუნქტი მხარეებს მოუწოდებს დამცავი და მხარდამჭერი მომსახურების განთავსებას ერთსა და იმავე სივრცეში;

120.და ბოლოს, მე-3 პუნქტი კონვენციის მხარეებისგან მოითხოვს, რომ არსებული მხარდაჭერის სერვისები ხელმისაწვდომი იყოს სოციალურად დაუცველი ადამიანებისთვის და ეხმიანებოდეს მათ კონკრეტულ საჭიროებებს. ტერმინი “სოციალურად დაუცველი პირები” გულისხმობს პირებს, რომელთა ჩამონათვალის განმარტებულია მე-12 მუხლისთვის დართულ კომენტარში. მხარეებმა უნდა უზრუნველყონ ამ მომსახურებების ხელმისაწვდომობა დაზარალებულთათვის, დამოუკიდებლად მათი სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობისა; საჭიროების შემთხვევაში, ეს სერვისები მათ უსასყიდლოდ უნდა შესთავაზონ.

121.მე-3 პუნქტის მიზანია ყურადღების გამახვილება იმ პრობლემებზე, რომლებსაც დაზარალებულები ხშირად აწყდებიან დახმარებასა და მხარდაჭერაზე მიმართვისას. ბევრი საჯარო თუ კერძო დაწესებულება თავისი მომსახურების პირობად აყენებს მსხვერპლის მზადყოფნას, ბრალი წაუყენოს დამნაშავეს, ან ჩვენება მისცეს მის წინააღმდეგ; და თუ მსხვერპლს შიშის, ემოციური ტანჯვის

ან დამნაშავისადმი გარკვეული გრძნობების გამო არ სურს ბრალის წაყენება, ან უარს ამბობს სასამართლოს წინაშე ჩვენების მიცემაზე, მისთვის კონსულტაციებს ან საცხოვრებელს არ უბრუნველყოფენ. ეს ეწინააღმდეგება მსხვერპლის უფლებამოსილების გაზრდის პრინციპს, ასევე, ადამიანის უფლებებზე დაფუძნებულ მიდგომას, და მისგან თავი უნდა შევიკავოთ. მნიშვნელოვანია აღინიშნოს, რომ ეს დებულება, პირველ რიგში, მიუთითებს კონვენციის მე-20 და 22-ე მუხლებით გათვალისწინებულ ვალდებულებაზე ზოგადი და სპეციალიზებული დახმარების გაწევის შესახებ, იურიდიულ დახმარებასთან ერთად.

122. ძალადობის ზოგიერთ ფორმას, რომლებიც გათვალისწინებულია ამ კონვენციით, შეიძლება საერთაშორისო განზომილება ჰქონდეს. თუ ისეთი ძალადობის მსხვერპლნი, როგორცაა იძულებითი ქორწინება, ოჯახში ძალადობა, ანდა ქალთა და გოგონათა მიმართ ძალადობა - რომელიც გულისხმობს სასქესო ორგანოების დასახიჩრების საფრთხეს - თავიანთი მოქალაქეობის ქვეყნის ფარგლებს გარეთ იმყოფებიან, შეიძლება დასჭირდეთ საკონსულოს ან სამედიცინო და ფინანსური დახმარება. მე-5 პუნქტი მხარეებისგან მოითხოვს შესაბამისი ზომების გატარებას, რათა აღმოუჩინონ საკონსულო ან, საჭიროებისას, სხვა ტიპის დაცვა. ეს გულისხმობს ძალადობრივი დანაშაულის მსხვერპლთა მომსახურებას, დაკავების ან დაპატიმრების შემთხვევაში დახმარებას, რეპატრაციას, პირადობის დამადასტურებელი ახალი დოკუმენტების გაცემას და სხვა საკონსულო მხარდაჭერას.

123. აღნიშნული ვალდებულება არ შემოიფარგლება კონვენციის გავრცელებით მხოლოდ მხარე სახელმწიფოთა ტერიტორიაზე მცხოვრებ მოქალაქეებზე, ის მიემართება ყველა მსხვერპლს, რომლებიც, საერთაშორისო სამართლით გათვალისწინებული ვალდებულებების შესაბამისად, მხარე სახელმწიფომ უნდა დაიცვას. მათ მიეკუთვნებიან, მაგალითად, ევროკავშირის იმ წევრი სახელმწიფოს მოქალაქეები, რომელიც თავისთავად არ იცავს მათ მუდმივი წარმომადგენლობის მეშვეობით (საელჩო, გენერალური საკონსულო ან საკონსულო), როგორც ამას ითვალისწინებს ხელშეკრულება ევროკავშირის ფუნქციონირების შესახებ, კერძოდ, მისი მე-20 (2) მუხლის „გ“ პუნქტი.

მუხლი 19 – ინფორმაცია

124. ძალადობის უშუალო მსხვერპლნი ყოველთვის არ არიან ისეთ მდგომარეობაში, რომ მიიღონ სრულად ინფორმირებული და დამოუკიდებელი გადაწყვეტილებები. ხშირად მათ არ აქვთ ხელშემწყობი გარემო ამის გასაკეთებლად. ეს დებულება განსაკუთრებულ მნიშვნელობას ანიჭებს იმას, რომ დაზარალებულები უბრუნველყოფილნი იყვნენ ინფორმაციით სხვადასხვა სახის მხარდაჭერ მომსახურებასა და ხელმისაწვდომ იურიდიულ დახმარებაზე. ეს გულისხმობს ინფორმაციის მიწოდებას, თუ სად უნდა მიიღონ მათ დახმარება, საჭიროების შემთხვევაში, მშობლიურისგან განსხვავებულ ენაზე (ენებზე); ეს ინფორმაცია მათ დროულად უნდა მიეწოდოთ, ანუ როდესაც იგი სასარგებლო იქნება დაზარალებულისათვის. თუმცა, ეს არ ავალდებულებს კონვენციის მხარეებს, დაზარალებულებს საჭირო ინფორმაცია შესთავაზონ ნებისმიერ ენაზე, ისინი უნდა კონცენტრირდნენ იმ ენებზე, რომლებიც ყველაზე ფართოდაა გავრცელებული. ეს ინფორმაცია მათ ხელმისაწვდომი ფორმით უნდა მიეწოდოთ. ტერმინი „ადეკვატური ინფორმაცია“ გულისხმობს ინფორმაციას, რომელიც საკმარისია მსხვერპლის საჭიროებათა დასაკმაყოფილებლად. ამაში შეიძლება მოიაზრობოდეს არა მხოლოდ დახმარების სერვისის მიწოდების სახელის მითითება, არამედ ბროშურის გადაცემა, რომელიც მოიცავს ზუსტ ცნობებს ამ ორგანიზაციის საკონტაქტო დეტალების, სამუშაო საათებისა და მომსახურების შესახებ.

მუხლი 20 - ზოგადი მხარდაჭერი მომსახურება

125. დაზარალებულთათვის მომსახურების მიწოდებისას, უნდა განვასხვაოთ ზოგადი და სპეციალიზებული მხარდაჭერის სერვისები. ზოგადი მხარდაჭერის სერვისებში იგულისხმება სახელმწიფო ორგანოების მიერ შეთავაზებული დახმარება, როგორცაა სოციალური მომსახურება, ასევე, ჯანდაცვისა და დასაქმების სერვისები, რომლებიც უბრუნველყოფს გრძელვადიან დახმარებას. ეს მომსახურებები შექმნილია არა მხოლოდ დაზარალებულის, არამედ ფართო საზოგადოების ინტერესთა გათვალისწინებითაც. განსხვავებით ზემოხსენებულისგან, სპეციალიზებული დახმარების სერვისები შექმნილია ქალთა მიმართ ძალადობის სპეციფიკური ფორმებისა და ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთა საჭირო დახმარებისა თუ მხარდაჭერის მიზნით. ისინი არ არის ხელმისაწვდომი საზოგადოების სხვა წევრებისთვის. მიუხედავად იმისა, რომ ეს მომსახურებები შეიძლება იყოს მთავრობის მიერ დაფინანსებული ან მოწოდებული, სპეციალიზებული სერვისების უმეტეს ნაწილს არასამთავრობო ორგანიზაციები სთავაზობენ.

126.მე-20 მუხლის 1-ელ პუნქტში ასახული ვალდებულების შესაბამისად, დაზარალებულებს ხელი მიუწვდებოდეთ ისეთ სახელმწიფო მომსახურებებზე, როგორცაა სოციალური დახმარება, თავშესაფრით უზრუნველყოფა, განათლება, იურიდიული და ფსიქოლოგიური საკონსულტაციო დახმარება, ფინანსური დახმარება და, საჭიროების შემთხვევაში, ამ კონვენციის ფარგლებში მოქცეული ძალადობის მსხვერპლთა სპეციალურ საჭიროებებზე მიმართული დახმარება. მიუხედავად იმისა, რომ მრავალ დაზარალებულს უკვე ხელი მიუწვდება ასეთ მომსახურებებზე, მათ განსაკუთრებით რთულ მდგომარეობასა და ტრავმას ხშირად საკმარისად არ ითვალისწინებენ, არც სისტემატურად განიხილავენ. კონვენციის მხარეები ვალდებულნი არიან, დაზარალებულთათვის უზრუნველყონ ამგვარი სერვისების ხელმისაწვდომობა და მხარდაჭერა და სათანადოდ გაითვალისწინონ მათი საჭიროებები.

127.სოციალურ და ჯანდაცვის სამსახურებს ხშირად პირველებს უწევთ მსხვერპლთან შეხება. მე-2 პუნქტის მიზანია, ეს სამსახურები დაკომპლექტდეს ადეკვატური რესურსებით, რათა სათანადოდ გაითვალისწინონ მსხვერპლთა გრძელვადიანი საჭიროებები. გარდა ამისა, ამ პუნქტში ხაზგასმულია სპეციალისტთა ტრენინგების ჩატარების საჭიროება ძალადობის ფორმებზე, დაზარალებულთა სპეციფიკურ საჭიროებებსა და სათანადო რეაგირების გზებზე.

მუხლი 21 - დახმარება ინდივიდუალური/კოლექტიური საჩივრების შედგენაში

128.ეს დებულება ადგენს მხარეთა ვალდებულებას, მსხვერპლს ჰქონდეს ინფორმაცია და წვდომა შესაბამის რეგიონულ და საერთაშორისო ინდივიდუალური/კოლექტიური გასაჩივრების მექანიზმებზე. ტერმინი “შესაბამისი“ გულისხმობს მხოლოდ იმ რეგიონულ და საერთაშორისო გასაჩივრების მექანიზმებს, რომლებიც რატიფიცირებულია ამ კონვენციის მხარეთა მიერ. ევროპის საბჭოს წევრი სახელმწიფოები არიან ადამიანის უფლებათა დაცვაზე მიმართული მთელი რიგი რეგიონული და საერთაშორისო ხელშეკრულებების მხარეები. ამ სახელმწიფოთა უმრავლესობამ აღიარა შესაბამისი სახელშეკრულებორგანოებისა და საჩივრების მექანიზმების იურისდიქცია. ეროვნული სამართლებრივი დაცვის საშუალებათა ამოწურვის შემდეგ, კონვენციის ფარგლებში მოქცეული ძალადობის ყველა ფორმის მსხვერპლს შეუძლია მიმართოს რეგიონულ და საერთაშორისო გასაჩივრების მექანიზმებს. ეს მექანიზმები შეიძლება ხელმისაწვდომი იყოს იმ პირთათვის, რომლებმაც ადამიანის უფლებათა ევროპულ სასამართლოს ან CEDAW-ს კომიტეტს მიმართეს შემდგომი სამართლებრივი რეაგირებისა და რეპარაციისათვის. ასევე, საჩივრები შეიძლება კოლექტიური ხასიათის იყოს, რაც ნიშნავს, რომ ეს მექანიზმები ხელმისაწვდომია მსხვერპლთა ჯგუფებისთვის. ერთ-ერთი ასეთი კოლექტიური გასაჩივრების მექანიზმია ევროპის სოციალური ქარტიის ფარგლებში არსებული მექანიზმი.

129.დაზარალებულთათვის ამ მექანიზმებზე „ინფორმაციისა და წვდომის“ უზრუნველყოფით, კონვენციის ავტორებმა ხაზგასმით მიუთითეს, რომ დაზარალებულებს უნდა მიეწოდოთ ინფორმაცია სათანადო რეგიონულ და საერთაშორისო გასაჩივრების მექანიზმებთან დაკავშირებულ პროცედურულ მოთხოვნებზე, ასევე, საჩივრის დასაშვებობის წესებზე. სამართლებრივი დაცვის შიდასახელმწიფოებრივი საშუალებების ამოწურვის შემდეგ, მხარეებმა არ უნდა შეუშალონ ხელი ამ მექანიზმების ხელმისაწვდომობას.

130.დებულება ასევე მიზნად ისახავს დაზარალებულთა ინტერესების გათვალისწინებაზე ორიენტირებული, პროფესიონალური დახმარების ხელმისაწვდომობას ასეთი საჩივრების წარდგენის კონტექსტში. ეს შეიძლება უზრუნველყოფილი იყოს სახელმწიფო ორგანოების, ადვოკატთა ასოციაციების, შესაბამისი არასამთავრობო ორგანიზაციების, ან სხვა სუბიექტების მიერ. “დახმარება” შეიძლება გულისხმობდეს ინფორმაციისა და იურიდიული კონსულტაციების მიწოდებას. ის უნდა იყოს პროფესიონალური და დაზარალებულთა საჭიროებებზე მორგებული, რათა ხელი შეუწყოს მსხვერპლთა ხელმისაწვდომობას შესაბამის გასაჩივრების მექანიზმებზე.

მუხლი 22 - სპეციალიზებული მხარდაჭერის სამსახურები

131.ეს და შემდგომი დებულებები, ამყარებენ რა მე-20 მუხლის მოთხოვნებს, კონვენციის მხარე სახელმწიფოებისაგან მოითხოვენ კარგად დაკომპლექტებული და რესურსებით სათანადოდ უზრუნველყოფილი სპეციალიზებული მხარდაჭერის სამსახურების შექმნას.

132.ასეთი სპეციალიზებული მხარდაჭერის სამსახურების მიზანია დაზარალებულთა კომპლექსური გაძლიერება ოპტიმალური მხარდაჭერისა და დახმარების მეშვეობით და მათი სპეციფიკური საჭიროებების გათვალისწინებით. მსგავს დახმარებას უმეტესწილად უწევენ ქალთა ორგანიზაციები

და მხარდაჭერის სერვისების მიმწოდებელი დაწესებულებები, რომლებიც შეიძლება ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების ბაზაზე შეიქმნას. მომსახურებას აწვდიან სპეციალიზებული და გამოცდილი თანამშრომლების მეშვეობით, რომლებსაც გენდერული ძალადობის შესახებ სიღრმისეული ცოდნა აქვთ. მნიშვნელოვანია, ეს სერვისი მთელი ქვეყნის მასშტაბით დაინერგოს და ხელმისაწვდომი იყოს ყველა დაზარალებულისათვის. გარდა ამისა, ამ მომსახურებს და მათ თანამშრომლებს უნდა შეძლოთ კონვენციის ფარგლებში მოქცეული სხვადასხვა სახის ძალადობის მსხვერპლთან მუშაობა და დაზარალებულთა ყველა ჯგუფის დახმარება, მათ შორის, სერვისებისთვის რთულად მისაწვდომი ჯგუფებისაც. ეს სერვისები მოიცავს დახმარების შემდეგ სახეებს: თავშესაფრისა და უსაფრთხო საცხოვრებელის უზრუნველყოფა, გადაუდებელი სამედიცინო დახმარება, გაუპატიურებისა და სექსუალური ძალადობის შემთხვევებში - სასამართლო-სამედიცინო მტკიცებულებების მოპოვება, ხანმოკლე და გრძელვადიანი ფსიქოლოგიური კონსულტაციების მიწოდება, ტრავმის გადალახვაში დახმარება, იურიდიული კონსულტაციების გაწევა, ადვოკატირება, სერვისების ხელმისაწვდომობა, სატელეფონო ცხელი ხაზების ორგანიზება დაზარალებულთა შესაბამისი ტიპის სერვისებთან გადამისამართების მიზნით, სპეციალიზებული მომსახურება მსხვერპლი ან დაზარალებული ბავშვებისთვის.

მუხლი 23 - თავშესაფრები

133. ეს მუხლი მხარეებისგან მოითხოვს საკმარისი რაოდენობის შესაფერისი და ადვილად ხელმისაწვდომი თავშესაფრების მოწყობას ძალადობის მსხვერპლთათვის, მათ დაცვასა და მხარდაჭერასთან დაკავშირებული ვალდებულებების შესასრულებლად. თავშესაფრების მიზანია, დაზარალებულებს, განსაკუთრებით, ქალებსა და ბავშვებს, დაუყოვნებლივ - სასურველია 24-საათის განმავლობაში - ჰქონდეთ წვდომა უსაფრთხო საცხოვრებელზე, თუკი ისინი შინ უსაფრთხოდ ვეღარ დარჩებიან. მხოლოდ დროებითი ან საერთო საცხოვრებლის უზრუნველყოფა, როგორცაა, მაგალითად, უსახლკაროთა თავშესაფარი, არ კმარა და არ უზრუნველყოფს მსხვერპლთა საჭირო მხარდაჭერას ან გაძლიერებას. დაზარალებულებს მრავალი ურთიერთდაკავშირებული პრობლემა აქვთ ჯანმრთელობის, უსაფრთხოების, ფინანსური მდგომარეობისა და შვილების კეთილდღეობის თვალსაზრისით. სპეციალიზებული ქალთა თავშესაფარი საუკეთესოა და აღჭურვილი ამ პრობლემების მოსაგვარებლად, რადგან მისი ფუნქციები სცილდება მხოლოდ უსაფრთხო თავშესაფრის უზრუნველყოფას. ისინი ქალებს და მათ შვილებს დახმარებას სთავაზობენ, რათა მათ შეძლონ ტრავმულ გამოცდილებასთან გამკლავება, ძალადობრივი ურთიერთობების დასრულება, საკუთარ თავში რწმენის დაბრუნება და დამოუკიდებელი ცხოვრების დაწყება. გარდა ამისა, ქალთა თავშესაფრები მთავარ როლს ასრულებენ სოციალური კონტაქტების დამყარების, უწყებათაშორისი თანამშრომლობისა და ცნობიერების ამაღლების მხრივ.

134. ქალთა და ბავშვთა უსაფრთხოების უმთავრესი ამოცანის შესასრულებლად, აუცილებელია, ყველა თავშესაფარი ითვალისწინებდეს შესაბამის სტანდარტებს. ამ მიზნით, უნდა შეფასდეს თითოეული მსხვერპლის უსაფრთხოება და მის საფუძველზე შემუშავდეს ინდივიდუალური უსაფრთხოების გეგმა. შენობების ტექნიკური უსაფრთხოება თავშესაფრებისთვის კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი საკითხია, რადგან დამნაშავეთა მხრიდან ძალადობრივი თავდასხმები საფრთხეს წარმოადგენს არა მარტო ქალებისა და მათი შვილებისთვის, არამედ თანამშრომლებისა და მიმდებარე ტერიტორიაზე მყოფი სხვა ადამიანებისთვისაც. გარდა ამისა, აუცილებელია ეფექტიანი თანამშრომლობა პოლიციასთან უსაფრთხოების საკითხებზე.

135. ეს დებულება მოითხოვს, რომ თავშესაფრები საკმარისი რაოდენობით შეიქმნას, რათა ყველა მსხვერპლის ჰქონდეს დროებითი საცხოვრებელი. თითოეული სახის ძალადობა მოითხოვს სხვადასხვაგვარ დახმარებასა და დაცვას. თანამშრომლებს ამ მიზნით უნდა ჩაუტარდეთ შესაბამისი ტრენინგები. ტერმინი “საკმარისი რაოდენობა” მიზნად ისახავს ყველა დაზარალებულის საჭიროებათა დაკმაყოფილებას, როგორც თავშესაფრის, ასევე სპეციალიზებული მხარდაჭერის მხრივ. ევროპის საბჭოს ქალთა მიმართ და ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლის სამოქმედო ჯგუფის დასკვნითი ანგარიში (EG-TFV (2008) 6) იძლევა რეკომენდაციას უსაფრთხო საცხოვრებლის სპეციალიზებულ ქალთა თავშესაფრებში უზრუნველყოფაზე, რომლებიც თითოეულ რეგიონში უნდა არსებობდეს და ყოველ 10 000 მოსახლეზე ერთ ოჯახისთვის ითვალისწინებდეს ადგილს. თუმცა, თავშესაფარში ადგილების რაოდენობა დამოკიდებული უნდა იყოს რეალურ საჭიროებაზე. ძალადობის სხვა ფორმების მსხვერპლთათვის განკუთვნილ თავშესაფრებში ადგილების რაოდენობა ასევე დამოკიდებულია ფაქტობრივ მოთხოვნაზე.

მუხლი 24 - სატელეფონო დახმარების ხაზები

136.სატელეფონო დახმარების ხაზები ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი საშუალებაა დაზარალებულთა დასახმარებლად და მხარდასაჭერად. ეს ხაზები, ფართოდ რეკლამირებული საჯარო ნომრით, უზრუნველყოფს მხარდაჭერას და კრიზისულ კონსულტაციას, ასევე, პირს გადაამისამართებს ისეთ სამსახურებთან, როგორცაა თავშესაფრები, საკონსულტაციო ცენტრები ან პოლიცია. სატელეფონო დახმარების ხაზები ნებისმიერი დახმარებისა და კონსულტაციების მიწოდების ქვაკუთხედი ყველა სახის ძალადობის შემთხვევაში, რომლებიც ექცევა წინამდებარე კონვენციის ფარგლებში. შესაბამისად, ეს მუხლი მხარეებს ავალდებულებს უფასო სატელეფონო დახმარების ხაზების შექმნას, რომლებიც 24 საათის განმავლობაში მოემსახურება დაზარალებულებს. ბევრი მსხვერპლი დოკუმენტებისა და რესურსების გარეშე რჩება და უჭირს სატელეფონო ბარათის შეძენა ან ხურდის მოძიება დასარეკად. ძალიან მცირე თანხის გადახდაც კი შეიძლება დიდ სირთულეს უქმნიდეს დახმარების მაძიებელს, ამიტომაც, საჭიროა უფასო დახმარების ცხელი ხაზების დანერგვა. გარდა ამისა, ბევრ სატელეფონო სისტემაში ფასიანი სატელეფონო ბარათის მიკვლევა შესაძლებელია შესაბამისი ქვითრის მეშვეობით, რის გამოც დამნაშავე შეიძლება მიხვდეს, რომ დაზარალებული დახმარებას ითხოვს, და მსხვერპლს საფრთხე შეექმნას. ქალთა მიმართ და ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლის სამოქმედო ჯგუფის დასკვნითი ანგარიში (EG-TFV (2008) 6) იძლევა რეკომენდაციას, რომ უნდა შეიქმნას, სულ მცირე, ერთი უფასო ცხელი ხაზი, რომელიც ქალთა მიმართ ძალადობის ყველა ფორმას მოიცავს და კვირაში 7 დღე, 24-საათიანი რეჟიმით, კრიზისულ მხარდაჭერას შესთავაზებს ყველა შესაბამის ენაზე.

137.ბევრ დაზარალებულს უჭირს დახმარების აქტიურად მოძიება, ბარიერების გადალახვა დასარეკად და ინტიმური თუ პირადი დეტალების გაზიარება. ამიტომ მნიშვნელოვანია, რომ იმ პირის ვინაობა, რომელიც რეკავს, ანონიმური დარჩეს; ასევე, მას კონსულტაცია გაუწიონ იმ პირებმა, რომლებსაც გავლილი აქვთ შესაბამისი მომზადება ასეთ სიტუაციებთან დაკავშირებით, ცხელმა ხაზმა კი კონფიდენციალურად აღმოუჩინოს დახმარება და მხარდაჭერა, თუკი პირი ამას მოითხოვს. ზოგიერთ ქვეყანაში თანაბრად მნიშვნელოვანია დახმარების გაწევა რამდენიმე ენაზე, რათა გადაიტარას ენის ბარიერით შექმნილი პრობლემა დახმარების მაძიებელი ზოგიერთი პირისათვის.

მუხლი 25 - სექსუალური ძალადობის მსხვერპლთა დახმარება

138.სექსუალური ძალადობის, მათ შორის გაუპატიურების ტრავმული ბუნებიდან გამომდინარე, საჭიროა განსაკუთრებულად სენსიტიური რეაგირება სათანადოდ მომზადებული და სპეციალიზებული პერსონალის მხრიდან. ამ ტიპის ძალადობის მსხვერპლთ სჭირდებათ დაუყოვნებლივი სამედიცინო დახმარება, ასევე, მხარდაჭერა ტრავმის დაძლევაში; დაუყოვნებლივ უნდა ჩატარდეს სასამართლო ექსპერტიზაც სასამართლო წესით დევნისთვის საჭირო მტკიცებულებების მოსაძიებლად. გარდა ამისა, ასეთ შემთხვევებში ხშირად არსებობს ფსიქოლოგიური კონსულტაციისა და თერაპიის საჭიროება, რაც გულისხმობს საკმაოდ ხანგრძლივ დახმარებას მსგავსი მოვლენების შემდეგ - ზოგჯერ კვირების ან თვეების განმავლობაშიც.

139.შესაბამისად, 25-ე მუხლში ხაზგასმულია, რომ მხარეებმა ყველა საჭირო ზომა უნდა გაატარონ საკმარისი რაოდენობის შესაფერისი და ადვილად ხელმისაწვდომი კრიზისული თუ რეფერალური ცენტრების მოსაწყობად გაუპატიურებისა და სექსუალური ძალადობის მსხვერპლთათვის. მნიშვნელოვანია აღინიშნოს, რომ მხარეებს ამ მხრივ არჩევანი აქვთ და არ ევალებათ ორივე ტიპის ცენტრების შექმნა.

140.გაუპატიურების კრიზისული ცენტრები შეიძლება სხვადასხვა ფორმით ჩამოყალიბდეს. როგორც წესი, ისინი სთავაზობენ გრძელვადიან დახმარებას, რაც გულისხმობს კონსულტაციების ჩატარებასა და თერაპიას, პირისპირ კონსულტაციებს, მხარდაჭერის ჯგუფების ჩართვას და სხვა სერვისებთან გადაამისამართებას. ეს ცენტრები ასევე მხარს უჭერენ დაზარალებულებს სასამართლო პროცესის დროს, ქალთა მხრიდან ადვოკატირებისა და სხვა პრაქტიკული დახმარების გზით.

141.სექსუალური ძალადობის რეფერალური ცენტრები, მეორე მხრივ, შეიძლება სპეციალიზებულნი იყვნენ დაუყოვნებლივი სამედიცინო მომსახურების მიწოდებაზე, მაღალხარისხიანი სასამართლო ექსპერტიზის ჩატარებასა და კრიზისულ ინტერვენციებზე. ასეთი ცენტრები შეიძლება საავადმყოფოების ბაზაზე ჩამოყალიბდეს, რათა ახალმომხდარი სექსუალური ძალადობის

მსხვერპლს დახმარება გაუწიონ სამედიცინო შემოწმებით და დაზარალებულის სპეციალიზებულ სათემო დაწესებულებებში გადამისამართებით შემდგომი მომსახურების მისაღებად. მათ ასევე შეუძლიათ, ყურადღება გაამახვილონ დაზარალებულთა დაუყოვნებელ და ადეკვატურ რეფერირებაზე შესაბამის სპეციალიზებულ ორგანიზაციებში, რათა მათთვის 25-ე მუხლით განსაზღვრული საჭირო ზრუნვა იყოს უზრუნველყოფილი. კვლევამ აჩვენა, რომ კარგი პრაქტიკაა სასამართლო ექსპერტიზის ჩატარება, მიუხედავად იმისა, პოლიციას ეცნობება თუ არა შემთხვევაზე; საჭიროა ნიმუშების აღება და შენახვა, ხოლო გადაწყვეტილების მიღება, რომ გაუპატიურების თაობაზე პოლიციას შეატყობინონ, მოგვიანებითაც შეიძლება.

142. მოთხოვნა, რომლის შესაბამისადაც მსხვერპლთათვის უნდა შეიქმნას გაუპატიურებისა და სექსუალური ძალადობის საკმარისი რაოდენობის, შესაფერისი და ადვილად ხელმისაწვდომი კრიზისული თუ რეფერალური ცენტრები, ასევე გულისხმობს ამ სერვისების მიწოდებას ხელმისაწვდომი და სათანადო სახით. ქალთა მიმართ და ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლის სამოქმედო ჯგუფის დასკვნითი ანგარიში (EG-TFV (2008) 6) იძლევა რეკომენდაციას, თითო ასეთი ცენტრი შეიქმნას ყოველ 200.000 მოსახლეზე. გასათვალისწინებელია მათი გეოგრაფიული ხელმისაწვდომობა, რათა ქალაქებსა და რეგიონებში მცხოვრებ მოსახლეობას შეეძლოს ამ სერვისებით სარგებლობა. ტერმინი „შესაფერისი“ გულისხმობს სერვისების შესაბამისობას მსხვერპლის საჭიროებებთან.

მუხლი 26 - ძალადობის მოწმე ბავშვების დაცვა და დახმარება

143. მოთხოვნა და სხვა ოჯახის წევრებს შორის ფიზიკური, სექსუალური და ფსიქოლოგიური ძალადობისა და არასათანადო მოპყრობის გამოვლინებებზე შესწრებას მძიმე გვალენა აქვს ბავშვებზე. ეს იწვევს შიშს, ტრავმას და უარყოფით ზეგავლენას მათ განვითარებაზე.

144. ამ მიზნით, 26-ე მუხლი ადგენს ვალდებულებების წყებას, რათა მსხვერპლთა დაცვისა და დახმარებისას სათანადო ყურადღება მიექცეს ამ კონვენციით განსაზღვრული ყველა ფორმის ძალადობის არასრულწლოვან მოწმეთა უფლებებსა და საჭიროებებს. ტერმინი „მოწმე ბავშვები“ გულისხმობს არა მარტო ძალადობის შემთხვევის შემსწრე ბავშვებს, იგი მოიცავს მათაც, რომლებსაც ესმით ძალადობით გამოწვეული ყვირილი და სხვა ხმები, ვიდრე ახლომახლო იმალებიან, ასევე, ამგვარი ძალადობის გრძელვადიანი შედეგების მსხვერპლთ. მნიშვნელოვანია, აღიარონ და გადაწყვიტონ იმ ბავშვთა ვიქტიმიზაციის პრობლემა, რომლებიც კონვენციით გათვალისწინებული ძალადობის ყველა ფორმის მოწმეები არიან, აგრეთვე, მათი უფლება - მიიღონ მხარდაჭერა. მე-2 პუნქტი მოუწოდებს, რომ დასახული ზომები ითვალისწინებდეს ასაკის შესაფერის ფსიქოლოგიურ კონსულტაციებს, მორგებულს ბავშვებზე, რათა მათ უფრო ეფექტიანად დაძლიონ ტრავული გამოცდილება. ძალადობის ყველა ფორმის მოწმე ბავშვების შემთხვევაში, უნდა გაითვალისწინონ ბავშვის საუკეთესო ინტერესები.

მუხლი 27 – შეტყობინება

145. იმის წასახალისებლად, რომ კონვენციით გათვალისწინებული ძალადობის მოწმემ, ან პირმა, რომელსაც ასეთი ძალადობის ჩადენის საფუძვლიანი ეჭვი აქვს, განაცხადოს ამგვარ ფაქტებზე, კონვენციის ავტორებმა ხაზი გაუსვეს ცალკეული ადამიანების - მაგალითად, მეგობრების, მეზობლების, ოჯახის წევრების, კოლეგების, პედაგოგების ან საზოგადოების სხვა წევრების - მნიშვნელოვან როლს ამ პრობლემაზე დუმილის დარღვევაში, რაც ხშირია, როდესაც საქმე ძალადობას ეხება. თითოეული მხარე ვალდებულია, განსაზღვროს კომპეტენტური ორგანოები, რომლებსაც უნდა წარედგინოს შეტყობინება ამგვარი ეჭვის არსებობაზე, იქნება ეს სამართალდამცველი ორგანოები, ბავშვთა დაცვის სამსახურები თუ სხვა შესაბამისი სოციალური სერვისები. ტერმინი „გონივრული ეჭვი“ გულისხმობს გულწრფელ რწმენას და კეთილსინდისიერად გაცხადებას ამგვარი ფაქტის შესახებ.

მუხლი 28 - შეტყობინება პროფესიონალების მიერ

146. ამ მუხლის შესაბამისად, კონვენციის მხარეებმა უნდა უზრუნველყონ, რომ შიდა კანონმდებლობით დადგენილი კონფიდენციალობის დაცვის წესები დაბრკოლებებს არ უქმნიდეს იმ პროფესიონალებს (მაგ.: ექიმებს, ფსიქიატრებს), რომლებიც ვალდებული არიან, შეატყობინონ კომპეტენტურ სახელისუფლებო ორგანოებს, თუკი აქვთ საფუძვლიანი ეჭვი, რომ ჩადენილია ამ კონვენციით განსაზღვრული ძალადობის მძიმე შემთხვევა, ან მოსალოდნელია ძალადობის შემდგომი სერიოზული აქტები. ასეთია შეტყობინების კუმულაციური მოთხოვნები, როდესაც საქმე ეხება, მაგალითად,

ოჯახური ძალადობის ტიპურ შემთხვევებს, სადაც დაზარალებული უკვე დაექვემდებარა ძალადობის სერიოზულ აქტებს და მოსალოდნელია შემდგომი ძალადობა.

147. მნიშვნელოვანია აღინიშნოს, რომ ეს დებულება არ ავალდებულებს ასეთ სპეციალისტებს შეტყობინებას, უბრალოდ მათ ანიჭებს ამის უფლებამოსილებას და ადგენს, რომ ეს არ ჩაითვლება კონფიდენციალობის ვალდებულების დარღვევად. მართალია, კონფიდენციალობის წესები განისაზღვრება კანონმდებლობით, მაგრამ კონფიდენციალობასთან დაკავშირებული გარკვეული საკითხები და ამგვარი წესების დარღვევები შეიძლება დარეგულირდეს პროფესიული ეთიკის კოდექსით, ან პროფესიული სტანდარტებით. ეს დებულება უზრუნველყოფს, რომ კონფიდენციალობის წესებმა არ შეაფერხონ შეტყობინება ძალადობის სერიოზული აქტების შესახებ. მისი მიზანია მსხვერპლის სიცოცხლის დაცვა, და არა სისხლის სამართლის გამოძიების დაწყების ხელშეწყობა. ამიტომ, მნიშვნელოვანია ამ შესაძლებლობის მიცემა სპეციალისტებისათვის, რომლებსაც, ვითარების გულდასმით შეფასების შემდეგ, სურთ ძალადობისაგან მსხვერპლის დაცვა.

148. ტერმინი “შესაბამის შემთხვევებში” ნიშნავს, რომ მხარეებმა შეიძლება განსაზღვრონ შემთხვევები, რომელთა მიმართაც გამოიყენება ეს დებულება; მაგალითად, გააკეთონ დათქმა, რომ 28-ე მუხლით გათვალისწინებული ვალდებულება ამოქმედდება დაზარალებულის წინასწარი თანხმობის არსებობის შემთხვევაში და დაუშვან გარკვეული გამონაკლისები, მაგალითად, როდესაც მსხვერპლი არასრულწლოვანია, ან ვერ იცავს თავს ფიზიკური თუ ფსიქიკური აშლილობის გამო. გარდა ამისა, ყოველი მხარე სახელმწიფო უფლებამოსილია განსაზღვროს პროფესიონალების კატეგორიები, რომლებზეც ვრცელდება ეს დებულება. ტერმინი “გარკვეული პროფესიონალები” მოიცავს ისეთი სფეროების პროფესიონალებს, რომელთა ფუნქციებშიც შედის შეხება ქალებთან, მამაკაცებსა და ბავშვებთან, რომლებიც შეიძლება იყვნენ ამ კონვენციით გათვალისწინებული ძალადობის ნებისმიერი ფორმის მსხვერპლი. ამასთანავე, ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის მე-6 მუხლი, მისი მოთხოვნების გათვალისწინებით, არ ახდენს ზეგავლენას იმ პირთა უფლებებზე, რომელთაც ბრალად ედებათ კონვენციის ფარგლებში მოქცეული ქმედებები, სამოქალაქო იქნება ეს თუ სისხლსამართლებრივი.

V თავი - მატერიალური სამართალი

149. ევროპის საბჭოს სხვა კონვენციების მსგავსად, რომლებიც მიზნად ისახავენ ბრძოლას ძალადობის კონკრეტულ ფორმებს ან არასათანადო მოპყრობასთან, მატერიალური სამართლის დებულებები ამ ინსტრუმენტების არსებით ნაწილს შეადგენს. ქალთა მიმართ და ოჯახში ძალადობასთან დაკავშირებული ეროვნული კანონმდებლობის კვლევებიდან ნათელი ხდება, რომ კვლავაც ბევრი ხარვეზი არსებობს. აქედან გამომდინარე, აუცილებელია სამართლებრივი დაცვისა და რეპარაციის გაძლიერება და არსებული კარგი პრაქტიკის გათვალისწინება წევრი ქვეყნების საკანონმდებლო სისტემებში ცვლილებათა შეტანის პროცესში, რათა ეფექტიანად აიცილონ და აღკვეთონ ძალადობის ეს ფორმები. კონვენციის ავტორებმა შეისწავლეს შესაბამისი სისხლის სამართლის, სამოქალაქო სამართლისა და ადმინისტრაციული სამართლის ზომები, რათა კონვენცია მოიცავდეს სხვადასხვა სიტუაციას, დაკავშირებულს ძალადობის აქტებთან. შედეგად, ეს თავი ეხება დაზარალებულთა ინტერესების დაცვებზე მიმართულ პრევენციულ, დამცავ და საკომპენსაციო ღონისძიებებს და ადგენს სადამსჯელო ზომებს ძალადობის იმ ფორმების ჩამდენთა მიმართ, რომლებიც სისხლის სამართლის წესით ისჯება.

150. ეს თავი ადგენს ვალდებულებას, რომ მსხვერპლთათვის ხელმისაწვდომი იყოს შესაბამისი სამოქალაქო სამართლის საშუალებები, რათა მათ ეფექტიანად შეძლონ თავდაცვა დამნაშავესგან, ასევე, კომპენსაციის მოთხოვნა როგორც დამნაშავესგან, ასევე სახელმწიფოსგან, თუკი ის არ შეასრულებს დაკისრებულ ვალდებულებას სათანადო პრევენციული და დამცავი ღონისძიებების გატარების შესახებ.

151. V თავი ადგენს მთელ რიგ სისხლის სამართლის დანაშაულებსაც. შიდასახელმწიფოებრივი სამართლის ამგვარი ჰარმონიზაცია ხელს უწყობს დანაშაულის წინააღმდეგ ბრძოლას ეროვნულ და საერთაშორისო დონეზე, რამდენიმე მიზეზის გამო. ხშირად, ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლის ეროვნულ დონეზე განსაზღვრული ზომები სისტემატურად არ ხორციელდება, ან არასრულყოფილია კანონმდებლობაში არსებული ხარვეზების გამო.

152.სისხლის სამართლით გათვალისწინებული ზომების ძირითადი მიზანია, ხელი შეუწყოს მხარეებს ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ ეფექტიანი პოლიტიკის შემუშავებასა და გატარებაში, რადგანაც, სამწუხაროდ, ძალადობის ეს ფორმები ფართოდაა გავრცელებული ევროპაში და მის ფარგლებს გარეთ.

153.კონვენციის ავტორები შეთანხმდნენ, რომ კონვენციის ყველა სისხლის სამართლის დებულება წარმოდგენილი იყოს გენდერული თვალსაზრისით ნეიტრალური ფორმით; ამრიგად, მსხვერპლის ან დამნაშავის სქესი არ უნდა იქცეს დანაშაულის არსებით ელემენტად. თუმცა, ეს არ ზღუდავს მხარეთა უფლებას გენდერულად სპეციფიკური დებულებების გათვალისწინების მხრივ.

154.ავტორებმა მიზანშეწონილად მიიჩნიეს, რომ ამ კონვენციამ არ უნდა მოიცვას ქმედებები, რომლებიც უკვე განხილულია ევროპის საბჭოს სხვა მსგავს დოკუმენტებში, როგორცაა კონვენციები (1)ადამიანებით ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) წინააღმდეგ ბრძოლის შესახებ (CETS No.197) და (2) სექსუალური ექსპლუატაციისა და სექსუალური ძალადობისგან ბავშვთა დაცვის შესახებ (CETS No. 201).

155.კონვენციის 33-ე და 39-ე მუხლები უზრუნველყოფენ გარკვეული განზრახვი ქმედებების კრიმინალიზებას. ავტორები შეთანხმდნენ ამ რედაქციაზე, რათა მხარეებს დაავალდებულონ აღნიშნული ქმედებების კრიმინალიზაცია. თუმცა კონვენცია არ ავალდებულებს მხარეებს კონკრეტული დებულებების დანერგვას კონვენციაში აღწერილი ქცევის კრიმინალიზაციის მიზნით. მე-40 მუხლთან დაკავშირებით (სქესობრივი შევიწროება), და ამ ქცევის სპეციფიკური ბუნების გათვალისწინებით, ავტორებმა მიიჩნიეს, რომ მსგავსი დანაშაული შეიძლება ისჯებოდეს სისხლისსამართლებრივი ან სხვა სანქციებით. და ბოლოს, ამ თავში ჩამოყალიბებული დანაშაულები მინიმალური შეთანხმების ნაწილია, რაც არ გამორიცხავს ჩამონათვალის გაფართოებას, ან უფრო მაღალი სტანდარტების დამკვიდრების უფლებამოსილებას ეროვნულ კანონმდებლობაში.

156.სისხლის სამართლის ზოგადი პრინციპების შესაბამისად, კანონიერი თანხმობის არსებობის შემთხვევაში, სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობა შეიძლება გაუქმდეს. გარდა ამისა, კანონით გამართლებული სხვა ქმედებები, მაგალითად, თავდაცვაზე, საკუთრების დაცვასა ან აუცილებელი სამედიცინო პროცედურების გატარებაზე მიმართული ქმედებები არ დაისჯება წინამდებარე კონვენციით გათვალისწინებული სისხლისსამართლებრივი სანქციებით.

მუხლი 29 - სამოქალაქო სარჩელები და სამართლებრივი დაცვის საშუალებები

157.29-ე მუხლის 1-ლი პუნქტის მიზანია, ამ კონვენციით გათვალისწინებული ძალადობის ნებისმიერი ფორმის მსხვერპლს შეეძლოს მიმართვა ეროვნული სამართლებრივი სისტემისთვის და ჰქონდეს წვდომა შესაბამის სამოქალაქო სამართლის საშუალებებზე, რათა ეფექტიანად დაიცვას თავი დამნაშავისაგან. ეს, ერთი მხრივ, მოიცავს სამოქალაქო სამართლის საშუალებებს, რომლებიც სასამართლოს შესაძლებლობას მისცემს, უბრძანოს პირს კონკრეტული ქცევის შეწყვეტა, კონკრეტული საქციელისგან თავშეკავება მომავალში, ან კონკრეტული ქმედებების განხორციელება (სასამართლო აკრძალვა). ამ ტიპის სამოქალაქო სამართლებრივი საშუალების გამოყენება შესაძლებელია, მაგალითად, გოგონებისა და ბიჭების დასახმარებლად, თუკი არსებობს საფრთხე, რომ მათ იძულებით დააქორწინებენ. ასეთ შემთხვევებში სასამართლო დაადგენს მათთვის პასპორტის ან მნიშვნელოვანი დოკუმენტების გადაცემას იმ პირის მიერ, რომელიც მათი ნების გარეშე ფლობს ამ საბუთებს (მშობლები, მეურვეები ან ოჯახის წევრები). ასეთი დადგენილებები ხელს უწყობს ძალადობის აქტებისგან დაცვას.

158.მეორე მხრივ, ხელშემკვრელის ახელმწიფოს ეროვნული სამართლებრივი სისტემის გათვალისწინებით, ამ დებულებაში ასახული სამოქალაქო სამართლებრივი დაცვის საშუალებებს მიეკუთვნება სასამართლოს დადგენილებები, რომლებიც შეეხება ამ კონვენციის ფარგლებში მოქცეულ ძალადობრივ ქმედებებს, როგორცაა 53-ე მუხლით გათვალისწინებული შემთავადი, აღმკვეთი და არაძალადობრივი ორდერები. ეს განსაკუთრებით აქტუალურია ოჯახში ძალადობის შემთხვევებში და გვთავაზობს დამატებითი დაცვის საშუალებებს, იმ მოკლევადიან დაცვასთან ერთად, რომელიც დადგენილია 52-ე მუხლით.

159.გარდა ამისა, სამოქალაქო სამართალმა უნდა უზრუნველყოს სამართლებრივი დაცვა ცილისწამების, სექსუალური შევიწროებისა და ადევნების კონტექსტში, თუკი ასეთი ქმედება არ რეგულირდება მხარეთა სისხლის სამართლის კანონმდებლობით.

160.ყველა სამოქალაქო სამართლის ორდერები გაიცემა დაზარალებულის განცხადებაზე დაყრდნობით ან, სამართლებრივი სისტემიდან გამომდინარე, მესამე მხარის მიერ მიმართვის საფუძველზე, და არ შეიძლება გამოიცეს ex officio.

161.1-ლი პუნქტი მიზნად ისახავს დაზარალებულთა ეფექტიანი სამოქალაქო სამართლის საშუალებებით აღჭურვას დამნაშავეს წინააღმდეგ, ხოლო მე-2 პუნქტი მათ უზრუნველყოფს სამართლებრივი დაცვის საშუალებებით იმ სახელმწიფო ორგანოების წინააღმდეგ, რომლებმაც ვერ შეასრულეს დაკისრებული მოვალეობა - გაეტარებინათ აუცილებელი პრევენციული ან დამცავი ზომები თავიანთი უფლებამოსილების ფარგლებში.

162. იგი კიდევ ერთხელ ადასტურებს სახელმწიფო ხელისუფლების პასუხისმგებლობის პრინციპს, რომელიც, ამ კონვენციის მე-5 მუხლის შესაბამისად, ვალდებულია აღკვეთოს, გამოიძიოს და დასაჯოს კონვენციით გათვალისწინებული ძალადობრივი ქმედებები. ამ ვალდებულების შეუსრულებლობამ შეიძლება წარმოშვას სამართლებრივი პასუხისმგებლობა. შესაბამისად, სამოქალაქო სამართალმა უნდა უზრუნველყოს სათანადო დაცვის საშუალებები ამ ვალდებულებათა შეუსრულებლობის აღმოსაფხვრელად. მათ შორისაა სამოქალაქო სარჩელის წარდგენის შესაძლებლობა ზიანის ანაზღაურების მიზნით, რომელიც ხელმისაწვდომი უნდა იყოს დაუდევარი და უხეშად გაუფრთხილებელი ქცევისათვის. სახელმწიფო ორგანოების სამოქალაქო პასუხისმგებლობის მოცულობა დარეგულირდება მხარეთა შიდა კანონმდებლობით, რომელთაც დისკრეციული უფლებამოსილება აქვთ, გადაწყვიტონ, რა სახის დაუდევრობა იქნება დასჯადი.

163. მე-2 პუნქტში განსაზღვრული ვალდებულება შეესაბამება ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს პრეცედენტულ სამართალს, რომელიც შეეხება ადამიანის უფლებათა კონვენციის მე-2 მუხლით გათვალისწინებული პოზიტიური ვალდებულების შეუსრულებლობას საჯარო ხელისუფლების მიერ (სიცოცხლის უფლება). თავის გადაწყვეტილებებში საქმეებზე *Osman v. the United Kingdom judgment* და *Opuz v. Turkey*, სასამართლომ განაცხადა: “როდესაც არსებობს ბრალდება, რომ ხელისუფლებამ, სავარაუდოდ, დაარღვია მასზე დაკისრებული სიცოცხლის უფლების დაცვის პოზიტიური ვალდებულება - პირის მიმართ დანაშაულის პრევენციის ან აღკვეთის კონტექსტში - სასამართლო უნდა დარწმუნდეს, რომ მთავრობამ იცოდა, ან უნდა სცოდნოდა, კონკრეტული პირის ან პირთა ჯგუფის სიცოცხლის რეალურ და დაუყოვნებელ საფრთხეზე მესამე მხარის დანაშაულებრივი ქმედებების გამო, და ვერ გაატარა თავისი უფლებამოსილების ფარგლებში განსაზღვრული ზომები, რომლებსაც, გონივრული შეფასებით, შეეძლო ამ საფრთხის თავიდან აცილება.” სასამართლომ ცალსახად განაცხადა, რომ ასეთი ზომების გაუტარებლობისთვის დასაკისრებელი პასუხისმგებლობა არ შემოიფარგლება უხეში დაუდევრობით ან სიცოცხლის დაცვის ვალდებულების განზრახ უგულებელყოფით.

164. მსხვერპლის გარდაცვალების შემთხვევაში, არსებული საშუალებები ხელმისაწვდომი უნდა იყოს მისი შთამომავლებისთვის.

მუხლი 30 - კომპენსაცია

165. ეს მუხლი ადგენს მსხვერპლთა უფლებას, კომპენსაცია მოითხოვონ დამნაშავეებისაგან, რომლებმაც ამ კონვენციით განსაზღვრული ნებისმიერი დანაშაული ჩაიდინეს. 1-ლი პუნქტი ადგენს პრინციპს, რომ მიყენებული ზიანის ანაზღაურებასა და რესტიტუციაზე, პირველ რიგში, პასუხისმგებელია დამნაშავე.

166. კომპენსაციის მიღება შესაძლებელია სადაზღვევო კომპანიებისა ან სახელმწიფოს მიერ დაფინანსებული ჯანმრთელობისა და სოციალური უსაფრთხოების სქემებიდან. მე-2 პუნქტი ადგენს სახელმწიფოს სუბსიდიარულ ვალდებულებას კომპენსაციის დაფარვასთან დაკავშირებით. კომპენსაციის მიღების თაობაზე განაცხადის წარდგენის პირობები შეიძლება განისაზღვროს შიდა კანონმდებლობით, როგორცაა მოთხოვნა, რომ დაზარალებულმა პირველ რიგში მოითხოვოს კომპენსაცია დამნაშავესგან. კონვენციის ავტორებმა ხაზი გაუსვეს, რომ კომპენსაცია უნდა მიეკუთვნოს ისეთ შემთხვევებში, როცა პირი სხეულის სერიოზულ დაზიანებას მიიღებს, ან ჯანმრთელობა შეერყევა. აღსანიშნავია, რომ ტერმინი „სხეულის დაზიანება“ მოიცავს დაზიანებებს, რომლებმაც გამოიწვია დაზარალებულის გარდაცვალება, ხოლო „ჯანმრთელობის დაზიანება“ ითვალისწინებს სერიოზულ ფსიქოლოგიურ ზიანსაც, გამოწვეულს ფსიქოლოგიური ძალადობით, რაც ასახულია 33-ე მუხლში. მიუხედავად იმისა, რომ სახელმწიფოს მხრიდან კომპენსაციის გაცემის ფარგლები შეზღუდულია “სერიოზული” დაზიანების და ჯანმრთელობის შეერყევის შემთხვევებით, ეს არ გამორიცხავს მხარეთა მიერ უფრო ფართო კომპენსაციის ვალდებულების განსაზღვრას, ან შედარებით მაღალი ან/და დაბალი ზღვრების დადგენას კომპენსაციის ნებისმიერ ელემენტთან დაკავშირებით, რომლის გადახდაც სახელმწიფოს ეკისრება. ეს დებულება არ ზღუდავს ძალადობის შედეგად დაზარალებული მსხვერპლის კომპენსაციის ევროპული კონვენციის (ETS No.116) მხარეთა ვალდებულებებს.

167.სახელმწიფოს მიერ კომპენსაციის გადახდის სუბსიდიარული ვალდებულება ხელს არ უშლის მხარეებს, რეგრესის წესით გამოითხოვონ დანაშაულის ჩამდენის მიერ დაზარალებულისთვის მიკუთვნებული კომპენსაცია (უკუმოთხოვნა), იმ პირობით, რომ დაზარალებულის უსაფრთხოებას სათანადო ყურადღება მიექცევა. მითითება “დაზარალებულის უსაფრთხოებაზე” მხარეებისგან მოითხოვს, რომ ნებისმიერი ქმედება, რომელიც აღძრავს საკითხს დამნაშავის მიერ დაზარალებულისთვის მიკუთვნებული კომპენსაციის რეგრესის წესით გამოთხოვის შესახებ, ითვალისწინებდეს ამ ღონისძიებების ზეგავლენას დაზარალებულის უსაფრთხოებაზე. ეს გულისხმობს კონკრეტულ სიტუაციებს, როდესაც დამნაშავე დაზარალებულის წინააღმდეგ წარადგენს სარჩელს იმის გამო, რომ სახელმწიფოს გადაუხადა კომპენსაცია.

168.ეს დებულება არ გამორიცხავს დაზარალებულისთვის შუალედურ ეტაპზე კომპენსაციის გაცემას სახელმწიფოს მხრიდან. დაზარალებულს, რომელსაც სასწრაფოდ სჭირდება დახმარების მიღება, შეიძლება არ ჰქონდეს იმის შესაძლებლობა, რომ დაელოდოს რთული სამართალწარმოების შედეგებს. ასეთ შემთხვევებში, მხარე სახელმწიფოებმა შეიძლება უზრუნველყონ, რომ სახელმწიფომ, ან კომპეტენტურმა ორგანომ შეიძლება მიმართოს იმ პირის უფლების სუბროგაციას, რომელსაც კომპენსაციის ოდენობა გადაეხადა, თუ შემდგომში იმ პირმა, რომელმაც კომპენსაცია მიიღო, შეიძლება ნებისმიერი სხვა წყაროსგან მიიღოს რეპარაცია, და ასეთ შემთხვევებში შეიძლება მოთხოვნილი იქნას გადახდილი კომპენსაციის ოდენობის მთლიანად ან ნაწილობრივ დაბრუნება.

169.თუ სახელმწიფო კომპენსაციის გადაუხდის დაზარალებულს, რადგან დამნაშავეს არ შეუძლია ან არ სურს მისი გადახდა - მიუხედავად იმისა, რომ ეს სანქცია სასამართლომ დააკისრა - სახელმწიფოს ექნება კომპენსაციის რეგრესის წესით დაბრუნების უფლება.

170.სახელმწიფოს მიერ კომპენსაციის გასაცემად, მხარეებს შეუძლიათ შექმნან შესაბამისი სქემები, როგორც განსაზღვრულია ძალადობრივი დანაშაულის მსხვერპლთა კომპენსაციის ევროპული კონვენციის მე-5 და მე-6 მუხლებით.

171.აღსანიშნავია, რომ 30-ე მუხლის მე-2 პუნქტი ღიაა დათქმებისათვის, ამ კონვენციის 78-ე მუხლის მე-2 პუნქტის შესაბამისად. დათქმების ვაკუუმების ეს შესაძლებლობა ზიანს არ აყენებს მხარეთა ვალდებულებებს, რომლებიც მათ ეკისრებათ ამ სფეროში არსებული ისეთი საერთაშორისო ინსტრუმენტების შესაბამისად, როგორცაა ძალადობრივი დანაშაულის მსხვერპლთა კომპენსაციის ევროპული კონვენცია.

172.რადგანაც ამ კონვენციით გათვალისწინებული ძალადობის ფორმების ბევრ მსხვერპლს შეიძლება ჰქონდეს იმ მხარე სახელმწიფოს მოქალაქეობა, რომლის ტერიტორიაზეც ჩადენილია დანაშაული, სუბსიდიარული სახელმწიფო კომპენსაციის უფლება უნდა გავრცელდეს როგორც მის მოქალაქეებზე, ასევე არამოქალაქეებზე.

173.მე-3 პუნქტი მიზნად ისახავს კომპენსაციის გაცემას გონივრული ვადებში.

174.მნიშვნელოვანია აღინიშნოს, რომ კომპენსაცია შეიძლება მიეკუთვნოს არა მხოლოდ სამოქალაქო ან ადმინისტრაციული, არამედ სისხლის სამართლის წესითაც, როგორც სისხლის სამართლის კანონმდებლობით გათვალისწინებული სანქციების ნაწილი.

მუხლი 31 - მეურვეობა, მონახულების უფლებები და უსაფრთხოება

175.ამ დებულების მიზანია, ბავშვთა მონახულების ან მათი მეურვეობის უფლებების განსაზღვრისა და შესაბამისი დადგენილებების მიღებისას, სასამართლო ხელისუფლებამ გაითვალისწინოს კონვენციის ფარგლებში მოქცეული ძალადობის შემთხვევები. ეს მუხლი ეხება სასამართლო დადგენილებებს, რომლებიც უკავშირდება ბავშვების კონტაქტს მშობლებსა ან ოჯახური კავშირების მქონე სხვა პირებთან. ბავშვთან კონტაქტისა და მონახულების უფლებებზე გადაწყვეტილებათა მიღებისას, სხვა ფაქტორებთან ერთად, გათვალისწინებული უნდა იყოს ძალადობრივი ინციდენტები არამოქალაქე მზრუნველის ან ბავშვის მიმართ.

176.მე-2 პუნქტში განხილულია დაზარალებულთა და მოწმეთა უფლებების დაცვისა და უსაფრთხოების გარანტიასთან დაკავშირებული ის რთული საკითხი, როდესაც საქმე ეხება დამნაშავის, როგორც მშობლის უფლებას. კერძოდ, ოჯახში ძალადობის შემთხვევებში, საერთო შვილების საკითხი ხშირად ერთადერთი კავშირია მსხვერპლსა და დამნაშავეს შორის. ბევრი დაზარალებულისა და

მათი შვილებისთვის ბავშვთან კონტაქტის შესახებ მიღებული დადგენილებები შეიძლება სერიოზულ საფრთხეს ქმნიდეს, რადგან ხშირად ეს გულისხმობს დამნაშავესთან პირისპირ შეხვედრას. აქედან გამომდინარე, ამ პუნქტში მითითებულია ვალდებულება, რომლის შესაბამისადაც, მონახულებისა და მეურვეობის უფლებებით სარგებლობამ არ უნდა შეუქმნას რაიმე საფრთხე ძალადობის მსხვერპლსა და ბავშვებს, ან მათ უფლებებს.

მუხლი 32 - იძულებითი ქორწინების სამოქალაქო შედეგები.

177.ეს მუხლი ეხება იძულებითი ქორწინების სამართლებრივ შედეგებს და უზრუნველყოფს, რომ ასეთი ქორწინება შეიძლება „გაუქმდეს, ანუღირდეს ან ბათილად ცნონ“ ამ დებულების მიზნებისათვის. „გაუქმებული ქორწინება“ არის ქორწინება, რომელიც მიიჩნევა ძალაში მყოფად, მაგრამ შეიძლება ბათილად ცნონ, თუკი ერთ-ერთი მხარე მას გასაჩივრებს. „ანუღირებული“ ქორწინება არის ქორწინება, რომელსაც არ გააჩნია სამართლებრივი შედეგი, დამოუკიდებლად იმისა, მხარემ გაასაჩივრა, თუ არა. „ბათილად ცნობილი“ ქორწინება, მაგალითად, განქორწინების შემთხვევაში და ასეთ ქორწინებას არ გააჩნია სამართლებრივი შედეგი მხოლოდ მისი მოშლის თარიღიდან. კონვენციის ავტორებმა გაითვალისწინეს, რომ ამ მუხლის კონკრეტული განხორციელება მასში გამოყენებულ ტერმინების თვალსაზრისით (ბათილად ცნობილი, ანუღირებული, გაუქმებული) შეიძლება განსხვავდებოდეს ქვეყნების მიხედვით, რაც დამოკიდებულია მხარეთა სამოქალაქო სამართალში განსაზღვრულ ცნებებზე.

178.მნიშვნელოვანია, ამ დებულებით გათვალისწინებული სამართლებრივი საშუალება ადვილად ხელმისაწვდომი იყოს და მსხვერპლს არ დააკისროს არათანაბრობიერი ფინანსური და ადმინისტრაციული ტვირთი. ეს ნიშნავს, რომ იძულებითი ქორწინების გაუქმებას ან ანუღირებასთან დაკავშირებული ნებისმიერი პროცედურა არ უქმნიდეს მსხვერპლს დაუძლეველ სირთულეებს, ან ირიბად არ იწვევდეს ფინანსურ სიძნელეებს. გარდა ამისა, ქორწინების დასრულების ფორმამ არ უნდა იმოქმედოს იძულებითი ქორწინების მსხვერპლის უფლებებზე.

მუხლი 33 - ფსიქოლოგიური ძალადობა

179.ეს მუხლი განსაზღვრავს ფსიქოლოგიური ძალადობის დანაშაულს. კონვენციის ავტორები შეთანხმდნენ, რომ განზრახი ქმედება, მიმართული ადამიანისთვის ფსიქოლოგიური ზიანის მიყენებაზე - იძულებისა ან მუქარის გზით - კრიმინალიზებული იქნება. სიტყვა „განზრახი“ განიმარტება შიდა კანონმდებლობით, მაგრამ განზრახ ქმედების მოთხოვნა მიემართება დანაშაულის ყველა ელემენტს.

180.დანაშაულის გავრცელების სფერო შემოიფარგლება განზრახი ქმედებით, რომელიც სერიოზულ ზიანს აყენებს პირის ფსიქოლოგიურ სიმტკიცეს და შეიძლება ჩადენილი იყოს სხვადასხვა საშუალებითა თუ მეთოდით. კონვენცია არ განმარტავს, რა იგულისხმება სერიოზულ ზიანში. იმისთვის, რომ ეს მუხლი პირის ქმედებაზე გავრცელდეს, სახეზე უნდა იყოს იძულება ან მუქარა მისი მხრიდან.

181.ეს დებულება ეხება ქცევის მოდელს და არა ერთჯერად ქცევას. იგი მიზნად ისახავს შეურაცხმყოფელი ქცევის სისხლისსამართლებრივი ბუნების დადგენას, რომელიც დროის ხანგრძლივი მონაკვეთის განმავლობაში ვლინდება როგორც ოჯახში, ასევე მის ფარგლებს გარეთ. ფსიქოლოგიური ძალადობა ხშირად წინ უსწრებს ფიზიკურ და სექსუალურ ძალადობას ინტიმურ ურთიერთობებში (ოჯახური ძალადობა). თუმცა, ასეთი ძალადობა შეიძლება მოხდეს ნებისმიერ სხვა ტიპის გარემოში, მაგალითად სამუშაო ადგილას, ან სკოლაში. მნიშვნელოვანია ხაზგასმით აღინიშნოს, რომ წინამდებარე კონვენციის 78-ე მუხლის მე-3 პუნქტის თანახმად, ევროკავშირის წევრ სახელმწიფოს შეუძლია გააკეთოს დათქმა, რომ ინარჩუნებს არასისხლისსამართლებრივი სანქციების გამოყენების უფლებას (სისხლისსამართლებრივის ნაცვლად) ფსიქოლოგიური ძალადობის შემთხვევებში. ავტორთა განზრახვა იყო ფსიქოლოგიური ძალადობის კრიმინალიზაციის პრინციპის დაცვა კონვენციით და, იმავდროულად, გარკვეული მოქნილობის შენარჩუნება, როდესაც მხარე სახელმწიფოთა სამართლებრივი სისტემა მხოლოდ არასისხლისსამართლებრივ სანქციებს ითვალისწინებს ამგვარი ქმედებებისთვის. სანქციები უნდა იყოს ეფექტიანი, პროპორციული და გამჭვირვალე, მიუხედავად იმისა, რომელს მათგანს გამოიყენებენ მხარეები ასეთ შემთხვევებში.

მუხლი 34 – ადევნება

182.ეს მუხლი განსაზღვრავს ადევნების დანაშაულს, რაც გულისხმობს განზრახ არაერთგზის მუქარას მეორე პირის მიმართ, რაც მასში იწვევს შიშის შეგრძნებას საკუთარ უსაფრთხოებასთან დაკავშირებით. ეს მოიცავს განზრახი ბუნების ნებისმიერ განმეორებად არასასურველ ქცევას მეორე პირის მიმართ,

რომელიც მასში შიშს იწვევს. ასეთი ქცევა შეიძლება გულისხმობდეს სხვა პირის მუდმივად ადევნებასა და თვალთვალს; პირთან კომუნიკაციას, რომელსაც ამის სურვილი არა აქვს; ან შეტყობინებას, რომ მას უთვალთვალებენ. ეს ასევე შეიძლება მოიცავდეს პირის ფიზიკურ ადევნებას; დახვედრას სამუშაო ადგილას, სპორტულ, ან საგანმანათლებლო დაწესებულებებში; და ვირტუალურ სამყაროში მიდევნებას (ჩატრუმებში, სოციალურ ქსელებში და ა.შ.). არასასურველ კომუნიკაციაში ჩართვა გულისხმობს ნებისმიერი აქტიური კონტაქტის ძიებას დაზარალებულთან ნებისმიერი საშუალებით, მათ შორის, თანამედროვე საკომუნიკაციო საშუალებებისა და საინფორმაციო ტექნოლოგიების გამოყენებით.

183. გარდა ამისა, შემაშინებელ ქცევას შეიძლება ჰქონდეს მრავალფეროვანი გამოხატულება, მაგალითად, სხვა პირის ქონების მიმართ ვანდალიზმი, პირის პირად ნივთებზე წვდომის მსუბუქი ნიშანკვალის დატოვება, პირის ცხოველისთვის ზიანის მიყენება, გამოგონილი პირის სახელით მოქმედება, ან ცრუ ინფორმაციის გავრცელება.

184. ამ დებულების ფარგლებში მოსაქცევად, მუქარის შემცველი ქცევა უნდა განხორციელდეს განზრახ და დაზარალებულის დაშინების მიზნით.

185. ეს დებულება ეხება ქცევას, რომელიც გულისხმობს სერიოზული ინციდენტების ჩადენას არაერთგზის. დებულება მიზნად ისახავს ისეთი ქცევის დანაშაულებრივი ბუნების განსაზღვრას, რომლის ცალკეული ელემენტები, დამოუკიდებლად, ყოველთვის არ არის სისხლის სამართლის დანაშაული. ეს მუხლი მოიცავს ქცევას, რომელიც მიმართულია მსხვერპლის წინააღმდეგ. თუმცა, მხარეებს მისი გავრცელება შეუძლიათ დაზარალებული პირის სოციალურ გარემოში არსებული ნებისმიერი პირის, მათ შორის, ოჯახის წევრების, მეგობრებისა და კოლეგების წინააღმდეგ მიმართულ ქცევაზეც. დაზარალებულთა გამოცდილება გვიჩვენებს, რომ ბევრი პირი, რომელიც ადევნების დანაშაულს სჩადის, არ შემოიფარგლება მოქმედებებით მხოლოდ მიზანში ამოღებული მსხვერპლის წინააღმდეგ - ხშირად ის მსხვერპლის გარემოცვაში მყოფი ნებისმიერი პირის წინააღმდეგაც მოქმედებს. ეს მნიშვნელოვნად აძლიერებს შიშისა და სიტუაციაზე კონტროლის დაკარგვის შეგრძნებას. ამგვარად, შესაძლებელია მოცემული დებულების გავრცელება მსგავს ვითარებებზე.

182. და ბოლოს, მსგავსად ფსიქოლოგიური ძალადობის შემთხვევებისა, 78-ე მუხლის მე-3 პუნქტი ადგენს: ევროკავშირის წევრ სახელმწიფოს შეუძლია დათქმის გაკეთება, რომ ინარჩუნებს არასისხლისსამართლებრივი სანქციების გამოყენების უფლებას (სისხლისსამართლებრივის ნაცვლად) ადევნების დანაშაულის შემთხვევებში, თუკი ეს სანქციები ეფექტიანი, თანაბომიერი და შემაკავებელია. შემაკავებელი ორდერის გაცემა უნდა ჩაითვალოს არასისხლისსამართლებრივ სანქციად, დათქმის გაკეთების უფლებით. და კვლავაც: ავტორთა განზრახვა იყო ადევნების კრიმინალიზაციის პრინციპის დაცვა კონვენციით და, იმავდროულად, გარკვეული მოქნილობის შენარჩუნება, როდესაც მხარე სახელმწიფოების სამართლებრივი სისტემა მხოლოდ არასისხლისსამართლებრივ სანქციებს ითვალისწინებს ამგვარი ქმედებისათვის.

მუხლი 35 - ფიზიკური ძალადობა

187. ეს მუხლი უზრუნველყოფს მეორე პირის მიმართ ფიზიკური ძალადობის განზრახვი აქტების კრიმინალიზაციას, დამოუკიდებლად იმისა, რა კონტექსტში ხდება ეს ქმედებები.

188. ტერმინი “ფიზიკური ძალადობა” გულისხმობს სხეულის დაზიანებას ფიზიკური ძალის უკანონოდ და უშუალოდ გამოყენების გამო. ასევე, ძალადობის შედეგად დაზარალებულის გარდაცვალებას.

მუხლი 36 – სექსუალური ძალადობა, მათ შორის გაუპატიურება

189. ამ მუხლის მიზანია სექსუალური ძალადობის, მათ შორის, გაუპატიურების კრიმინალიზაცია. 1-ლი პუნქტი მოიცავს ყველა სახის სექსუალურ აქტს, რომელიც სხვა პირის მიმართ ხორციელდება მისი ნებაყოფლობითი თანხმობის გარეშე და ჩადენილია განზრახ. სიტყვა “განზრახს” ადგილობრივი კანონმდებლობა არ განმარტავს, მაგრამ განზრახ ქცევის მოთხოვნა მიემართება დანაშაულის ყველა ელემენტს.

190. „ა“ პუნქტში საუბარია სექსუალური ხასიათის ვაგინალურ, ანალურ ან ორალურ კავშირზე სხვა ადამიანთან, მისი თანხმობის გარეშე. შეღწევა შეიძლება განხორციელდეს სხეულის ნებისმიერი

ნაწილით ან რაიმე საგნით და უნდა იყოს სექსუალური ხასიათის. ამ მოთხოვნით კონვენციის ავტორები ცდილობდნენ, ხაზი გაუსვან დებულების ფარგლებს და თავიდან აიცილონ მისი ინტერპრეტაციის პრობლემები. ტერმინი “სექსუალური ხასიათის” აღწერს აქტს, რომელსაც აქვს სექსუალური კონტაქტი. ეს არ ვრცელდება სხვა სახის აქტებზე. „ბ“ პუნქტი მოიცავს სექსუალური ხასიათის ყველა ქმედებას რომელიმე პარტნიორის თანხმობის გარეშე, რომელიც არ მთავრდება შეღწევით. და ბოლოს, „გ“ პუნქტი მოიცავს ისეთ სიტუაციებს, როდესაც დაზარალებულს თანხმობის გარეშე უწევს სექსუალური კავშირის დამყარება დამნაშავეს ან სხვა პირთან. ძალადობრივი ურთიერთობების შემთხვევაში, მსხვერპლი ხშირად იძულებულია, სქესობრივი აქტი დაამყაროს იმ პირთან, რომელსაც დამნაშავე აარჩევს. „გ“ პუნქტის მიზანია, მოიცვას ისეთი შემთხვევები, როდესაც დამნაშავე პირი თვითონ არ ახორციელებს სქესობრივ აქტს და მსხვერპლს აიძულებს ამგვარი კავშირის დამყარებას მესამე პირთან, იმ პირობით, რომ ეს საქციელი უკავშირდება განზრახ ქცევას, რომელიც კრიმინალიზებულია კონვენციის 36-ე მუხლის შესაბამისად.

191. დანაშაულის შემადგენელი ელემენტების შეფასებისას, მხარეებმა უნდა გაითვალისწინონ ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს პრეცედენტული სამართალი. ამ თვალსაზრისით, ავტორებს სურდათ შეეხსენებინათ 2003 წლის 4 დეკემბრის გადაწყვეტილება საქმეზე M.C. v. Bulgaria, სადაც სასამართლომ განაცხადა, რომ “დარწმუნებული იყო, სექსუალურ დანაშაულთა დევნისადმი ხისტი მიდგომა, როგორცაა ფიზიკური წინააღმდეგობის გაწევის დამადასტურებელ მტკიცებულებათა მოთხოვნა ყველა გარემოებებში, ქმნის რისკს, რომ გარკვეული სახის გაუპატიურების შემთხვევები დაუსჯელი დარჩება, რაც საფრთხეს უქმნის ადამიანის სექსუალური დამოუკიდებლობის ეფექტიან დაცვას. ამ სფეროში არსებული თანამედროვე სტანდარტებისა და ტენდენციების გათვალისწინებით, კონვენციის მე-3 და მე-8 მუხლებით წევრ ქვეყნებზე დაკისრებული პოზიტიური ვალდებულებები უნდა განიმარტოს შემდეგნაირად: ისინი მოითხოვენ თანხმობის გარეშე განხორციელებული ნებისმიერი სექსუალური აქტის ეფექტიან სამართლებრივ დევნას და დასჯას, მათ შორის, დაზარალებულის მხრიდან ფიზიკური წინააღმდეგობის არარსებობის შემთხვევაშიც” (§166). სასამართლომ ასევე აღნიშნა, რომ “კანონმდებლის მიერ არჩეული კონკრეტული ფორმულირების მიუხედავად, მთელ რიგ ქვეყნებში თანხმობის გარეშე განხორციელებული სექსუალური აქტებისათვის სასამართლო წესით დევნა პრაქტიკაში მიიღწევა შესაბამისი საკანონმდებლო ნორმების განმარტებისა (“იძულება”, “ძალადობა”, “ძალდატანება”, “მოტყუება”, “მუქარა”, “მოულოდნელი შეტევა” და ა.შ.) და მტკიცებულებათა კონტექსტის სენსიტიური შეფასების გზით” (§ 161).

192. ამ დანაშაულის გამოძიება და სასამართლო წესით დევნა მოითხოვს მტკიცებულებათა შეფასებას კონტექსტის გათვალისწინებით, რათა თითოეულ შემთხვევაში დადგინდეს, მისცა თუ არა დაზარალებულმა ნებაყოფლობით თანხმობა სექსუალურ აქტზე. ასეთი შეფასება უნდა ითვალისწინებდეს სექსუალურ ძალადობასა და გაუპატიურებაზე რეაგირების ფართო სპექტრს და არ ეფუძნებოდეს ვარაუდს, რომ ასეთ სიტუაციებში მოსალოდნელია მხოლოდ ტიპური ქცევა. არანაკლებ მნიშვნელოვანია, რომ გაუპატიურების განმსაზღვრელი კანონმდებლობის განმარტებასა და გაუპატიურების შემთხვევათა სამართლებრივ დევნაზე გავლენას არ ახდენდეს გენდერული სტერეოტიპები, ასევე, მითები მამრობითი და მდედრობითი სქესის წარმომადგენელთა სექსუალურობის შესახებ.

193. ამ დებულების განხორციელებისას, კონვენციის მხარეები ვალდებული არიან მიიღონ სისხლის სამართლის კანონმდებლობა, რომელიც ითვალისწინებს ნებაყოფლობითი თანხმობის არარსებობას იმ სექსუალური აქტების შემთხვევაში, რომლებიც ჩამოთვლილია „ა“-„გ“ პუნქტებში. თუმცა, მხარეთა დისკრეციულ უფლებამოსილებაში რჩება კანონმდებლობის კონკრეტული ფორმულირება და ფაქტორები, რომლებიც, მათი აზრით, გამორიცხავს ნებაყოფლობითი თანხმობის მიცემის შესაძლებლობას. მე-2 პუნქტი უბრალოდ აკონკრეტებს, რომ თანხმობა უნდა იყოს ნებაყოფლობითი და თავისუფლად გამოხატავდეს პიროვნების სურვილს, არსებული გარემოებების გათვალისწინებით.

მუხლი 37 - იძულებითი ქორწინება

195. ეს მუხლი ადგენს იძულებითი ქორწინების კრიმინალიზაციას. აღსანიშნავია, რომ იძულებითი ქორწინების ზოგიერთი მსხვერპლი დაქორწინებულია იმ ქვეყანაში, სადაც ცხოვრობს (პუნქტი 1), მაშინ, როდესაც ბევრი სხვა მათგანი, პირველ რიგში, სხვა ქვეყანაში მიჰყავთ - ხშირად ოჯახის უფროს წევრებს - და აიძულებენ ამ ქვეყნის მოქალაქეზე დაქორწინებას (მე-2 პუნქტი). ამ მიზეზით, კონვენციის ავტორებმა მიზანშეწონილად მიიჩნიეს, დებულებაში გაეთვალისწინებინათ ორი ტიპის ქცევა: პირის იძულება, დაქორწინდეს; და პირის შეტყუება თავისი საცხოვრებელი ადგილისგან განსხვავებულ

სახელმწიფოში, იძულებითი ქორწინების მიზნით.

196.1-ლი პუნქტის მიზანია წინასწარ განზრახული ქმედების კრიმინალიზაცია, რომელიც მიმართულია მოზარდის ან ბავშვის იძულებაზე, დაქორწინდეს. ტერმინი “იძულება” გულისხმობს ფიზიკურ და ფსიქოლოგიურ იძულებას, ძალდატანების ან ზეწოლის გზით. დანაშაული დასრულებულად ითვლება, როდესაც გაფორმდება ქორწინება, რომელშიც, სულ მცირე, ერთ მხარეს, ზემოაღნიშნული გარემოებების გამო, ნებაყოფლობითი თანხმობა არ მიუცია.

197.მე-2 პუნქტის მიზანია წინასწარ განზრახული ქმედების კრიმინალიზაცია, რომელიც უკავშირდება პირის შეტყუებას სხვა სახელმწიფოს ტერიტორიაზე, მისი იძულებით ქორწინების მიზნით. ტერმინი “შეტყუება” გულისხმობს ნებისმიერ ქცევას, როდესაც დამნაშავე დაზარალებულს დაპირებებისა და დარწმუნების გზით შეიტყუებს სხვა ქვეყანაში - მაგალითად, რაიმე საბაბის გამოყენებით, ან გამოგონილი მიზეზით, როგორცაა ოჯახის იმწევრის მონახულება, რომელიც ავადმყოფობს. განზრახვა უნდა მოიცავდეს პირის საზღვარგარეთ შეტყუებას მისი იძულებითი ქორწინების მიზნით. ავტორებმა მიიჩნიეს, რომ ამ ქმედებას უნდა ითვალისწინებდეს კონვენციის მხარეთა სისხლის სამართლის კანონმდებლობა, რათა უზრუნველყოფილი იყოს შესაბამისობა იურიდიულად სავალდებულო სხვა საერთაშორისო ინსტრუმენტებით დადგენილ სტანდარტებთან.

მუხლი 38 - ქალის გენიტალიების დასახიჩრება

198.ქალის გენიტალიების დასახიჩრება, თავისი ბუნებიდან გამომდინარე (FGM), მიიჩნევა სისხლის სამართლის დანაშაულის ერთ-ერთ ფორმად, რომელიც არღვევს გენდერული ნეიტრალურობის პრინციპს, დადგენილს ამ კონვენციის სისხლის სამართლებრივი ნაწილით. ამ პუნქტის მიზანია ქალთა და გოგონათა გენიტალიების დასახიჩრების, კერძოდ, გარკვეული ნაწილების ამოკვეთის ტრადიციული პრაქტიკის კრიმინალიზაცია, რომელსაც გარკვეული თემები ახორციელებენ ქალი წევრების მიმართ. ავტორებმა მიზანშეწონილად მიიჩნიეს კონვენციაში ასახვა, რომ ამგვარი ქმედება სისხლის სამართლის დანაშაულია. ის გამოუსწორებელ ზიანს აყენებს ქალს მთელი ცხოვრების განმავლობაში და, ჩვეულებრივ, მსხვერპლის თანხმობის გარეშე ხორციელდება.

199.„ა“ პუნქტი ახდენს ქალის დიდი სასქესო ბაგის, მცირე სასირცხვო ბაგის, ანდა კლიტორის ნაწილობრივი ან მთლიანი ამოკვეთის, ინფიბულაციის ან სხვა ტიპის დასახიჩრების კრიმინალიზაციას. მათ შორის, იმ შემთხვევებშიც, როდესაც ამას სამედიცინო სფეროს სპეციალისტები ახორციელებენ, როგორც მითითებულია მსოფლიო ჯანდაცვის ორგანიზაციის ჯანდაცვის მსოფლიო ასამბლეის რეზოლუციაში 61.16 ქალთა სასქესო ორგანოების დასახიჩრების აღკვეთაზე მიმართულ ქმედებათა დაჩქარების შესახებ. ტერმინი “ამოკვეთა” გულისხმობს კლიტორის, ან დიდი სასირცხვო ბაგის ნაწილობრივ ან მთლიანად ამოკვეთას. “ინფიბულაცია“, მეორე მხრივ, გულისხმობს მხოლოდ დიდი ან მცირე სასქესო ბაგეების ამოკვეთას, რის შემდეგაც გარე სასქესო ბაგის ნაწილი იკერება საშოში შესასვლელის შევიწროების მიზნით. ტერმინი “ნებისმიერი სხვა ტიპის დასახიჩრება“ ნიშნავს ქალის სასქესო ორგანოების ყველა სხვა ფიზიკურ ცვლილებას.

200.„ბ“ პუნქტი შეეხება „ა“ პუნქტში“ ჩამოთვლილი აქტების წაქეზებას, ქალის იძულების, ან მასთან გარიგების გზით, რათა ის დათანხმდეს დიდი ან მცირე სასირცხვო ბაგეების, ანდა კლიტორის ნაწილობრივ თუ მთლიან ამოკვეთას, ინფიბულაციას ან სხვა ტიპის დასახიჩრებას. ეს დებულება მხოლოდ ზრდასრულ მსხვერპლზე ვრცელდება.

201.„გ“ პუნქტი ახდენს „ა“ პუნქტში ჩამოთვლილი აქტების წაქეზების კრიმინალიზაციას, როდესაც ეს ქმედება ხორციელდება გოგონას იძულების, ან მასთან გარიგების გზით, რათა იგი დათანხმდეს დიდი სასქესო ბაგის, მცირე სასირცხვო ბაგეების, ანდა კლიტორის ნაწილობრივ თუ მთლიან ამოკვეთას, ინფიბულაციას ან სხვა ტიპის დასახიჩრებას. ეს დებულება ვრცელდება მხოლოდ გოგონებზე და მოიცავს ისეთსიტუაციებს, როდესაც ნებისმიერი პირი, განსაკუთრებით, მშობლები, ბებია, ბაბუა ან სხვა ნათესავები, აიძულებენ თავიანთ ქალიშვილს ან ნათესავს ამ პროცედურის ჩატარებას. კონვენციის ავტორებმა მიზანშეწონილად მიიჩნიეს, განესხვაგვებინათ სრულწლოვანი მსხვერპლი და ბავშვი მსხვერპლი, რადგან მათ არ სურდათ „ა“ პუნქტში ჩამოთვლილი აქტების კენ ქალთა წაქეზების კრიმინალიზაცია.

202.„ბ“ და „გ“ პუნქტების გამოყენებისას, არ უნდა ჩაითვალოს, რომ პირმა განზრახ ჩაიდინა დანაშაული მხოლოდ იმიტომ, რომ იძულებით, წაქეზებით ან მორიგებით ჩადენილი დანაშაული განჭვრეტადი იყო. გარდა ამისა, პირის ქმედებების შედეგი უნდა იყოს „ა“ პუნქტში მითითებული აქტები.

მუხლი 39 - იძულებითი აბორტი და სტერილიზაცია

203.ამ მუხლის მიზანია ქალთა ბუნებრივ რეპროდუქციულ შესაძლებლობებთან დაკავშირებული გარკვეული ქმედებების კრიმინალიზაცია. ეს არის კიდევ ერთი დებულება, რომელიც არღვევს გენდერული ნეიტრალურობის პრინციპს, დადგენილს ამ კონვენციის სისხლისსამართლებრივი ნაწილით.

204.პუნქტი „ა“-ს მიზანია ქალის ან გოგონას მიმართ იძულებითი აბორტის კრიმინალიზაცია. ეს გულისხმობს ორსულობის განზრახ შეწყვეტას მსხვერპლისგან წინასწარი ინფორმირებული თანხმობის მიღების გარეშე. ორსულობის შეწყვეტა მოიცავს სხვადასხვა პროცედურას, რომლებიც იწვევს ნაყოფის გამოძევებას. იმისთვის, რომ ეს დებულება ამოქმედდეს, აბორტი უნდა განხორციელდეს მსხვერპლის ინფორმირებული თანხმობის გარეშე. ის ვრცელდება აბორტზე, რომელიც ტარდება მსხვერპლის ინფორმირებული თანხმობის გარეშე.

205.„ბ“ პუნქტის მიზანი, მეორე მხრივ, არის ქალთა და გოგონათა სტერილიზაციის კრიმინალიზება. ეს დანაშაული გულისხმობს ისეთი ოპერაციის ჩატარებას, რომლის მიზანი ან შედეგი გახლავთ ქალის ბუნებრივი რეპროდუქციული უნარის შეწყვეტა მისგან წინასწარი ინფორმირებული თანხმობის გარეშე, ან ქალის მიერ ამ პროცედურის არსის გაუცნობიერებლად. ტერმინი სტერილიზაცია ეხება ნებისმიერ პროცედურას, რომელიც იწვევს ბუნებრივი რეპროდუქციული უნარის დაკარგვას. როგორც „ა“ პუნქტშია მითითებული, სტერილიზაცია ხორციელდება მსხვერპლის წინასწარი და ინფორმირებული თანხმობის გარეშე. ეს მოიცავს ნებისმიერი სახის სტერილიზაციას, დაზარალებულის მიერ სრულად ინფორმირებული გადაწყვეტილების მიღების გარეშე, როგორც ეს დადგენილია კონვენციაში, რომელიც შეეხება ადამიანის უფლებებისა და ღირსების დაცვას ბიოლოგიისა და მედიცინის გამოყენებისას: კონვენცია ადამიანის უფლებებისა და ბიომედიცინის შესახებ (ETS 164).

206. კონვენციის განზრახვაში არ შედის ისეთი სამედიცინო ჩარევის ან ქირურგიული პროცედურის კრიმინალიზაცია, რომელიც ხორციელდება სიცოცხლის გადასარჩენად, ან იმ ქალის დასახმარებლად, რომელსაც არ აქვს ინფორმირებული თანხმობის გაცემის უნარი. პირიქით, ამ დებულების მიზანია ხაზი გაუსვას ქალთა რეპროდუქციული უფლებების დაცვის მნიშვნელობას, რათა მათ საშუალება ჰქონდეთ, თავისუფლად მიიღონ გადაწყვეტილება, რამდენი შვილი ეყოლებათ და რა ინტერვალებით; ასევე, ქალებს ჰქონდეთ წვდომა ინფორმაციაზე ბუნებრივი რეპროდუქციისა და ოჯახის დაგეგმვის შესახებ.

მუხლი 40 – სექსუალური შევიწროება

207.ეს მუხლი ადგენს პრინციპს, რომ სექსუალური შევიწროება უნდა დაექვემდებაროს სისხლისსამართლებრივ ან “სხვა” სამართლებრივ სანქციებს, რაც ნიშნავს, რომ კონვენციის ავტორებმა მიზანშეწონილად მიიჩნიეს, მხარეებმა თავიანთი დისკრეციული უფლებამოსილების ფარგლებში გადაწყვიტონ, რა სასჯელი უნდა შეეფარდოს დამნაშავეს ამ კონკრეტული დანაშაულის ჩადენის შემთხვევაში. მართალია, ზოგადად ჩაითვალა, რომ ამ მუხლით გათვალისწინებული ქმედებები უმჯობესია სისხლის სამართლის კანონმდებლობის ფარგლებში მოექცეს, თუმცა კონვენციის ავტორებმა აღიარეს, რომ ბევრი ეროვნული სამართლებრივი სისტემა სექსუალურ შევიწროებას სამოქალაქო ან შრომითი კანონმდებლობის ფარგლებში განსახილველ დანაშაულად მიიჩნევს. შესაბამისად, მხარეებს თვითონ შეუძლიათ განსაზღვრონ, რომელი სამართლის სანქციებით დასჯიან სექსუალურ შევიწროებას - სისხლის, ადმინისტრაციული თუ სხვა, მთავარია, კანონი ითვალისწინებდეს ასეთი შევიწროების კრიმინალიზაციას.

208.ეს მუხლი სხვადასხვა ქცევას მოიცავს. კერძოდ, მისი მოქმედების ფარგლებში სამი ძირითადი ტიპის ქცევა ხვდება: ვერბალური, არავერბალური, ან ფიზიკური ხასიათის სექსუალური ქმედება, რომელიც მსხვერპლისთვის არასასურველია. ვერბალურ ქცევაში იგულისხმება დამნაშავეთა მიერ გამოყენებული სიტყვები ან გამოცემული ხმები, მაგალითად, ხუმრობები, კითხვები, შენიშვნები... და ეს შეიძლება გამოხატული იყოს ზეპირი ან წერილობითი ფორმით. არავერბალური ქცევა გულისხმობს ნებისმიერ არავერბალურ გამოხატვას ან კომუნიკაციას დამნაშავის მხრიდან, მაგალითად, სახის გამოძეტყველების, ხელის მოძრაობების ან სიმბოლოების მეშვეობით. ფიზიკურ მოქმედებებში იგულისხმება დამნაშავის ქცევა, რომელიც გულისხმობს დაზარალებულთან ფიზიკურ კონტაქტს. მსგავსად 36-ე მუხლისა, ქცევის ამგვარი ფორმები სექსუალური ხასიათის უნდა იყოს, რომ მოექცეს აღნიშნული დებულების მოქმედების ფარგლებში; ამასთანავე, ზემოთ მოყვანილი ქმედებები არასასურველი უნდა იყოს მსხვერპლისთვის, რაც ნიშნავს, რომ დამნაშავე მას თავზე ახვევს საკუთარ ქცევას; გარდა ამისა, ზემოხსენებული ქმედებები უნდა ლახავდეს დაზარალებულის ღირსებას.

ასეთ შემთხვევებს მიეკუთვნება ქცევა, რომელიც შემაშინებელი, მტრული, დამამცირებელი, ან შეურაცხმყოფელია. მუხლი მიზნად ისახავს ქცევის დანაშაულებრივი ბუნების განსაზღვრას, რომლის ინდივიდუალური შემადგენელი ელემენტები, ცალკე აღებული, ყოველთვის არ მიეკუთვნება სისხლის სამართლის დანაშაულებს და არ ისჯება.

209. როგორც წესი, ზემოაღნიშნული ქმედებები ხორციელდება ძალაუფლების ბოროტად გამოყენების, ჯილდოს დაპირების, ან მუქარის კონტექსტში. ხშირ შემთხვევაში, დაზარალებულები და დამნაშავეები ერთმანეთს იცნობენ და მათი ურთიერთობა ხასიათდება განსხვავებული მდგომარეობით - იერარქიულად და ძალაუფლების თვალსაზრისით. ამ მუხლის გამოყენების სფერო არ შემოიფარგლება მხოლოდ დასაქმების დარგით, თუმცა, აღსანიშნავია, რომ პასუხისმგებლობასთან დაკავშირებული მოთხოვნები შეიძლება განსხვავდებოდეს იმ კონკრეტულ სიტუაციებზე დამოკიდებულებით, რომლებშიც ეს ხდება.

მუხლი 41 - დანაშაულებრივი ქმედებების ხელშეწყობა, თანამონაწილეობა, ან ამ ქმედებების ჩადენის მცდელობა

210. ამ მუხლის მიზანია დამატებითი დანაშაულების განსაზღვრა, რომლებიც უკავშირდება კონვენციით გათვალისწინებულ დანაშაულთა განზრახ ჩადენაში დახმარებას, ხელშეწყობას, ან თანამონაწილეობას.

211.1-ლი პუნქტი მხარე სახელმწიფოებისგან მოითხოვს, რომ დანაშაულად იქნას მიჩნეული ისეთი ქმედებების განზრახ ჩადენა, ხელშეწყობა ან თანამონაწილეობა, რომლებიც დადგენილია კონვენციის შემდეგი მუხლებით: ფსიქოლოგიური ძალადობა (მუხლი 33), ადევნება (მუხლი 34), ფიზიკური ძალადობა (მუხლი 35), სექსუალური ძალადობა, მათ შორის, გაუპატიურება (მუხლი 36), იძულებითი ქორწინება (მუხლი 37), ქალის სასქესო ორგანოების დასახინჩრება (მუხლი 38, პუნქტი „ა“) და იძულებითი აბორტი და სტერილიზაცია (მუხლი 39).

212. კონვენციის ავტორებს სურდათ ხაზი გაესვათ, რომ ტერმინი “ხელშეწყობა, ან თანამონაწილეობა“ გულისხმობს არა მხოლოდ იმ დანაშაულებს, რომლებიც მხარის მიერ დადგენილია სისხლის სამართლის კანონმდებლობით, არამედ ადმინისტრაციული ან სამოქალაქო სამართლის დანაშაულებსაც. ეს განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია, რადგან 78-ე მუხლის მე-3 პუნქტის თანახმად, მხარეებმა შეიძლება არასაპატიმრო სასჯელები დააკისრონ ფსიქოლოგიური ძალადობისა (მუხლი 33) და ადევნებისათვის (მუხლი 34).

213. რაც შეეხება მე-2 პუნქტს, დანაშაულის ჩადენის მცდელობას, კონვენციის ავტორთა აზრით, ზოგიერთი დანაშაულის კვალიფიკაცია მცდელობის სახით, გარკვეულ კონცეპტუალურ სირთულეებს უკავშირდება. გარდა ამისა, ზოგიერთი სამართლებრივი სისტემა ზღუდავს იმ დანაშაულების ჩამონათვალს, რომელთა ჩადენის მცდელობაც ისჯება. ამ მიზეზების გამო, კონვენცია მხარეებისგან მოითხოვს, რომ დანაშაულად კვალიფიცირდეს მხოლოდ შემდეგი დანაშაულების ჩადენის მცდელობა: ფიზიკური ძალადობის სერიოზული შემთხვევები (მუხლი 35), სექსუალური ძალადობა, მათ შორის, გაუპატიურება (მუხლი 36), იძულებითი ქორწინება (მუხლი 37), ქალის სასქესო ორგანოების დასახინჩრება (მუხლი 38), იძულებითი აბორტი და სტერილიზაცია (მუხლი 39).

214. ფიზიკურ ძალადობასთან დაკავშირებით (მუხლი 35), ავტორებმა აღიარეს, რომ კონვენციით დადგენილი დანაშაული ძალიან ფართო ხასიათისაა. იგი მოიცავს უბრალოთავდასხმის შემთხვევებსაც, რისთვისაც დანაშაულის მცდელობის კონსტრუქტის მისადაგება რთულია. აქედან გამომდინარე, მხარეებს დისკრეციული უფლება აქვთ, რომ ფიზიკური ძალადობის ჩადენის მცდელობად მიიჩნიონ მხოლოდ ფიზიკური ძალადობის სერიოზული შემთხვევები. კონვენცია ასევე არ ზღუდავს მხარეთა უფლებას, გარკვეული დანაშაულები დააკვალიფიცირონ მცდელობის სახით.

215. კონვენციით დადგენილი ყველა დანაშაულის მსგავსად, დანაშაულის ხელშეწყობისა და წაქეზების მცდელობა უნდა იყოს განზრახი.

მუხლი 42 - დანაშაულების, მათ შორის, ე. წ. „ღირსების“ სახელით ჩადენილი დანაშაულების მიუღებელი გამართლება

216. კონვენციის ავტორებმა მნიშვნელოვანი ზოგადი პრინციპი ასახეს კონვენციაში, რომლის შესაბამისადაც: ნებისმიერი მხარე სახელმწიფოს სასამართლოთა იურისდიქციის ფარგლებში, არავის

ექნება უფლება, კულტურასთან, ადათ-წესებთან, რელიგიასთან, ტრადიციებსა ან „ღირსების“ დაცვის ცნებასთან დაკავშირებული მოსაზრებებით გაამართლოს თავისი ქმედებები, რომლებიც ისეთი სისხლის სამართლის დანაშაულის შემადგენელ ელემენტს წარმოადგენენ, როგორცაა, მაგალითად, ქალთა მიმართ ძალადობა. კონვენციის ავტორებს სურდათ, რომ ე.წ. „ღირსების“ სახელით ჩადენილი დანაშაული, როდესაც მსხვერპლი ისჯება თავისი საქციელის გამო, არ გამართლებულიყო. შესაბამისად, ამ მუხლის 1-ლი პუნქტი მხარეებისგან მოითხოვს, რომ კულტურასთან, ადათ-წესებთან, რელიგიასთან, ტრადიციებსა ან „ღირსების“ დაცვის ცნებასთან დაკავშირებული მოსაზრებები არ ჩაითვალოს კონვენციით გათვალისწინებული ძალადობის აქტების გამართლებად. შესაბამისად, მხარეებმა უნდა უზრუნველყონ, რომ სისხლის სამართლის კანონმდებლობამ და სისხლის სამართლის საპროცესო კანონმდებლობამ არ დაუშვას ბრალდებულის ქმედებათა გამართლება იმით, რომ ისინი ჩადენილია მსხვერპლის ქცევის აღსაკვეთად, ან მისი დასჯის მიზნით, კულტურული, რელიგიური, სოციალური ან ტრადიციული ნორმებისა თუ ქცევის წესების შესაძლო ან რეალური დარღვევის გამო.

217. გარდა ამისა, ეს დებულება მხარეებისგან მოითხოვს, რომ სასამართლოს წარმომადგენელთა პირადი შეხედულებები და რწმენა არ გახდეს კანონის იმდაგვარი განმარტების მიზეზი, რომელიც გემოხსენებულ საფუძვლებზე ჩადენილი დანაშაულის გამართლების ტოლფასი იქნება. ამრიგად, 1-ლი პუნქტი ამყარებს სისხლის სამართლის კონკრეტულ ვალდებულებას, რომელიც დადგენილია კონვენციის მე-12 მუხლის მე-5 პუნქტით.

218. სისხლის სამართლებრივი პასუხისმგებლობის თავიდან ასაცილებლად, ეს ქმედებები ხშირად ჩადენილია ბავშვის მიერ, რომელსაც არ მიუღწევია სისხლის სამართლებრივი პასუხისმგებლობის ასაკისათვის, და მას ამ ქმედებებისკენ წააქებებენ ოჯახის წევრები ან თემის ბრძანსრული წევრები. ამ მიზეზით, ავტორებმა მიზანშეწონილად მიიჩნიეს, მე-2 პუნქტში განესაზღვრათ ამ დანაშაულის ჩადენის წამქეზებელთა სისხლის სამართლებრივი პასუხისმგებლობა, რათა დანაშაული დაუსჯელი არ დარჩენილიყო. მე-2 პუნქტი ვრცელდება ბავშვის წაქეზების შემთხვევებზე ამ კონვენციით დადგენილი დანაშაულების ჩადენისკენ, როდესაც ძირითადი ჩამდენი ბავშვია, მაგრამ არ ვრცელდება 38 (ბ), 38 (გ) და 41 მუხლებით გათვალისწინებულ დანაშაულებზე.

მუხლი 43 - სისხლის სამართლის ნორმების გავრცელება

219. ამ კონვენციით დადგენილი დანაშაულების დიდი ნაწილი, როგორც წესი, ჩადენილია ოჯახის წევრების, ინტიმური პარტნიორების ან სხვა პირის მიერ, რომელიც მსხვერპლის სოციალური გარემოს წარმომადგენელია. ევროპის საბჭოს წევრი ქვეყნების პრაქტიკიდან ნათელი ხდება, რომ გამონაკლისები ასეთი შემთხვევების სასამართლო წესით დევნასთან მიმართებით დაიშვებოდა ხოლმე, როგორც კანონით, ისე პრაქტიკაში - მაგალითად, თუ მსხვერპლი და დამნაშავე ქორწინებაში, ან ურთიერთობაში იყვნენ. ყველაზე თვალსაჩინო მაგალითია ქორწინებაში გაუპატიურება, რაც დიდი ხნის განმავლობაში არ მიიჩნეოდა გაუპატიურებად იმის გამო, რომ მსხვერპლი და დამნაშავე დაქორწინებულნი იყვნენ.

220. ამ მიზეზით, კონვენციის ავტორებმა მიზანშეწონილად ჩათვალეს, დაედგინათ პრინციპი, რომლის შესაბამისადაც სისხლის სამართლის ნორმები ამ კონვენციით განსაზღვრულ დანაშაულებზე გავრცელდება დამოუკიდებლად ნათესაური კავშირისა მსხვერპლსა და დამნაშავეს შორის.

მუხლი 44 - იურისდიქცია

221. ეს მუხლი განსაზღვრავს სხვადასხვა შემთხვევას, როდესაც მხარეებმა საკუთარი იურისდიქციის ფარგლებში უნდა მოაქციონ კონვენციით განსაზღვრული ნებისმიერი დანაშაული.

222. პუნქტი 1 (ა) ეფუძნება ტერიტორიულობის პრინციპს. მხარეები ვალდებული არიან, დასაჯონ კონვენციით დადგენილი დანაშაულები, როდესაც ისინი ჩადენილია მათ ტერიტორიაზე.

223. პუნქტები 1(ბ) და (გ) ეფუძნება ტერიტორიულობის პრინციპის სხვადასხვა ვარიანტს. ეს ქვეპუნქტები მხარეებისგან მოითხოვს, თავიანთი იურისდიქცია დაამყარონ დანაშაულებზე, რომლებიც ჩადენილია მათი ქვეყნის დროშის ქვეშ მცურავ ხომალდზე, ან მათი კანონმდებლობის შესაბამისად დარეგისტრირებული თვითმფრინავის ბორტზე. ეს ვალდებულება უკვე მოქმედებს ბევრ ქვეყანაში, გემებსა და საჰაერო ხომალდებზე, რომლებიც ხშირად იმ სახელმწიფოს იურისდიქციის ქვეშ მოძრაობენ, სადაც დარეგისტრირებული არიან. ამ ტიპის იურისდიქცია ძალიან სასარგებლოა, როდესაც დანაშაულის ჩადენისას გემი ან თვითმფრინავი არ არის ქვეყნის ტერიტორიაზე და 1-ლი

პუნქტი ვერ იქნება გამოყენებული იურისდიქციის დამყარების საფუძველად. თუ დანაშაული მოხდება იმ მხარე სახელმწიფოს ტერიტორიის ფარგლებს გარეთ, რომლის დროშის ქვეშაც მოძრაობს გემი ან საჰაერო ხომალდი, ან სადაც ისინი დარეგისტრირებულნი არიან, ამ წესის გარეშე ვერცერთი ქვეყანა ვერ შეძლებს იურისდიქციის განხორციელებას. გარდა ამისა, თუ დანაშაული ჩადენილია გემზე ან საჰაერო ხომალდზე, რომელიც უბრალოდ სხვა სახელმწიფოს წყლებს ან საჰაერო სივრცეს გადაკვეთს, შეიძლება არსებობდეს მნიშვნელოვანი პრაქტიკული დაბრკოლებები ამ უკანასკნელი სახელმწიფოს მიერ თავისი იურისდიქციის განხორციელების მხრივ. ამიტომ სასარგებლოა, იმ სახელმწიფოსაც ჰქონდეს იურისდიქცია, სადაც გემი ან საჰაერო ხომალდია დარეგისტრირებული.

224. პუნქტი 1 (დ) ეფუძნება მოქალაქეობის პრინციპს. მოქალაქეობის თეორია ყველაზე ხშირად გამოიყენება სამოქალაქო სამართლის ტრადიციის მქონე ქვეყნების მიერ. ამ პრინციპის შესაბამისად, ქვეყნის მოქალაქე ვალდებულია დაიცვას თავისი კანონი, მაშინაც კი, როდესაც ის თავისი ტერიტორიის ფარგლებს გარეთაა. (დ) ქვეპუნქტის თანახმად, თუ ქვეყნის მოქალაქე საზღვარგარეთ ჩაიდენს დანაშაულს, მხარე ვალდებულია, ის პასუხისგებაში მისცეს. კონვენციის ავტორები მიიჩნევენ, რომ ეს დებულება განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია ქალთა მიმართ ძალადობის გარკვეულ ფორმებთან საბრძოლველად. მართლაც, ზოგიერთ სახელმწიფოს, სადაც ქალები და გოგონები ექვემდებარებიან სექსუალურ ძალადობას, იძულებით ქორწინებას, ქალის სასქესო ორგანოების დასახიჩრებას, ე.წ. “ღირსების” სახელით ჩადენილ დანაშაულს და იძულებით აბორტსა თუ სტერილიზაციას, ამ დანაშაულების წარმატებით გამოსაძიებლად არ გააჩნიათ ნება, აუცილებელი რესურსები, ან შესაბამისი სამართლებრივი ჩარჩო. მე-2 პუნქტი ასეთი დანაშაულების გასაჩივრებისა და დასჯის საშუალებას იძლევა მაშინაც კი, თუ ისინი არ არის კრიმინალიზებული სახელმწიფოში, სადაც ჩადენილია.

225. პუნქტი 1 (ე) ვრცელდება მხარე სახელმწიფოს ტერიტორიაზე მუდმივი საცხოვრებელი ადგილის მქონე პირებზე. იგი ადგენს, რომ მხარეები თავიანთ იურისდიქციას დაამყარებენ იმ დანაშაულების გამოსაძიებლად, რომლებიც მათ ტერიტორიაზე მუდმივი საცხოვრებელი ადგილის მქონე პირების მიერ ჩადენილია საზღვარგარეთ. შესაბამისად, ამით ხელს შეუწყობენ საზღვარგარეთ ჩადენილ ძალადობრივი ქმედებების დასჯას. 78-ე მუხლის მე-2 პუნქტი მხარეებს აძლევს დათქმის გაკეთების უფლებას, არ განახორციელონ თავიანთი იურისდიქცია, ან განახორციელონ მხოლოდ კონკრეტულ შემთხვევებსა ან პირობებში.

226. მე-2 პუნქტი უკავშირდება დაზარალებულის მოქალაქეობას ან ბინადრობის სტატუსს. იგი ეფუძნება დაშვებას, რომ დაზარალებულის ინტერესები შეესაბამება სახელმწიფოს ზოგად ინტერესს - პასუხი აგებინოს თავისი მოქალაქეების, ან მის ტერიტორიაზე მუდმივი ცხოვრების უფლების მქონე პირების მიმართ ჩადენილი დანაშაულებისათვის. აქედან გამომდინარე, თუ ქვეყნის მოქალაქე, ან პირი, რომელსაც მუდმივი საცხოვრებელი ადგილი აქვს ამ სახელმწიფოში, საზღვარგარეთ ჩადენილი დანაშაულის მსხვერპლი გახდება, მხარე შეეცდება, იურისდიქცია დაამყაროს სამართალწარმოების დაწყების მიზნით. თუმცა, მხარეებს არ ეკისრება ამის ვალდებულება, რაც ნათელია გამოყენებული სიტყვით „შეეცდება“.

227. მე-3 პუნქტი ამ კონვენციის მნიშვნელოვანი ელემენტია და წინ გადადგმული ნაბიჯი მსხვერპლთა დაცვის მიმართულებით. ეს დებულება კონვენციის ყველაზე სერიოზულ დანაშაულებთან მიმართებით აუქმებს ორმაგი კრიმინალიზაციის არსებულ წესს, რომლის შესაბამისადაც ქმედებები სისხლის სამართლის დანაშაულად უნდა ცნონ იმ ადგილას, სადაც ისინი ჩადენილია. ამ დებულების მიზანია ქალთა მიმართ ძალადობის გარკვეულ ფორმებთან ბრძოლა, რომლებიც უფრო ხშირად ჩადენილია ამ კონვენციის გავრცელების ფარგლებს გარეთ, მაგალითად: იძულებითი ქორწინება, ქალის სასქესო ორგანოების დასახიჩრება, იძულებითი აბორტი და სტერილიზაცია. აქედან გამომდინარე, ეს პუნქტი ვრცელდება მხოლოდ 36-ე (სექსუალური ძალადობა, გაუპატიურების ჩათვლით), 37-ე (იძულებითი ქორწინება), 38-ე (ქალის სასქესო ორგანოების დასახიჩრება) და 39-ე (იძულებითი აბორტი და სტერილიზაცია) მუხლებით გათვალისწინებულ დანაშაულებზე, როდესაც ისინი ჩადენილია შესაბამისი მხარე სახელმწიფოს მოქალაქეთა მიერ. 78-ე მუხლის მე-2 პუნქტი მხარეებს აძლევს დათქმის გაკეთების უფლებას, არ განახორციელონ ეს იურისდიქცია, ან განახორციელონ მხოლოდ კონკრეტულ შემთხვევებსა ან პირობებში.

228. მე-4 პუნქტში კონვენციის ავტორებს სურდათ აეკრძალათ, რომ მოქალაქეობის ან მუდმივი საცხოვრებელი ადგილის ქვეყანაში ჩადენილ ყველაზე მძიმე დანაშაულებზე სისხლის სამართლებრივი დევნის დაწყება შესაძლებელი იყოს მხოლოდ დანაშაულის მსხვერპლის მიერ შეტყობინების შემდეგ, ან იმ სახელმწიფოს მხრიდან ინფორმაციის მოწოდების საფუძველზე, სადაც ჩადენილია დანაშაული. ამ დებულების მიზანია, ხელი შეუწყოს საზღვარგარეთ ჩადენილ დანაშაულთა დევნას. ვინაიდან

ზოგიერთ სახელმწიფოს არ გააჩნია საჭირო ნება ან რესურსები ქალთა მიმართ და ოჯახში ძალადობის გარკვეული ფორმების გამოსაძიებლად, დაზარალებულის მიერ საჩივრის წარდგენის ან შესაბამისი სახელისუფლებო ორგანოების მიერ ბრალდების შეტანის მოთხოვნა ხშირად აბრკოლებს ასეთი დანაშაულების დევნას. ეს პუნქტი ვრცელდება მხოლოდ 36-ე (სექსუალური ძალადობა, გაუპატიურების ჩათვლით), 37-ე (იძულებითი ქორწინება), 38-ე (ქალის სასქესო ორგანოების დასახიჩრება) და 39-ე (იძულებითი აბორტი და სტერილიზაცია) მუხლებით გათვალისწინებულ დანაშაულებზე, როდესაც ისინი ჩადენილია შესაბამისი მხარე სახელმწიფოს მოქალაქეთა მიერ. 78-ე მუხლის მე-2 პუნქტი მხარეებს აძლევს დათქმის ვაკუუმების უფლებას, არ განახორციელონ ეს იურისდიქცია, ან განახორციელონ მხოლოდ კონკრეტულ შემთხვევებსა ან პირობებში.

229. მე-5 პუნქტი ეხება aut dedere aut iudicare პრინციპს (ექსტრადიქცია ან სისხლისსამართლებრივი დევნა). ამ პუნქტის საფუძველზე დამყარებული იურისდიქცია აუცილებელია, რათა მხარეებს, რომლებიც უარს ამბობენ თავიანთი მოქალაქის ექსტრადიქციაზე, ჰქონდეთ სამართლებრივი შესაძლებლობა დანაშაულის გამოსაძიებლად და სამართალწარმოების ჩასატარებლად ქვეყნის შიგნით, თუკი ამის ვაკუუმებს ითხოვს მხარე, რომელმაც წამოაყენა ექსტრადიქციის მოთხოვნა შესაბამისი საერთაშორისო ინსტრუმენტების პირობების დაცვით. მე-4 პუნქტი ხელს არ უშლის მხარეს იურისდიქციის დამყარებაში, თუკი დანაშაული ისჯება იმ ტერიტორიაზე, სადაც იგი ჩადენილია, ან თუ დანაშაული ჩადენილია ნებისმიერი სხვა სახელმწიფოს ტერიტორიული იურისდიქციის ფარგლებს გარეთ.

230. შეიძლება ისე მოხდეს, რომ წინამდებარე კონვენციის ფარგლებში მოქცეულ ძალადობის შემთხვევებზე ერთზე მეტ მხარეს ჰქონდეს იურისდიქცია დანაშაულის ჩადენაში მონაწილე ზოგიერთ ან ყველა პირთან მიმართებით. მაგალითად, ქალი შეიძლება სხვა სახელმწიფოს ტერიტორიაზე შეეტყუებინათ, და იძულებული გაეხადათ, ნების საწინააღმდეგოდ ექორწინა. პროცედურების დუბლირებისა და დაზარალებულთა და მოწმეთა დისკომფორტის თავიდან ასაცილებლად, ასევე, სამართალწარმოების ეფექტიანობისა და საქმის სამართლიანი წარმოების ხელშეწყობისათვის, დაინტერესებულმა მხარე სახელმწიფოებმა, მე-6 პუნქტის შესაბამისად, უნდა გამართონ კონსულტაციები, რათა განსაზღვრონ ყველაზე უფრო შესაფერისი იურისდიქცია სასამართლო წესით დევნისთვის. ზოგიერთ შემთხვევაში, მათთვის ყველაზე ეფექტიანი იქნება სასამართლო წესით დევნისთვის შეირჩეს ერთი ადგილი. სხვა შემთხვევებში შეიძლება მიზანშეწონილი იყოს ზოგიერთი დამნაშავის სასამართლო წესით დევნა ერთი ქვეყნის მიერ, დანარჩენმა ქვეყანამ ან ქვეყნებმა კი სხვების დევნა წამოიწყონ. ამ პუნქტით ნებადართულია ორივე ეს მეთოდი. და ბოლოს, კონსულტაციის ჩატარების ვალდებულება აბსოლუტური არ არის; ისინი უნდა გაიარონ “საჭიროების შემთხვევაში”. მაგალითად, თუ ერთ-ერთმა მხარემ იცის, რომ კონსულტაცია არ არის აუცილებელი (მაგ.: მან მიიღო დასტური, რომ მეორე მხარე არ აპირებს ზომების მიღებას), ან თუ იგი მიიჩნევს, რომ კონსულტაციებმა შესაძლოა ზიანი მიაყენოს გამოძიებას ან სამართალწარმოებას, მას შეუძლია გადაავადოს ან შეწყვიტოს ის.

231. იურისდიქციის საფუძვლები, რომლებიც განსაზღვრულია 1-ელ პუნქტში, არ არის ექსკლუზიური. მე-7 პუნქტი მხარეებს უფლებას აძლევს, სისხლის სამართლის იურისდიქცია დაამყარონ შიდა კანონმდებლობის შესაბამისად.

მუხლი 45 - სანქციები და ზომები

232. ეს მუხლი მჭიდროდ უკავშირდება 33-41 მუხლებს. ისინი განსაზღვრავენ სხვადასხვა დანაშაულს, რომლებიც სისხლის სამართლის კანონმდებლობით უნდა ისჯებოდეს. თუმცა, 45-ე მუხლი ვრცელდება ყველა სახის სანქციაზე, დამოუკიდებლად იმისა, სისხლისსამართლებრივია ის თუ არა. ამ მუხლებით დაკისრებული ვალდებულებების შესაბამისად, 45-ე მუხლი მოითხოვს, რომ მხარეების მიერ მიღებული ზომები იყოს დანაშაულის სიმძიმის თანაბრობით, დაწესებული სანქციები კი - “ეფექტიანი, პროპორციული და გამჭვირვალე.” ეს ასევე გულისხმობს სასჯელის სახით თავისუფლების აღკვეთის შეფარდებას, რამაც შეიძლება წარმოქმნას ექსტრადიქციის ვალდებულება ასეთ შემთხვევებში. კონვენციის ავტორებმა მიზანშეწონილად მიიჩნიეს, მხარეებს დისკრეციული უფლებამოსილების ფარგლებში განესაზღვრათ, რა სახის დანაშაულისთვის გაითვალისწინებდნენ თავისუფლების აღკვეთას. უნდა აღინიშნოს, რომ ექსტრადიქციის შესახებ ევროპული კონვენციის მე-2 მუხლის თანახმად (ETS No.24), ექსტრადიქციის უფლება უნდა მიეცეს იმ დანაშაულებთან მიმართებით, რომლებიც, მთხოვნელი მხარის კანონმდებლობით, ან დაკავების ბრძანების საფუძველზე, ისჯება თავისუფლების აღკვეთით, მინიმუმ, 1 წლის ვადით, ან უფრო მკაცრი ზომით.

233. გარდა ამისა, მე-2 პუნქტი ითვალისწინებს სხვა ზომებს, რომლებიც შეიძლება მიიღონ

დამნაშავეთა მიმართ. დებულებაში მოცემულია 2 მაგალითი: მსჯავრდებული პირების მონიტორინგი და ზედამხედველობა; და მშობლის უფლების ჩამორთმევა, თუკი ბავშვის საუკეთესო ინტერესები - მათ შორის, მსხვერპლის უსაფრთხოება - სხვაგვარად ვერ იქნება გარანტირებული. ამ უკანასკნელ მაგალითში “ბავშვის საუკეთესო ინტერესზე” მითითება შეესაბამება ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს 2009 წლის 3 დეკემბრის გადაწყვეტილებას საქმეზე *Zaunegger v. Germany*, რომელშიც ნათქვამია, რომ წევრ სახელმწიფოთა უმრავლესობაში, “მეურვეობასთან დაკავშირებული გადაწყვეტილებები უნდა ეფუძნებოდეს ბავშვის საუკეთესო ინტერესს” (§60). კერძოდ, მშობლის უფლებებთან მიმართებით მიღებული ზომები არ უნდა იყოს ბავშვისთვის საფრთხის შემქმნელი ან ზიანის მომტანი. მიუხედავად იმისა, რომ მშობლის უფლებების მინიჭება და ბავშვთან კონტაქტი ხშირად ურთიერთდაკავშირებული საკითხებია, კონვენციის ავტორებმა გაითვალისწინეს, რომ ზოგიერთი მხარე სახელმწიფოს შიდა კანონმდებლობაში ისინი ერთმანეთისგან განსხვავდება. შესაბამისად, მშობელს შეიძლება ბავშვთან კონტაქტის უფლება ჰქონდეს მშობლის უფლებების მინიჭების გარეშე. კერძოდ, ოჯახში ერთი მშობლის მიმართ ძალადობის შემთხვევებში, რომელსაც ბავშვი შეესწრება, შეიძლება ბავშვის საუკეთესო ინტერესებში არ იყოს მოძალადე მშობელთან ურთიერთობების გაგრძელება. ასეთი უფლების მინიჭებამ შეიძლება არა მხოლოდ ბავშვზე მოახდინოს უარყოფითი ზეგავლენა, არამედ სერიოზული რისკი შეუქმნას მსხვერპლის უსაფრთხოებასაც, რადგან ეს ხშირად დამნაშავეს მიზეზს აძლევს, დაუკავშირდეს ან ნახოს მსხვერპლი, რაც შეიძლება არ შეესაბამებოდეს შემაკავებელი ან ამკრძალავი ორდერის მოთხოვნებს. მნიშვნელოვანია, მსხვერპლთა დაცვის მიზნით გატარებული სამართლებრივი ზომები იყოს თანმიმდევრული და არ შეილახოს სხვა კონტექსტში გატარებული ღონისძიებებით.

მუხლი 46 - დამამძიმებელი გარემოებები

234. ეს მუხლი მხარეებისგან მოითხოვს, რომ მის „ა“-ში“ ქვეპუნქტებში მითითებული გარემოებები გაითვალისწინონ, როგორც დამამძიმებელი გარემოებები, კონვენციით დადგენილი დანაშაულისთვის სასჯელის განსაზღვრისას. ეს გარემოებები არ უნდა იყოს დანაშაულის შემადგენელი ნაწილი. აღნიშნული პრინციპი ეხება იმ შემთხვევებს, როდესაც მხარეთა ეროვნული კანონმდებლობის შესაბამისად, დამამძიმებელი გარემოებები დანაშაულის შემადგენელი ნაწილია.

235. ფრაზა “შეიძლება გაითვალისწინონ”, ხაზს უსვამს, რომ კონვენციის ავტორები მხარეებს ავალდებულებენ, მოსამართლეებისთვის ხელმისაწვდომი იყოს ასეთი დამამძიმებელი გარემოებები სასჯელის განსაზღვრისას, თუმცა მოსამართლეებს არ ავალდებულებს მათ გამოეყენებას სასჯელის დაკისრებისას. ამასთანავე, მითითება “შიდა კანონმდებლობის დებულებებთან შესაბამისობაზე” მიზნად ისახავს იმ ფაქტის ასახვას, რომ ევროპაში არსებულ სხვადასხვა სამართლებრივ სისტემებში განსხვავებული მიდგომები არსებობს დამამძიმებელი გარემოებებისადმი. შესაბამისად, კონვენცია უფლებას აძლევს მხარეებს, შეინარჩუნონ თავიანთი სამართლებრივი ცნებები. ეს ქმნის მოქნილობის საშუალებას ამ დებულების განხორციელებისას და არ ავალდებულებს მხარეებს თავიანთი პრინციპების შეცვლას სისხლის სამართლის კანონმდებლობაში სანქციების გამოეყენებასთან დაკავშირებით.

236. პირველი დამამძიმებელი გარემოება, რომელიც „ა“ პუნქტშია მითითებული, არის დანაშაული, ჩადენილი ამჟამინდელი ან ყოფილი მეუღლის, ან პარტნიორის მიმართ, კერძოდ, ოჯახის წევრის, ან იმ პირის მიერ, რომელიც მსხვერპლთან თანაცხოვრობდა, ან ბოროტად გამოიყენა საკუთარი ძალაუფლება. ეს მოიცავს სხვადასხვა სიტუაციას, სადაც დანაშაული ჩადენილია ყოფილი ან ამჟამინდელი მეუღლის ან პარტნიორის მიერ, როგორც აღიარებს შიდა კანონმდებლობა. დებულება ასევე მოიცავს დაზარალებულის ოჯახის წევრებს, მაგალითად: მშობლები, ბებია-ბაბუა, ბავშვები, და პირები, რომლებსაც მსხვერპლთან ოჯახური კავშირი აქვთ. მსხვერპლთან ერთად მცხოვრები პირი გულისხმობს ყველა იმ ადამიანს, ვინც იმავე ოჯახში ცხოვრობს, გარდა ოჯახის წევრებისა. შესაბამისი უფლებამოსილების მქონე პირში იგულისხმება ნებისმიერი პირი, რომელსაც, მსხვერპლთან შედარებით, ზემდგომი პოზიცია უკავია, მაგალითად, მასწავლებელი ან დამსაქმებელი. ამ შემთხვევების საერთო დამახასიათებელი ელემენტია ნდობა. ის, როგორც წესი, უკავშირდება ასეთ ურთიერთობებს და სპეციფიკურ ემოციურ ზიანს, რომელიც შეიძლება გამოწვეული იყოს ამ ნდობის ბოროტად გამოყენებით, თუკი დანაშაული ჩადენილია ასეთი ურთიერთობების ფარგლებში. მოცემულ პუნქტში მითითება „შიდა კანონმდებლობით აღიარებული ნორმებით განსაზღვრულ პარტნიორები“, გულისხმობს, რომ ამ კანონმდებლობის მოთხოვნები უნდა ვრცელდებოდეს, სულ მცირე, ყოფილ ან ამჟამინდელ პარტნიორებზე, იმის გათვალისწინებით, რომ დამამძიმებელი გარემოება დაკავშირებულია სწორედ ამ ურთიერთობებით განპირობებულ ნდობასა და ინტიმურ დამოკიდებულებებთან.

237. მეორე დამამძიმებელი გარემოება, მითითებული „ბ“ პუნქტში, მიემართება დანაშაულებს, რომლებიც ჩადენილია არაერთგზის. ეს შეეხება წინამდებარე კონვენციით დადგენილ ნებისმიერ დანაშაულს დამასთან დაკავშირებულ დანაშაულებს, ჩადენილ იმავე დამნაშავეთა მიერ, არაერთგზის და დროის გარკვეულ პერიოდში. ამავდროულად, კონვენციის ავტორებმა გადაწყვიტეს, ხაზი გაესვათ განსაკუთრებული ზიანისთვის - ის შეიძლება მიადგეს დაზარალებულს, რომელიც განმეორებით ექვემდებარება იმავე ტიპის დანაშაულებრივ ქმედებას. ეს ხშირია ოჯახში ძალადობის შემთხვევებში, რის გამოც კონვენციის ავტორებმა მიზანშეწონილად მიიჩნიეს, მოეთხოვათ სასამართლოს მიერ დაკისრებული სასჯელების გამკაცრების შესაძლებლობა. მნიშვნელოვანია აღინიშნოს, რომ მსგავსი დანაშაულის ჩადენა, რამაც შეიძლება გამოიწვიოს იმავე დამნაშავეთა მსჯავრდება, არ შეიძლება ჩაითვალოს „ბ“ პუნქტით მოხსენიებულ განმეორებით ქმედებად - ეს არის დამამძიმებელი გარემოება, რომელზეც საუბარია „ი“ ქვეპუნქტში.

238. „გ“ პუნქტში მითითებული მესამე დამამძიმებელი გარემოება შეეხება დანაშაულს, ჩადენილს პირის მიმართ, რომელიც გარკვეული გარემოებების გამო მოწყვლადია (იხ: § 87, სადაც ასახულია მოწყვლად პირთა სავარაუდო ჩამონათვალი).

239. „დ“ პუნქტში მითითებული მეოთხე დამამძიმებელი გარემოება შეეხება დანაშაულს, რომელიც ჩადენილია ბავშვის მიმართ, ან მისი თანდასწრებით, რაც მიიჩნევა ბავშვის ვიქტიმიზაციის ფორმად. კონვენციის ავტორებს სურდათ, ხაზი გაესვათ განსაკუთრებული დანაშაულებრივი ქცევისათვის, კერძოდ, როდესაც ამ კონვენციით დადგენილი დანაშაული ჩადენილია ბავშვის წინააღმდეგ.

240. „ე“ პუნქტში მითითებული მეხუთე დამამძიმებელი გარემოება შეეხება დანაშაულს, რომელიც ჩადენილია ორი, ან მეტი პირის მიერ ერთობლივად. ანუ, ეს არის ორი ან მეტი პირის მიერ ჯგუფურად ჩადენილი დანაშაული.

241. „ვ“ პუნქტში მითითებული მეექვსე დამამძიმებელი გარემოება შეეხება დანაშაულს, რომელსაც წინ უსწრებდა ან თან სდევდა უკიდურესი დონის ძალადობა. ეს ეხება ფიზიკურ ძალადობას, რომელსაც განსაკუთრებით მძიმე სახე აქვს და სერიოზულ რისკს უქმნის მსხვერპლის სიცოცხლეს.

242. „ზ“ პუნქტში მითითებული მეშვიდე დამამძიმებელი გარემოება შეეხება დანაშაულს, რომელიც ჩადენილი იყო იარაღის გამოყენებით ან მუქარით. ამ ასპექტის კონვენციაში ასახვით, ავტორებს სურდათ, აღენიშნათ განსაკუთრებით მძიმე დანაშაულებრივი ქმედებები, ჩადენილი იარაღის გამოყენებით, რადგან ამან შეიძლება გამოიწვიოს სერიოზული ძალადობა, მათ შორის, მსხვერპლის გარდაცვალება.

243. „თ“ პუნქტში მითითებული მერვე დამამძიმებელი გარემოება შეეხება დანაშაულს, რომელმაც მძიმე ფიზიკური ან ფსიქოლოგიური ტრავმა მიაყენა მსხვერპლს. აქ იგულისხმება დანაშაულები, რომლებიც განსაკუთრებით მძიმე ფიზიკურ ან ფსიქოლოგიურ ტანჯვას იწვევს, კერძოდ, გრძელვადიან ზიანს აყენებს მსხვერპლის ჯანმრთელობას.

244. „ი“ პუნქტში მითითებული ბოლო დამამძიმებელი გარემოება შეეხება ისეთ შემთხვევებს, როდესაც დამნაშავე მანამდეც იყო მსჯავრდებული მსგავსი დანაშაულებისთვის. ამ დებულების კონვენციაში ჩართვით, ავტორებმა ყურადღება გაამახვილეს რეციდივიზმის განსაკუთრებულ რისკზე კონვენციით გათვალისწინებული ძალადობის, კერძოდ, ოჯახში ძალადობის შემთხვევაში.

მუხლი 47 - კონვენციის წევრი სხვა სახელმწიფოს მიერ გამოტანილი განაჩენი

245. ამ კონვენციით დადგენილ ზოგიერთ დანაშაულს შეიძლება ჰქონდეს ტრანსნაციონალური განზომილება, ან ჩადენილი იყოს იმ დამნაშავეების მიერ, რომელთა საქმეც უკვე განიხილა სხვა ქვეყანამ, ან ქვეყნებმა, და მათ მსჯავრი დაედოთ. შიდასახელმწიფოებრივ დონეზე, ბევრი სამართლებრივი სისტემა ითვალისწინებს სხვა, ხშირად უფრო მკაცრ სასჯელს, როდესაც პირს წინა ნასამართლეობა აქვს. ზოგადად, მხოლოდ ეროვნული სასამართლოს მიერ გამოტანილი განაჩენი მიიჩნევა წინა მსჯავრდებად. ტრადიციულად, უცხო ქვეყნის სასამართლოები პირის მსჯავრდებას არ ითვალისწინებენ იმის გამო, რომ სისხლის სამართლის კანონმდებლობა შიდასახელმწიფოებრივი საკითხია და ქვეყნების კანონმდებლობა შეიძლება განსხვავდებოდეს. გარდა ამისა, უცხო ქვეყნის სასამართლოთა გადაწყვეტილებების მიმართ გარკვეული უნდობლობა არსებობს.

246. ასეთი არგუმენტები დღესნაკლებად წონიანი გახდა, რადგანაც სისხლის სამართლის სტანდარტების ინტერნაციონალიზაციის გამო, სხვადასხვა ქვეყნის კანონების ჰარმონიზაცია მიმდინარეობს. გარდა

ამისა, ბოლო ათწლეულების განმავლობაში ქვეყნებმა მიიღეს ისეთი ინსტრუმენტები, როგორცაა ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენცია, რომლის განხორციელებაც დაეხმარა საერთო გარანტიების მყარი საფუძველის ჩამოყალიბებას, რაც ხელს უწყობს უფრო მეტ ნდობას ყველა მხარე სახელმწიფოს მართლმსაჯულების სისტემისადმი.

247. საერთაშორისო რეციდივიზმის პრინციპი ჩამოყალიბებულია მთელ რიგ საერთაშორისო სამართლებრივ ინსტრუმენტებში. 1961 წლის 30 მარტის ნიუ-იორკის კონვენციის 36(2)(iii) მუხლის თანახმად, უცხო ქვეყნების სასამართლოთა გადაწყვეტილებები უნდა გაითვალისწინონ რეციდივიზმის გამოსავლენად, თითოეული მხარის კონსტიტუციური დებულებების, სამართლებრივი სისტემისა და ეროვნული კანონმდებლობის მოთხოვნათა მხედველობაში მიღებით. ევროპის საბჭოს 2001 წლის 6 დეკემბრის ჩარჩო გადაწყვეტილების 1-ელი მუხლის თანახმად, რომლითაც ცვლილებები შევიდა 2000/383/JHA ჩარჩო გადაწყვეტილებაში (ევროს მიღებასთან დაკავშირებით გაყალბებისგან დაცვის გაუმჯობესება სისხლისსამართლებრივი სასჯელებითა და სხვა საჩქევით) ევროკავშირის ქვეყნებმა უნდა აღიარონ სხვა წევრი სახელმწიფოს მიერ სისხლის სამართალწარმოების ფარგლებში მიღებული საბოლოო გადაწყვეტილებები ვალუტის გაყალბებაზე, რომლებიც სხვა წევრ სახელმწიფოს გადაეცა.

248. ფაქტია, რომ საერთაშორისო დონეზე არ არსებობს რეციდივიზმის სტანდარტული კონცეფცია და ზოგიერთი ქვეყნის კანონმდებლობა საერთოდ არ მოიცავს ამ კონცეფციას. ის ფაქტი, რომ უცხო სახელმწიფოს სასამართლოს გადაწყვეტილებები ყოველთვის არ ეცნობება სასამართლოს განაჩენის გამოტანისას, დამატებით პრაქტიკულ სირთულეებს ქმნის. თუმცა, ევროპის საბჭოს 2008 წლის ჩარჩო გადაწყვეტილება 2008/675/JHA ევროპის საბჭოს წევრ სახელმწიფოებში სამართალწარმოების ფარგლებში მიღებული საბოლოო გადაწყვეტილებების გათვალისწინების შესახებ, კერძოდ, მისი მე-3 მუხლი, ზოგადი სახით ადგენს - კონკრეტული დანაშაულებით შემოფარგვლის გარეშე - ვალდებულებას, რომლის შესაბამისადაც უნდას გაითვალისწინონ სხვა წევრ სახელმწიფოში მიღებული გადაწყვეტილება, რომელიც მეორე წევრ სახელმწიფოს წარედგინა.

249. შესაბამისად, 47-ე მუხლი უზრუნველყოფს შესაძლებლობას, რომ განაჩენის განსაზღვრისას მხარეებმა გაითვალისწინონ ამ კონვენციით განსაზღვრულ დანაშაულებზე სხვა წევრი სახელმწიფოს მიერ გამოტანილი საბოლოო განაჩენი. ამ დებულების მოთხოვნათა შესასრულებლად, მხარეებმა შეიძლება მიუთითონ თავიანთ შიდასახელმწიფოებრივ კანონმდებლობაში, რომ უცხო ქვეყნის სასამართლოების მიერ გამოტანილი წინა მსჯავრდება განაპირობებს უფრო მკაცრი სასჯელის დაკისრებას, როდესაც მის თაობაზე ცნობილია შესაბამისი კომპეტენტური ორგანოებისათვის. მათ შეუძლიათ ასევე უზრუნველყონ, რომ სასამართლოებმა თავიანთი ზოგადი უფლებამოსილების ფარგლებში, რომლის შესაბამისადაც სასჯელის დაკისრებისას სასამართლომ უნდა შეაფასოს პირის ინდივიდუალური გარემოებები, გაითვალისწინონ წინა მსჯავრდებები. ეს შესაძლებლობა უნდა მოიცავდეს იმ პრინციპსაც, რომ დამნაშავისადმი მოპყრობა არ იყოს უფრო ნაკლებად ხელსაყრელი, ვიდრე იქნებოდა მისი წინა მსჯავრდების ეროვნული სასამართლოს მიერ გამოტანის შემთხვევაში.

250. ეს დებულება არ აკისრებს რაიმე პოზიტიურ ვალდებულებას სასამართლოსა და პროკურატურის სამსახურებს შესაბამისი ზომების გატარების მხრივ, იმის გადასამოწმებლად, გამოტანილია თუ არა დამნაშავის მიმართ საბოლოო გადაწყვეტილება მეორე მხარე სახელმწიფოს სასამართლოს მიერ. მიუხედავად ამისა, უნდა აღინიშნოს, რომ სისხლის სამართლის საქმეებში ურთიერთდახმარების ევროპული კონვენციის მე-13 მუხლის (ETS No. 30) თანახმად, მხარე სახელმწიფოს სასამართლო ორგანოებს შეუძლიათ მეორე მხარისგან ამონარიდების მოთხოვნა სასამართლო დოკუმენტაციიდან, რომელიც უკავშირდება სისხლის სამართლის საქმეს.

მუხლი 48 - დავების გადაწყვეტის სავალდებულო ალტერნატიული პროცესის, ან განაჩენის გამოტანის აკრძალვა

251. ევროპის საბჭოს ბევრი წევრი ქვეყნის შიდა კანონმდებლობა ითვალისწინებს დავების გადაწყვეტის ალტერნატიულ პროცესებს და სასჯელებს სისხლის სამართლისა და სამოქალაქო სამართალდარღვევისას. კერძოდ, საოჯახო სამართალში მიჩნეულია, რომ დავების სასამართლო წესით გადაწყვეტის ნაცვლად უმჯობესია დავების ალტერნატიული გადაწყვეტის მეთოდების გამოყენება, და რომ ასეთი გზით შესაძლებელია უფრო გრძელვადიანი შედეგის მიღწევა დავის მოგვარებისას. ზოგიერთ სამართლებრივ სისტემაში გამოიყენება დავების გადაწყვეტის ალტერნატიული პროცესი ან სასჯელი, მაგალითად, მედიაცია ან მორიგება.

252. კონვენციის ავტორები არ დავობენ, რომ ასეთი ალტერნატიული მეთოდების გამოყენება მიზანშეწონილია ბევრი სისხლისსამართლებრივი და სამოქალაქოსამართლებრივი დარღვევის შემთხვევაში, მაგრამ მათ სურდათ ხაზი გაესვათ იმ უარყოფითი ეფექტისთვის, რომელიც შეიძლება ახლდეს ასეთ მექანიზმებს ამ კონვენციის ფარგლებში გათვალისწინებული ძალადობის შემთხვევებში, განსაკუთრებით, თუ ალტერნატიული დავების მოგვარების მეთოდები სავალდებულოა და ეს მეთოდი შეჯობრებით სასამართლო პროცესს ანაცვლებს. ამგვარი ძალადობის მსხვერპლნი ვერ შეძლებენ ალტერნატიულ დავის მოგვარების პროცესში ჩართვას დამნაშავეთა თანასწორ დონეზე. მსგავსი დანაშაულებისთვის დამახასიათებელია, ის რომ მსხვერპლს უჩნდება სირცხვილის, უმწეობისა და დაუცველობის შეგრძნება, მაშინ, როდესაც დამნაშავეს ძალაუფლებისა და დომინანტობის განცდა აქვს. ქალთა მიმართ და ოჯახში ძალადობის თავიდან ასაცილებლად, ასევე, დაზარალებულის ინტერესების სათანადოდ დასაცავად, წევრი სახელმწიფოები ვალდებული არიან, მისთვის ხელმისაწვდომი გახადონ შეჯობრებითი პროცესი, რომელსაც ნეიტრალური მოსამართლე ხელმძღვანელობს და რომელიც მოქმედი ეროვნული კანონმდებლობის შესაბამისად განხილავს საქმეს. შესაბამისად, 1-ლი პუნქტი მხარეებისგან მოითხოვს, რომ შიდასახელმწიფოებრივი სისხლის და სამოქალაქო სამართლით აკრძალონ მოთხოვნა ასეთი ძალადობის მსხვერპლთა მონაწილეობაზე დავების გადაწყვეტის სავალდებულო ალტერნატიული პროცესებში.

253. ამ მუხლის მე-2 პუნქტის მიზანია კიდევ ერთი გაუთვალისწინებელი შედეგის თავიდან აცილება, კერძოდ, მსხვერპლისთვის ზიანის მიყენება სამართლებრივი ღონისძიებების შედეგად. კონვენციის მიერ დადგენილ დანაშაულებს, უმეტეს შემთხვევაში, დაზარალებულის ოჯახის წევრები სჩადიან. ხშირად ასეთი დამნაშავე ოჯახის ერთადერთი მარჩენალია და, შესაბამისად, ის არის ოჯახისთვის თუნდაც მცირე შემოსავლის წყარო. როდესაც დამნაშავეს ჯარიმის გადახდა დაეკისრება, ამას ზეგავლენა აქვს ოჯახის შემოსავალზე, ან მის შესაძლებლობაზე, გადაიხადოს ალიმენტი, რამაც შეიძლება დაზარალებულს მძიმე ფინანსური მდგომარეობა შეუქმნას. ამგვარად, ასეთი ღონისძიება შეიძლება გახდეს მსხვერპლის ირიბი დასჯის მიზეზი. აქედან გამომდინარე, ეს დებულება მხარე სახელმწიფოებისგან მოითხოვს, რომ დამნაშავესთვის ჯარიმის გადახდის დაკისრებამ არ იქონიოს პირდაპირი უარყოფითი ზეგავლენა დაზარალებულის ფინანსურ მდგომარეობაზე. მნიშვნელოვანია აღინიშნოს, რომ ეს დებულება არ ზღუდავს სასამართლო სისტემის დამოუკიდებლობასა და ინდივიდუალურ მიდგომას სანქციების დაკისრებასთან მიმართებით.

VI თავი - გამოძიება, სისხლისსამართლებრივი დევნა, საპროცესო სამართალი და დამცავი ზომები

254. ეს თავი შეიცავს სხვადასხვა დებულებას, რომლებიც მოიცავს საკითხების ფართო სპექტრს, დაკავშირებულს კონვენციით გათვალისწინებული ძალადობის ყველა ფორმის გამოძიებასთან, სასამართლო წესით დევნასთან, პროცედურულ სამართალსა და დაცვასთან. მისი მიზანია კონვენციის წინა თავებში განსაზღვრული უფლებებისა და მოვალეობების განმტკიცება.

მუხლი 49 - ზოგადი ვალდებულებები

255. კონვენციის ავტორებს სურდათ, აღეკვეთათ დაბალი პრიორიტეტის მინიჭება ქალთა მიმართ და ოჯახში ძალადობის ფაქტების გამოძიებისა და სასამართალწარმოებისთვის, რადგან ეს ქმნის დამნაშავეთა დაუსჯელობის განცდას და ამგვარი ძალადობისადმი შემწყნარებლურ დამოკიდებულებას. ამ მიზნის მისაღწევად, 1-ლი პუნქტი ადგენს მხარე სახელმწიფოთა ვალდებულებას, რომ ამ კონვენციით განსაზღვრული ძალადობის ყველა ფორმასთან დაკავშირებული გამოძიებები და სამართალწარმოება განხორციელდეს გაუმართლებელი დაყოვნების გარეშე. ეს ხელს შეუწყობს სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანი მტკიცებულებების შეგროვებას, გაზრდის დამნაშავეთა მსჯავრდების შემთხვევების რაოდენობას და ბოლოს მოუღებს დაუსჯელობის განცდას. მნიშვნელოვანია აღინიშნოს, რომ საჭიროა დროული გამოძიებისა და სამართალწარმოების ჩატარება, თუმცა არანაკლებ მნიშვნელოვანია მსხვერპლთა უფლებების დაცვა გამოძიებისა და სამართალწარმოების ეტაპზე. შესაბამისად, 1-ლი პუნქტი მხარე სახელმწიფოებისგან მოითხოვს, რომ შეძლებისდაგვარად აიცილონ თავიდან დაზარალებულთა მიერ განცდილი ზიანის დამძიმება გამოძიებებისა და სამართალწარმოების პროცესში, და დახმარება გაუწიონ სისხლის სამართალწარმოების განმავლობაში.

256.მე-2 პუნქტი კიდევ უფრო ამყარებს ამ ვალდებულებას და მხარე სახელმწიფოებისგან მოითხოვს ამ კონვენციით განსაზღვრული დანაშაულების ეფექტიანად გამოძიებასა და სასამართლო წესით დასჯას. აქ იგულისხმება შესაბამისი ფაქტების დადგენა, ყველა არსებული მოწმის გამოკითხვა, სასამართლო ექსპერტიზის ჩატარება მულტიდისციპლინური მიდგომების გამოყენებით და სისხლის სამართლის დანაშაულთა თანამედროვე საგამოძიებო მეთოდების გამოყენებით წარმართვა საქმის სრულყოფილი ანალიზის მიზნით. კონვენციის ავტორებმა მიზანშეწონილად მიიჩნიეს ყურადღების გამახვილება იმაზე, რომ ყველა გამოძიება და პროცედურა განხორციელდეს ადამიანის უფლებათა ფუნდამენტური პრინციპების თანახმად და ძალადობის გენდერული ასპექტების გათვალისწინებით. ეს ნიშნავს, რომ ამ დებულების განხორციელების მიზნით გატარებული ნებისმიერი ღონისძიება არ უნდა აყენებდეს ზიანს დაცვის უფლებებს; ასევე, არ უნდა ეწინააღმდეგებოდეს სამართლიანი და მიუკერძოებელი სასამართლოს მოთხოვნებს, როგორც ამას ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის მე-6 მუხლი მოითხოვს.

მუხლი 50 - დაუყოვნებელი რეაგირება, პრევენცია და დაცვა

257.1-ლი პუნქტი მოითხოვს, რომ პასუხისმგებელმა სამართალდამცველმა უწყებებმა დროული და სათანადო რეაგირება მოახდინონ კონვენციით განსაზღვრული ძალადობის ყველა ფორმაზე, ასევე, დაუყოვნებელი და ადეკვატური დაცვა შესთავაზონ ამ დანაშაულთა მსხვერპლთ, მე-2 პუნქტი კი მოითხოვს პასუხისმგებელი სამართალდამცველი სტრუქტურების დროულ და ეფექტიან ჩართვას ამ კონვენციით განსაზღვრული ძალადობის ყველა ფორმის პრევენციასა და მსხვერპლთა დაცვაში, მათ შორის, პრევენციული ოპერატიული ზომების განხორციელებასა და მტკიცებულებათა შეგროვებაში.

258.ამ ვალდებულებებთან შესაბამისობა შეიძლება მოიცავდეს შემდეგ ასპექტებს:

-პასუხისმგებელი სამართალდამცველი ორგანოების უფლება, შევიდნენ იმ ადგილზე, სადაც იმყოფებოდა რისკქვეშ მყოფი პირი;

-პასუხისმგებელი სამართალდამცავი ორგანოების სათანადო მოპყრობა დაზარალებულთა მიმართ და დახმარების გაწევა მათთვის;

-დაზარალებულების დაუყოვნებელი მოსმენა იმ დაწესებულებების სათანადოდ მომზადებული პერსონალის - საჭიროების შემთხვევაში, ქალი თანამშრომლის - მიერ, რომლებიც შექმნილია ნდობაზე დაფუძნებული ურთიერთობების ჩამოსაყალიბებლად დაზარალებულსა და სამართალდამცველ სტრუქტურათა პერსონალს შორის.

-ქალი სამართალდამცველების ადეკვატური რაოდენობა, მათ შორის, მაღალი დონის პასუხისმგებლობასთან დაკავშირებულ თანამდებობებზე.

259.საჭიროა ეფექტიანი ზომების მიღება ძალადობის ყველაზე მძიმე ფორმების აღსაკვეთად, როგორცაა მკვლელობა ან მისი მცდელობა. ყოველი ასეთი შემთხვევა გულდასმით უნდა განაღვივდეს, რათა გამოვლინდეს, რატომ არ იმუშავა დაცვაზე მიმართულმა ზომებმა, ასევე, გაუმჯობესდეს პრევენციული ღონისძიებები და დაინერგოს ახალი ქმედითი ზომები.

მუხლი 51 - რისკის შეფასება და მართვა.

260.ამ კონვენციით გათვალისწინებული ძალადობის ყველა ფორმის შემთხვევაში ჩარევისას უპირველესი საზრუნავი უნდა იყოს დაზარალებულის უსაფრთხოება. აქედან გამომდინარე, ამ მუხლით განსაზღვრული ვალდებულების შესაბამისად, სახელისუფლებო ორგანოებმა - რომლებიც არ შემოიფარგლება მხოლოდ პოლიციით - ეფექტიანად უნდა შეაფასონ და განსაზღვრონ, რა რისკები ექმნება თითოეულ მსხვერპლს და შეიმუშაონ მათი მართვის ინდივიდუალური გეგმა სტანდარტიზებული პროცედურების შესაბამისად, ასევე, ერთმანეთთან თანამშრომლობისა და კოორდინაციის გზით. ბევრი დამნაშავე თავის მსხვერპლს სერიოზული ძალადობით, მათ შორის, სიკვდილით ემუქრება და წარსულშიც აქვს ჩადენილი მის მიმართ ძალადობის მძიმე ფორმები. ამიტომ მნიშვნელოვანია, რომ ნებისმიერი რისკის შეფასებისა და მართვის ფარგლებში გაითვალისწინონ განმეორებითი ძალადობის ალბათობა, განსაკუთრებით, სიკვდილის საფრთხე, და ადეკვატურად შეფასდეს სიტუაციის სერიოზულობა.

261.ამ დებულების მიზანია, მაღალი რისკის ქვეშ მყოფი დაზარალებულების დასაცავად ჩამოყალიბდეს

ეფექტიანი უწყებათაშორისი ქსელი. შესაბამისად, რისკის უნდა შეფასდეს გამოვლენილი რისკის მართვის მიზნით. საამისოდ უნდა შემუშავდეს დაზარალებულის უსაფრთხოების გეგმა, კოორდინირებული უსაფრთხოებისა და, საჭიროების შემთხვევაში, დახმარების უზრუნველსაყოფად.

262. თუმცა მნიშვნელოვანია, რომ ძალადობის რისკის შეფასებასა და მართვასთან დაკავშირებული ნებისმიერი ღონისძიება ითვალისწინებდეს ბრალდებულის უფლებათა პატივისცემას; ამავდროულად, ასეთი ღონისძიებები არ უნდა ამძიმებდეს დაზარალებულის მდგომარეობას და გამოძიებამ ან სამართალწარმოების პროცესმა არ უნდა გამოიწვიოს დაზარალებულის მეორადი ვიქტიმიზაცია.

263. მე-2 პუნქტი ადგენს ვალდებულებას, რომლის შესაბამისადაც, 1-ელ პუნქტში მოხსენიებული შეფასების ფარგლებში, კერძოვანი ყურადღება უნდა დაეთმოს სარწმუნო ინფორმაციას, რომ დამნაშავე პირები ფლობენ ან შეიძლება ხელი მიუწვდებოდეთ ცეცხლსასროლ იარაღზე. დამნაშავეთა მიერ ცეცხლსასროლი იარაღის ფლობა არა მხოლოდ ძალის დემონსტრირებისა და მსხვერპლზე კონტროლის საშუალებაა, არამედ ეს ზრდის მკვლელობის რისკსაც. ეს განსაკუთრებით აქტუალური საკითხია კონფლიქტის შემდგომ სიტუაციებში, ან იმ ქვეყნებში, სადაც ცეცხლსასროლი იარაღის ფლობის კარგად დამკვიდრებული ტრადიცია არსებობს, რის შედეგადაც იარაღი დამნაშავეებისთვის ადვილად ხელმისაწვდომია. თუმცა, ქალთა მიმართ და ოჯახში ძალადობის ძალიან მძიმე შემთხვევები ცეცხლსასროლი იარაღის გამოყენებით სხვა ქვეყანაშიც ხშირია. ამ მიზეზით, კონვენციის ავტორებმა საჭიროდ მიიჩნიეს, მხარეებს დააკისრონ ვალდებულება, რომ დაზარალებულის წინაშე არსებული რისკების შეფასების შედეგები სისტემატურად გაითვალისწინონ გამოძიების ყველა ეტაპზე და დამცავი ზომების გამოყენებისას; დაზარალებულთა უსაფრთხოების გარანტირების მიზნით კი განსაკუთრებულად გაითვალისწინონ იმის ალბათობა, ფლობს თუ არა დამნაშავე - კანონიერად ან უკანონოდ - ცეცხლსასროლი იარაღს, ან ხომ არ აქვს წვდომა მასზე. მაგალითად, საგანგებო ამკრძალავი, შემაკავებელი ან დამცავი ორდერების მიღებისა და კონვენციით გათვალისწინებული ძალადობის ნებისმიერი ფორმის ჩამდენი პირისთვის სასჯელის დაკისრებისას, მხარეებმა, თავიანთი შიდასამართლებრივი სისტემების ფარგლებში, შეიძლება მიიღონ ისეთი ზომები, როგორცაა ცეცხლსასროლი იარაღისა და საბრძოლო მასალის დაუყოვნებლივი კონფისკაცია. გარდა ამისა, საჭიროა ყველა იარაღის გათვალისწინება, რომელიც შეიძლება გამოყენებული იქნეს ძალადობის სერიოზულ შემთხვევებში - განსაკუთრებით, საბრძოლო ტიპის დანების. ამიტომ მხარეებს მოუწოდებენ, მაქსიმალურად მიატოვონ ყურადღება ასეთი იარაღის მფლობელობას ან ხელმისაწვდომობას.

მუხლი 52 - შემაკავებელი ორდერი

264. უშუალო საფრთხის არსებობის პირობებში, ოჯახში ძალადობის მსხვერპლის უსაფრთხოებისათვის ყველაზე ეფექტიანი გზა გახლავთ დაზარალებულისა და დამნაშავეს ფიზიკური დისტანცირება. ხშირად ეს მოითხოვს ერთ-ერთის წასვლას ერთობლივი საცხოვრებელიდან, ან მოძალადის მიერ დაზარალებულის საცხოვრებლის გარკვეული პერიოდით დატოვებას. დაზარალებულს ხშირად თან ახლავს ბავშვები; მათ ძალიან ცოტა პირადი ნივთების წაღება შეუძლიათ და, თანაც, განუსაზღვრელი ვადით უწყვეტ საცხოვრებლის დატოვება, ამიტომ კონვენციის ავტორებმა, ნაცვლად მათი დაჩქარებული წესით გადაყვანისა თავშესაფარში ან სხვა ადგილას, მიიჩნიეს, რომ უმჯობესია დამნაშავე გაიყვანონ საცხოვრებელიდან და დაზარალებულს შინ დარჩენის შესაძლებლობა მისცენ. ამრიგად, ამ დებულების შესაბამისად, სახელისუფლებო ორგანოებს უნდა მიენიჭოთ უფლებამოსილება, რომ უშუალო საფრთხის არსებობისას, ოჯახური ძალადობის ჩამდენ პირს უბრძანონ მსხვერპლის საცხოვრებლის დატოვება ხანგრძლივი პერიოდით, ასევე, აუკრძალონ მასთან კონტაქტი ან მის საცხოვრებელში შესვლა. უშუალო საფრთხე უნდა შეფასდეს შესაბამისი ორგანოების მიერ. კონვენციის ავტორებმა მიზანშეწონილად მიიჩნიეს, მხარეებს თვითონ განესაზღვრათ ასეთი ორდერის ვადა, თუმცა მიუთითეს, რომ ეს პერიოდი საკმარისი უნდა იყოს დაზარალებულის ეფექტიანი დაცვის უზრუნველსაყოფად. ევროპის საბჭოს წევრ ქვეყნებში ასეთი ორდერების ხანგრძლივობა, საშუალოდ, 10 დღიდან 4 კვირამდე მერყეობს, მათი გაგრძელების შესაძლებლობის გარეშე. ავტორებმა გადაწყვიტეს, ასევე მხარე სახელმწიფოების დისკრეციულ უფლებამოსილებაში დაეტოვებინათ კომპეტენტური ორგანოს გამოვლენა და მისთვის ასეთი ორდერების გაცემის უფლებამოსილების მინიჭება, აგრეთვე, სათანადო პროცედურების განსაზღვრა ეროვნული საკანონმდებლო და საკონსტიტუციო სისტემების შესაბამისად.

265. ტერმინი “უშუალო საფრთხე” გულისხმობს ოჯახში ძალადობის ნებისმიერ სიტუაციას, რომლის დროსაც პირისთვის ზიანის მიყენება გარდაუვალია, ან მას ასეთი ზიანი უკვე მიაღება, და სავარაუდოა, მომავალშიც განმეორდეს.

266.და ბოლოს, ეს დებულება მხარეებისგან მოითხოვს, რომ შესაბამისი ზომების განხორციელებისას პრიორიტეტულობა მიენიჭოს მსხვერპლის, ან ძალადობის რისკქვეშ მყოფი პირების უსაფრთხოებას. ეს ამ ზომის დამცავ ბუნებაზე მიუთითებს.

მუხლი 53 – შემაკავებელი ან დამცავი ორდერები

267.მოცემული დებულება ადგენს ვალდებულებას, რომლის შესაბამისადაც კონვენციით განსაზღვრული ძალადობის ყველა ფორმის მსხვერპლისთვის უნდა უზრუნველყონ შესაბამისი შემაკავებელი ან დამცავი ორდერის ხელმისაწვდომობა. გარდა ამისა, მუხლი ადგენს მთელ რიგ კრიტერიუმებს, რომლებიც ამ ორდერებმა უნდა დააკმაყოფილონ, რათა ეფექტიანად დაიცვან მსხვერპლი შემდგომი ძალადობრივი ქმედებებისგან.

268.მიუხედავად იმისა, რომ ეს დებულება ითვალისწინებს შემაკავებელ “ან” დამცავ ორდერებს, კონვენციის ავტორებმა გაითვალისწინეს, რომ ზოგიერთი მხარის ეროვნული კანონმდებლობა შეიძლება მიმართავდეს შემაკავებელი და დამცავი ორდერების ერთობლივ გამოყენებას. შემაკავებელი და დამცავი ორდერები შეიძლება ჩაითვალოს მოკლევადიანი საგანგებო შემაკავებელი ორდერის დამატებად. ასეთი ორდერის მიზანია, უზრუნველყოს სწრაფი სამართლებრივი დაცვის საშუალება, რათა დაიცვას პირები წინამდებარე კონვენციით გათვალისწინებული ძალადობის ნებისმიერ ფორმისგან დამნაშავეს მიმართ ამკრძალავი, შემაკავებელი ან შემზღუდველი ორდერის გაცემის გზით. ამგვარი ორდერებით გათვალისწინებული ღონისძიებების ფართო სპექტრი გულისხმობს, რომ ისინი შეიძლება სხვადასხვა დასახელებით არსებობდეს. მაგალითად: შემაკავებელი ორდერი, ამკრძალავი ორდერი, გამოსახლების ორდერი, დამცავი ორდერი, ან სასამართლო ამკრძალვა. მიუხედავად ამ განსხვავებებისა, ეს ორდერები ერთსა და იმავე მიზანს ემსახურება: ძალადობის პრევენციას და მსხვერპლის დაცვას. ამ კონვენციის მიზნებში, ავტორებმა გადაწყვიტეს, ტერმინი „შემაკავებელი ან დამცავი ორდერები“, გამოიყენონ, როგორც „ქოლგა“ კატეგორია.

269.კონვენციის ავტორებმა მიზანშეწონილად მიიჩნიეს, მხარეთა დისკრეციული უფლებამოსილების ფარგლებში დაეტოვებინათ შესაბამისი სამართლებრივი რეჟიმის არჩევა, რომლის მიხედვითაც უნდა გაიცეს ასეთი ორდერები. შემაკავებელი და დამცავი ორდერები სამოქალაქო სამართლით განისაზღვრება, სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსით, ადმინისტრაციული სამართალით, თუ სამივე მათგანით, დამოკიდებულია ეროვნულ სამართლებრივ სისტემაზე და, უპირველეს ყოვლისა, დაზარალებულთა ეფექტიანი დაცვის აუცილებლობაზე.

270.მე-2 პუნქტი შეიცავს მთელ რიგ დეტალებს შემაკავებელი და დამცავი ორდერების შესახებ. მისი პირველი აბზაცი მოითხოვს, რომ ეს ორდერები ხელმისაწვდომი იყოს მსხვერპლის დაუყოვნებელი დაცვის მიზნით და არ აკისრებდეს მას შეუსაბამო ფინანსურ და ადმინისტრაციულ ტვირთს; ეს ნიშნავს, რომ ნებისმიერი ორდერი ძალაში შედის დაუყოვნებლივ მისი გაცემიდან, რაც ხელმისაწვდომი იქნება ხანგრძლივი სასამართლო პროცედურების გარეშე. განმცხადებელზე, ანუ, სავარაუდოდ, მსხვერპლზე, სასამართლოს მიერ დაკისრებული ნებისმიერი გადასახადები არ უნდა იყოს მისთვის არათანაზომიერი ფინანსური ტვირთი, რის გამოც მსხვერპლი არ მიმართავს სასამართლოს. ამავდროულად, ნებისმიერი პროცედურა, დაკავშირებული შემაკავებელი ან დამცავი ორდერის გაცემასთან, არ უნდა უქმნიდეს დაზარალებულის დაუძლეველ სირთულეებს.

271.მეორე აბზაცის შესაბამისად, ორდერი უნდა გაიცეს კონკრეტული პერიოდით, ან მის გადასინჯვამდე, ან შესრულებამდე. ეს გამომდინარეობს სამართლებრივი განჭვრეტადობის პრინციპიდან, რომელიც მოითხოვს, რომ სამართლებრივი ღონისძიებების ხანგრძლივობა ნათლად იყოს განსაზღვრული. გარდა ამისა, ორდერი ძალადაკარგული ჩაითვლება, თუ მოსამართლე ან სხვა კომპეტენტური თანამდებობის პირი მას გადასინჯავს ან გააუქმებს.

272.მესამე აბზაცი მხარეებისგან მოითხოვს, რომ საჭიროების შემთხვევაში, ორდერი გაიცეს ex parte საფუძველზე და დაუყოვნებლივ შევიდეს ძალაში. ეს ნიშნავს, რომ მოსამართლეს ან სხვა კომპეტენტურ თანამდებობის პირს ექნება უფლებამოსილება, დროებითი შემაკავებელი ან დამცავი ორდერი გასცეს მხოლოდ ერთი მხარის მოთხოვნის საფუძველზე. აღსანიშნავია, რომ ამ კონვენციის 49-ე მუხლის მე-2 ნაწილით გათვალისწინებული ზოგადი ვალდებულებების შესაბამისად, ასეთი ორდერების გაცემა არ უნდა აყენებდეს ზიანს დაცვის უფლებებს, ასევე, არ უნდა არღვევდეს სამართლიანი და მიუკერძოებელი სასამართლო განხილვის პრინციპს, როგორც ამას მოითხოვს ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის მე-6 მუხლის მე-2 პუნქტი. ეს ნიშნავს, რომ პირს, რომლის მიმართაც ასეთი

ორდერი გაიცა, უნდა ჰქონდეს კომპეტენტური ორგანოებისთვის მიმართვის უფლება, დადგენილი შიდა პროცედურების შესაბამისად.

273. მეოთხე პუნქტი უზრუნველყოფს დაზარალებულთა შესაძლებლობას, შემაკავებელი და დამცავი ორდერი მიიღონ დამოუკიდებლად იმისა, მიმართავენ თუ არა რაიმე სხვა სახის სამართალწარმოებას. მაგალითად, ასეთი ორდერების ხელმისაწვდომობის შემთხვევებში, კვლევამ აჩვენა, რომ ბევრი დაზარალებული, რომლებსაც სურთ შემაკავებელი და დამცავი ორდერების გამოყენება, არ არის მზად, რომ მოითხოვოს დამნაშავე პირის სისხლის სამართლის პასუხისგებაში მიცემა (რაც უკავშირდება სისხლის სამართლის საქმეზე გამოძიებისა და სისხლის სამართლის საქმის წარმოების წამოწყებას). ამგვარად, შემაკავებელი და დამცავი ორდერის გაცემა არ უნდა იყოს დამოკიდებული დამნაშავის მიმართ სისხლის სამართლის საქმის წარმოების დაწყებაზე, განქორწინების პროცედურის წამოწყებაზე და სხვა. ამავე დროს, ის ფაქტი, რომ იმავე დამნაშავის წინააღმდეგ მიმდინარეობს სისხლის სამართლის ან სამოქალაქო სამართლის საქმის წარმოება, არ უნდა ზღუდავდეს შემაკავებელი და დამცავი ორდერის გაცემის შესაძლებლობას. თუმცა, ეს არ ზღუდავს მხარეთა უფლებას, რომ შემაკავებელი და დამცავი ორდერის გაცემაზე შუამდგომლობის წარდგენის შემდეგ, ეროვნული კანონმდებლობით წამოიწყონ სისხლის სამართლის წარმოება.

274. მეხუთე აბზაცი მხარეებისგან მოითხოვს, რომ მიიღონ ზომები შემაკავებელი ან დამცავი ორდერის ხელმისაწვდომობისათვის იმავე დამნაშავის წინააღმდეგ მიმდინარე სხვა სამართალწარმოების ფარგლებში. ამ დებულების მიზანია, დამნაშავის მიმართ ორდერის გაცემის ფაქტი ეცნობოს სხვა მოსამართლეს, რომელიც ხელმძღვანელობს სამართალწარმოებას იმავე პირის მიმართ.

275. მე-3 პუნქტის მიზანია, გაცემული შემაკავებელი ან დამცავი ორდერების დარღვევისათვის განისაზღვროს ეფექტიანი, თანაბომიერი და ქმედითი სანქციები. ეს სანქციები შეიძლება იყოს სისხლისსამართლებრივი ან სხვა სახის, და ითვალისწინებდეს თავისუფლების აღკვეთას, ჯარიმებს ან ნებისმიერ სხვა სანქციას, რომელიც იქნება ქმედითი, პროპორციული და შემაკავებელი.

276. და ბოლოს, რადგან ოჯახში ძალადობის შემთხვევებში ხშირად რთულია სიმაართლის დადგენა, მხარეებმა შეიძლება განიხილონ მოწინააღმდეგის/ დამნაშავის შესაძლებლობის შეზღუდვა, ხელი შეუშალოს დაზარალებულის მიერ სამართლებრივი დახმარების საშუალებებისთვის მიმართვას, და ამ მიზნით, უზრუნველყონ დაცვის საჭირო ზომები, რათა ოჯახში ძალადობის შემთხვევებში შემაკავებელი და დამცავი ორდერები, რომლებიც გათვალისწინებულია 1-ლი პუნქტით, არ გაიცეს როგორც დაზარალებულის, ასევე დამნაშავის წინააღმდეგ. ასევე, მხარეებმა უნდა განიხილონ ეროვნული კანონმდებლობიდან ისეთი ცნებების ამოღების შესაძლებლობა, როგორცაა პროვოკაციული ქცევა, როდესაც საქმე ეხება შემაკავებელი ან დამცავი ორდერების გამოყენების შესაძლებლობას. ასეთი კონცეფციები ხელს უწყობს დებულებების არამართებულ განმარტებას, რაც დაზარალებულის დისკრედიტაციას ახდენს. შესაბამისად, ისინი ამოსაღებია ოჯახში ძალადობის მარეგულირებელი კანონმდებლობიდან. და ბოლოს, მხარეებმა შეიძლება განიხილონ ისეთი ზომების მიღება, რომ 1-ლი პუნქტით გათვალისწინებული შემაკავებელი და დამცავი ორდერების ხელმისაწვდომობა არ შემოიფარგლებოდეს ამ ორდერების გაცემით მხოლოდ მსხვერპლისთვის. ასეთი ზომები განსაკუთრებულად მნიშვნელოვანია ოფიციალურად ქმედუნაროდ ცნობილ და სოციალურად დაუცველ მსხვერპლთათვის, რომლებიც თავს იკავებენ მსგავსი ორდერებისგან შიშის, ემოციური ტანჯვის, დამნაშავის მიმართ გარკვეული გრძნობების, ან მასზე დამოკიდებულების გამო.

მუხლი 54 - გამოძიება და მტკიცებულებები

277. სასამართლო განხილვისას, დაზარალებულის მიერ მის სექსუალურ ქცევასა და ცხოვრების წესთან დაკავშირებით წარმოდგენილი მტკიცებულებები ზოგჯერ ბოროტად გამოიყენება მისი ჩვენებების დისკრედიტაციისათვის. დაცვის მხარე დაზარალებულის წინა სექსუალურ ქცევას ზოგჯერ მტკიცებულებად იყენებს, რათა ეჭვქვეშ დააყენოს მისი რესპექტაბელურობა, მტკიცებულებების სანდოობა და ის, რომ მსხვერპლს თანხმობა არ მიუცია. განსაკუთრებით ეს ეხება სექსუალური ძალადობის შემთხვევებს, მათ შორის, გაუპატიურებას. ამგვარი მტკიცებულების წარდგენამ შეიძლება გაამყაროს საზიანო სტერეოტიპები, რომ მსხვერპლი თვითონ არ არის პატიოსანი, მორალური, და არ იმსახურებს სამოქალაქო და სისხლის სამართლის კანონით გათვალისწინებულ დაცვას. ამან შეიძლება გამოიწვიოს დე ფაქტო უთანასწორობა, ვინაიდან დაზარალებულები, რომლებიც უმეტესწილად ქალები არიან, უფრო ადვილად იღებენ კანონით გათვალისწინებულ დაცვას, თუკი პატიოსან ქალებად ითვლებიან.

278. კონვენციის ავტორებმა მიზანშეწონილად მიიჩნიეს იმის ხაზგასმა, რომ დაზარალებულის წარსული სექსუალური ქცევა არ უნდა განიხილებოდეს ქალთა მიმართ და ოჯახში ძალადობის აქტების გამართლებად, რის შედეგადაც დამნაშავე შეიძლება გათავისუფლდეს პასუხისმგებლობისგან, ან უფრო მსუბუქი სასჯელი დაეკისროს. თუმცა, ავტორები აცნობიერებენ, რომ კონვენციის ზოგიერთ მხარე სახელმწიფოში მტკიცებულებათა დასაშვებობა და გათვალისწინება მოსამართლის დისკრეციული უფლებამოსილებაა, მაშინ, როდესაც სხვა სახელმწიფოებში ეს საკითხი წინასწარ განისაზღვრება სისხლის სამართლის საპროცესო კანონმდებლობით. 54-ე მუხლი ითვალისწინებს მხარეთა ვალდებულებას აუცილებელი საკანონმდებლო ან სხვა ზომების მიღების მხრივ, რათა ნებისმიერი სამოქალაქო თუ სისხლის სამართლის საქმისწარმოებისას ჩვენება, რომელიც შეეხება მსხვერპლის სექსუალური ცხოვრების ისტორიას და ქცევას, დაიშვას მხოლოდ იმ შემთხვევებში, თუ რელევანტური და აუცილებელია. ეს ნიშნავს, რომ მოცემული დებულება ზღუდავს ამგვარი მტკიცებულების დასაშვებობას როგორც სამოქალაქო, ისე სისხლის სამართალწარმოებაში და ასეთი მტკიცებულებების გამოყენება შესაძლებელია მხოლოდ იმ შემთხვევებში, როდესაც სასამართლოზე განსახილველ კონკრეტულ საკითხს უკავშირდება და მნიშვნელოვანი მტკიცებითი ძალა აქვს. აქედან გამომდინარე, ეს დებულება არ გამოირიცხავს მათ დასაშვებობას. თუკი მოსამართლეები დასაშვებად მიიჩნევენ მტკიცებულებებს წინა სექსუალური ისტორიის შესახებ, მათი წარდგენა უნდა მოხდეს იმგვარად, რომ არ გამოიწვიოს მსხვერპლის მეორადი ვიქტიმიზაცია. მსხვერპლისთვის სამართლებრივი დაცვის საშუალებები ხელმისაწვდომი უნდა იყოს ისე, რომ არ განიცადოს დამატებითი ტრავმა თავისი სექსუალური ცხოვრების წესისა და ქცევის გამო.

მუხლი 55 - ex parte და ex officio სამართალწარმოება

279. ამ მუხლით გათვალისწინებული სამართალდარღვევის განსაკუთრებულად ტრავმული ბუნების გათვალისწინებით, კონვენციის ავტორებს სურდათ, შეემსუბუქებინათ მსხვერპლისთვის დანაშაულის ხანგრძლივი გამოძიებისა და სამართალწარმოების ტვირთი და, იმავედროულად, პასუხისგებაში მიეცათ დანაშავე. ამ დებულების მიზანია, სისხლის სამართლის გამოძიებისა და სამართალწარმოების წამოწყების ვალდებულება მხოლოდ დაზარალებულის პასუხისმგებლობას არ წარმოადგენდეს.

280.1-ელი პუნქტი მხარეებს ავალდებულებს, რომ დანაშაულების გარკვეული კატეგორიების გამოძიება ან სასამართლო წესით დევნა არ იყოს „მთლიანად დამოკიდებული“ მსხვერპლის მხრიდან საჩივარის წარდგენასა ან შეტყობინებაზე და სამართალწარმოება გავრძელდეს მაშინაც, თუ მსხვერპლი უკან გამოითხოვს თავის განცხადებას ან საჩივარს. ავტორებმა მიზანშეწონილად მიიჩნიეს, გამოიყენონ ტერმინი “მთლიანად დამოკიდებული”, რათა მოიცვან თითოეულ სამართლებრივ სისტემაში არსებული პროცედურული განსხვავებები. ამ მუხლში ჩამოთვლილი დანაშაულების გამოძიება ან სისხლის სამართლებრივი დევნა სახელმწიფოს და სახელისუფლებო ორგანოების პასუხისმგებლობაა. კერძოდ, ავტორთა აზრით, ქმედებები, რომლებიც იწვევს სხეულის მძიმე დაზიანებას ან გარდაცვალებას, დაუყოვნებლივ უნდა გამოიძიონ კომპეტენტურმა ორგანოებმა. ის ფაქტი, რომ ამ კონვენციით გათვალისწინებული მრავალი დანაშაული ჩადენილია ოჯახის წევრების, ინტიმური პარტნიორების ან დაზარალებულის უშუალო სოციალურ გარემოში მცხოვრებ პირთა მიერ, დაზარალებულში იწვევს სირცხვილის, შიშისა და უმწეობის შეგრძნებას, რაც თავის მხრივ განაპირობებს ასეთი შემთხვევებზე გაცხადების და, შესაბამისად, მსჯავრდების დაბალ მაჩვენებელს. ამგვარად, სამართალდამცველმა ორგანოებმა პროაქტიულად უნდა გამოიძიონ მსგავსი შემთხვევები და შეაგროვონ ისეთი არსებითი მტკიცებულებები, როგორცაა მოწმეების ჩვენება, სამედიცინო ექსპერტიზა და ა.შ., რათა სამართალწარმოება განხორციელდეს მაშინაც კი, თუ მოწმე უკან გამოითხოვს თავის განცხადებას ან საჩივარს. ეს უზრუნველყოფილი უნდა იყოს, სულ მცირე, ისეთი მძიმე დანაშაულების შემთხვევაში, როგორცაა ფიზიკური ძალადობა, რომელიც იწვევს სხეულის მძიმე დაზიანებას ან სიკვდილს.

281. კონვენციის 78-ე მუხლის მე -2 პუნქტის თანახმად, ამ მუხლის 1-ლი პუნქტი ღიაა 35-ე მუხლით გათვალისწინებულ მსუბუქ დანაშაულებზე დათქმის გასაკეთებლად. კონვენციის ავტორებს სურდათ, მკაფიოდ განესხვავებინათ ერთმანეთისგან მძიმე დანაშაულები, როგორცაა (1) ფიზიკური ძალადობა, რომელიც იწვევს სხეულის მძიმე დაზიანებას ან სიცოცხლის მოსპობას, და (2) ფიზიკური ძალადობა, რომელსაც მსგავსი შესდეგები არ აქვს; შესაბამისად, უზრუნველყოთ, რომ პირველი სახის დანაშაულთან დაკავშირებით დათქმების გაკეთების შესაძლებლობა არ ყოფილიყო გათვალისწინებული. თუმცა, კვლავაც მხარეთა დისკრეციული უფლებამოსილების ფარგლებში რჩება იმის განსაზღვრა, რა მიიჩნევა „მსუბუქ დანაშაულად“ ფიზიკური ძალადობის კონტექსტში.

282. დაზარალებულთა უფლებამოსილების გაძლიერებისა და სისხლის სამართლის საქმეთა აღძვრის ხელშესაწყობად, მე-2 პუნქტი მხარეებისგან მოითხოვს, რომ სამთავრობო და არასამთავრობო ორგანიზაციებს, კონსულტანტებს ოჯახური ძალადობის საკითხებზე, ან მხარდაჭერისა და ადვოკატირების სხვა ტიპის სამსახურებს, შესაძლებლობა ჰქონდეთ, დაეხმარონ და/ან მხარი დაუჭირონ მსხვერპლთა გამოძიებებსა და სამართალწარმოებებში, რომლებიც მიემართება ამ კონვენციით განსაზღვრულ დანაშაულებს. კარგი პრაქტიკა გვიჩვენებს, რომ დაზარალებულები, რომლებსაც გამოძიებისა და საქმისწარმოების პროცესში მხარს უჭერენ სპეციალიზებული დახმარების სამსახურები, უფრო მეტი ალბათობით შეიტანენ საჩივარს და მისცემენ ჩვენებას, ასევე, მათ უფრო მეტი მზაობა ექნებათ, რომ, ემოციური გამოწვევების მიუხედავად, აქტიური მონაწილეობა მიიღონ სამართალწარმოების პროცესში. ეს ხელს შეუწყობს საქმის ბოლომდე მიყვანას და შედეგის დადგომას. ასეთი მხარდაჭერა მოიცავს მსხვერპლთა ფსიქოლოგიურ/ემოციურ მომზადებას ბრალდებულის თანდასწრებით ჩვენების მისაცემად, ასევე, მათ თანხლებას სასამართლოში და/ან სხვა პრაქტიკულ თუ ემოციურ დახმარებას.

მუხლი 56 – დამცავი ზომები

283. ეს მუხლი ეყრდნობა კონვენციას სექსუალური ექსპლუატაციისა და სექსუალური ძალადობისაგან ბავშვთა დაცვის შესახებ, კერძოდ, მისი 31-ე მუხლის 1-ელ პუნქტს (CETS No. 201). დებულების 1-ლი პუნქტი შეიცავს იმ პროცედურების არააპოქრიფურ ჩამონათვალს, რომლებიც მიზნად ისახავს სამართალწარმოების პროცესში ამ კონვენციით გათვალისწინებული ძალადობის ყველა ფორმის მსხვერპლთა დაცვას. დაცვის ეს ზომები ვრცელდება სამართალწარმოების ყველა ეტაპზე, როგორც გამოძიების დროს (დამოუკიდებლად იმისა, გამოძიებას სამართალდამცველი ორგანოები ატარებენ თუ სასამართლო ორგანოები), ასევე სასამართლო განხილვისას. მიუხედავად იმისა, რომ არ არსებობს ამის იურიდიული ვალდებულება - კვლავაც მხარეთა დისკრეციულ უფლებამოსილებაში რჩება უფრო ხელსაყრელი ზომების დადგენა, ვიდრე კონვენციით გათვალისწინებულ - კონვენციის ავტორებს სურდათ, ხაზი გაესვათ, რომ დაცვის შემოთავაზებული ზომები სარეკომენდაციო ჩამონათვალია. ამგვარად, მხარეები უფლებამოსილნი არიან, საკუთარი შეხედულებისამებრ დაადგინონ დაცვის დამატებითი ღონისძიებების გატარების ვალდებულება. მნიშვნელოვანია ხაზგასმით აღინიშნოს, რომ 56-ე მუხლის 1-ლი პუნქტი, რომლის შესაბამისადაც მხარეებმა საჭირო ზომები უნდა გაითვალისწინონ შიდა კანონმდებლობაში, ფრაზით „სადაც შესაძლებელია“, მიუთითებს, რომ მხარეები თავისი შეხედულებისამებრ განსაზღვრავენ, რომელი ზომების გატარებით მიიღწევა ყველაზე უკეთ ამ დებულებასთან შესაბამისობა. განსხვავებული ვითარებაა გათვალისწინებული „გ“, „დ“, „ზ“ და „ი“ პუნქტებში.

284. უპირველეს ყოვლისა, „ა“ პუნქტში ასახულია მხარეთა ვალდებულება, მიიღონ ყველა საჭირო საკანონმდებლო თუ სხვა ზომა, რათა დაიცვან მსხვერპლი, მისი ოჯახი და მოწმეები დაშინების, შურისძიებისა და განმეორებითი ვიქტიმიზაციისგან. მხარეებმა უნდა უზრუნველყონ, რომ მსხვერპლი არ დაექვემდებაროს შურისძიებას, დაშინებასა და განმეორებით ვიქტიმიზაციას.

285. „ბ“ პუნქტში კონვენციის ავტორებმა ხაზი გაუსვეს, როგორი მნიშვნელოვანია მსხვერპლის ინფორმირების ვალდებულება იმ შემთხვევებში მაინც, როდესაც მას და მის ოჯახს საფრთხე ემუქრება დამნაშავეს ციხიდან გაქცევის ან დროებითი თუ საბოლოო გათავისუფლების გამო. ეს არ ზღუდავს მხარეთა უფლებას, საჭიროების შესაბამისად, სხვა შემთხვევებშიც მიაწოდონ ინფორმაცია დაზარალებულებს (მაგ.: როდესაც არსებობს შურისძიების ან დაშინების საფრთხე, ან მსხვერპლი და დამნაშავე ერთმანეთთან ახლოს ცხოვრობენ და შეიძლება შემთხვევით აღმოჩნდნენ ერთმანეთის პირისპირ). ზოგი სამართლებრივი სისტემა მოითხოვს დაზარალებულის მიერ წინასწარი განაცხადის წარდგენას ამ ინფორმაციის მისაწოდებლად. ასეთ შემთხვევებში, მხარეებმა უნდა შეატყობინონ დაზარალებულს ამ შესაძლებლობის შესახებ.

286. „გ“ პუნქტში ასახულია მსხვერპლის (ასევე, მისი ოჯახის წევრების, ხოლო ბავშვი მსხვერპლის შემთხვევაში - მისი იურიდიული წარმომადგენლის) უფლება, ინფორმირებული იყოს გამოძიებისა და სამართალწარმოების მიმდინარეობაზე, სადაც იგი დაზარალებულის სახით ფიგურირებს. ამასთან დაკავშირებით, დებულება ადგენს, რომ დაზარალებულები ინფორმირებულნი უნდა იყვნენ მათ უფლებებსა და მომსახურებებზე, რომელთა მიღებაც შეუძლიათ, მათი საჩივრის გამოძიებისა და სამართალწარმოების მიმდინარეობაზე, წაყენებულ ბრალსა და მსხვერპლის როლზე ამასთან დაკავშირებით, ასევე, მათ მიერ აღძრული საქმის შედეგებზე. მიუხედავად იმისა, რომ არ არის გათვალისწინებული დებულებაში, მხარეებმა უნდა უზრუნველყონ, რომ ეს ინფორმაცია მსხვერპლს მიეწოდოს გასაგებ ენაზე (იხ: მე-19 მუხლი).

287. „დ“ პუნქტი მიზნად ისახავს, რომ სასამართლომ მსხვერპლს მისცეს მოსმენის, ჩვენების მიცემის, ასევე, ამრისა თუ საჭიროებებზე ინფორმაციის გაზიარების საშუალება პირადად ან შუამავლის მეშვეობით. მხარეები ყველა საჭირო ზომას გაატარებენ, რათა მსხვერპლმა თავისი მოსაზრებები და პრობლემები შესაბამისი ორგანოების წინაშე დააყენოს - როგორც პირადად, ისე შუამავალი პირის მეშვეობით.

288.„ე“ პუნქტი შეეხება მსხვერპლთა დახმარების ზოგად ვალდებულებას, რათა მათი უფლებები და ინტერესები სათანადოდ იყოს წარმოდგენილი გამოძიებისა და სამართალწარმოების ყველა ეტაპზე.

289.„ვ“ პუნქტში ასახული ვალდებულება გულისხმობს შესაბამისი ზომების გატარებას მსხვერპლის პირადი ცხოვრებისა და რეპუტაციის დასაცავად. ეს მოითხოვს, საჭიროების შემთხვევაში, შესაბამისი ზომების მიღებას შიდა კანონმდებლობის შესაბამისად, რათა თავიდან აიცილონ ნებისმიერი ინფორმაციის საჯარო გავრცელება, რომელმაც შეიძლება გამოიწვიოს მსხვერპლთა იდენტიფიცირება. კონვენციის ავტორებს სურდათ, ხაზი გაესვათ, რომ დაზარალებულის რეპუტაციისა და კონფიდენციალობის დაცვის ვალდებულება ვრცელდება „საჯაროდ“ გამჟღავნების საფრთხეზე და არ ზღუდავს ამ ინფორმაციის სამართალწარმოების კონტექსტში გამჟღავნების უფლებას, რათა დაცული იყოს პრინციპები, რომელთა შესაბამისადაც ორივე მხარეს აქვს სასამართლოში მოსმენის უფლება, ასევე, სისხლის სამართლებრივი დევნის პროცესში დაცვის უფლებათა პატივისცემის ვალდებულება.

290.„გ“ პუნქტი მიზნად ისახავს მსხვერპლის დაცვას იმით რომ, შესაძლებლობის ფარგლებში, სასამართლოსა თუ სამართალდამცველი უწყებების შენობებში თავიდან აიცილონ მსხვერპლსა და დამნაშავეს შორის კონტაქტი. ეს დებულება ვრცელდება სისხლის სამართლის პროცესის (მათ შორის გამოძიების) ყველა ეტაპზე, გარკვეული გამონაკლისების გათვალისწინებით, კერძოდ: საგამოძიებო სამსახურებსა და სასამართლო ხელისუფლებას უნდა ჰქონდეს ამ მოთხოვნიდან გადახვევის უფლება - მაგალითად, როდესაც დაზარალებულს სურს სასამართლო მოსმენაზე დასწრება, ან დაზარალებულსა და სავარაუდო დამნაშავეს შორის კონტაქტი აუცილებელია ან სასარგებლოა იმისთვის, რომ სამართალწარმოება წარმატებით წარიმართოს (მაგ.: როდესაც დაპირისპირებაა საჭირო).

291.„თ“ პუნქტი ადგენს დაზარალებულის დამოუკიდებელი და კომპეტენტური თარჯიმნით უზრუნველყოფის ვალდებულებას. ზოგიერთი სამართლებრივი სისტემა მოითხოვს თარჯიმნის დამოუკიდებლობის დადასტურებას მისი მხრიდან შესაბამისი ხელწერილის მიცემის გზით. სხვადასხვა სასამართლო სისტემის ფარგლებში მსხვერპლთა სტატუსის თვალსაზრისით არსებული განსხვავების გამო, კონვენციის ავტორებმა მიზანშეწონილად მიიჩნიეს, კონვენციის ტექსტში მკაფიოდ ჩამოეყალიბებინათ, რომ ეს ვრცელდება დაზარალებულებზე, რომლებიც სამართალწარმოების მხარეები არიან, ან ჩვენებებს იძლევიან. ბევრი მსხვერპლი არ საუბრობს ან ცუდად საუბრობს იმ ქვეყნის ენაზე, სადაც ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის მსხვერპლი გახდნენ. ენის უცოდინრობა კიდევ უფრო აძლიერებს მათ გარიყვას, და ერთ-ერთი ის ფაქტორია, რომელიც ხელს უშლის მათ თავიანთი უფლებების დაცვაში. ასეთ შემთხვევებში საჭიროა თარჯიმანი, რომელიც დაეხმარება მათ გამოძიებისა და სასამართლო პროცესების დროს. ეს არის აუცილებელი ზომა უფლებათა დაცვის გარანტირებული ხელმისაწვდომობისათვის, რაც მართლმსაჯულების ხელმისაწვდომობის წინაპირობაა. შესაბამისად, მხარეებმა უნდა გაითვალისწინონ დაზარალებულთა უფასო თარჯიმნით უზრუნველყოფის შესაძლებლობა.

292.და ბოლოს, „ი“ პუნქტი მხარეებს აკისრებს ვალდებულებას, რომ მსხვერპლს ჰქონდეს სასამართლოსთვის ჩვენების მიცემის შესაძლებლობა - პირადად ან სასამართლო დარბაზში დამნაშავეს დაუსწრებლად, საჭიროების შემთხვევაში, შესაბამისი საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების გამოყენებით. ზოგიერთი ქვეყნის კანონმდებლობა უზრუნველყოფს დაზარალებულთა მოსმენას აუდიოვიდეო ჩანაწერების მეშვეობით, და ასეთი სასამართლო მოსმენების პროცესში უსაფრთხოების დაცვას ისეთი საშუალებებით, როგორცაა: სასამართლო დარბაზში დამსწრეთა რაოდენობის შეზღუდვა და ჩანაწერის ნახვა; ჩაწერისას დაზარალებულისთვის შესვენების მიცემა - მისი მოთხოვნისამებრ; და შესაბამისი თხოვნის მიღების საფუძველზე, ჩვენების სიტყვა-სიტყვით ჩაწერილი ტრანსკრიპტის გაკეთება. ასეთი აუდიო, ვიდეო და წერილობითი ჩანაწერები შემდგომში შეიძლება გამოყენებული იქნას სასამართლოში, ნაცვლად იმისა, რომ მსხვერპლი პირადად გამოცხადდეს სასამართლო მოსმენებზე. ზოგი სასამართლო სისტემა უფლებას აძლევს დაზარალებულს, სასამართლოს წინაშე წარდგეს ვიდეოკონფერენციის საშუალებით. ჩვეულებრივ, დაზარალებული ცალკე ოთახში იმყოფება, ზოგადად, ექსპერტისა და ტექნიკოსების თანდასწრებით. დაზარალებულზე ფსიქოლოგიური ზეწოლის მაქსიმალურად შემცირების მიზნით, რაც გამოწვეულია დამნაშავესთან ერთ დარბაზში ყოფნით, ან დამნაშავესთან ვიდეოკონფერენციის მეშვეობით კონტაქტში შესვლით, შესაძლებელია ორივე

მათგანის მხედველობის არის ისე შეზღუდვა, რომ დაზარალებულმა ვერ დაინახოს დამნაშავე, და/ან პირიქით. მაგალითად, თუ დაზარალებული სასამართლო მოსმენაზე უნდა გამოცხადდეს, მან შეიძლება ჩვენება მისცეს შირმის მიღმა, ან როდესაც დამნაშავე არ იქნება სასამართლო დარბაზში. შესაბამისად, მხარეებმა უნდა შეასრულონ ამ დებულებით განსაზღვრული ვალდებულება, სადაც ეს შესაძლებელია, სათანადო საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების გამოყენებით.

293.მე-2 პუნქტი ადგენს, რომ მხარეებმა განსაკუთრებულად უნდა იზრუნონ მსხვერპლი ბავშვების ან ძალადობის მოწმე ბავშვების საჭიროებებზე და სპეციალური დამცავი ზომები გამოიყენონ მათ მიმართ, რადგან ბავშვი, როგორც წესი, უფრო დაუცველია, ვიდრე ზრდასრული და შეიძლება უფრო ადვილად დააშინონ. შესაბამისად, სპეციალური დამცავი ზომები უნდა ითვალისწინებდეს ბავშვის საუკეთესო ინტერესებს. ეს შეიძლება მოიცავდეს ღონისძიებებს, როგორცაა არ დაავალდებულო ბავშვს ჩვენებების მიცემა დამნაშავის თანდასწრებით. რაც შეეხება ტერმინს “ბავშვი მოწმე”, იხილეთ 26-ე მუხლის შესახებ გაკეთებული კომენტარები.

მუხლი 57 - იურიდიული დახმარება

294.ძალადობის ეპიზოდების შემდეგ, ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის მსხვერპლნი შეიძლება იძულებულნი იყვნენ, დაუყოვნებლივ დატოვონ ყველანაირი ქონება ან სამუშაო ადგილი. სასამართლო და ადმინისტრაციული პროცედურები ხშირად უაღრესად რთულია და დაზარალებულებს სჭირდებათ იურიდიული კონსულტაცია თავიანთი უფლებების წარმატებით დასაცავად. ასეთ შემთხვევებში, მსხვერპლთათვის შეიძლება რთული იყოს სამართლებრივი საშუალებების ეფექტიანად წვდომა მასთან დაკავშირებული მაღალი ხარჯების გამო. ამ მიზეზით, ავტორებმა საჭიროდ მიიჩნიეს, მხარეებს დაკისრებოდათ ვალდებულება, რომ მსხვერპლს ჰქონდეს იურიდიული დახმარების ხელმისაწვდომობა და ამ დახმარებით უფასოდ სარგებლობის შესაძლებლობა, შიდა კანონმდებლობით დადგენილი მოთხოვნების დაცვით. ეს დებულება ეყრდნობა ევროპის საბჭოს კონვენციას ადამიანებით ვაჭრობის წინააღმდეგ, კერძოდ, მისი მე-15 მუხლის მე-2 პუნქტს (CETS No.197).

295.57-ე მუხლი ავტომატურად არ აძლევს დაზარალებულს უფასო სამართლებრივი დახმარების უფლებას. თითოეულმა მხარემ თვითონ უნდა გადაწყვიტოს ასეთი დახმარების მისაღებად საჭირო მოთხოვნები. აღნიშნული დებულების გარდა, მხარეებმა უნდა გაითვალისწინონ ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის მე-6 მუხლი. მიუხედავად იმისა, რომ კონვენციის მე-6 მუხლის 3(გ) პუნქტი ითვალისწინებს ოფიციალურად დანიშნული ადვოკატის მხრიდან უფასო იურიდიული დახმარების გაწევის ვალდებულებას მხოლოდ სისხლის სამართლის საქმეებზე, ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს პრეცედენტული სამართალი (გადაწყვეტილება საქმეზე *Airey v. Ireland*, 1979 წლის 9 ოქტომბერი) ასეთი დახმარების უფლებას გარკვეულ გარემოებებში აღიარებს სამოქალაქო საქმეებზეც - ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის მე-6 მუხლის 1-ლი პუნქტის საფუძველზე, რომელიც განმარტებულია, როგორც სასამართლო განხილვის უფლება სამოქალაქო უფლებებისა და მოვალეობების დადგენასთან დაკავშირებით (1975 წლის 21 თებერვლის გადაწყვეტილება საქმეზე *Golder v. the United Kingdom*). სასამართლოს აზრით, სასამართლოს ეფექტიანი ხელმისაწვდომობის ვალდებულება შეიძლება მოითხოვდეს უფასო იურიდიული დახმარების გაწევას; ასევე, უნდა დადგინდეს, რამდენად ეფექტიანი იქნება მოპასუხის გამოჩენა სასამართლოში ადვოკატის გარეშე - იმ თვალსაზრისით, რამდენად შეძლებს ეს პირი თავისი საქმის სათანადოდ და დამაკმაყოფილებლად წარდგენას. აქ სასამართლომ გაითვალისწინა პროცედურების სირთულე და სიტუაციის ემოციურობა - რაც, სავარაუდოდ, შეიძლება არ შეესაბამებოდეს სასამართლოში ადვოკატის თანხლებისთვის საჭირო ობიექტურობის ხარისხს - გადაწყვეტილების მიღებისას იმის შესახებ, ვის შეუძლია და ვის არა თავისი საქმის ეფექტიანად წარდგენა სასამართლოს წინაშე. თუ ადამიანს ამის შესაძლებლობა არ აქვს, მას უნდა დაენიშნოს უფასო იურიდიული დახმარება. ამრიგად, ისეთი კანონმდებლობის არარსებობის პირობებშიც კი, რომელიც ითვალისწინებს უფასო იურიდიულ დახმარებას სამოქალაქო საქმისწარმოების პროცესში, მართლმსაჯულების ინტერესებიდან გამომდინარე, უნდა შეფასდეს, დაენიშნოს თუ არა უფასო იურიდიული დახმარება განმცხადებელს, რომელსაც არ გააჩნია საკმარისი ფინანსური შესაძლებლობები.

მუხლი 58 - ხანდაზმულობის ვადა

296.ეს დებულება ადგენს, რომ ნებისმიერი სასამართლო პროცესის წამოწყებასთან დაკავშირებული ხანდაზმულობის ვადა საკმარისი უნდა იყოს, რათა სამართალწარმოების წამოწყება შესაძლებელი გახდეს მაშინ, როდესაც მსხვერპლი სრულწლოვანების ასაკის მიაღწევს. შესაბამისად, ეს ვალდებულება

ვრცელდება მხოლოდ ბავშვ მსხვერპლებზე, რომელიც ხშირად, სხვადასხვა მიზეზის გამო, ვერ ახერხებს მის მიმართ ჩადენილ დანაშაულზე გაცხადებას, ვიდრე არ მიაღწევს სრულწლოვანების ასაკს. ფრაზა “ვადა საკმარისი უნდა იყოს, რათა სამართალწარმოების წამოწყება შესაძლებელი გახდეს“, პირველ რიგში გულისხმობს, რომ როდესაც ეს ბავშვები მოზრდილები გახდებიან, საკმარისი დრო ჰქონდეთ ტრავმის დასაძლევად, რაც მათ საჩივრის შეტანის საშუალებას მისცემს; და მეორე, პროკურატურის ორგანოებს უნდა შეეძლოთ, შესაბამის დანაშაულთან დაკავშირებით საქმისწარმოების წამოწყება და დამნაშავის სასამართლო წესით დევნა.

297. სისხლისსამართლებრივი წესით დევნის პროცესში პროპორციულობის მოთხოვნათა დასაკმაყოფილებლად, კონვენციის ავტორებმა ამ პრინციპის გავრცელება დაადგინეს მხოლოდ 36-ე, 37-ე, 38-ე და 39-ე მუხლებით გათვალისწინებულ დანაშაულებთან მიმართებით. ამ მუხლების შემთხვევაში გამართლებულია ხანდაზმულობის ვადის გავრცელება. მიუხედავად ამისა, 78-ე მუხლის მე-2 პუნქტი, რომელიც დათქმებს ეხება, მომავალ მხარეებს საშუალებას აძლევს, განაცხადონ, რომ იტოვებენ უფლებას, არ გამოიყენონ ეს პრინციპი, ან გამოიყენონ მხოლოდ კონკრეტულ შემთხვევებსა ან პირობებში 37, 38 და 39-ე მუხლებთან მიმართებით.

VII თავი - მიგრაცია და თავშესაფარი

298. მიგრანტი ქალები, მათ შორის, დოკუმენტების გარეშე მცხოვრები მიგრანტი ქალები და თავშესაფრის მაძიებელი ქალები ქმნიან ქალთა ორ ქვეკატეგორიას, რომლებიც განსაკუთრებით დაუცველნი არიან გენდერული ძალადობისაგან. მიუხედავად განსხვავებებისა მათი სამართლებრივი სტატუსის, საკუთარი ქვეყნის დატოვების მიზეზებისა და საცხოვრებელი პირობების მხრივ, ორივე ჯგუფი ექვემდებარება ქალთა მიმართ ძალადობის მაღალ რისკს; გარდა ამისა, მათ მსგავსი სირთულეები ექმნებათ ძალადობის დაძლევისთან დაკავშირებით არსებული სტრუქტურული ბარიერების გამო.

299. ეს თავი მოიცავს რიგ ვალდებულებებს, რომლებიც მიზნად ისახავს გენდერული თვალსაზრისით სენსიტიური აღქმის დანერგვის ხელშეწყობას მიგრანტ ქალთა და თავშესაფრის მაძიებელ ქალთა მიმართ ძალადობის შესახებ. მაგალითად, ამ თავში განხილულია ბინადრობის სტატუსის მინიჭების შესაძლებლობა იმ მიგრანტი ქალებისთვის, რომლებიც გენდერული ძალადობის მსხვერპლნი არიან. გარდა ამისა, იგი ადგენს მხარეთა ვალდებულებას, ქალთა მიმართ ძალადობა გენდერულ საფუძველზე აღიაროს დევნის ფორმად; ასევე, მოიცავს ვალდებულებას, რომელიც ითვალისწინებს გენდერულად სენსიტიური განმარტების გამოყენებას ლტოლვილის სტატუსის დადგენისას. ამ თავში ასევე ასახულია თავშესაფრის პროცესში გენდერულად სენსიტიური პროცედურების, სახელმძღვანელო პრინციპებისა და მხარდაჭერის სერვისების დანერგვის ვალდებულება. და ბოლოს, იგი შეიცავს დებულებებს, რომლებიც შეეხება იძულებითი რეპატრიაციის აკრძალვის პრინციპის დაცვას ძალადობის მსხვერპლ ქალებთან მიმართებით.

300. წინამდებარე კონვენციის მე-60 და 61-ე მუხლებით გათვალისწინებული დებულებები შეესაბამება 1951 წლის კონვენციის ლტოლვილთა სტატუსის შესახებ და ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის მე-3 მუხლს, როგორც ეს განმარტებულია ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს მიერ. გარდა ამისა, ეს დებულებები არ სცდება ზემოაღნიშნული ინსტრუმენტების გამოყენების ფარგლებს, ის პრაქტიკული განზომილებას სძენს მათ.

მუხლი 59 - ბინადრობის სტატუსი

301. კვლევებმა აჩვენა, რომ დეპორტაციის ან ბინადრობის სტატუსის დაკარგვის შიში ძალზე ძლიერი ინსტრუმენტია, რომელსაც დამნაშავეები იყენებენ, რათა ძალადობის მსხვერპლ ქალებსა და ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთ ხელი შეუშალონ სახელისუფლებო ორგანოებისთვის მიმართვაში, ან დამნაშავესთან დაშორებაში. ევროპის საბჭოს წევრი ქვეყნების უმრავლესობა მეუღლეებისა ან პარტნიორებისგან მოითხოვს ქორწინებას ან ურთიერთობებში დარჩენას ერთიდან სამ წლამდე,

ვიდრე მეუღლის ან პარტნიორისგან დამოუკიდებელი ბინადრობის სტატუსს მიიღებენ. შედეგად, ბევრმა დაზარალებული, რომელთა ბინადრობის სტატუსი დამოკიდებულია დამნაშავესთან ურთიერთობაზე, იძულებულია აიტანოს ძალადობა და არასათანადო მოპყრობა ხანგრძლივი პერიოდის განმავლობაში.

302. კონვენციის ავტორებმა მიზანშეწონილად მიიჩნიეს, რომ ბინადრობის სტატუსის დაკარგვის რისკი არუქმნიდეს მსხვერპლს დაბრკოლებას ძალადობრივი ქორწინებისათუ ურთიერთობების გასაწყვეტად. 1-ლი პუნქტით გათვალისწინებული ვალდებულება კონვენციის მხარე სახელმწიფოებისგან მოითხოვს აუცილებელი საკანონმდებლო ან სხვა ზომების მიღებას, რათა მიგრანტ მსხვერპლთ, რომელთა ბინადრობის სტატუსიც, შიდა კანონმდებლობის შესაბამისად, დამოკიდებულია მეუღლის ან პარტნიორის ბინადრობის სტატუსზე, ქორწინების ან პარტნიორული ურთიერთობების გაუქმებისა ან დასრულების შემთხვევაში, და განსაკუთრებით რთული გარემოებებისას, შესაბამისი განაცხადის წარდგენის საფუძველზე, მიეცეთ დამოუკიდებელი ბინადრობის ნებართვა.

303. 1-ლი პუნქტი აკონკრეტებს, რომ ბინადრობის ნებართვა უნდა მიენიჭოს განსაკუთრებით რთული გარემოებებისას. მხარეებმა სწორედ ასეთ გარემოებებზე უნდა მიიჩნიონ, როდესაც ქალი კონვენციით გათვალისწინებული ძალადობის მსხვერპლი ხდება მეუღლის ან პარტნიორის მხრიდან. ავტორებმა მიზანშეწონილად ჩათვალეს, მხარეთა დისკრეციულ უფლებამოსილებაში დაეტოვებინათ დამოუკიდებელი ბინადრობის სტატუსის გაცემის პირობებისა და ასეთი ნებართვის ხანგრძლივობის განსაზღვრა შიდა კანონმდებლობით, ასევე, დაზარალებულის განცხადების საფუძველზე მისი მინიჭება. ეს ასევე მოიცავს იმის დადგენას, საჯარო ხელისუფლების რომელი ორგანოები იქნებიან უფლებამოსილნი, გადაწყვიტონ, ხომ არ იყო ურთიერთობების გაწყვეტის მიზეზი ძალადობა და რა სახის მტკიცებულებები უნდა წარადგინოს დაზარალებულმა ამასთან დაკავშირებით. ძალადობის მტკიცებულება შეიძლება მოიცავდეს პოლიციის ჩანაწერებს, სასამართლო მსჯავრდებას, შემაკავებელ ან დამკავ ორდერებს, სამედიცინო მტკიცებულებებს, განქორწინების დადგენილებას, სოციალური მომსახურების სააგენტოთა ჩანაწერებს, ან ქალთა არასამთავრობო ორგანიზაციების ანგარიშებს.

304. გარდა ამისა, 1-ლი პუნქტი ასევე ადგენს, რომ ბინადრობის დამოუკიდებელი ნებართვა უნდა მიენიჭოს ქორწინების ან პარტნიორული ურთიერთობების ხანგრძლივობის მიუხედავად. იგი მოიცავს ვალდებულებას, რომლის შესაბამისადაც, ამ კონვენციის ფარგლებში გათვალისწინებული ძალადობის ყველა ფორმის მსხვერპლს უნდა მიეცეს დამოუკიდებელი ბინადრობის ნებართვა, იმ შემთხვევაშიც კი, თუ ქორწინება ან ურთიერთობა შეწყდება პირობითი ვადის ამოწურვამდე. ეს საშუალებას მისცემს დაზარალებულებს, საჭირო დაცვა მიიღონ ხელისუფლებისგან, ისე, რომ არ ეშინოდეთ დამნაშავეს მხრიდან შურისძიების მიზნით ბინადრობის უფლების ჩამორთმევის ან მსგავსი მუქარებისა. ეს განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია იძულებითი ქორწინების შემთხვევაში, როდესაც დაზარალებულნი იძულებულნი, არიან დარჩნენ ქორწინებაში პირობითი ვადის განმავლობაში, გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც განქორწინების შემდეგ ისინი მზად არიან დებორტაციისთვის.

305. 1-ლი პუნქტი ვრცელდება შიდა კანონმდებლობით აღიარებულ ქორწინებაში მყოფ პირებსა ან პარტნიორებზე. ეს დებულება დაუქორწინებელ პარტნიორებზე ვრცელდება იმ პირობით, რომ ევროპის საბჭოს რამდენიმე წევრი ქვეყანა ბინადრობის ნებართვას ანიჭებს პარტნიორებს, რომლებიც, შიდა კანონმდებლობით გათვალისწინებული პირობების შესაბამისად, შეძლებენ დამტკიცებას, რომ ცხოვრობენ ქორწინების მსგავს ურთიერთობაში და იგი მუდმივი ხასიათისაა.

306. მე-2 პუნქტი ეხება შემთხვევებს, როდესაც დაზარალებულები, რომლებიც თავიანთ მეუღლეებს ან პარტნიორებს შეუერთდნენ ოჯახის გაერთიანების სქემის ფარგლებში, რეპატრაციის საფრთხის წინაშე არიან მოძალადე მეუღლის ან პარტნიორის წინააღმდეგ გაძევების პროცედურების ამოქმედების გამო. ევროპის საბჭოს წევრი ქვეყნების უმრავლესობაში მეუღლეების ან პარტნიორების რეზიდენტობის სტატუსი უკავშირდება მეუღლის ან პარტნიორის სტატუსს. ეს ნიშნავს, რომ მსხვერპლი კვლავაც განიცდის ძალადობას საკუთარ ან მეუღლის წარმოშობის ქვეყანაში, რაც იწვევს დე ფაქტო უარს დაცვაზე. ეს განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია, როდესაც წარმოშობის ქვეყანაში ქალთა მიმართ და ოჯახში ძალადობის სფეროში ბევრად ნაკლები სტანდარტი არსებობს აღკვეთის, დაცვისა და სასამართლო წესით დევნის მხრივ. ამ მსხვერპლთა გაძევება მათ სიცოცხლეს საფრთხეს უქმნის, სამართალდამცველ ორგანოებს კი - დაბრკოლებებს ქალთა მიმართ და ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლის საქმეში. შესაბამისად, მე-2 პუნქტი მხარეებისგან მოითხოვს ყველა საჭირო ზომის მიღებას, რომ მსხვერპლთ საშუალება ჰქონდეთ, მოითხოვონ მათ ქვეყნიდან გაძევებასთან დაკავშირებული სამართალწარმოების შეჩერება და შეიტანონ განცხადება დამოუკიდებელი ბინადრობის ნებართვის

მისაღებად ჰუმანიტარული საფუძვლით. მე-2 პუნქტი ვრცელდება იმ შემთხვევებზე, როდესაც ოჯახში მოძალადეა სპონსორი მეუღლე ან პარტნიორი. ასეთ შემთხვევაში, მეუღლე ან პარტნიორი, რომელიც ასეთი ძალადობის მსხვერპლია, გაძევებული იქნება დამნაშავესთან ერთად. ამ პუნქტის მიზანია გაძევებისაგან დაცვა; იგი თავისთავად არ ადგენს ბინადრობის ნებართვის გაცემის ვალდებულებას.

307.მე-3 პუნქტი ეფუძნება ევროპის საბჭოს კონვენციას ადამიანებით ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) წინააღმდეგ ბრძოლის შესახებ, კერძოდ, მისი მე-14 მუხლის 1-ელ პუნქტს (CETS No.197). ეს პუნქტი ითვალისწინებს მხარეთა ვალდებულებას, ოჯახში ძალადობის მსხვერპლზე გასცენ განახლებადი ბინადრობის ნებართვა შიდა კანონმდებლობით დადგენილი პირობებით. იგი ადგენს ორ მოთხოვნას ბინადრობის ნებართვის გაცემასთან დაკავშირებით: პირველ რიგში, ის შეეხება სიტუაციას, როდესაც მსხვერპლის ქვეყანაში დარჩენა აუცილებელია მისი პირადი მდგომარეობიდან გამომდინარე და არ არის გონივრული, აიძულო ქვეყნის ტერიტორიის დატოვება („ა“ პუნქტი). რამდენად აკმაყოფილებს დაზარალებული პირად მდგომარეობასთან დაკავშირებულ მოთხოვნებს, უნდა დადგინდეს ისეთი ფაქტორების გათვალისწინებით, როგორცაა დაზარალებულის უსაფრთხოება, ჯანმრთელობის მდგომარეობა, ოჯახური მდგომარეობა, ან წარმოშობის ქვეყანაში არსებული ვითარება; და მეორე - ეს პუნქტი ადგენს კომპეტენტურ ორგანოებთან თანამშრომლობის ვალდებულებას, როდესაც შესაბამისი სახელისუფლებო ორგანო მიიჩნევს, რომ დამნაშავეს მიმართ უნდა დაიწყოს გამოძიება და სისხლის სამართალწარმოება („ბ“ პუნქტი). ეს ნიშნავს, რომ დაზარალებულს შეიძლება მიეცეს ბინადრობის ნებართვა, თუ მისი თანამშრომლობა და ჩვენება აუცილებელია საგამოძიებო მოქმედებების განსახორციელებლად ან სისხლის სამართალწარმოების პროცესში. ბინადრობის ნებართვის ხანგრძლივობას მხარეები განსაზღვრავენ, თუმცა ეს ვადა უნდა შეესაბამებოდეს ამ დებულების მიზნებს. გარდა ამისა, კონვენციის მხარეებს აქვთ ვალდებულება, გასცენ განახლებადი ნებართვები. ბინადრობის ნებართვის გაუქმება ან მოქმედების ვადის გაუგრძელებლობა რეგულირდება მხარეთა შიდა კანონმდებლობით.

308, მე-4 პუნქტი ვრცელდება სიტუაციებზე, როდესაც იძულებითი ქორწინების მსხვერპლს, რომელიც კონვენციის მხარე სახელმწიფოში ბინადრობის ნებართვას ფლობს, სხვა ქვეყანაში წაიყვანენ, რის შედეგადაც ის კარგავს იმ ქვეყანაში ბინადრობის უფლებას, სადაც მანამდე ცხოვრობდა. ევროპის საბჭოს წევრი ქვეყნების უმრავლესობაში, ბინადრობის ნებართვა ძალადაკარგულად მიიჩნევა, თუ მფლობელი ქვეყანას დატოვებს დადგენილ რამდენიმე თვეზე მეტხანს. თუმცა, ეს პირობა მხოლოდ იმ პირებზე ვრცელდება, რომლებმაც ქვეყანა ნებაყოფლობით დატოვეს. თუ იძულებითი ქორწინების მსხვერპლნი საზღვარგარეთ ნებაყოფლობით წავლენ და გადააცილებენ ქვეყანაში დარჩენას ან მუდმივი საცხოვრებელი ქვეყნის დატოვებასთან დადგენილ ვადებს, მათი ბინადრობის სტატუსი ძალადაკარგულად ჩაითვლება. ეს პუნქტი კონვენციის მხარეებს ავალდებულებს, რომ სხვა ქვეყანაში იძულებითი ქორწინების მიზნით წაყვანილ პირებს, რომლებმაც, შედეგად, დაკარგეს იმ ქვეყანაში ბინადრობის უფლება, სადაც მანამდე ცხოვრობდნენ, აღუდგინონ ბინადრობის უფლება, განსაკუთრებით, ქორწინების ანუღიერების ან მოშლის შემთხვევაში.

308.და ბოლოს, უნდა აღინიშნოს, რომ 78-ე მუხლის მე-2 პუნქტი ამ კონვენციის მომავალ მხარეს საშუალებას აძლევს, დათქმების გაკეთების გზით დაიტოვოს უფლება, არ გამოიყენოს ან მხოლოდ კონკრეტულ შემთხვევებსა და პირობებში გამოიყენოს 59-ე მუხლში მითითებული დებულებები.

მუხლი 60 - თავშესაფრის მოთხოვნა გენდერულ საფუძველზე

310.თავშესაფრის საკითხების მარეგულირებელი კანონმდებლობა დიდი ხანია ვერ ახერხებს ქალთა და მამაკაცთა შორის განსხვავების სათანადოდ გათვალისწინებას იმ კონტექსტში, რატომ და როგორ განიცდიან ისინი დევნას. გენდერული ასპექტის ასეთი გაუთვალისწინებლობა ლტოლვილის სტატუსისა და საერთაშორისო დაცვის უფლების დადგენისას იწვევს ვითარებას, როდესაც გენდერული ძალადობის მსხვერპლ ქალთა მოთხოვნები გაუთვალისწინებელი რჩება. თუმცა, ბოლო ათწლეულის განმავლობაში ადამიანის უფლებათა საერთაშორისო სამართლის სტანდარტებისა და პრეცედენტული სამართლის განვითარების კვალდაკვალ, ევროპის საბჭოს სულ უფრო მეტი წევრი სახელმწიფო აღიარებს ქალთა მიმართ ძალადობის ზოგიერთ ფორმას, როგორც გენდერული ნიშნით დევნას, 1951 წლის ლტოლვილთა სტატუსის შესახებ კონვენციის 1 A(2) მუხლის მნიშვნელობით. ეჭვგარეშეა, რომ გაუპატიურება და გენდერული ძალადობის სხვა ფორმები, როგორცაა ქალის სასქესო ორგანოების დასახიჩრება, მზითვთან დაკავშირებული ძალადობა, ოჯახში ძალადობა, ან

ტრეფიკინგი, ის ქმედებებია, რომლებიც მიეკუთვნება დევნის სხვადასხვა ფორმას, დამოუკიდებლად იმისა, სახელმწიფო ორგანოების წარმომადგენელთა ჩადენილია, თუ კერძო პირების.

311. მიუხედავად იმისა, რომ 1-ელ პუნქტში ყურადღება გამახვილებულია იმაზე, რა ხორციელდება პრაქტიკაში, ტექსტის ავტორებმა მიზანშეწონილად მიიჩნიეს, აესახათ მხარეთა ვალდებულება - გაატარონ ყველა საჭირო საკანონმდებლო ან სხვა ზომა, რათა ქალთა მიმართ გენდერულ საფუძველზე ჩადენილი ძალადობა აღიარებული იყოს დევნის ფორმად 1951 წლის ლტოლვილის სტატუსის შესახებ კონვენციის 1 A(2) მუხლის მნიშვნელობით. სხვა სიტყვებით რომ ვთქვათ, კონვენციის მხარეები ვალდებულნი არიან, აღიარონ, რომ გენდერულ საფუძველზე ძალადობა შეიძლება იყოს დევნა და გამოიწვიოს ლტოლვილის სტატუსის მინიჭება. ასეთი ძალადობის დევნის ფორმად ცნობა 1 A(2) მუხლის მნიშვნელობით, გულისხმობს იმის აღიარებას, რომ ქალი შეიძლება იყოს დევნის ობიექტი თავისი გენდერის, ანუ იდენტობისა და ქალის სტატუსის გამო. მხარეებს ასევე ეკისრებათ ვალდებულება, რომ ქალთა მიმართ ძალადობა გენდერის ნიშნით აღიარებული იყოს სერიოზული ზიანის ფორმადაც, რაც დამატებით/სუბსიდიარულ დაცვის ვალდებულებას წარმოშობს. ეს არ ნიშნავს, რომ გენდერული ძალადობის ყველა ფორმა ავტომატურად განიხილება, როგორც “სერიოზული ზიანი”. ეს ნიშნავს, რომ საერთაშორისო დაცვა შეიძლება მიენიჭოთ ქალებს, რომლებიც არიან მესამე ქვეყნის მოქალაქეები, ან მოქალაქეობის არმქონე პირები, ან არ არიან კვალიფიცირებული ლტოლვილის სტატუსის მქონე პირებად, მაგრამ თუ დააბრუნებენ თავიანთ წარმოშობის ქვეყანაში, ან იმ ქვეყანაში, სადაც მანამდე ცხოვრობდნენ, გენდერული ნიშნით ძალადობის საფრთხის წინაშე აღმოჩნდებიან. ეს კი არაა დამიანური ან დამამცირებელი მოპყრობის ტოლფასია, ან სერიოზულ საფრთხეს უქმნის ადამიანის სიცოცხლეს. შესაბამისად, საერთაშორისო დაცვის უფლება არ შემოიფარგლება მხოლოდ 1951 წლის კონვენციით განსაზღვრული დაცვით, ის ითვალისწინებს სხვა კარგად დამკვიდრებული საერთაშორისო და რეგიონული სტანდარტების გავრცელებასაც, როგორცაა, მაგალითად, ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენცია, ან ევროკავშირის დირექტივა კვალიფიკაციის შესახებ. ამავე დროს, ამ პუნქტის მიზნებში არ შედის 1951 წლის კონვენციის დებულებებისგან, კერძოდ, ამ კონვენციის 1-ლი მუხლით გათვალისწინებული ლტოლვილის სტატუსის მინიჭებისგან განსხვავებული პირობების დადგენა და უპირატესი ძალით სარგებლობა.

312. მე-2 პუნქტი ამყარებს 1-ელი პუნქტით დადგენილ ვალდებულებას. ამ დებულებით გათვალისწინებული ვალდებულება ორმაგი ბუნებისაა: ერთი მხრივ, მხარეები ვალდებული არიან, გენდერული თვალსაზრისით მგრძობიარე განმარტება მიეცეს 1951 წლის კონვენციით გათვალისწინებულ ყველა საფუძველს. დევნის საფუძვლიანი შიში უნდა უკავშირდებოდეს 1951 წლის კონვენციით დადგენილ ერთ ან მეტ საფუძველს. დევნის საფუძვლების გამოკვლევისას, ხშირად გენდერული ძალადობა მიიჩნევა ძალადობად, რომელიც განპირობებულია “კონკრეტული სოციალური ჯგუფისადმი კუთვნილებით”, რის გამოც მისი გამომწვევი სხვა შესაძლო ფაქტორები გაუთვალისწინებელი რჩება. გენდერულად მგრძობიარე განმარტება გულისხმობს იმის აღიარებას და გაგებას, თუ რა გავლენას ახდენს გენდერი მიზეზებზე, რომლებიც განპირობებს დევნის ამ სახეს და მიყენებულ ზიანს. მეორე მხრივ, მე-2 პუნქტი მხარეებისგან მოითხოვს ლტოლვილის სტატუსის მინიჭებას, თუკი დადგინდება, რომ მისი ერთ-ერთი საფუძველი დევნის შიშია. მნიშვნელოვანია აღინიშნოს, რომ გენდერულად მგრძობიარე განმარტების მიღება არ ნიშნავს, რომ ყველა ქალს ავტომატურად ეძლევა ლტოლვილის სტატუსის მიღების უფლება. თუ რა მიიჩნევა დევნის საფუძვლიან შიშად, დამოკიდებულია თითოეული საქმის კონკრეტულ გარემოებებზე. განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია აღინიშნოს, რომ ლტოლვილის სტატუსის მინიჭება უნდა მოხდეს “შესაბამისი ინსტრუმენტების მოთხოვნათა დაცვით”, მათ შორის, 1951 წლის კონვენციის 1-ლი მუხლით გათვალისწინებული პირობების შესაბამისად.

313. რასობრივი ან ეროვნული ნიშნით დევნის თვალსაზრისით, ქალები შეიძლება დაექვემდებარონ გარკვეულ ტიპის დევნას, რომელიც მათზე განსაკუთრებულ გავლენას ახდენს. მაგალითად, სექსუალური ძალადობა და რეპროდუქციული შესაძლებლობების კონტროლი რასობრივი და ეთნიკური “წმენდის” მიზნით. რელიგიის საფუძვლით დევნის კონტექსტში, ქალებს შეიძლება დევნიდნენ იმის გამო, რომ არ შეესაბამებიან რელიგიურ ნორმებსა და მისაღები ქცევის წესებს. ეს განსაკუთრებულად ეხება ე.წ. “ღირსების” სახელით ჩადენილ დანაშაულებს, რომლებიც ქალებზე არათანაბომიერად მძიმე გავლენას ახდენს. კონკრეტული სოციალური ჯგუფისადმი კუთვნილების საფუძველზე დევნა სულ უფრო ხშირად წამოიჭრება ხოლმე გენდერთან დაკავშირებული საჩივრების შემთხვევაში. ამ საკითხებთან მიმართებით, თანდათანობით სულ უფრო მეტად გამოიკვეთა საერთაშორისო მხარდაჭერა. უაღრესად მნიშვნელოვანია, რომ გენდერული ნიშნით დევნის მსხვერპლნი, როგორცაა ქალის

სასქესო ორგანოების დასახიჩრება, იძულებითი ქორწინება და სერიოზული ოჯახური ძალადობა, მოიაზრებოდნენ, როგორც “კონკრეტული სოციალური ჯგუფი”, და ქალებს ამ საფუძველზე მიენიჭოთ თავშესაფარი. ამგვარად, ზოგი ქალი შეიძლება იდენტიფიცირებული იქნას კონკრეტული ჯგუფის წევრად, რომელსაც აქვს თანდაყოლილი, უცვლელი ან სხვა ფუნდამენტური მახასიათებლები, გარდა იმ საერთო გამოცდილებისა, რომ ისინი დევნას გაურბიან. და ბოლოს, პოლიტიკური მოსაზრებების ნიშნით დევნა შეიძლება ასევე გულისხმობდეს გენდერულ როლებთან დაკავშირებული მოსაზრებების საფუძველზე დევნას. ზოგიერთი ქალი შეიძლება იდენტიფიცირდეს იმის გამო, რომ არ შეესაბამება საზოგადოებისთვის მისაღები ქცევის ნორმებს, ან ტრადიციული გენდერული როლის წინააღმდეგ გამოთქვამს მოსაზრებებს. ლტოლვილის გენდერულად მგრძობიარე განმარტებისათვის საჭირო ზომების მიღებისას, მხარეებმა შეიძლება მიმართონ გაეროს ლტოლვილთა უმაღლესი კომისარიატის სახელმძღვანელო მითითებებს საერთაშორისო დაცვის შესახებ: გენდერული ნიშნით დევნა 1951 წლის კონვენციის 1A (2) მუხლის მნიშვნელობით, ან/და 1967 წელს მიღებული დამატებითი ოქმის შესაბამისად, რომელიც ლტოლვილის სტატუსს შეეხება (2002 წლის მაისი). გარდა ამისა, როდესაც გენდერული თვალსაზრისით მგრძობიარე განმარტება ესადაგება კონვენციით გათვალისწინებულ ყველა საფუძველს, მხარეებს შეუძლიათ - თუკი დაინტერესებული არიან - ასეთი განმარტება გაავრცელონ გეი, ლესბოსელ, ბისექსუალ ან ტრანსგენდერ ადამიანებზე, რომლებიც შეიძლება ასევე დაექვემდებარონ გენდერული ნიშნით დევნას და ძალადობის კონკრეტულ ფორმებს.

314.მე-3 პუნქტი მოიცავს რამდენიმე ვალდებულებას. მხარეებზე დაკისრებული პირველი ვალდებულება გულისხმობს თავშესაფრის მაძიებელთათვის მიღების გენდერულად სენსიტიური პროცედურების შემუშავებას, რომლებიც ითვალისწინებს განსხვავებებს ქალთა და მამაკაცთა შორის გამოცდილების, ასევე, დაცვის კონკრეტული საჭიროებების მხრივ. ეს მიზნად ისახავს მათი უსაფრთხოების უფლების დაცვას თავშესაფრის მაძიებელთა მიღებასთან დაკავშირებული სტანდარტების დადგენისას. გენდერული თვალსაზრისით მგრძობიარე მიღების პროცედურათა მაგალითები შეიძლება მოიცავდეს *inter alia* შემდეგ ასპექტებს: ქალთა მიმართ ძალადობის მსხვერპლთა იდენტიფიცირება პროცესის რაც შეიძლება ადრეულ ეტაპზე; მამაკაცებისა და ქალებისთვის განცალკევებული საცხოვრებლის შეთავაზება; ცალკე საპირფარეშოების მოწყობა ან, სულ მცირე, გრაფიკის შემუშავება და მონიტორინგი, რათა მამაკაცებმა და ქალებმა ის სხვადასხვა დროს გამოიყენონ; ოთახების უზრუნველყოფა, რომლებიც მცხოვრებთ შეუძლიათ ჩაკეტონ; ადეკვატური განათება მიძღები ცენტრის მთელ ტერიტორიაზე; დაცვის პერსონალის, მათ შორის, ქალი თანამშრომლების მხრიდან დაცვა, რომლებსაც შესაბამისი ტრენინგი აქვთ გავლილი გენდერთან დაკავშირებული საჭიროებების გათვალისწინებაზე; მიძღები ცენტრის თანამშრომლების მომზადება; ქცევის კოდექსის შემუშავება, რომელიც ასევე ვრცელდება სერვისის კერძო მიმწოდებლებზე; გენდერული ძალადობის შემთხვევებში ჩარევისა და დაცვის ოფიციალურად დადგენილი ღონისძიებების გატარება; ქალებისა და გოგონებისთვის ინფორმაციის მიწოდება გენდერული ძალადობისა და ხელმისაწვდომი დახმარების შესახებ.

315.მე-3 პუნქტი ასევე ადგენს მხარეთა ვალდებულებას თავშესაფრის მაძიებლებისათვის, შეიმუშაონ გენდერულად სენსიტიური მხარდაჭერი მომსახურება, რომელიც მორგებული იქნება მათ კონკრეტულ საჭიროებებზე. ეს შეიძლება მოიცავდეს ისეთი ღონისძიებების გატარებას, როგორცაა დამატებითი ფსიქო-სოციალური და კრიზისული კონსულტაციები, ასევე, სამედიცინო დახმარება ტრავმის დაძლევაში, რადგან ბევრი თავშესაფრის მაძიებელი ქალი სექსუალურ ან სხვა სახის ძალადობას განიცდის და, ამიტომ, განსაკუთრებით დაუცველია. მხარდაჭერის სერვისები მიზნად უნდა ისახავდეს ქალთა გაძლიერებასა და ხელშეწყობასაც, რათა მათ აქტიურად დაიწყონ ახალი ცხოვრება.

316.აუცილებელია გენდერული სახელმძღვანელო პრინციპების შემუშავება და განხორციელება შესაბამისი მხარეების მიერ, რათა გაიგონ, როგორ შეიძლება გენდერული თვალსაზრისით მგრძობიარე ელემენტების გათვალისწინება მათ პოლიტიკასა და პრაქტიკაში. სახელმძღვანელო პრინციპები უადრესად მნიშვნელოვანია სპეციალური დაცვის საჭიროებებზე ცნობიერების ასამაღლებლად ქალ თავშესაფრის მაძიებელთათვის, რომლებიც გენდერული ძალადობის მსხვერპლი არიან, ან მის რისკქვეშ დგანან. მხარეებმა უნდა გაითვალისწინონ, რომ ამ სფეროში წარმატების მისაღწევად, კონკრეტული ღონისძიებები უნდა განხორციელდეს ამ სახელმძღვანელო პრინციპების დანერგვის მხრივ. სახელმძღვანელო პრინციპები უნდა მოიცავდეს ცნობიერების ამაღლებას, სენსიტიურ დამოკიდებულებას კულტურული და რელიგიური ასპექტებისა თუ პიროვნული ფაქტორებისადმი, ასევე, ტრავმის ამოცნობას.

317. გენდერული ძალადობის მსხვერპლ ქალთა და გოგონათა საჭიროებების სათანადოდ შესწავლისა და გათვალისწინების მიზნით, მე-3 პუნქტი ითვალისწინებს ვალდებულებას გენდერულად სენსიტიური თავშესაფრის პროცედურათა შემუშავების შესახებ. იგი მოიცავს ლტოლვილის სტატუსის განსაზღვრის წესის მიღებას და საერთაშორისო დაცვის გავრცელების მოთხოვნას (იხ: აგრეთვე § 312). ის ასევე გულისხმობს შემდეგ ასპექტებს: ქალებისთვის ინფორმაციის მიწოდება თავშესაფრის პროცედურების შესახებ; სხვა პირზე დამოკიდებულ ქალთა ცალკე ინტერვიუების შესაძლებლობა ოჯახის წევრთა დაუსწრებლად; ქალებისთვის შესაძლებლობის მიცემა, დამოუკიდებლად მოითხოვონ დაცვა გენდერული თვალსაზრისით არსებული საფუძვლების გამო, რაც გულისხმობს ცალკე განაცხადის წარდგენის უფლებას საერთაშორისო დაცვის გავრცელების შესახებ; გენდერული სახელმძღვანელო პრინციპების შემუშავება თავშესაფრის მოთხოვნის განხილვასა და გადაწყვეტილების მიღებაზე; და ტრენინგი. აქვე იგულისხმება: გენდერული თვალსაზრისით მგრძობიარე ინტერვიუება, რომელსაც ხელმძღვანელობს ინტერვიუერი (საჭიროების შემთხვევაში, თარჯიმნის დახმარებით); განმცხადებლის შესაძლებლობა, გამოხატოს თავისი მოსაზრება, თუ რა სქესის პირმა უნდა ჩაატაროს მისი გამოკითხვა ან გაუწიოს თარჯიმნობა, და მხარეებმა შესაძლებლობის ფარგლებში დააკმაყოფილონ მათი მოთხოვნა; და ინტერვიუების შედეგად შეკრებილი ინფორმაციის კონფიდენციალობა. დამატებითი მითითებებისთვის, მხარეებმა შეიძლება მიმართონ ამ სფეროში საპარლამენტო ასამბლეის მიერ მომზადებულ დოკუმენტებს, როგორცაა რეზოლუცია 1765 (2010) და რეკომენდაცია 1940 (2010) გენდერულ საფუძველზე თავშესაფრის მოთხოვნის შესახებ.

318. ამ ნაწილის წინა ოთხ პუნქტში მოცემული ჩამონათვალი მაქსიმალურად დეტალურად აღწერს იმ შესაძლო ზომებს, რომლებიც მხარეებმა შეიძლება გაატარონ მე-3 პუნქტში ჩამოყალიბებული დებულებების შესრულებისას. ამის მიზეზი ის არის, რომ ავტორებს სურდათ, ანგარიშში ჩაერთოთ კარგი პრაქტიკის რამდენიმე მაგალითი, რომლებიც უკვე დაინერგა ზოგიერთ სახელმწიფოში. თუმცა, უნდა აღინიშნოს, რომ მე-3 პუნქტი მხარეთა დისკრეციულ უფლებამოსილებაში ტოვებს იმის განსაზღვრას, როგორ პროცედურებს, სახელმძღვანელო პრინციპებსა და დახმარებას დაწერავენ ისინი თავიანთ ტერიტორიაზე გენდერულად სენსიტიური თვალსაზრისით.

მუხლი 61 - იძულებით რეპატრიაციაზე უარის თქმა

319. ლტოლვილთა სტატუსის შესახებ 1951 წლის კონვენციის 33-ე მუხლით გათვალისწინებული პრინციპი, რომელიც გულისხმობს იძულებით რეპატრიაციაზე უარის თქმას, თავშესაფრისა და საერთაშორისო ლტოლვილის დაცვის ქვაკუთხედი. შესაბამისად, მან ჩვეულებითი საერთაშორისო სამართლის სტატუსი მიიღო. ეს ნიშნავს, რომ აღნიშნული პრინციპი ვრცელდება ყველა სახელმწიფოზე, მიუხედავად იმისა, არის თუ არა იგი 1951 წლის კონვენციის მხარე.

320. იძულებით რეპატრიაციაზე უარის თქმის პრინციპი განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია თავშესაფრის მაძიებელთა და ლტოლვილთათვის. ამ პრინციპის თანახმად - და 1951 წლის კონვენციის თანახმად განსაზღვრული გარკვეული გამონაკლისებისა და შეზღუდვების გათვალისწინებით - სახელმწიფომ არ უნდა გააძევოს ან დააბრუნოს თავშესაფრის მაძიებელი ან ლტოლვილი იმ ქვეყანაში, სადაც მათ სიცოცხლეს ან თავისუფლებას საფრთხე ემუქრება. ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის მე-3 მუხლი ასევე კრძალავს პირის დაბრუნებას იმ ადგილას, სადაც არსებობს რეალური რისკი, რომ იგი აღმოჩნდება წამების, არაადამიანური და ღირსების შემლახველი მოპყრობის, ან დასჯის წინაშე. პირის გაძევება და უკან დაბრუნება იქ, სადაც მას ემუქრება დევნის საფრთხე, ეწინააღმდეგება საერთაშორისო თანამეგობრობის ვალდებულებას, დაიცვას ყველა ადამიანის უფლებები. იძულებით რეპატრიაციაზე უარის თქმის პრინციპი ასევე მოიცავს ვალდებულებას, არ უთხრა უარი ქვეყანაში შეშვებაზე თავშესაფრის იმ მაძიებლებს, რომლებიც ჩამოვიდნენ მის საზღვართან, ან რომელთაც არ უშვებენ საზღვრებამდე.

321. იძულებით დაბრუნებისგან დაცვა ვრცელდება ნებისმიერ პირზე, რომელიც არის ლტოლვილი 1951 წლის კონვენციის მნიშვნელობით. ეს ასევე ვრცელდება თავშესაფრის მაძიებლებზე, რომელთა სტატუსი ოფიციალურად არ არის განსაზღვრული და რომლებიც შეიძლება დაექვემდებარონ დევნას, თუკი დააბრუნებენ წარმოშობის ქვეყანაში, ან იმ ქვეყანაში, სადაც მუდმივად ცხოვრობდნენ. 1-ლი პუნქტი ადგენს საერთაშორისო სამართლით დადგენილ ვალდებულებას სახელმწიფოებისთვის, პატივი სცენ იძულებით რეპატრიაციაზე უარის თქმის პრინციპს გენდერული ძალადობის მსხვერპლთან მიმართებით, რომელიც დაბრუნების შემთხვევაში შეიძლება დევნის საფრთხის წინაშე აღმოჩნდეს.

322. მე-2 პუნქტი ადასტურებს, რომ იძულებით რეპატრიაციაზე უარის თქმის პრინციპის დაცვის

ვალდებულება თანაბრად ვრცელდება ქალთა მიმართ ძალადობის მსხვერპლთა მიმართ, რომლებიც დაცვას საჭიროებენ და კიდევ ერთხელ ამყარებს ამ მუხლის 1-ლი ნაწილით დადგენილ ვალდებულებას. კერძოდ, მე-2 პუნქტი ადგენს მხარეთა ვალდებულებას, მიიღონ ყველა აუცილებელი საკანონმდებლო თუ სხვა ზომა, რათა ქალთა მიმართ დანაშაულის მსხვერპლი, რომელსაც ესაჭიროება დაცვა, არ დააბრუნონ არცერთ ქვეყანაში, სადაც მისი ცოცხლესაფრთხე ემუქრება, ან შეიძლება გახდეს წამების, არაადამიანური და ღირსების შემლახველი მოპყრობის, ან დასჯის მსხვერპლი. მნიშვნელოვანია, ეს ვალდებულებები შესრულდეს დამოუკიდებლად ქალის სტატუსისა ან ბინადრობისა. ეს ნიშნავს, რომ იძულებით დაბრუნებისგან დაცვა ვრცელდება ქალთა მიმართ ძალადობის ყველა მსხვერპლზე, რომელთა მიმართაც ჯერ არ მიღებულა გადაწყვეტილება თავშესაფრის მოთხოვნაზე 1951 წლის კონვენციის შესაბამისად (მიუხედავად მათი წარმომავლობის ქვეყნისა თუ ბინადრობის სტატუსისა) და რომლებიც გენდერული ძალადობის საფრთხის წინაშე დგანან გაძევების/დეპორტაციის შემთხვევაში, რაც, თავისი სიმძიმის მხრივ, არასათანადო მოპყრობის ტოლფასია. მაშინაც კი, თუ თავშესაფრის მოთხოვნა არ დაკმაყოფილდება, სახელმწიფოებმა არ უნდა დაუშვან მათი გაძევება/დეპორტირება იმ ქვეყანაში, სადაც ემუქრებათ წამების, არაადამიანური ან ღირსების შემლახველი მოპყრობის, ან დასჯის რეალური საფრთხე. ეს პუნქტი არ უნდა განიმარტოს ისე, რომ ეწინააღმდეგება 1951 წლის კონვენციის შესაბამის დებულებებს. კერძოდ, ის არ გამოირიცხავს ამ კონვენციის 33-ე მუხლის მე-2 პუნქტის გამოყენებას.

VIII თავი - საერთაშორისო თანამშრომლობა

323. VIII თავი ადგენს კონვენციის მხარეებს შორის თანამშრომლობასთან დაკავშირებულ მოთხოვნებს. ეს დებულებები არ შემოიფარგლება მხოლოდ სისხლის სამართლებრივ და სამოქალაქო საკითხებში თანამშრომლობით - იგი გულისხმობს თანამშრომლობას ამ კონვენციის ფარგლებში გათვალისწინებული ძალადობის ყველა ფორმის აღკვეთის, ასევე ძალადობის მსხვერპლთა დახმარების მიზნით.

324. რაც შეეხება ზოგადად სასამართლოებს შორის თანამშრომლობას, კერძოდ, სისხლის სამართლის სფეროში, ევროპის საბჭოს უკვე შემუშავებული აქვს სტანდარტების განმსაზღვრელი მთელი რიგი ინსტრუმენტები. ამასთან დაკავშირებით, უნდა აღინიშნოს ევროპული კონვენცია ექსტრადიციის შესახებ (ETS No.24), ევროპული კონვენცია სისხლის სამართლის საქმეებში ურთიერთდახმარების შესახებ (ETS No.30) და მათი დამატებითი ოქმები (ETS No. 86, 98, 99, 182), ევროპული კონვენცია სისხლის სამართლის დანაშაულებთან დაკავშირებული განაჩენების საერთაშორისო დონეზე ძალაში ყოფნის შესახებ (ETS No. 70), კონვენცია ფულის გათეთრების, დანაშაულებრივი საქმიანობით მიღებული შემოსავლების მოძიების, ამოღებისა და კონფისკაციის შესახებ (ETS No. 141) და ევროპის საბჭოს კონვენცია ფულის გათეთრების, დანაშაულებრივი საქმიანობით მოპოვებული შემოსავლების მოძიების, ამოღებისა და კონფისკაციის და ტერორიზმის დაფინანსების აღკვეთის შესახებ (CETS No. 198). ეს შეთანხმებები არის სექტორთაშორისი ინსტრუმენტები, რომლებიც ვრცელდება სხვადასხვა კატეგორიის დანაშაულზე და შეიძლება განხორციელდეს სისხლის სამართლის საქმეებში სასამართლოებს შორის თანამშრომლობის ხელშესაწყობად. ისინი ადგენენ ჩარჩო პროცედურებს, რომლებიც მიზნად ისახავს თანამშრომლობას კონვენციით გათვალისწინებულ დანაშაულებთან დაკავშირებით. რადგანაც ევროპის საბჭოს წევრი სახელმწიფოები არიან მხარეები ევროპული კონვენციებისა ექსტრადიციის შესახებ და სამართლებრივი ურთიერთდახმარების შესახებ, ტექსტის ავტორები ზოგადად რეკომენდაციას იძლევიან, არ მოხდეს სამართლებრივი ურთიერთდახმარებისა და ექსტრადიციის სპეციალურ ინსტრუმენტებში ასახული დებულებების რეპროდუცირება და ისინი ჩაიწეროს განმარტებით მემორანდუმში კონვენციის შემუშავებასთან დაკავშირებით, ან მასში სხვაგვარად მიუთითონ ჰორიზონტალურ ინსტრუმენტებზე.

325. ამ მიზნით, კონვენციის ავტორებმა მიზანშეწონილად მიიჩნიეს, აერიდებინათ ამ კონვენციაში ისეთი დებულებების რეპროდუცირება, რომლებიც მოცემულია ზემოთ ჩამოთვლილ სექტორთაშორის ინსტრუმენტებში. მაგალითად, მათ არ სურდათ ურთიერთდახმარების ღონისძიებების დანერგვა, რომლებიც სხვა ინსტრუმენტებსა და შეთანხმებებს ჩაანაცვლებდა, რადგანაც უფრო ეფექტიანი იქნებოდა, ზოგადი წესის სახით დაყრდნობოდა ძალაში არსებულ ხელშეკრულებებს სამართლებრივი ურთიერთდახმარებისა და ექსტრადიციის შესახებ, რომლებსაც პრაქტიკოსები კარგად იცნობენ.

აქედან გამომდინარე, ეს თავი მოიცავს მხოლოდ იმ დებულებებს, რომლებიც შემოსხენებული კონვენციებით გათვალისწინებული დებულებების დამატებებია.

მუხლი 62 - ზოგადი პრინციპები

326.62-ე მუხლი ადგენს ზოგად პრინციპებს, რომლებიც საერთაშორისო თანამშრომლობას არეგულირებს.

327. უპირველეს ყოვლისა, იგი ავალდებულებს მხარეებს, მჭიდროდ ითანამშრომლონ ერთმანეთთან, კერძოდ, მაქსიმალურად შეამცირონ დაბრკოლებები ინფორმაციისა და მტკიცებულებების სწრაფი გაზიარების ხელშეწყობად.

328. ეს მუხლი ადგენს თანამშრომლობის ზოგად ვალდებულებას შემდეგ სფეროებში: კონვენციით გათვალისწინებული ძალადობის ყველა ფორმის აღკვეთა, პრევენცია და სასამართლო წესით დევნა („ა“ პუნქტი); ძალადობის მსხვერპლთა დაცვა და დახმარება („ბ“ პუნქტი); ამ კონვენციით განსაზღვრულ დანაშაულებთან დაკავშირებით გამოძიებისა და სამართალწარმოების წამოწყება („გ“ პუნქტი); მხარე სახელმწიფოთა მიერ გამოტანილი სამოქალაქო და სისხლის სამართლის განაჩენების, მათ შორის, დამცავი ორდერების აღსრულება („დ“ პუნქტი);

329. მე-2 პუნქტი ეფუძნება ევროკავშირის მიერ 2001 წლის 15 მარტს მიღებულ ჩარჩო გადაწყვეტილებას სისხლის სამართლის პროცესში მსხვერპლთა მდგომარეობის შესახებ, კერძოდ, მისი მე-11 მუხლის მე-2 და მე-3 პუნქტებს. იგი მიზნად ისახავს დაზარალებულისთვის საჩივრის წარდგენის გაიოლებას, რათა შეძლონ სახელმწიფოს კომპეტენტურ ორგანოებში შესაბამისი საჩივრების წარდგენა მათი საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით.

330. აღნიშნულმა სახელისუფლებო ორგანოებმა შეიძლება წამოიწყონ საქმისწარმოება, თუკი მათი კანონმდებლობა ამის საშუალებას იძლევა, ან საჩივარი გადასცენ იმ სახელმწიფოს კომპეტენტურ ორგანოებს, სადაც ჩადენილია დანაშაული, თანამშრომლობის შესაბამისი ინსტრუმენტების დებულებათა დაცვით, რომლებიც ამ სახელმწიფოებზე ვრცელდება.

331. მე-3 პუნქტი უფლებამოსილებას ანიჭებს მხარეს, რომელიც ორმხრივ სამართლებრივ დამხარებას უწევს სისხლის სამართლის ან ექსტრადიციის საკითხებში, ასევე, მეორე მხარის მიერ გამოტანილი სამოქალაქო ან სისხლის სამართლის განჩინებების აღსრულებაში - რაც განპირობებულია მხარე სახელმწიფოებთან გაფორმებული შესაბამისი ხელშეკრულების არსებობით - თუკი მიიღებს თხოვნას ასეთი თანამშრომლობის შესახებ იმ სახელმწიფოსგან, რომელთანაც ხელშეკრულება არ გაუფორმებია, მას შეუძლია ეს კონვენცია მიიჩნიოს სამართლებრივ საფუძვლად ორმხრივი იურიდიული დახმარების გაწევისათვის ამ კონვენციით დადგენილ დანაშაულებთან მიმართებით. ეს დებულება, რომელიც არ ვრცელდება ევროპის საბჭოს წევრ სახელმწიფოთა ურთიერთთანამშრომლობაზე სისხლის სამართლის საქმეებსა და ექსტრადიციასთან დაკავშირებით - რადგან არსებობს 1957 წელს მიღებული ევროპული კონვენცია ექსტრადიციის შესახებ და 1959 წელს მიღებული ევროპული კონვენცია სისხლის სამართლის საქმეებში ურთიერთდახმარების შესახებ, დამატებით ოქმებთან ერთად - საყურადღებოა იმის გამო, რომ შესაძლოა მხარეებს აძლევს კონვენციასთან მიერთების შესაძლებლობას.

332. და ბოლოს, მე-4 პუნქტის შესაბამისად, მხარეებმა უნდა მიიღონ ყველა საჭირო ზომა, რათა ოჯახში ძალადობისა და ქალთა მიმართ ძალადობის პრევენცია და აღკვეთა ჩართონ განვითარების პროგრამებში, რომლებიც ხორციელდება შესაძლო სახელმწიფოების დახმარების მიზნით. ევროპის საბჭოს ბევრი წევრი სახელმწიფო ახორციელებს ასეთ პროგრამებს. ისინი მოიცავს მრავალფეროვან სფეროებს, როგორცაა კანონის უზენაესობის აღდგენა ან გამყარება, სასამართლო ინსტიტუტების განვითარება, დანაშაულის წინააღმდეგ ბრძოლა და ტექნიკური დახმარება საერთაშორისო კონვენციების შესრულებაში. ზოგიერთი პროგრამა შეიძლება განხორციელდეს ისეთ ქვეყნებში, სადაც მნიშვნელოვანი პრობლემები არსებობს ქალთა მიმართ და ოჯახში ძალადობის თვალსაზრისით. აღნიშნულ კონტექსტში, სამოქმედო პროგრამებმა სათანადოდ უნდა გაითვალისწინონ დანაშაულის ამ ფორმების პრევენციასთან დაკავშირებული საკითხები, მათ შორის, მსხვერპლთა დაცვის ხელშეწყობისათვის მე-18 მუხლის მე-5 პუნქტის შესაბამისად.

მუხლი 63 - რისკის ქვეშ მყოფ პირებთან დაკავშირებული ზომები

333. წინამდებარე დებულების ძირითადი მიზანია, ხელი შეუწყოს ინფორმაციის გაცვლას ამ კონვენციის მხარეებს შორის და ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის გარკვეული

აქტების თავიდან აცილებას. ამ კონვენციით გათვალისწინებული ძალადობის ზოგიერთ ფორმას შეიძლება ჰქონდეს ტრანსნაციონალური მასშტაბი. ამ მიზეზის გამო, კონვენციის ავტორებმა ისეთ დანაშაულებთან დაკავშირებით, როგორცაა ქალის სასქესო ორგანოების დასახიჩრება, დაადგინეს შემდეგი პრინციპი: თუკი მხარეს, მის ხელთ არსებულ ინფორმაციაზე დაყრდნობით, საკმარისი საფუძველი აქვს მისაჩვენად, რომ მეორე მხარე სახელმწიფოს ტერიტორიაზე მყოფ პირთან მიმართებით არსებობს ამ კონვენციის შესაბამისი მუხლებში მოხსენიებული ძალადობის ჩადენის უშუალო საფრთხე, მხარემ რომელსაც ეს ინფორმაცია აქვს, დაუყოვნებლივ უნდა აცნობოს ამაზე მეორე მხარე სახელმწიფოს შესაბამისი დამცავი ზომების მისაღებად. ინფორმაცია უნდა ეფუძნებოდეს “გონივრულ ეჭვს”, რომ არსებობს უშუალო საფრთხე. კონვენციის ავტორებმა არ ჩათვალეს საჭიროდ კრიტერიუმების შემუშავება იმის შესახებ, რა იგულისხმება „საფუძვლიან ეჭვში“. აქედან გამომდინარე, მხარეთა დისკრეციულ უფლებამოსილებაა, ყოველ ცალკეულ შემთხვევაში მოძიებული ინფორმაციის საფუძველზე დაადგინონ, როდის უნდა გააზიარონ ინფორმაცია ასეთი ძალადობრივი ქმედებების თავიდან ასაცილებლად. ეს ინფორმაცია უნდა შეიცავდეს დეტალებს რისკქვეშ მყოფ პირთა სასარგებლოდ მიღებულ დამცავ ორდერებზეც.

მუხლი 64 - ინფორმაცია

334.64-ე მუხლი კიდევ ერთხელ ასაბუთებს საერთაშორისო თანამშრომლობის სფეროში, კერძოდ, სისხლის სამართალში არსებულ პრინციპს, რომელიც ითვალისწინებს სახელმწიფოთა შორის ინფორმაციის ეფექტიან და დროულ გაცვლას ამ კონვენციის შესაბამისად დადგენილი შესაძლო დანაშაულის აღკვეთის, გამოძიების, ან დამნაშავის სისხლისსამართლებრივი დევნის ხელშესაწყობად. კერძოდ, 1-ლი პუნქტი მოითხოვს, რომ მხარემ, რომელსაც შესაბამისი ზომების გატარების თხოვნით მიმართავენ, დროულად მიაწოდოს ინფორმაცია თხოვნის წარმდგენ მხარეს გატარებული ზომების საბოლოო შედეგზე. მე-2 პუნქტი თითოეული მხარის დისკრეციულ უფლებამოსილებაში ტოვებს (გამოყენებული ფორმულირებიდან ნათელია, რომ ეს არ არის სავალდებულო ღონისძიება), მიაწოდოს თუ არა სხვა მხარეს ინფორმაციას საკუთარი გამოძიების შესახებ. ეს შეიძლება გაკეთდეს მეორე მხარის მიერ “წინასწარი მოთხოვნის წარდგენის გარეშე”.

335. ანალოგიურად, მე-3 პუნქტი ადგენს შემდეგ პრინციპს: მხარემ, რომელიც მიიღებს ნებისმიერ ინფორმაციას (იგულისხმება იმ ცენტრალური ადმინისტრაციული ორგანოს ხელთ არსებული ინფორმაცია, რომელიც პასუხისმგებელია საერთაშორისო თანამშრომლობაზე სისხლის სამართლის სფეროში), ის უნდა გადასცეს შესაბამის სახელისუფლებო ორგანოებს, რომლებიც, ეროვნული კანონმდებლობის თანახმად, უფლებამოსილნი არიან, გაითვალისწინონ ის. ზოგადად, შესაბამის ორგანოებში იგულისხმება პოლიციის და პროკურატურის ორგანოები და მოსამართლეები. შესაბამისი ორგანოები შემდეგ განიხილავენ, არის თუ არა ეს ინფორმაცია ღირებული მათი გამოძიების ან სასამართლო განხილვისათვის. მნიშვნელოვანია აღინიშნოს, რომ ამ დებულებით გათვალისწინებული ინფორმაციის გაცვლის მოთხოვნა არ შემოიფარგლება ინფორმაციით მხოლოდ სისხლისსამართლებრივი გამოძიების ან სამართალწარმოების შესახებ, ის ასევე ვრცელდება სამოქალაქო სარჩელებსა და დამცავ ორდერებთან დაკავშირებულ ინფორმაციაზე.

მუხლი 65 - მონაცემთა დაცვა

336. ეს დებულება ეხება ამ კონვენციის ფარგლებში გათვალისწინებული ძალადობის ყველა ფორმასთან დაკავშირებულ პირად მონაცემებს. ფიზიკური პირების, განსაკუთრებით, დაზარალებულების შესაძლო საფრთხის არსებობისას, როცა მათ შესახებ მონაცემები ვრცელდება რაიმე გარანტიების ან კონტროლის გარეშე, 65-ე მუხლი მიუთითებს კონვენციაზე პერსონალურ მონაცემთა ავტომატური დამუშავებისას ფიზიკური პირების დაცვის შესახებ (ETS No.108), რომელიც განსაზღვრავს მოთხოვნებს მონაცემთა შენახვასა და გამოყენებასთან დაკავშირებით. ეს მუხლი ადგენს, რომ დებულება ვრცელდება მხარეთა მიერ გემოხსენებული კონვენციით გათვალისწინებული ვალდებულებების შესრულებაზე. თუმცა ეს ხელს არ უშლის ამ კონვენციის რატიფიცირებაში სახელმწიფოებს, რომლებიც არ არიან მისი მხარეები. კერძოდ, No.108 კონვენცია ადგენს, რომ პერსონალური მონაცემები ინახება მხოლოდ კანონით განსაზღვრული მიზნებისათვის და არ უნდა გამოიყენებოდეს ამ მიზნების შეუსაბამოდ. იგი მოითხოვს, რომ მსგავსი მონაცემები არ ინახებოდეს ისეთი ფორმით, რომელიც მონაცემთა სუბიექტის იდენტიფიცირების საშუალებას იძლევა, ასევე, იმაზე მეტხანს, ვიდრე საჭირო იყო დასახული მიზნებისთვის. ანალოგიურად, No.108 კონვენცია მხარეებს ავალდებულებს სათანადო უსაფრთხოების ზომების გატარებას, რათა თავიდან აიცილონ მონაცემთა არასანქცირებული ხელმისაწვდომობა, გადაკეთება, ან გამჟღავნება.

IX თავი - მონიტორინგის მექანიზმი

337. კონვენციის IX თავი შეიცავს დებულებებს, რომლებიც მიზნად ისახავს კონვენციის ეფექტიან განხორციელებას მხარეთა მიერ. თავის შუალედურ ანგარიშში CAHVIO აღნიშნავს: “კომიტეტი მიიჩნევს, რომ ძლიერი და დამოუკიდებელი მონიტორინგის მექანიზმი ძალზე მნიშვნელოვანია ამ პრობლემებზე ადეკვატური რეაგირებისათვის კონვენციის ყველა მხარე სახელმწიფოში”. შესაბამისად, ავტორებმა მიიჩნიეს, რომ კონვენციით გათვალისწინებული მონიტორინგის სისტემა უნდა იყოს მისი ერთ-ერთი ძლიერი მხარე. მონიტორინგის მექანიზმი მიზნად ისახავს ამ კონვენციის ყველა სფეროს დაფარვას. კონვენცია ადგენს ქალთა მიმართ და ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლის ექსპერტთა ჯგუფის შექმნას (შემდგომში GREVIO). ეს არის ორგანო, რომელიც დაკომპლექტებულია მაღალკვალიფიციური ექსპერტებით ისეთი სფეროებიდან, როგორცაა ადამიანის უფლებები, გენდერული თანასწორობა, ქალთა მიმართ ძალადობა, ოჯახში ძალადობა, სისხლის სამართალი, ქალთა მიმართ და ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთა დაცვა. მის ფუნქციაა “მხარეთა მიერ ამ კონვენციის განხორციელებაზე მონიტორინგი”. კონვენცია ასევე ადგენს მხარეთა კომიტეტის შექმნას, რომელშიც ერთიანდებიან კონვენციის მხარეთა წარმომადგენლები.

მუხლი 66 - ქალთა მიმართ და ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ ქმედებათა განმხორციელებელი ექსპერტთა ჯგუფი (GREVIO)

338. როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, GREVIO პასუხისმგებელია მხარეთა მიერ კონვენციის განხორციელების მონიტორინგზე. იგი შედგება, მინიმუმ, 10 და, მაქსიმუმ, 15 წევრისგან.

339. მე-2 პუნქტში ხაზგასმულია, რომ GREVIO-ს წევრების არჩევისას, რომლებიც კონვენციის მხარეთა წარმომადგენლები არიან, ითვალისწინებენ გენდერულ და გეოგრაფიულ ბალანსს, ასევე, მულტიდისციპლინურ ექსპერტულ ცოდნას. მხარეთა კომიტეტი მათ ირჩევს კონვენციის მხარეების მიერ დასახელებულ კანდიდატურებს შორის.

340. მე-3 პუნქტი ადგენს GREVIO-ს წევრთა არჩევის კრიტერიუმებს კონვენციის რატიფიკაციათა რაოდენობის გათვალისწინებით.

341. მე-4 პუნქტი ხაზს უსვამს GREVIO-ს შემადგენლობაში მომუშავე ექსპერტთა ძირითად კომპეტენციებს, აგრეთვე, მათი არჩევის მთავარ კრიტერიუმებს, რომლებიც შეიძლება შემდგენაირად შევამდგს: “დამოუკიდებლობა და გამოცდილება”. კერძოდ, GREVIO-ს წევრებმა უნდა წარმოადგინონ ქალთა მიმართ და ოჯახში ძალადობის სფეროში მომუშავე აქტორები და სააგენტოები. მხარეთა მიერ წარდგენის შემთხვევაში, ესენი შეიძლება იყვნენ არასამთავრობო ორგანიზაციების წარმომადგენლებიც.

342. მე-5 პუნქტი ადგენს, რომ GREVIO-ს წევრების არჩევის პროცედურას განსაზღვრავს მინისტრთა კომიტეტი. ეს გასაგებია, რადგან არჩევის პროცედურა კონვენციის განხორციელების მნიშვნელოვანი ნაწილია. ვინაიდან ეს ევროპის საბჭოს კონვენციაა, მისმა ავტორებმა მიიჩნიეს, რომ აღნიშნული ფუნქცია მინისტრთა კომიტეტის უფლებამოსილებაში უნდა დარჩეს, მხარეთა კომპეტენციაში კი იქნება უშუალოდ GREVIO-ს წევრების არჩევა. არჩევის პროცედურის შესახებ გადაწყვეტილების მიღებამდე, მინისტრთა კომიტეტი კონსულტაციებს ჩაატარებს მხარეებთან და მიიღებს მათ ერთსულვან თანხმობას. ასეთი მოთხოვნა აღიარებს, რომ კონვენციის ყველა მხარეს უნდა შეეძლოს ამ პროცედურის დადგენა, და რომ ამ მხრივ ისინი თანასწორუფლებიანები არიან.

343. მე-6 პუნქტი ადგენს, რომ GREVIO შეიმუშავებს და ამტკიცებს საკუთარ პროცედურულ წესებს.

344. მე-7 პუნქტის მიზანია, რომ GREVIO-ს წევრები და დელეგაციების სხვა წევრები, რომლებიც ვიზიტით ეწვევიან ქვეყნებს 68-ე მუხლის მე-9 და მე-14 პუნქტების შესაბამისად, სარგებლობდნენ ამ კონვენციის დანართში განსაზღვრული პრივილეგიებითა და იმუნიტეტით. ევროპის საბჭოს გენერალური შეთანხმება პრივილეგიებისა და იმუნიტეტების შესახებ ღიაა მხოლოდ წევრი სახელმწიფოებისათვის. რაც შეეხება ევროპის საბჭოს სხვა კონვენციებს, რომლებიც ითვალისწინებს ქვეყნებში ვიზიტებს, დადგენილი პროცედურის მიხედვით, მინისტრთა კომიტეტი მოითხოვს ორმხრივი შეთანხმების ხელმოწერას არაწევრი ქვეყნების მიერ, რაც ხანგრძლივი პროცესია და შეიძლება გამოიწვიოს დაყოვნებები კონვენციასთან მიერთების თვალსაზრისით. ამ მიზეზით, ასევე,

სამომავლოდ ამ ხარვეზის გამოსწორებაზე მიმართული ღონისძიების სახით, წინამდებარე დებულება პირდაპირ აისახა კონვენციის ტექსტში იმ ხანგრძლივ პროცედურათა თავიდან ასაცილებლად, რომლებიც უკავშირდება არაწევრ ქვეყნებთან ორმხრივ შეთანხმებებზე მოლაპარაკებებს.

მუხლი 67 - მხარეთა კომიტეტი

345.67-ე მუხლი ადგენს მონიტორინგის სისტემის კიდევ ერთ სტრუქტურას, პოლიტიკურ ორგანოს (“მხარეთა კომიტეტი”), რომლის შედგენილობაც ზემოთ არის მითითებული.

346.მხარეთა კომიტეტს პირველად იწვევს ევროპის საბჭოს გენერალური მდივანი. მისი პირველი სხდომა იმართება ამ კონვენციის ძალაში შესვლიდან ერთი წლის განმავლობაში GREVIO-ს წევრების არჩევის მიზნით. კომიტეტი მომდევნო სხდომებს მართავს მხარეთა მესამედის, მხარეთა კომიტეტის პრეზიდენტის, ან გენერალური მდივნის მოთხოვნით.

347.ამ ორგანოს ჩამოყალიბება უზრუნველყოფს ყველა მხარის თანასწორ მონაწილეობას გადაწყვეტილების მიღებისა და კონვენციის მონიტორინგის პროცესში. ის ხელს უწყობს თანამშრომლობის გაღრმავებას მხარეთა შორის და მხარეებსა და GREVIO-ს შორის, ასევე, კონვენციის ეფექტიან განხორციელებას.

348.მე-3 პუნქტი ადგენს, რომ მხარეთა კომიტეტი შეიმუშავებს და ამტკიცებს საკუთარ პროცედურულ წესებს.

მუხლი 68 - პროცედურა

349.68-ე მუხლი დეტალურად აღწერს მონიტორინგის პროცედურას და მხარეთა კომიტეტისა და GREVIO-ს ურთიერთქმედებას.

350.1-ლი და მე-2 პუნქტები ადგენს, რომ მხარეთა მიერ კონვენციის დებულებების ასამოქმედებლად გატარებული საკანონმდებლო თუ სხვა ზომების ამსახველ ანგარიშს GREVIO განიხილავს შესაბამის მხარე სახელმწიფოს წარმომადგენლებთან ერთად. მხარეები ანგარიშს წარადგენენ GREVIO-ს მიერ მომზადებულ კითხვარზე დაყრდნობით. ამის მიზანია მხარე სახელმწიფოებში შესაბამისი საკანონმდებლო და სხვა საბაზისო ზომების დანერგვა კონვენციასთან მიერთების პროცესში მისი კონკრეტული და ზოგადი განხორციელების კუთხით.

351.მე-3 პუნქტი ადგენს, რომ 1-ელი და მე-2 პუნქტის შესაბამისად მომზადებული ანგარიშის შემდეგ გათვალისწინებული შეფასების პროცედურა რამდენიმე რაუნდად განხორციელდება და GREVIO განსაზღვრავს იმ სფეროებს, რომლებზეც ყურადღება გამახვილდება მონიტორინგის პროცესში. ანუ, ყოველი რაუნდის დასაწყისში GREVIO შეარჩევს კონკრეტულ საკითხებს, რომლებზე დაყრდნობითაც შეფასება განხორციელდება და აგზავნის კითხვარს.

352.მე-4 პუნქტი ადგენს, რომ მონიტორინგის პროცედურის ჩასატარებლად, GREVIO შესაბამის საშუალებებს განსაზღვრავს. კერძოდ, შეფასების ყოველი რაუნდისათვის მან შეიძლება შეიმუშაოს კითხვარი, რომელზე დაყრდნობითაც შეფასდება კონვენციის განხორციელება მხარეთა მიერ. ტერმინი „კითხვარი“ გულისხმობს წერილობით ფორმაში განსაზღვრულ კითხვებს ან ინსტრუქციებს იმ ხარისხობრივი და რაოდენობრივი ინფორმაციის მოსაპოვებლად, რომელიც უკავშირდება კონვენციის განხორციელებისას გატარებული ზომებს. იგი სცილდება სტატისტიკური/რიცხვითი მონაცემების შეკრებას, რომლებზე დაყრდნობითაც ხორციელდება მონიტორინგი ძალადობისგან ქალთა დაცვის რეკომენდაციის Rec(2002)5-ის შესრულებაზე. ეს პუნქტი ადგენს, რომ მხარეებმა პასუხი უნდა გასცენ GREVIO-ს მოთხოვნებს. კონვენციის მხარეებს არ მოეთხოვებათ პასუხის გაცემა ძალადობისგან ქალთა დაცვის რეკომენდაციის Rec (2002)5-ის დანერგვაზე.

353.მე-5 პუნქტი ადგენს მნიშვნელოვან პრინციპს, რომ GREVIO-მ ინფორმაცია ამ კონვენციის განხორციელებზე შეიძლება მიიღოს არასამთავრობო და სამოქალაქო საზოგადოების ორგანიზაციებისგან, ასევე, ადამიანის უფლებათა დამცველი ინსტიტუტებისგან.

354.პუნქტები 6, 7 და 8 ადგენს პრინციპს, რომლის შესაბამისადაც GREVIO-მ მაქსიმალურად უნდა გამოიყენოს ინფორმაციის არსებული წყაროები. ეს საჭიროა იმისთვისაც, რომ თავიდან აიცილონ უკვე ჩატარებული სამუშაოებისა და საქმიანობების არასაჭირო დუბლირება.

355.მე-9 პუნქტი ხაზს უსვას, რომ GREVIO უფლებამოსილია, ორგანიზება გაუწიოს ქვეყანებში ვიზიტებს. ავტორებს უნდოდათ მკაფიოდ განესაზღვრათ, რომ ქვეყნებში ვიზიტები მონიტორინგის დამხმარე საშუალებაა და მხოლოდ საჭიროების შემთხვევაში უნდა შედგეს, კერძოდ: (1) თუ მიღებული ინფორმაცია არ არ კმარა და არ არსებობს ინფორმაციის მიღების სხვა საიმედო გზები; ან (2) თუ GREVIO მიიღებს სარწმუნო ინფორმაციას, რომ არსებული პრობლემები მოითხოვს დაუყოვნებელ ყურადღებას, კონვენციის სერიოზულ დარღვევათა პრევენციის, ან მათი მასშტაბისა თუ რაოდენობის შემცირების მიზნით. ქვეყნებში ვიზიტები უნდა ჩატარდეს მხარეთა კომპეტენტურ ორგანოებთან თანამშრომლობით, რაც ნიშნავს, რომ ისინი წინასწარ იგეგმება და თარიღები განსაზღვრულია ეროვნულ ორგანოებთან თანამშრომლობით, რომლებსაც დროულად ეცნობებათ ამის თაობაზე.

356.მე-10 და მე-11 პუნქტები აღწერს ანგარიშის მომზადებას და GREVIO-ს მიერ დასკვნების მომზადებას. ამ დებულებებიდან ნათელი ხდება, რომ GREVIO ანგარიშისა და დასკვნების მომზადებისას დიალოგს მართავს მხარეებთან. ასეთი დიალოგი ხელს უწყობს კონვენციის დებულებათა სათანადოდ განხორციელებას. შემდეგ GREVIO აქვეყნებს ანგარიშს და დასკვნებს, შესაბამისი მხარე სახელმწიფოს კომენტარებთან ერთად. ეს ეხმარება GREVIO-ს საკუთარი ამოცანების განხორციელებაში და ხელს უწყობს შესაბამისი მოთხოვნის შესრულებას მხარის მიერ. GREVIO-ს ანგარიშები და დასკვნები, რომლებიც მათი მიღების მომენტიდან საჯაროვდება, არ ექვემდებარება შეცვლას ან გადასინჯვას მხარეთა კომიტეტის მიერ.

357.მე-12 პუნქტი ეხება მხარეთა კომიტეტის როლს მონიტორინგის პროცესში. იგი მიუთითებს, რომ მხარეთა კომიტეტმა შეიძლება რეკომენდაციები შეიმუშაოს კონკრეტული მხარე სახელმწიფოსთვის და მიუთითოს, რა ზომების გატარებაა საჭირო GREVIO-ს დასკვნების განსახორციელებლად. საჭიროების შემთხვევაში, ის განსაზღვრავს თარიღს, როდესაც მხარემ უნდა წარადგინოს ინფორმაცია რეკომენდაციების შესრულების თაობაზე, და იღებს ზომებს, მიმართულს მხარესთან თანამშრომლობის ხელშეწყობაზე ამ კონვენციის სათანადო განხორციელების მიზნით. ეს მექანიზმი ითვალისწინებს GREVIO-ს დამოუკიდებლობის პატივისცემას მონიტორინგის ფუნქციის შესრულების პროცესში; ამავდროულად, ის მხარეებს შორის დიალოგს “პოლიტიკურ” განზომილებაში აქცევს.

358.მე-13, მე-14 და მე-15 პუნქტები ითვალისწინებს სპეციალურ პროცედურას: თუ GREVIO მიიღებს სარწმუნო ინფორმაციას, რომ არსებული პრობლემები დაუყოვნებელ ქმედებებს მოითხოვს კონვენციის სერიოზული დარღვევათა პრევენციის, ან მათი მასშტაბისა თუ რაოდენობის შემცირების მიზნით, მან შეიძლება მოითხოვოს სპეციალური ანგარიშის დაუყოვნებელი წარდგენა, რომელშიც აისახება ქალთა მიმართ ძვირძვე, მასშტაბური და სისტემური ძალადობის პრევენციისთვის გატარებულ ზომები. სპეციალური მოხსენების მოთხოვნის პირობაა GREVIO-ს მიერ სარწმუნო ინფორმაციის მიღება, რომ „არსებული პრობლემები დაუყოვნებელ ქმედებებს მოითხოვს, კონვენციის სერიოზულ დარღვევათა პრევენციის, მათი მასშტაბებისა და რაოდენობის შემცირების მიზნით“. მიღებული ინფორმაციის საფუძველზე (მხარის მიერ წარდგენილი და სხვა წყაროებიდან მიღებული ინფორმაცია), GREVIO თავისი შემადგენლობიდან განსაზღვრავს ერთ ან მეტ წევრს მოკვლევის ჩასატარებლად და GREVIO-სთვის ვითარების შესახებ მოხსენების დაუყოვნებლად წარდგენისათვის. გამონაკლის შემთხვევებში, მოკვლევა შეიძლება ითვალისწინებდეს ვიზიტსაც მხარე სახელმწიფოს ტერიტორიაზე. დანიშნული “მომხსენებლის” ძირითადი როლი გულისხმობს ყველა საჭირო ინფორმაციის შეგროვებას და ფაქტების დადგენას კონკრეტულ სიტუაციასთან დაკავშირებით. GREVIO-ს პროცედურული წესები განსაზღვრავს ამ “მოკვლევის პროცედურის” დეტალებს. თუმცა, მთავარი მიზანია, GREVIO-ს ჰქონდეს უფრო ბუსტი წარმოდგენა იმ ვითარებაზე, რომელშიც, სარწმუნო ინფორმაციის თანახმად, ძალადობის მსგავსი ქმედებების გამო მსხვერპლთა მნიშვნელოვანი რაოდენობა დაზარალდა. მოკვლევის შედეგად მიღებულ ინფორმაციას, შესწავლის შემდეგ, GREVIO გადასცემს მხარეს, რომელსაც ის უკავშირდება, თუკი ეს მიზანშეწონილია, მხარეთა კომიტეტისა და ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტის კომენტარებსა და რეკომენდაციებთან ერთად.

მუხლი 69 - ზოგადი რეკომენდაციები

359. CEDAW-ს 21 (1) მუხლზე დაყრდნობით, საჭიროების შემთხვევაში GREVIO-მ შეიძლება შეიმუშაოს ზოგადი რეკომენდაციები ამ კონვენციის განხორციელებასთან დაკავშირებით. ეს რეკომენდაციები განკუთვნილია ყველა მხარე სახელმწიფოსთვის და შეეხება ამ კონვენციაში ასახულ მუხლებსა თუ თემებთან დაკავშირებულ გამოწვევებსა და პრობლემებს. ისინი არ მიმერთება რომელიმე კონკრეტულ ქვეყანას. მიუხედავად იმისა, რომ ეს ზოგადი რეკომენდაციები არ არის იურიდიულად სავალდებულო, ისინი მნიშვნელოვან საცნობარო ფუნქციას ასრულებენ მხარეებისთვის კონვენციის

თემების უკეთ გაცნობიერებისა და მისი დებულებების ეფექტიანი განხორციელების მხრივ. ზოგადი რეკომენდაციები გათვალისწინებული იქნება მონიტორინგის მომავალი რაუნდის დროს.

მუხლი 70 - პარლამენტის ჩართულობა მონიტორინგში

360. ეს დებულება ადგენს ეროვნულ პარლამენტთა როლს ამ კონვენციის განხორციელებაზე მონიტორინგის პროცესში. 1-ელ და მე-2 პუნქტებში მითითებულია მხარეთა ვალდებულება, ეროვნული პარლამენტები ჩართონ ამ კონვენციის განხორციელების მიზნით გატარებულ ღონისძიებათა მონიტორინგში (1-ლი პუნქტი) და მათ წარუდგინონ GREVIO-ს ანგარიშები კონსულტაციების გამართვის მიზნით (მე-2 პუნქტი). ავტორებმა ხაზი გაუსვეს იმ მნიშვნელოვან როლს, რომელიც ეროვნულ პარლამენტებს ეკისრებათ კონვენციის განხორციელებაში, რაც, ხშირად, მოითხოვს საკანონმდებლო ცვლილებებს. შედეგად, ავტორებმა საჭიროდ მიიჩნიეს მათი ჩართვა კონვენციის განხორციელების შეფასების პროცესში.

361. მე-3 პუნქტში განსაზღვრულია ევროპის საბჭოს საპარლამენტო ასამბლეის მონაწილეობა მხარეთა მიერ კონვენციის განხორციელების მიზნით გატარებული ზომების მონიტორინგში. ეს პირველი დებულებაა, შეტანილი ევროპის საბჭოს კონვენციაში, რომელიც ადგენს კონვენციის განხორციელების რეგულარულად განხილვას საპარლამენტო ასამბლეის მიერ. ამ დებულებით კონვენციის ავტორები ცდილობდნენ, ხაზი გაესვათ იმ მნიშვნელოვანი როლისთვის, რომელიც საპარლამენტო ასამბლეამ შეასრულა ქალთა მიმართ ძალადობის საკითხის დაყენებით როგორც ევროპის საბჭოს, ისე მისი წევრი ქვეყნების პოლიტიკურ დღის წესრიგში. ამ საკითხზე ასამბლეა დიდი ხანია ყურადღებას ამახვილებს და ბევრი რეკომენდაციაც აქვს შემუშავებული. შესაბამისად, მისი მონაწილეობა კონვენციის მონიტორინგში მნიშვნელოვნად შეუწყობს ხელს დასახული შედეგების წარმატებით მიღწევას.

X თავი - ურთიერთმიმართება სხვა საერთაშორისო ინსტრუმენტებთან

მუხლი 71 - ურთიერთმიმართება სხვა საერთაშორისო ინსტრუმენტებთან

362. 71-ე მუხლი ეხება კონვენციისა და სხვა საერთაშორისო ინსტრუმენტების ურთიერთმიმართებას.

363. საერთაშორისო ხელშეკრულების შესახებ 1969 წლის ვენის კონვენციის თანახმად, 71-ე მუხლი ითვალისწინებს კონვენციის ჰარმონიულად დაკავშირებას სხვა ხელშეკრულებებთან, ორმხრივი იქნება ეს თუ მრავალმხრივი, ასევე, იმ ინსტრუმენტებთან, რომლებიც შეხება კონვენციით გათვალისწინებულ საკითხებს. ამ ინსტრუმენტებს მიეკუთვნება: ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის ევროპული კონვენცია და მისი ოქმები; ევროპის სოციალური ქარტია (შესწორებული, ETS №163); ევროპის საბჭოს კონვენცია ადამიანებით ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) წინააღმდეგ ბრძოლის შესახებ (CETS No.197); გაეროს კონვენცია ქალთა მიმართ დისკრიმინაციის ყველა ფორმის აღმოფხვრის შესახებ და მისი ფაკულტატიური ოქმი; ბავშვის უფლებების კონვენცია და მისი ფაკულტატიური ოქმები შეიარაღებულ კონფლიქტებში ბავშვთა ჩართულობისა და ბავშვებით ვაჭრობის, პროსტიტუციაში ჩართვისა და ბავშვთა პორნოგრაფიის შესახებ; საერთაშორისო კონვენცია რასობრივი დისკრიმინაციის ყველა ფორმის აღმოფხვრის შესახებ და მისი ფაკულტატიური ოქმი; 1951 წლის კონვენცია ლტოლვილთა სტატუსის შესახებ და მისი ფაკულტატიური ოქმი; და გაეროს კონვენცია შებღვალის შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების შესახებ.

364. ეს კონვენცია მიზნად ისახავს ქალთა მიმართ და ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთა დაცვის გაძლიერებას და მათ მხარდაჭერას. ამრიგად, 71-ე მუხლის 1-ლი პუნქტის ამოცანაა, ამ კონვენციასთან მიერთებამ არ მოახდინოს ზეგავლენა სახელმწიფოთა იმ ვალდებულებებზე, რომლებიც სხვა საერთაშორისო ინსტრუმენტებთან მიერთებით იკისრეს, ან მომავალში იკისრებენ. იგი შეიცავს დებულებებს ამ კონვენციით დარეგულირებული საკითხების შესახებ. დებულება კიდევ ერთხელ უსვამს ხაზს კონვენციის საერთო მიზანს - ქალთა მიმართ და ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთა უფლებების ეფექტიანად დაცვას.

365. 71-ე მუხლის მე-2 პუნქტი ადგენს, რომ ამ კონვენციის მონაწილე მხარეები უფლებამოსილი

არიან, ორმხრივი ან მრავალმხრივი ხელშეკრულებები გააფორმონ კონვენციაში განხილულ საკითხებთან მიმართებით. აღნიშნული მუხლის რედაქციიდან ნათელია, რომ მხარეებს არა აქვთ ისეთი შეთანხმების გაფორმების უფლება, რომელიც ეწინააღმდეგება კონვენციას.

XI თავი - კონვენციაში შესწორებების შეტანა

366. კონვენციაში ცვლილებები მხარეების წინადადებით უნდა განხორციელდეს. მხარის მიერ წამოყენებული ნებისმიერი წინადადება ამ კონვენციაში შესწორების შეტანაზე უნდა წარედგინოს ევროპის საბჭოს გენერალურ მდივანს, ევროპის საბჭოს წევრ ყველა სახელმწიფოს, კონვენციის ხელმომწერ ყველა მხარეს, ევროკავშირს და ამ კონვენციის ხელმომწერ ნებისმიერ ქვეყანას.

367. შემდეგ ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტი განიხილავს შემოთავაზებულ შესწორებას და დაამტკიცებს მას. გადაწყვეტილების მიღებამდე, მინისტრთა კომიტეტი კონსულტაციებს გამართავს კონვენციის მხარეებთან ერთსულთვანი თანხმობის მისაღებად. ასეთი მოთხოვნა აღიარებს, რომ კონვენციის ყველა მხარემ უნდა მიიღოს მონაწილეობა ცვლილებებთან დაკავშირებული გადაწყვეტილების მიღების პროცესში, და რომ ისინი ამ მხრივ თანასწორუფლებიანები არიან.

XII თავი - დასკვნითი დებულებები

368. ზოგიერთი გამონაკლისის გარდა, ამ თავის დებულებები ძირითადად ეფუძნება ევროპის საბჭოს კონვენციებსა და შეთანხმებებში ასახულ სამოძღვლო დასკვნით დებულებებს, რომლებიც მინისტრთა კომიტეტმა დაამტკიცა 1980 წლის თებერვალში გამართულ დებუტატთა 315-ე შეხვედრაზე. 73-81 მუხლებში გამოყენებულია სამოძღვლო დებულებების სტანდარტული რედაქცია, ან ისინი ეფუძნება ევროპის საბჭოს ხელშეკრულებების გაფორმების გრძელვადიან პრაქტიკას.

მუხლი 73 - ამ კონვენციის შედეგები

369. 73-ე მუხლი უზრუნველყოფს, რომ კონვენციის დებულებებმა არ იქონიოს ზეგავლენა ქვეყნის შიდა კანონმდებლობისა თუ იმ სავალდებულო საერთაშორისო ინსტრუმენტების დებულებათა შესრულებაზე, რომლებიც უკვე ძალაშია - ან შეიძლება შევიდეს ძალაში - და უფრო ქმედით უფლებებსა და მექანიზმებს ითვალისწინებს ქალთა მიმართ და ოჯახში ძალადობის პრევენციისა და აღკვეთისათვის. კონვენციის დებულებათა განმარტება არ შეზღუდავს ამ ინსტრუმენტებით გათვალისწინებულ დაცვას. ფრაზა „უფრო ქმედით უფლებებსა და მექანიზმებს ითვალისწინებს“ გულისხმობს, რომ შეიძლება პირისთვის უფრო ხელსაყრელი პირობები შეიქმნას, ვიდრე ეს კონვენცია ითვალისწინებს.

მუხლი 74 - დავების მოგვარება

370. ავტორებმა მიზანშეწონილად მიიჩნიეს, კონვენციის ტექსტში შეეტანათ მუხლი დავების მოგვარებაზე. ეს მუხლი მხარეებს ავალდებულებს, კონვენციის გამოყენებასა ან განმარტებასთან დაკავშირებული ნებისმიერი დავა მოაგვარონ, პირველ რიგში, მოლაპარაკების ან სხვა მშვიდობიანი მეთოდის გამოყენებით, რომლებზეც მხარეები შეთანხმდებიან.

371. ამ მუხლის 1-ლი პუნქტით გათვალისწინებული დავების მშვიდობიანი მოგვარების სხვადასხვა მექანიზმი (მოლაპარაკება, მორიგება და არბიტრაჟი) საყოველთაოდ აღიარებულია საერთაშორისო სამართლით. დავების მოგვარების ეს მეთოდები არ არის კუმულაციური და, ამგვარად, მხარეები არ არიან ვალდებული, ყველა მათგანი ამოწურონ, ვიდრე მიმართავენ დავის მშვიდობიანი გზით მოგვარების სხვა მეთოდს. დავის გადაწყვეტის ნებისმიერი პროცედურა შეთანხმდება მხარეებთან.

372. მე-2 პუნქტი ადგენს, რომ ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტმა შეიძლება დაადგინოს დავების გადაწყვეტის არასასამართლო პროცედურები, რომელთა გამოყენებაც დავების მონაწილე მხარეებს

შეეძლებათ, თუკი დავა წარმოიშობა კონვენციის გამოყენებასა ან განმარტებასთან დაკავშირებით. კონვენციის ავტორებმა მიზანშეწონილად მიიჩნიეს, არ მიეთითებინათ ისეთი სასამართლო პროცედურა, როგორცაა მართლმსაჯულების საერთაშორისო სასამართლო, რადგან ამ კონვენციის შემუშავებაში მონაწილე რამდენიმე სახელმწიფოს არ უღიარებია აღნიშნული სასამართლო ორგანოს სავალდებულო კომპეტენცია, და არ სურდათ ამის გაკეთება ამ კონკრეტულ კონვენციასთან მიმართებით. თუმცა, ეს მუხლი ხელს არ უშლის მხარეებს, დავა გასახილველად წარუდგინონ მართლმსაჯულების საერთაშორისო სასამართლოს, თუკი ამაზე შეთანხმდებიან.

მუხლი 75 - ხელმოწერა და ძალაში შესვლა.

373.1-ლი პუნქტი ადგენს, რომ ამ კონვენციაზე ხელმოწერა შეუძლიათ როგორც ევროპის საბჭოს, ისე ევროკავშირის წევრ ქვეყნებს, ასევე, ევროპის საბჭოს არაწევრ სახელმწიფოებს (კანადა, ვატიკანი, იაპონია, მექსიკა და ამერიკის შეერთებული შტატები), რომლებმაც მონაწილეობა მიიღეს მის შემუშავებაში. მე-3 პუნქტის შესაბამისად, კონვენციის ძალაში შესვლისთანავე, სხვა არაწევრი სახელმწიფოები, რომლებსაც არ ითვალისწინებს ეს დებულება, შეიძლება მიიწვიონ კონვენციასთან მისაერთებლად 76-ე მუხლის 1-ლი პუნქტის შესაბამისად.

374.მე-2 პუნქტი ადგენს, რომ რატიფიკაციის, მიღების ან დამტკიცების დამადასტურებელი ინსტრუმენტები დეპონირება ხდება ევროპის საბჭოს გენერალურ მდივანთან.

375.მე-3 პუნქტი ადგენს, რომ წინამდებარე კონვენცია ძალაში შევა 10 წევრის მიერ მისი ხელმოწერის, მიღების ან დამტკიცების შემდეგ. ეს ციფრი გამოხატავს რწმენას, რომ აუცილებელია სახელმწიფოების მნიშვნელოვანმა ჯგუფმა წარმატებას მიაღწიოს ქალთა მიმართ და ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლაში. ეს რიცხვი მაღალი არ არის, რათა კონვენციის ძალაში შესვლა არ გაჭიანურდეს. ამ ორგანიზაციის ხელშეკრულებების გაფორმების პრაქტიკიდან გამომდინარე, 10 სახელმწიფოდან, სულ მცირე, 8 უნდა იყოს ევროპის საბჭოს წევრი.

მუხლი 76 - კონვენციასთან მიერთება

376.ამ კონვენციის ძალაში შესვლის შემდეგ, ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტმა, კონვენციის მხარეებთან კონსულტაციების გამართვისა და ერთსულოვანი თანხმობის მიღების შემდეგ, შეიძლება მისაერთებლად მიიწვიონ ევროპის საბჭოს ნებისმიერი არაწევრი ქვეყანა, რომელსაც ამ კონვენციის შემუშავებაში მონაწილეობა არ მიუღია. ეს გადაწყვეტილება მიიღება ევროპის საბჭოს წესდების 20(დ) მუხლით განსაზღვრული ხმათა უმრავლესობით და მხარეთა იმ წარმომადგენლების ერთსულოვანი გადაწყვეტილებით, რომლებსაც უფლება აქვთ, წარმოდგენილნი იყვნენ მინისტრთა კომიტეტის შემადგენლობაში.

მუხლი 77 - ტერიტორიული გამოყენება

377.1-ლი პუნქტი განსაზღვრავს ტერიტორიებს, რომლებზეც ვრცელდება კონვენცია. აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ კონვენციის მიზნებთან შეუთავსებელი იქნებოდა კონვენციის მხარეთა მიერ საკუთარი ტერიტორიების გამორიცხვა მისი გავრცელების სფეროდან, დასაბუთებული მიზეზის გარეშე (როგორცაა განსხვავებული სამართლებრივი სისტემების არსებობა იმ საკითხებთან მიმართებით, რომლებიც კონვენციით რეგულირდება).

378.მე-2 პუნქტი შეეხება ამ კონვენციის გამოყენების არეალის გავრცელებას ნებისმიერ სხვა ტერიტორიაზე, რომლის საერთაშორისო ურთიერთობებზეც პასუხისმგებელი არიან კონვენციის მხარეები, ან რომლის სახელითაც ისინი უფლებამოსილნი არიან იმოქმედონ და იკისრონ ვალდებულებები.

379.ეს კონვენცია არ ქმნის დამატებით ექსტრატერიტორიულ ვალდებულებებს, თუმცა ეს დანაწესი არ ზღუდავს მისი 44-ე მუხლის დებულებებს.

მუხლი 78 - დათქმები

380.78-ე მუხლი ადგენს, რომ ამ კონვენციის არცერთ დებულებასთან მიმართებით არ არის დაშვებული დათქმების გაკეთება, გარდა მე-2 და მე-3 პუნქტებში მოყვანილი გამონაკლისებისა. მე-2 და მე-3 პუნქტების შესაბამისად გაკეთებული დათქმები უნდა განმარტავდეს იმ მიზეზებს, რომელთა გამოც

მხარე ამ დათქმებს აკეთებს.

381.ამ მუხლის მე-2 პუნქტში დასახელებული მუხლები ის დებულებებია, რომლებთან მიმართებითაც კონვენციის ავტორებმა ვერ მიადწინეს ერთსულოვან შეთანხმებას, გაღებული ძალის ხმევის მიუხედავად. ეს დათქმები მიზნად ისახავს კონვენციის რატიფიცირებას რაც შეიძლება მეტი სახელმწიფოს მიერ, იმავდროულად, მხარეებისთვის საშუალების მიცემით, შეინარჩუნონ თავიანთი ფუნდამენტური სამართლებრივი კონცეფციები. ეს დებულებებია: 30-მუხლის მე-2 პუნქტი (სახელმწიფო კომპენსაცია); 44-ე მუხლის პუნქტები 1, 3 და 4 (იურისდიქცია); 55-ე მუხლის 1-ლი პუნქტი (ex parte და ex officio წარმოება); 58-ე მუხლი (ხანდაზმულობის ვადა); და 59-ე მუხლი (ბინადრობის სტატუსი). უნდა აღინიშნოს, რომ 55-ე და 58-ე მუხლებთან დაკავშირებით, დათქმების შესაძლებლობა კიდევ უფრო შეზღუდულია, რადგან 55-ე მუხლის 1-ლ პუნქტთან დაკავშირებით დათქმები დასაშვებია მხოლოდ 35-ე მუხლთან მიმართებაში, რომელიც მსუბუქ დანაშაულებს შეეხება; ანალოგიური მდგომარეობაა 58-ე მუხლთან დაკავშირებით, სადაც დათქმები დასაშვებია მხოლოდ 37-ე, 38-ე და 39-ე მუხლებთან მიმართებაში.

382.მე-3 პუნქტი ითვალისწინებს 33-ე (ფსიქოლოგიური ძალადობა) და 34-ე (ადევნება) მუხლების მიმართ დათქმის სპეციფიკურ ფორმას. მხარეები ინარჩუნებენ უფლებას, გამოიყენონ არასისხლისსამართლებრივი სანქციები (სისხლისსამართლებრივის ნაცვლად) იმ ქმედებებთან მიმართებით, რომლებიც მოხსენიებულია 33-ე და 34-ე მუხლებში. აქედან გამომდინარე, დათქმების გაკეთების შესაძლებლობა არ ვრცელდება ზემოხსენებულ მუხლებზე მთლიანად, ის მიემართება მხოლოდ იმ გზებს, რომელთა გამოყენებითაც მათ მხარე სახელმწიფო განახორციელებს ეროვნულ დონეზე.

383.მე-4 პუნქტი, იმის დადგენით, რომ ნებისმიერ მხარეს შეუძლია მთლიანად ან ნაწილობრივ გააუქმოს დათქმა, მიზნად ისახავს იმ ქვეყნების კანონმდებლობებში არსებული განსხვავებების შემცირებას, რომლებმაც კონვენციის დებულებების ინკორპორირება მოახდინეს.

მუხლი 79 - დათქმების მოქმედების ვადა და მათი გადასინჯვა

384.დათქმები არის გამონაკლისები კონვენციით გათვალისწინებული სტანდარტების ერთგვაროვანი შესრულებიდან. ამიტომ, ავტორებმა მიზანშეწონილად მიიჩნიეს მათი პერიოდული გადასინჯვის გათვალისწინება, რათა ხელი შეუწყონ მხარეებს, რომ გააუქმონ დათქმები, ან მიუთითონ მათი შენარჩუნების მიზეზები. 1-ლი პუნქტის თანახმად, კონვენციის 78-ე მუხლის მე-2 და მე-3 პუნქტებში მოხსენიებული დათქმები ძალაში იქნება 5 წლის განმავლობაში. ეს ვადა განისაზღვრა იმისთვის, რომ დაეცვათ ბალანსი, ერთი მხრივ, არსებული დათქმების ობიექტურ და ეტაპობრივ გაუქმებასა და, მეორე მხრივ, მხარეთა საჭიროებას შორის, საკმარისი დრო ჰქონდეთ იმისთვის, რომ განიხილონ თავიანთი დათქმების გადასინჯვის მიზანშეწონილობა ეროვნულ დონეზე. ამ ვადის ამოწურვის შემდეგ, დათქმები გაუქმდება, თუკი ნათლად არ მიუთითებენ, რომ ისინი უნდა განახლდეს. ნებისმიერ შემთხვევაში, მხარეებმა უნდა შეატყობინონ ევროპის საბჭოს გენერალურ მდივანს თავიანთი განზრახვა არსებულ დათქმებთან მიმართებით.

385.მე-2 პუნქტი ითვალისწინებს დათქმების ავტომატურად გაუქმების პროცედურას, თუკი მათ მხარე არ განაახლებს. და ბოლოს, 79-ე მუხლის მე-3 პუნქტის თანახმად, დათქმის მოქმედების ვადის გაგრძელებამდე, ან შესაბამისი მოთხოვნის საფუძველზე, მხარემ უნდა განუმარტოს GREVIO-ს დათქმის მოქმედების ვადის გაგრძელების აუცილებლობა, შესაბამისი დასაბუთებით. დათქმის განახლების შემთხვევაში, არ იქნება საჭირო ასეთი მოთხოვნის წარდგენა GREVIO-ს მხრიდან. ყველა შემთხვევაში, GREVIO-ს უნდა მიეცეს შესაძლებლობა, შეისწავლოს მხარის მიერ წარმოდგენილი განმარტებები დათქმის მოქმედების გაგრძელებაზე.

მუხლი 80 - დენონსაცია

386.გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის საერთაშორისო ხელშეკრულებების შესახებ ვენის კონვენციის თანახმად, მე-80 მუხლი ნებისმიერ მხარეს უფლებას აძლევს, მოახდინოს კონვენციის დენონსაცია.

მუხლი 81 - შეტყობინება

387.81-ე მუხლში ჩამოთვლილია შეტყობინებები, რომლებიც, როგორც კონვენციის დეპოზიტარმა, ევროპის საბჭოს გენერალურმა მდივანმა უნდა აცნობოს; ასევე, განსაზღვრულია შეტყობინებათა მიმღები მხარეები (სახელმწიფოები და ევროკავშირი).

www.coe.int/conventionviolence
conventionviolence@coe.int

www.coe.int

ევროპის საბჭო წარმოადგენს კონტინენტის წამყვან ორგანიზაციას ადამიანის უფლებათა დაცვის სფეროში. იგი 47 წევრი სახელმწიფოსგან შედგება, რომელთაგანაც 28 ევროკავშირის წევრია. ევროპის საბჭოს ყველა წევრმა სახელმწიფომ მოაწერა ხელი ადამიანის უფლებათა ევროპულ კონვენციას, ხელშეკრულებას, რომელიც შექმნილია ადამიანის უფლებათა, დემოკრატიისა და კანონის დასაცავად. ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლო ზედამხედველობს წევრი სახელმწიფოების მიერ კონვენციის განხორციელებას.